

**ZAVOD ZA GOZDOVE SLOVENIJE
OBMOČNA ENOTA NOVO MESTO**

**GOZDNOGOSPODARSKI NAČRT
GOZDNOGOSPODARSKEGA OBMOČJA
NOVO MESTO
(2021 – 2030)**

Št. 07/21

**Načrt sprejela:
Vlada Republike Slovenije
Ljubljana, 16. november 2023**

(Ur. l. RS št. 116/23)

**Podpisnik:
v funkciji ministra za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
Marjan Šarec
minister za obrambo**

VSEBINA

POVZETEK	9
0 UVOD	12
1 OPIS GOZDNOGOSPODARSKEGA OBMOČJA	14
1.1 Lega območja	14
1.2 Opis naravnih razmer	15
1.2.1 Značilnosti površja	15
1.2.2 Značilnosti podnebja	15
1.2.3 Hidrološke in hidrogeološke razmere	17
1.2.4 Geološke in pedološke značilnosti območja	17
1.3 Vegetacijski oris območja	18
1.4 Značilnosti prostoživečih živalskih vrst in njihovih habitatov	19
1.5 Družbeno-ekonomske razmere	21
1.5.1 Opis demografskih in socialnih razmer	21
1.5.2 Lastništvo gozdov	22
1.5.3 Gozdarstvo in dejavnosti povezane z gozdom in gozdnim prostorom	22
1.5.4 Stanje in organiziranost gozdarske dejavnosti v prostoru	23
1.6 Razmere za gospodarjenje z gozdovi	24
1.6.1 Raba prostora, površina gozdov in gozdnatost	24
1.6.2 Ureditvena členitev gozdnogospodarskega območja	27
1.6.3 Odprtost gozdov in razmere za pridobivanje lesa	30
2 OPIS STANJA IN RAZVOJA GOZDOV	33
2.1 Lesna zaloga gozdov	33
2.2 Drevesna sestava	34
2.3 Debelinska struktura gozdov	35
2.4 Prirastek	37
2.5 Ponori ogljika	38
3 PRESOJA GOSPODARJENJA IN OPREDELITEV TEMELJNIH PROBLEMOV	39
3.1 Presoja izvedbe načrtovanih ukrepov v preteklem obdobju	39
3.1.1 Posek	39
3.1.2 Gojitvena, varstvena in druga dela	41
3.1.3 Gradnja in vzdrževanje gozdnih prometnic	42
3.1.4 Gozdarsko svetovanje in razvoj podeželja	43
3.1.5 Posegi v gozd in gozdni prostor	44
3.1.6 Pregled vlaganj v gozdove v obdobju 2011-2020	45
3.2 Presoja trajnostnega gospodarjenja z gozdovi	46

3.2.1	Vzdrževanje in izboljšanje gozdnih virov ter njihov prispevek k bilanci ogljika v gozdovih	46
3.2.2	Vzdrževanje zdravja in vitalnosti gozdnih ekosistemov	47
3.2.3	Vzdrževanje in spodbujanje proizvodnih funkcij gozdov (lesnih in nelesnih).....	52
3.2.4	Vzdrževanje, ohranjanje in ustrezno povečanje biotske raznovrstnosti v gozdnih ekosistemih.....	55
3.2.5	Ohranjanje naravnih vrednot in zavarovanih območij	62
3.2.6	Ohranjanje kulturne dediščine.....	63
3.2.7	Ohranjanje območij po predpisih o vodah (vodovarstvena območja, vodotoki).....	63
3.2.8	Vzdrževanje, ohranjanje in ustrezno izboljšanje varovalne in zaščitne funkcije gozdov	64
3.2.9	Vzdrževanje, ohranjanje in ustrezno izboljšanje drugih socialno-ekonomskih funkcij gozdov	65
3.3	Presoja doseganja ciljev in učinkovitosti gospodarjenja	66
3.3.1	Ocena doseganja ekonomskih ciljev	66
3.3.2	Ocena zagotavljanja socialnih in ekoloških ciljev	66
3.4	Presoja ustreznosti prejšnjega načrta.....	66
3.5	Glavni problemi in priložnosti pri gospodarjenju z gozdovi	67
4	VALORIZACIJA FUNKCIJ GOZDOV	70
4.1	Opredelitev območij s poudarjenimi funkcijami gozdov	70
4.2	Opredelitev večfunkcionalnih območij	76
5	CILJI, USMERITVE IN UKREPI.....	77
5.1	Cilji gospodarjenja z gozdovi	77
5.2	Temeljne strategije in prednostne naloge pri gospodarjenju z gozdovi.....	79
5.3	Usmeritve po področjih gospodarjenja z gozdovi	82
5.3.1	Usmerjanje razvoja gozdnih sestojev.....	82
5.3.2	Posegi v gozd in gozdni prostor	91
5.3.3	Usklajevanje odnosov med gozdom in prstoživečimi živalmi.....	94
5.3.4	Odpiranje gozdov z gozdnimi prometnicami, vzdrževanje gozdnih cest in tehnologija pridobivanja lesa	95
5.3.5	Ohranjanje genetske pestrosti gozdov in zagotavljanje gozdnega reprodukcijskega materiala.....	98
5.3.6	Gozdarsko svetovanje, razvoj podeželja, raba lesa in gozdno lesne verige	100
5.3.7	Varstvo naravnih vrednot in zavarovanih območij narave	101
5.3.8	Varstvo kulturne dediščine	104
5.3.9	Natura 2000 in ohranjanje biotske pestrosti.....	107
5.3.10	Varovalni in zaščitni gozdovi	110
5.3.11	Upravljanje z vodami	112
5.3.12	Gozdni rezervati in raziskovalni objekti	114
5.3.13	Turizem, rekreacija in ostale socialne vloge gozda.....	115

5.3.14 Druge usmeritve	117
5.4 Ukrepi	118
5.4.1 Možni posek	118
5.4.2 Ponori ogljika	119
5.4.3 Gojitvena, varstvena in ostala dela	119
5.4.4 Vlaganja v gozdno infrastrukturo	122
6 OKVIRNO EKONOMSKO VREDNOTENJE GOSPODARJENJA Z GOZDOVI	123
7 TVEGANJA ZA URESNIČEVANJE OBMOČNEGA NAČRTA	125
8 OBNOVA NAČRTOV GOZDNOGOSPODARSKIH ENOT	126
9 METODOLOGIJA IZDELAVE OBMOČNEGA NAČRTA	127
9.1 Proces izdelave in sprejemanja območnega načrta	127
9.2 Viri in zbirke podatkov	127
9.3 Členitev gozdov	130
9.4 Obdelava podatkov	131
9.5 Izdelava kart za prostorski del	131
10 VIRI IN LITERATURA	133
11 NAČRT SO IZDELALI	136
12 PROSTORSKI DEL	137
13 PRILOGE	153
13.1 Pregled stanja in ukrepov na ravni GGO	153
13.2 Pregled stanja in ukrepov na ravni RGR GGO	161
13.3 Pregled stanja in ukrepov po lastniških kategorijah	189
13.4 Pregled stanja in ukrepov po občinah	194
13.5 Vključenost gozdnih rastiščnih tipov v območja Natura 2000	207
13.6 Sanitarni posek v letih 2011-2020 po vzrokih poseka in kategorijah lastništva	208
13.7 Podatki popisa objedenosti gozdnega mladja v obdobju 2010-2020 po popisnih enotah	209
13.8 Pregled zavarovanih območij in varstvenih režimov	214
13.9 Pregled naravnih vrednot	219
13.10 Pregled ekološko pomembnih območij (EPO)	221
13.11 Pregled območij Natura 2000 in evropsko pomembnih vrst in habitatni tipov, ki se nahajajo znotraj GGO	222
13.12 Konkretna usmeritve s pripadajočimi upravljavskimi conami	230
13.13 Utemeljitev in uporaba strokovnih podlag za pripravo prostorskih slojev posameznih funkcij gozdov:	233
13.14 Modelna stanja po rastiščnogojitvenih razredih	248
13.15 Prognoza razvoja gozdov	250

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Površina gozdov po oblikah lastništva (v ha)	9
Preglednica 2: Gozdni fondi po oblikah lastništva gozdov	9
Preglednica 3: Površina in delež gozdnih rastiščnih tipov	18
Preglednica 4: Značilnosti divjadi in njihovih habitatov	21
Preglednica 5: Površina gozdov GGO po oblikah lastništva	22
Preglednica 6: Posestna sestava zasebnih gozdov	22
Preglednica 7: Struktura zemljiških kultur (Vir: Raba tal, MKGP 2009, 2020)	24
Preglednica 8: Spremembe lastništva gozdov v obdobju 1970-2020	25
Preglednica 9: Krajinski tipi, njihova površina, delež in gozdnatost	25
Preglednica 10: Kategorije gozdov in njihova struktura po oblikah lastništva	27
Preglednica 11: Odprtost gozdov GGO s cestami	30
Preglednica 12: SPR – Razmere za sečnjo in spravilo	31
Preglednica 13: Lesna zaloga gozdov (v m ³ /ha) po oblikah lastništva	33
Preglednica 14: Sprememba lesna zaloga gozdov (v m ³ /ha)	33
Preglednica 15: Drevesna sestava gozdov po oblikah lastništva	34
Preglednica 16: Spremembe drevesne sestave gozdov v obdobju 1990-2020 (v % od LZ)	34
Preglednica 17: Lesna zaloga gozdov GGO in njena sestava po debelinskih razredih	35
Preglednica 18: Letni prirastek gozdov po oblikah lastništva	37
Preglednica 19: Letni prirastek gozdov in njegova sestava po debelinskih razredih	37
Preglednica 20: Sprememba letnega prirastka gozdov v obdobju 1970-2020 (v m ³ /ha)	37
Preglednica 21: Primerjava poseka z načrtovanim možnim posekom	39
Preglednica 22: Posek po skupinah vrst poseka in oblikah lastništva	40
Preglednica 23: OGD - Opravljena gojitvena, varstvena dela in dela za nego habitatov v GGO	41
Preglednica 24: Izvedeni dodatni ukrepi za nego habitatov	42
Preglednica 25: Priprava, gradnja in rekonstrukcija gozdnih prometnic (podatki so v km)	43
Preglednica 26: Izobraževanja za lastnike gozdov v obdobju 2011-2020	44
Preglednica 27: Krčitve gozdov (v ha) v obdobju 2011-2020 po namenu	44
Preglednica 28: Vlaganja v gozdove (v EUR) v obdobju 2011-2020	45
Preglednica 29: Sofinanciranje vlaganj v gozdove in gozdarstvo iz sredstev integralnega proračuna in sredstev EU v obdobju 2011-2020.	46
Preglednica 30: Ocena zagotavljanja trajnosti gozdnih virov in bilance ogljika	46
Preglednica 31: Ocena vzdrževanja zdravja in vitalnosti gozdnih ekosistemov	47
Preglednica 32: Pregled večjih poškodovanosti gozdov v območju v obdobju 2011-2020	49
Preglednica 33: Paša v gozdovih (PEFC poročila [18])	51
Preglednica 34: Ocena vzdrževanja in vzpodbujanja ekonomskih funkcij gozda	52
Preglednica 35: Sestojni tipi	52
Preglednica 36: Zasnova gozdnih sestojev	53
Preglednica 37: Negovanost gozdnih sestojev	54

Preglednica 38: Struktura drevja po kakovostnih razredih v deležih (%) od lesne zaloge dreves nad 30 cm.....	54
Preglednica 39: Ocena ohranjanja biotske raznovrstnosti gozdov	55
Preglednica 40: Drevesna sestava mladovij in vrsti po oblikah lastništva	57
Preglednica 41: Prisotnost reguliranih tujerodnih vrst in tujerodnih vrst, ki so močno razširjene oziroma se hitro širijo in povzročajo škodo biotski raznovrstnosti oz. gospodarsko škodo	58
Preglednica 42: Odmrlo drevje (št./ha).....	59
Preglednica 43: Površina gozdov v Natura 2000 območjih (ha in % gozda)	60
Preglednica 44: Gozdovi prepuščeni naravnemu razvoju (ha in % gozda).....	60
Preglednica 45: Površina varovalnih gozdov (ha in % gozda)	61
Preglednica 46: Zavarovana območja in naravne vrednote	62
Preglednica 47: Režim enot kulturne dediščine	63
Preglednica 48: Zvrsti (tipi) kulturne dediščine.....	63
Preglednica 49: Dolžina vodotokov	63
Preglednica 50: Vodna in priobalna zemljišča.....	64
Preglednica 51: Vodovarstvena območja	64
Preglednica 52: Vzdrževanje, ohranjanje in ustrezno izboljšanje drugih socialno-ekonomskih funkcij gozdov.....	65
Preglednica 53: Površine gozdnega prostora s poudarjenimi funkcijami (v ha).....	70
Preglednica 54: Vrste gozdnogospodarskih ciljev	77
Preglednica 55: Gozdnogojitveni cilj RGR 030.....	82
Preglednica 56: Gozdnogojitveni cilj RGR 050.....	83
Preglednica 57: Gozdnogojitveni cilj RGR 060.....	84
Preglednica 58: Gozdnogojitveni cilj RGR 070.....	86
Preglednica 59: Gozdnogojitveni in pomladitveni cilj RGR 090	87
Preglednica 60: Gozdnogojitveni cilj RGR 160.....	89
Preglednica 61: Pregled gozdno semenskih objektov v GGO (na dan 1. 1. 2021).....	99
Preglednica 62: Možni posek po oblikah lastništva	118
Preglednica 63: Okvirne potrebe po gojitvenih, varstvenih in ostalih delih po oblikah lastništva	119
Preglednica 64: Dolgoročni varstveni cilji PUN glede deleža negospodarjenih gozdov po posameznih kompleksnih območjih.....	120
Preglednica 65: Delež odmrle biomase ter število dreves v B+C debelinskih razredih znotraj upravljavskih con	121
Preglednica 66: Delež odmrle biomase ter število dreves v B+C debelinskih razredih znotraj območij Natura 2000 izven osrednjih con kompleksnih območij Natura 2000	121
Preglednica 67: Gradnja gozdnih cest, vlak in protipožarnih presek	122
Preglednica 68: Ocena strukture in cene gozdnih lesnih sortimentov	123
Preglednica 69: Ocena ekonomske presoje lesnoproizvodne funkcije	124
Preglednica 70: Načrt obnove načrtov gozdnogospodarskih enot	126

KAZALO SLIK

Slika 1: Pregledna karta GGO	14
Slika 2: Spremembe temperature zraka in padavin v obdobju 1971-2020 po reprezentativnih meteoroloških postajah [4]	16
Slika 3: Pregledna karta krajinskih tipov	26
Slika 4: Pregledna karta gozdnogospodarskih enot	28
Slika 5: Odprtost gozdov glede na način spravila lesa	31
Slika 6: Debelinska zgradba gozdov, ločeno na iglavce, listavce in skupaj	36
Slika 7: Spremembe debelinske strukture gozdov v obdobju 1971-2020	36
Slika 8: Ponori ogljika za obdobje 2011-2030	38
Slika 9: Dinamika sečnje po letih	40
Slika 10: Vrste in količina sanitarnega poseka v obdobju 1994-2020	48
Slika 11: Prostorski prikaz sanitarnih sečenj v obdobju 2011-2020	49
Slika 12: Poškodovanost drevja po vrstah poškodb	50
Slika 13: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po debelinskih razredih (razvojnih fazah)	53
Slika 14: Ohranjenost gozdnih sestojev	56
Slika 15: Karta uspešnosti pomlajevanja in vpliva divjadi na območjih neuspešnega pomlajevanja	57
Slika 16: Temeljna razvojna območja gozdov	91

POVZETEK

Novomeško gozdnogospodarsko območje obsega jugovzhodni del Slovenije s trebanjsko in novomeško kotlino, z Gorjanci, Belo krajino, delom Suhe krajine in z vzhodnim delom Kočevskega roga. GGO v celoti obsega 10 občin, 3 pa le delno. Novomeško in Kočevsko-Belokranjsko LUO pokrivata vsaka po približno polovico GGO, okoli 1.000 ha pa Zasavsko LUO. Območje je razdeljeno na 19 gozdnogospodarskih enot.

Za območje je značilen sicer blag, a zelo razgiban relief. Reliefno izstopata Kočevski rog in Gorjanci. Dolini Temenice in Krke s trebanjsko in novomeško kotlino ter šentjernejskim poljem med seboj ločujejo hribovito območje Brezove rebri, Ostrega vrha in Hmeljnika. Reliefno sta pomembni še kraški planoti Suha in Bela krajina. Glavna vodotoka v območju sta reki Krka in Kolpa. Zaradi kraškega značaja je površinskih vodotokov manj, so pa toliko bolj pomembne podzemne vode. Večina gozdov leži na karbonatni matični podlagi.

Preglednica 1: Površina gozdov po oblikah lastništva (v ha)

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	74.071	22.481	1.601	98.153
Delež (%)	75,5	22,9	1,6	100,0

Preglednica 2: Gozdni fondi po oblikah lastništva gozdov

Lastništvo Kategorije gozdov	Površina ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m³/ha			m³/ha			% od lesne zaloge		% na	
		igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	PR
Skupaj GGO											
Večnamenski gozdovi	93.581	92	226	318	3,2	6,6	9,8	24,5	26,7	26,1	84,8
GPN, ukrepi so dovoljeni	2.523	47	183	230	1,8	7,0	8,8	22,5	23,1	22,9	60,0
GPN, ukrepi niso dovoljeni	471	43	363	406	1,2	6,0	7,2				
Varovalni gozdovi	1.578	15	297	312	0,5	7,1	7,6	25,1	20,3	20,5	84,7
Skupaj vsi gozdovi	98.153	89	227	316	3,1	6,6	9,7	24,5	26,3	25,8	83,9
Zasebni gozdovi											
Večnamenski gozdovi	70.805	71	226	297	2,7	6,7	9,4	24,6	26,6	26,1	82,7
GPN, ukrepi so dovoljeni	1.833	39	178	217	1,6	6,9	8,5	21,7	22,7	22,5	57,8
GPN, ukrepi niso dovoljeni	258	1	378	379	0,0	5,1	5,1				
Varovalni gozdovi	1.175	16	305	321	0,5	6,8	7,3	26,2	21,4	21,6	95,0
Skupaj vsi gozdovi	74.071	69	227	296	2,6	6,7	9,3	24,5	26,2	25,8	82,1
Državni gozdovi											
Večnamenski gozdovi	21.628	161	228	389	4,9	6,2	11,1	24,5	27,2	26,1	91,1
GPN, ukrepi so dovoljeni	302	83	200	283	2,6	7,2	9,8	26,2	23,7	24,5	70,7
GPN, ukrepi niso dovoljeni	194	99	365	464	2,6	7,4	10,0				
Varovalni gozdovi	357	10	283	293	0,3	8,3	8,6	18,9	18,2	18,2	62,0
Skupaj vsi gozdovi	22.481	158	229	387	4,8	6,3	11,1	24,4	26,6	25,7	89,8
Gozdovi lokalnih skupnosti											
Večnamenski gozdovi	1.148	72	183	255	3,1	5,8	8,9	23,5	25,7	25,1	71,7
GPN, ukrepi so dovoljeni	388	59	191	250	2,2	7,5	9,7	20,8	24,3	23,5	60,3
GPN, ukrepi niso dovoljeni	19	43	137	180	2,0	4,4	6,4				
Varovalni gozdovi	46	30	211	241	1,0	5,0	6,0	25,0	4,4	6,9	27,9
Skupaj vsi gozdovi	1.601	67	186	253	2,8	6,2	9,0	22,8	24,4	24,0	67,3

Območje ima skupno površino 152.246 ha, od tega 98.153 ha gozdov, kar pomeni 64,5 % gozdnatost. Prevladujejo zasebni gozdovi, med katerimi prevladuje malopovršinska posest (polovica lastnikov ima do 1 ha gozda).

Večnamenski gozdovi predstavljajo 95,4 % vseh gozdov, poleg razglašanih varovalnih gozdov in gozdnih rezervatov pa so prisotni tudi gozdovi s posebnim namenom, v katerih so gozdnogospodarski ukrepi dovoljeni, ki jih predstavljajo razglašeni mestni gozdovi, gozdovi znotraj ograjenih vojaških skladišč ter gozdovi ob nekaterih partizanskih bolnišnicah in spomenikih.

V GGO je 33 gozdnih rastiščnih tipov, 62,1 % predstavljajo bukova rastišča in 34,7 % hrastovo gabrova. Skoraj polovica gozdov je vključena v območja Natura 2000, prisotni pa so štirje gozdni habitatni tipi, med katerimi največjo površino pokriva HT 91K0 Ilirski bukovi gozdovi.

Ohranjeni ter vrstno in strukturno pestri gozdovi, v povezavi z dokaj mozaičnimi kmetijskimi površinami, nudijo večini živalskih vrst ugodne življenjske razmere. V tem pogledu poseben pečat območju dajejo strnjeni gozdni kompleksi roškega masiva in Gorjancev.

Odprtost z gozdnimi cestami in vlakami je dobra predvsem v državnih gozdovih, številne produktivne javne ceste pa omogočajo razmeroma dobre pogoje tudi v zasebnih gozdovih. Sestojne in ostale razmere ter lastniške značilnosti omogočajo uporabo strojne sečnje na četrtini površine gozdov. Na najstrmejših terenih se uporablja žičniško spravilo.

Lesna zaloga v GGO znaša 316 m³/ha, tekoči letni prirastek pa 9,7 m³/ha. V lesni zalogi prevladujejo listavci z 71,7 %, v drevesni sestavi pa bukev (35,2 %), smreka (19,0 %), drugi trdi listavci (14,8 %) in hrasti (13,7 %). Med razvojnimi fazami prevladujejo debeljaki (44,0 %), primerjava z modelnim stanjem pa kaže presežek starejših razvojnih faz.

V minulem desetletju je bila realizacija poseka 77,9 %, gojitvenih del za obnovo gozdov dobra polovica in za nego slaba tretjina načrtovanega obsega. Gradnja gozdnih cest je bila slabo realizirana, gradnja vlak pa v državnih gozdovih dobro.

Glavni problemi pri gospodarjenju z gozdovi so nerealizacija načrtovanih del v zasebnih gozdovih, neustrezno razmerje razvojnih faz, slabo preraščanje določenih drevesnih vrst v povezavi z usklajenostjo gozd – živalski svet, mehanska in biološka nestabilnost nekaterih sestojev, majhna odprtost določenih predelov z gozdnimi prometnicami in neusklajenost obiska z zahtevami okolja.

Najpomembnejši gozdnogospodarski cilji so proizvodnja lesa, varstvo narave ter ohranjanje rastlinskih in živalskih vrst, rekreacija in turizem, ohranjanje voda, čiščenje zraka in regulacija klime, lov in dohodek od lova ter zagotavljanje ponorov ogljika.

Temeljne strategije, ki bodo glede na izpostavljene probleme zagotavljale uresničevanje postavljenih gozdnogospodarskih ciljev, so intenziviranje komunikacije z lastniki gozdov, ohranjanje strnjenih gozdnih kompleksov in znotraj teh negozdnih površin, ohranjanje gozdnih otokov in koridorjev v kmetijski in urbani krajini, nadaljnje zagotavljanje ponorov ogljika, pospeševanje drevesne sestave odporne na podnebne spremembe, izkoriščanje možnosti oblikovanja raznomernih sestojev v jelovih bukovjih, izvajanje velikopovršinskih obnov na hrastovih rastiščih, uvajanje situacijskih redčenj v mlajših razvojnih fazah, izvajanje postopnih premen smrekovih monokultur in pionirskih sestojev, izvajanje pravočasnih preprečevalnih ukrepov varstva gozdov ter redna spremljava pojavnosti in razvoja škodljivcev, skrajševanje proizvodnih dob sestojev z večjim deležem smreke, zagotavljanje preraščanja vseh naravnih drevesnih vrst z uskladitvijo razmerja gozd - divjad, spodbujanje gradnje gozdnih cest v ne dovolj odprtih predelih, preusmerjanje spravila lesa z vlačnja na vožnjo, reguliranje obiska gozdov in premišljeno uvajanje novih oblik rekreacije v gozdni prostor, dosledno izvajanje ustreznih ukrepov v varovalnih gozdovih, zagotavljanje biotske pestrosti z ohranjanjem posebnih habitatov in izločanjem ekocelic.

0 UVOD

Tokratni načrt za obdobje 2021-2030 je šesti zaporedni gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarskega območja Novo mesto oz. peta revizija načrta iz leta 1971.

Zgodovina gospodarjenja z gozdovi območja je podrobno predstavljena v gozdnogospodarskem načrtu gozdnogospodarskega območja za obdobje 2001-2010.

Podatki o stanju gozdov so povzeti po gozdnogospodarskih načrtih gozdnogospodarskih enot s prvim letom veljavnosti od 2011 do 2020 in realizacija preteklega načrta po evidencah iz obdobja od 2011 do 2020.

Pomembnejše pravne podlage za izdelavo načrta so:

- Resolucija o nacionalnem gozdnem programu (Uradni list RS, št. 111/2007);
- Zakon o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 24/15, 9/16 – ZGGLRS in 77/16);
- Zakon o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 16/04, 120/06 – odl. US, 17/08, 46/14 – ZON-C, 31/18, 65/20 in 97/20 – popr.);
- Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Uradni list RS, št. 91/10 in 200/20);
- Zakon o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg, 31/18 in 82/20);
- Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16, 61/17 – GZ, 21/18 – ZNOrg, 84/18 – ZIURKOE in 158/20);
- Zakon o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16 in 21/18 – ZNOrg);
- Zakon o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdr1-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15 in 65/20);
- Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Uradni list RS, št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20);
- Naravovarstvene smernice za Gozdnogospodarski načrt GGO Novo mesto (2021-2030), ZRSVN OE Novo mesto, januar 2021;
- Splošne kulturnovarstvene usmeritve za načrtovanje območnih gozdnogospodarskih načrtov z vidika varstva kulturne dediščine, ZVKD RS, december 2020;
- Usmeritve s področja upravljanja z vodami za pripravo gozdnogospodarskih načrtov. 2020. MOP, Direkcija RS za vode. https://www.gov.si/assets/organi-v-sestavi/DRSV/Dokumenti/Navodila_Smernice/Usmeritve-za-pripravo-GGN-dopolnitev-februar-2020.pdf/.

Okrajšave, ki se uporabljajo v območnem načrtu:

- ON - območni gozdnogospodarski načrt;
- GGN - gozdnogospodarski načrt;
- GGO - gozdnogospodarsko območje;
- GGE - gozdnogospodarska enota;
- LUO - lovsko upravljavsko območje;
- LPN - lovišče s posebnim namenom;
- LUN - lovsko upravljavski načrt;
- PE - popisna enota;
- RGR - rastiščnogojitveni razred;
- LZ - lesna zaloga;
- RDR - razširjen debelinski razred;
- SVP - stalna vzorčna ploskev;
- GC - gozdna cesta;
- GPN - gozdovi s posebnim namenom;
- PRP - program razvoja podeželja;

- GRT - gozdni rastiščni tip;
- EPO - ekološko pomembno območje;
- ITV - invazivna tujerodna vrsta;
- NEPN – Nacionalni energetski in podnebni načrt;
- PEFC - Programme for the Endorsement of Forest Certification;
- ZGS - Zavod za gozdove Slovenije;
- OE - območna enota;
- SiDG - družba Slovenski državni gozdovi d.o.o.;
- MKGP - Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano;
- MOP - Ministrstvo za okolje;
- MGRT - Ministrstvo za gospodarstvo, razvoj in turizem;
- ZVKD - Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije;
- ARSKTRP - Agencija Republike slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja.

1 OPIS GOZDNOGOSPODARSKEGA OBMOČJA

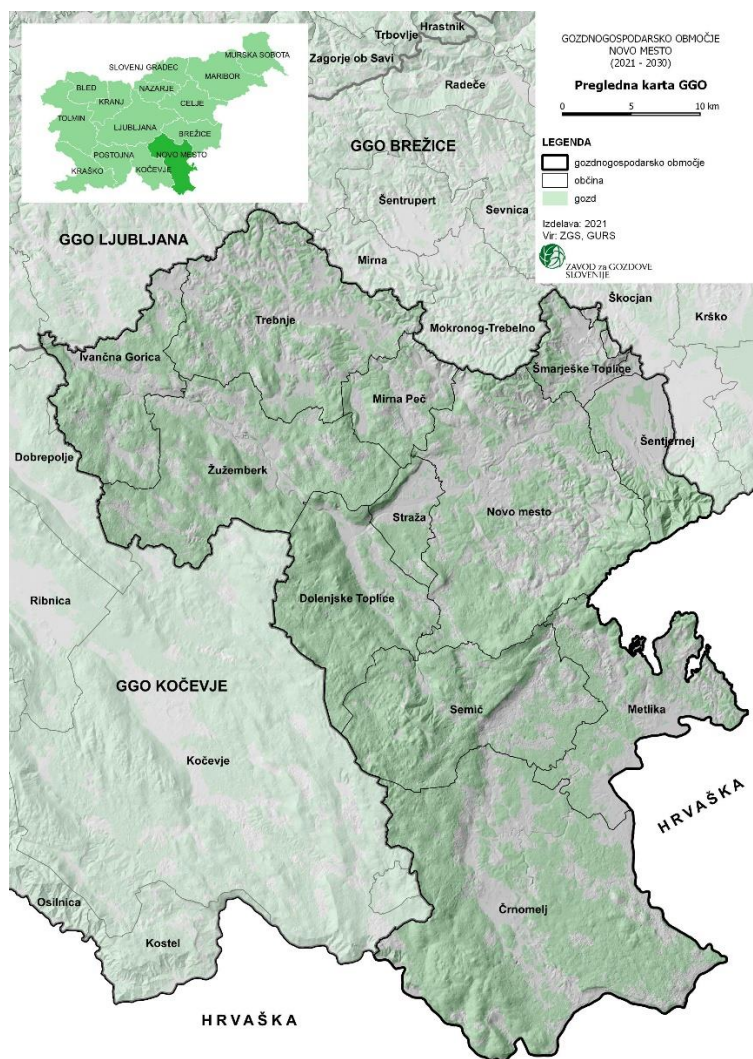
1.1 Lega območja

Novomeško GGO ima skupno površino 152.246 ha, od tega 98.153 ha gozdov, kar pomeni 64,5 % gozdnatost. Obsega jugovzhodni del Slovenije s trebanjsko in novomeško kotlino, z Gorjanci, Belo krajino, delom Suhe krajine in z vzhodnim delom Kočevskega roga.

Območje pokrivajo lokalne skupnosti Mestna občina Novo mesto, občine Črnomelj, Dolenjske Toplice, Metlika, Mirna Peč, Semič, Straža, Šmarješke Toplice, Trebnje in Žužemberk in deli občin Ivančna Gorica, Šentjernej in Škocjan.

GGO pokrivajo tri lovsko upravljavska območja (LUO). Novomeško in Kočevsko-Belokranjsko LUO pokrivata vsaka po približno polovico GGO, okoli 1.000 ha pa Zasavsko LUO. Roški masiv in Belo krajino pokriva Kočevsko-Belokranjsko LUO, preostali del, razen manjšega severozahodnega dela, pa Novomeško LUO.

Novomeško LUO, za katerega lovsko upravljavske načrte (LUN) izdeluje ZGS OE Novo mesto, sega tudi v GGO Brežice in Ljubljana. Upravna ureditev Novomeškega LUO je podrobneje prikazana v Lovsko upravljivem načrtu za Novomeško LUO.

Slika 1: Pregledna karta GGO

1.2 Opis naravnih razmer

1.2.1 Značilnosti površja

Za območje je značilen sicer blag, a zelo razgiban relief. Povsem enakomerno so zastopane vse lege, le malenkostno prevladujejo severovzhodne. Dve tretjini gozdov leži na površinah z naklonom do 8°. Na izjemno strmih legah, kjer veliki nakloni (nad 25°) vplivajo na gospodarjenje, se nahaja približno 5 % gozdov.

Reliefno izstopata Kočevski rog in Gorjanci s Trdinovim vrhom, ki je s 1.181 m najvišja točka območja. Dolini Temenice in Krke s trebanjsko in novomeško kotlino ter šentjernejskim poljem med seboj ločujejo hribovito območje Brezove rebri, Ostrega vrha in Hmeljnika. Reliefno sta pomembni še kraški planoti Suha in Bela krajina, ki skupaj s Kočevskim rogom sodita v apneniško kraški tip reliefa. Gričevnato območje severnega dela GGO in del Gorjancev spada v dolomitski kraški relief, del površin na SV območja pa v rečno-denudacijski tip reliefa. Izliv Kamenice v Kolpo je najnižja točka območja (127 m).

1.2.2 Značilnosti podnebja

Severna polovica območja sodi v podnebni tip zmerno celinskega podnebja osrednje Slovenije, prepletajo pa se celinske in sredozemske značilnosti podnebja. Letna količina padavin v zadnjih 50 letih je od 800 do 1.500 mm padavin, povprečno 1.160 mm na leto, v Suhi krajini nekoliko več. Skozi desetletja višina padavin ostaja na podobni ravni. V istem obdobju povprečna letna temperatura zraka znaša 10,3°C in se zvišuje. Pred 50 leti je znašala 9,4°C, v zadnjem desetletju pa 11,5°C [1]. Poleti se pojavljajo predvsem zahodni in jugozahodni vetrovi, pozimi pa kontinentalni, ki prinašajo hladnejši zrak.

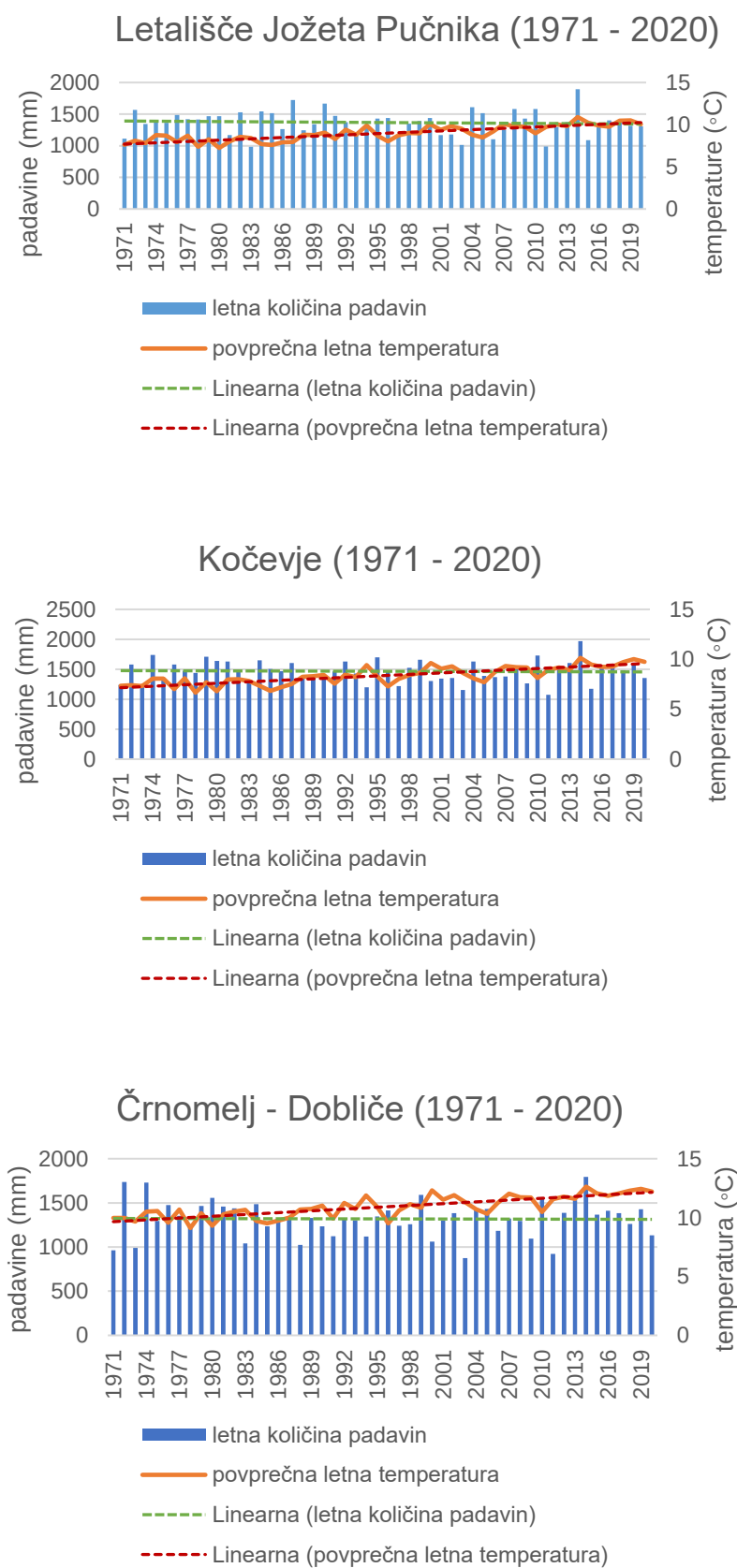
Bela krajina leži na prehodu med severno jadranskim in celinskim podnebnim režimom in jo uvrščamo v podnebni tip zmerno celinskega podnebja jugovzhodne Slovenije. Kljub zračnosti se tu zadržuje hladen zrak, ki preprečuje preveliko izhlapevanje s tal in ustvarja ugoden vodni režim. Padavin je več kot v severnem delu območja (1.320 mm na leto), višja pa je tudi povprečna temperatura zraka (10,9°C v zadnjih 50 letih, 12,0°C v zadnjem desetletju).

Kočevski rog in Poljanska gora sodita v podnebni tip zmerno celinskega podnebja zahodne in južne Slovenije. Padavin je več kot v ostalih delih območja (1.320 mm na leto), temperatura zraka pa so bistveno nižje (8,4°C v zadnjih 50 letih, 9,5°C v zadnjem desetletju).

Podnebne značilnosti v povezavi z reliefom prinašajo tudi nekatere za gozd neprijetne pojave. Gričevno-podgorske gozdove ogrožajo velike količine težkega južnega snega, podgorsko-gorske gozdove pa žled, občasno gozdove v GGO ogroža tudi veter. Učinki ekstremnih vremenskih pojavov na gozd so znatno bolj ogrožajoči v času velike razmočenosti gozdnih tal. Pogoste so tudi nevihte z močno točo.

Simulacije za prihodnost [2], [3] napovedujejo dvig povprečne temperature zraka do konca stoletja za 1 do 4°C in dvig padavin za 10 %. V zimskem času naj bi se količina padavin povečala, vendar ne snežnih, poleti pa zmanjšala, kar prinaša daljša in izrazitejša obdobja poletne vročine in suše. Posledice se bodo izražale v spremenjeni vegetaciji (prevlada toploljubnih listnatih drevesnih vrst) in v pogostejših in ekstremnejših vremenskih pojavih, ki bodo obseg sanitarnih sečenj še povečevali, verjetno celo prinesli gozdne požare, ki so do sedaj v območju le redko prizadeli večje površine.

Na spodnji sliki so prikazani podatki dogovorjenih reprezentativnih meteoroloških postaj posameznih podnebnih tipov.

Slika 2: Spremembe temperature zraka in padavin v obdobju 1971-2020 po reprezentativnih meteoroloških postajah [4]

1.2.3 Hidrološke in hidrogeološke razmere

Glavna vodotoka v območju sta reki Krka in Kolpa. Zaradi kraškega značaja območja je površinskih vodotokov manj. Za območje so značilne podzemne vode, ki jih ogrožajo različni viri onesnaženja s površja. Kljub temu spadata obe reki, še posebej v zgornjem toku, med najbolj čiste v Sloveniji.

Kolpa teče po južnem robu območja v dolžini okoli 70 km, vanjo pa se na levem bregu izliva Lahinja s pritokoma Dobličico in Krupo.

Krka je osrednji vodotok dolenskega dela območja. Od izvira do Soteske se napaja v glavnem s podzemskimi pritoki z območja Suhe krajine, od tu naprej pa so številni in dokaj vodnati pritoki predvsem izpod Kočevskega roga in Gorjancev (Radešica, Sušica, Težka voda in drugi potoki ter edina potoka s hudourniškim značajem na našem območju Pendirjevka in Kobila). Z levega brega je največji pritok Temenica, ki se na svoji poti od trebanjske doline proti reki Krki dvakrat ponikne.

Obe glavni reki poplavljata le občasno in v manjšem obsegu (obvodne loke), le na šentjernejskem polju ob meji z brežiškim območjem so poplave pogostejše in obsežnejše.

Gozdne površine so zaradi hidroloških razmer ogrožene le v dolini Kobile in Pendirjevke, občasne poplave na Šentjernejskem polju gozdov ne prizadenejo. So pa na posameznih delih teh površin nastala mokrišča z značilno vegetacijo.

1.2.4 Geološke in pedološke značilnosti območja

Večina gozdov v območju leži na karbonatni matični podlagi. V gričevnatem svetu in na višjih planotah je najbolj pogost apnenec, sledi dolomit. Pogosto so apnencu ali dolomitu primešani še roženci, laporji ali peščenjaki. V dolinah in na ravninah so rečni nanosi gline, peskov in prod. Na posameznih delih območja se pojavlja jerovica.

Apnenec se pretežno pojavlja na območju Kočevskega roga, Gorjancih, Ajdovski planoti in v Suhi krajini. Dolomit so na Gorjancih v Pendirjevki, Kobilah in na Peščeniku, na Mirni gori, velikem delu Bele krajine in v zgornjem porečju reke Krke. Apnenci in dolomiti z rožencem ter laporji se pojavljajo na severnem delu območja. To so vinorodna območja od Vinjega vrha prek Hmeljnika do obronkov Trebnjega. Gline, ilovice, peski, prod in jerovica pa se pojavljajo v nižinskih predelih Bele krajine, novomeške kotline, trebanjske doline in šentjernejskega polja.

Na apnencu in dolomitu so se na pobočjih blagih nagibov razvila srednje globoka in žepasta rjava pokarbonatna tla. Na grebenih in strmih pobočjih so na dolomitu razvile plitve do srednje globoke rendzine – to so skeletna in humozna tla, na apnencu pa plitva in žepasta rjava pokarbonatna tla. V manjši meri so prisotna še nerazvita tla.

V gričevnatem svetu so se na apnencu z roženci razvila evtrična tla z rahlo kislo reakcijo. Ta tla so plitva do srednje globoka na grebenih in strmih pobočjih ter srednje globoka do globoka na manj strmih pobočjih.

Na glini in ilovici, kjer občasno zastaja voda, so se razvila ravninska psevdoglejna tla in hipoglejna tla. Na nanosih gline in ilovice, kjer voda ne zastaja, so se razvila globoka izprana tla. Na nanosih peska in prod. pa so se razvila srednje globoka do globoka evtrična tla in distrična tla.

Na erozijske procese so tla občutljiva predvsem v hudourniški dolini Kobile na Gorjancih in zaradi poplavljanja na delu šentjernejskega polja.

1.3 Vegetacijski oris območja

Preglednica 3: Površina in delež gozdnih rastiščnih tipov

Skupina gozdnih rastiščnih tipov	Površina	Delež
Gozdni rastiščni tipi	ha	%
1. vrbovja, topolovja, črnojelševja in sivojelševja	42	0,0
Grmičavo vrbovje	1	0,0
Nižinsko črnojelševje	41	0,0
2. dobova-belogabrovja in brestovja z ozkolistnim jesenom	113	0,1
Dobovje in dobovo belogabrovje	113	0,1
3. gradnova-belogabrovja na karbonatnih in mešanih kamninah	28.670	29,2
Preddinarsko-dinarsko gradново belogabrovje	28.670	29,2
4. gradnova-belogabrovja in hrastovja na silikatnih kamninah	5.292	5,4
Kisloljubno gradново belogabrovje	5.292	5,4
5. podgorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah	32.485	33,1
Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	12.745	13,0
Gradново bukovje na izpranih tleh	19.740	20,1
6. podgorska bukovja na silikatnih kamninah	9.860	10,0
Kisloljubno gradново bukovje	4.407	4,5
Kisloljubno bukovje z rebrenjačo	5.397	5,5
Predpanonsko podgorsko bukovje	56	0,0
7. gorska, zgornjegorska in subalpinska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah	9.034	9,2
Osojno bukovje s kresničevjem	840	0,8
Preddinarsko gorsko bukovje	7.178	7,3
Bukovje s polžarko	56	0,1
Preddinarsko zgornjegorsko bukovje z zasavsko konopnico	960	1,0
9. jelova-bukovja	8.997	9,2
Dinarsko jelovo bukovje	8.997	9,2
10. javorovja, velikojesenovja in lipovja	279	0,3
Podgorsko-gorsko lipovje	87	0,1
Gorsko-zgornjegorsko javorovje z brestom	192	0,2
11. toploljubna bukovja	556	0,6
Preddinarsko-dinarsko toploljubno bukovje	556	0,6
12. gozdovi in grmišča toploljubnih listavcev	1.348	1,4
Bazoljubno gradnovje	969	1,0
Preddinarsko-dinarsko hrastovo črnogabrovje	379	0,4
13. kisloljubna rdečeborovja	224	0,2
Kisloljubno rdečeborovje	224	0,2
15. jelovja in smrekovja na karbonatnih in mešanih kamninah	13	0,0
Dinarsko jelovje na skalovju	9	0,0
Smrekovje na karbonatnem skalovju	4	0,0
16. jelovja in smrekovja na silikatnih kamninah	1.240	1,3
Jelovje s praprotni	1.240	1,3
Skupaj	98.153	100,0

GGO Novo mesto spada večinoma v preddinarsko, v najvišjih legah (Kočevski rog) v dinarsko ter na vzhodu v subpanonsko fitogeografsko območje. V GGO je 14 skupin gozdnih rastiščnih tipov, ki so podrobneje razdeljene na 33 gozdnih rastiščnih tipov (GRT). Med njimi je 15 takšnih, ki ne presegajo 1 % površine.

Nižje lege doline reke Krke in Bele krajine pokrivajo gradnova-belogabrovja na karbonatnih in mešanih kamninah ter gradnova-belogabrovja in hrastovja na silikatnih kamninah. Skupaj pokrivajo dobro tretjino območja. Vpliv zasebnih lastnikov je v teh gozdovih najmočnejši, saj jim predstavljajo lahko dostopen vir lesa različnih drevesnih vrst v neposredni bližini naselij.

Podgorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah s svojim tretjinskim deležem predstavljajo površinsko največjo samostojno skupino. Prisotna so na celotnem območju na karbonatnih pobočjih na

nadmorskih višinah od 200 do 800 m. Gozdovi rastiščnih tipov te skupine so pretežno v zasebni lasti, nekoliko težje dostopni in od vasi malo bolj oddaljeni, še vedno pa so pomemben vir lesa za domačo porabo.

Podgorska bukovja na silikatnih kamninah se nahajajo na severnem delu območja, na pobočjih dolenskih gričev na nadmorskih višinah od 150 do 550 m. Skupina pokriva približno desetino območja, razdeljeno po polovicah med dva GRT, in sicer kisloljubno gradnovo bukovje ter kisloljubno bukovje z rebrenjačo. Podobno kot pri prejšnji skupini gre za gozdove v pretežno zasebni lasti, nekoliko težje dostopne in od vasi malo bolj oddaljene, kljub temu pa pomembne za lastne potrebe lastnikov.

Tudi gorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah pokrivajo približno desetino območja. Nahajajo se na Gorjancih, na višjih legah Brezove rebri in Poljanske gore ter na pobočjih Kočevskega roga, vse do nadmorskih višin preko 1.000 m. V gospodarskem smislu so gozdovi te skupine med najpomembnejšimi/najbolj kakovostnimi v območju. Skoraj polovica gozdov je v državni lasti, glavna posekanega lesa pa je namenjena prodaji na trgu.

Gospodarsko najpomembnejši gozdovi GGO so jelova-bukovja, zavzemajo 9,2 % površin in se nahajajo v dinarskem fitogeografskem območju na najvišjih legah Kočevskega roga. Predstavljajo strnjene komplekse državnih gozdov, v katerih se načrtno in strokovno gospodari že več kot sto let. So težko dostopni in od naselij najbolj oddaljeni gozdovi območja.

Gospodarsko in ekološko so pomembni tudi naslednji gozdovi, čeprav zavzemajo razmeroma majhen delež skupne površine:

Jelovje s praprotni se nahaja v nižjih legah med Novim mestom in Podturnom ter na manjših površinah v Beli krajini in sodi med naša najbolj produktivna rastišča, kjer se jelka odlično pomlajuje in brez težav prerašča v višje razvojne stadije.

Na strmih, prisojnih legah predvsem Poljanske gore in Straške rebri se nahajata bazoljubno gradnovo in preddinarsko-dinarsko hrastovo črnogabrovje, vloga teh gozdov pa je predvsem varovanje tal pred erozijo. Enako vlogo imajo gozdovi na rastiščnem tipu preddinarsko-dinarsko toploljubno bukovje, ki se nahaja na strmih legah Gorjancev ter delu Straške rebri in Kočevskega roga.

Na revnih tleh silikatne matične podlage se nahaja kisloljubno rdečeborovje, na bolj mokrih rastiščih pa se ob vodotokih pojavljajo malopovršinski ostanki ekološko in naravovarstveno pomembnih GRT dobovje in dobovo belogabrovje ter nižinsko črnojelševje.

V območju so štiri gozdni habitatni tipi Natura 2000, ki v skupni površini pokrivajo 31,8 % gozdov. Največjo površino pokriva HT 91K0 Ilirski bukovi gozdovi (23.580 ha), sledijo HT 91L0 Ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi (4.584 ha), HT 9180* Javorjevi gozdovi v grapah in na pobočnih gruščih (2.351 ha) in HT 9110 Srednjeevropski kisloljubni bukovi gozdovi (705 ha). HT 9180* je na območju Evropske unije v nevarnosti, da izgine, zato je opredeljen kot prednostni. Sestoji plemenitih listavcev se pojavljajo na majhnih površinah znotraj bukovij in jelovih bukovij.

Prostorski prikaz skupin gozdnih rastiščnih tipov [5] je prikazan na karti K v 12. poglavju.

Vključenost gozdnih rastiščnih tipov v območja Natura 2000 je prikazana v Prilogi 13.5.

1.4 Značilnosti prostoživečih živalskih vrst in njihovih habitatov

Ohranjeni ter vrstno in strukturno pestri gozdovi, v povezavi z dokaj mozaičnimi kmetijskimi površinami, nudijo večini živalskih vrst ugodne življenjske razmere. Temu pripomorejo tudi gozdne zaplate in grmovna vegetacija s posameznim drevjem v kmetijski krajini. V območju ni prisotnih živalskih vrst, ki bi novomeškemu območju dajale poseben pomen v slovenskem merilu, prav tako tudi ni posebej pomembnih, izstopajočih habitatov, kakor tudi ne večjih problemov v odnosu gozd - živalski svet. Stanje posameznih vrst divjadi je za Kočevski rog in Belo krajino podrobneje predstavljeno v LUN za Kočevsko-Belokranjsko LUO, za preostalo območje pa v LUN za Novomeško LUO.

Od rastlinojede divjadi je po vsem območju razširjena srnjad. Njena gostota je nižja v strnjenih kompleksih gozdov in je najnižja na roškem masivu, kjer prevladuje jelenjad, višja pa v nižinskih gozdovih. Srnjad, razen lokalno (nasadi, manjše pomlajene površine) in v manjših gozdnih maticah

kmetijske krajine, ne predstavlja ovir pri pomlajevanju in preraščanju mladja. Gostota srnjadi sicer med leti nekoliko niha, kljub temu pa jo ocenjujemo za stabilno.

Gostota jelenjadi se dokaj hitro znižuje v smeri severa in vzhoda območja, kjer je prisotnost jelenjadi dokaj redka. Jelenjad roškega masiva predstavlja severovzhodni del t. i. kočevske populacije jelenjadi. Sedanja gostota jelenjadi v novomeškem delu Kočevskega roga je nižja kot pred dvema ali tremi desetletji, vendar se v zadnjem desetletju znova povečuje. Povečuje se tudi v območju Bele krajine. Izrazitejših zimovališč v območju ni.

Prehranska kapaciteta gozdov za rastlinojedo divjad se je na roškem masivu na račun pospešenih obnov prestarih sestojev nekoliko povečala, prav tako se je zaradi povečanja intenzivnosti gospodarjenja z gozdovi povečala prehranska ponudba za to divjad v preostalem delu GGO. Zaradi kmetijske politike sofinanciranja ukrepov po površini se je povečal obseg krčitev z grmovjem in drevjem zaraščenih omejnikov in zaplat. Sočasno se je v posameznih delih vodotokov zožil ali izkrčil tudi pas zarasti obvodne vegetacije. Kljub temu v kmetijski krajini ostaja še dovolj zaraslih površin z gozdno vegetacijo.

Divji prašiči so prisotni v vsem območju. Njihova številčnost sicer niha, vendar je na obvladljivi ravni, ki ne povzroča večjih težav v kmetijstvu.

Damjak je v GGO prisoten zgolj občasno, in sicer kot posledica pobegov iz obor.

Problematika male poljske divjadi je enaka kot v večini Slovenije. Populacija poljskega zajca je stabilna, toda nizka, čemur je vzrok predvsem vpliv plenilcev ter pomanjkanje prehranskih virov in kritja v zimskem obdobju. Tako kot za zajca so neugodne razmere tudi za fazana in poljsko jerebico, katerih številčnosti tudi v preteklosti niso bile velike.

Na male zveri (lisica, kune, divja mačka) ima gozdarstvo dokaj omejen vpliv. Večji vpliv imajo bolezni (npr. garje) in prehranske razmere. Stanje vseh vrst je stabilno. Divja mačka je v območju, zlasti na kraškem svetu, dokaj pogosta, vendar manj številčna kot v preteklosti.

Podobno prostorsko razširjenost kot jelenjad ima tudi medved. Po Strategiji upravljanja z rjavim medvedom v Sloveniji, katero je leta 2002 sprejela vlada RS, je v osrednji življenjski prostor medveda opredeljen pas ob jugozahodu GGO, osrednji del GGO kot robni življenjski prostor, ter del GGO nad avtocesto, območje izjemne prisotnosti medveda. Le skrajni severovzhodni del je opredeljen kot prehodno območje. Ker je za del osrednjega življenjskega prostora značilna nizka poseljenost ter pomanjkanje prehranskih virov, je dokaj izrazita migracija medvedov v preostali del območja. V zadnjih dveh desetletjih se je medved razširil tudi na območja, kjer je bila njegova prisotnost včasih izjemno redka. V teh novih območjih prebivalstvo nima izkušenj sobivanja z medvedi. V zadnjem desetletju se na roškem masivu, Suhi krajini in Beli krajini ter tudi na Gorjancih pogosteje pojavljajo volkovi, zato je pričakovati večje probleme zaradi škod na drobnici. Ris je v območju stalen na območju roškega masiva, toda maloštevilen. V preteklem letu je bil opažen tudi na Pajkežu in severno od Žužemberka. Biokoridorji preko reke Krke za prehod velikih zveri, pa tudi jelenjadi in prašičev, v severni del območja so na predelu okoli Soteske, Žužemberka in Zaloga. Prehodi so omogočeni tudi preko v zadnjem desetletju dograjene avtoceste Ljubljana – Obrežje. Ob ustreznejši izvedbi nadhodov za divjad bi bili ti prehodi lahko bolj učinkoviti. Večina prehodov je namreč hkrati namenjena tudi nadvozu ter so neporaščeni z drevesno ali grmovno vegetacijo.

Življenjske razmere za ostale živalske vrste, ki so vezane na gozd in gozdni prostor, so ugodne, zato so stabilne tudi populacije teh vrst (sove, ujede, žolne in detli...). Izpostaviti velja območje Kobil, ki predstavlja eno izmed najpomembnejših območij belohratega detla v Sloveniji. V zadnjih letih se krepí tudi populacija belih in črnih štorkelj v območju. V zadnjem desetletju v območju spet gnezdi orel belorepec. Divji petelin, ki sicer v zadnjih desetletjih ni bil številen na roškem masivu, v območju ni več prisoten. Ocenjujemo, da se življenjske razmere za prej naštete vrste zaradi gospodarjenja z gozdovi v zadnjem desetletju niso spremenile. Zaradi večjega poudarka zagotavljanja ustreznosti habitatov (puščanje mrtvega drevja, sadnja in pospeševanje plodonosnega drevja, upoštevanje varstvenih režimov...) so razmere za živalski svet celo ugodnejše kot so bile pred desetletjem.

Pomemben habitat za živalske vrste predstavljata reki Krka in Kolpa s pritoki. V zadnjem desetletju se je povečala številčnost vider in zlasti bobrov, s tem pa tudi njegov vpliv na obrežno vegetacijo. Bober je prisoten v obeh rekah in njenih pritokih.

Preglednica 4: Značilnosti divjadi in njihovih habitatov

Vrsta	Populacija		Življenjsko okolje	
	Prisotnost vrste	Trend	Ocena	Opomba
Srna	pogosta	stabilen	ugoden	
Navadni jelen	pogosta	naraščajoč	ugoden	
Damjak	redka	stabilen	ugoden	
Divji prašič	pogosta	stabilen	ugoden	
Šakal	redka	naraščajoč	ugoden	
Lisica	pogosta	stabilen	ugoden	
Jazbec	pogosta	stabilen	ugoden	
Kuna zlatica	redka	stabilen	ugoden	
Kuna belica	pogosta	stabilen	ugoden	
Pižmovka	redka	padajoč	ugoden	
Poljski zajec	pogosta	padajoč	pomanjkljivo	plenilci
Navadni polh	pogosta	stabilen	ugoden	
Fazan	redka	padajoč	pomanjkljivo	kritje, plenilci, prehranske razmere
Raca mlakarica	pogosta	stabilen	ugoden	
Sraka	pogosta	stabilen	ugoden	
Šoja	pogosta	stabilen	ugoden	
Siva vrana	pogosta	naraščajoč	ugoden	

1.5 Družbeno-ekonomske razmere

1.5.1 Opis demografskih in socialnih razmer

Novomeško območje, v katerem živi 104.280 prebivalcev [6], ima v glavnem podeželski značaj s številnimi vasi, večji kraji pa so Novo mesto (23.719 prebivalcev), Črnomelj (5.585), Trebnje (3.863) in Metlika (3.206). Med srednje velike kraje, z nad tisoč prebivalci, sodijo Semič (1.998), Straža (1.975), Žužemberk (1.040), Mirna Peč (1.004) in Šentjernej (1.434), ki pa le delno leži v novomeškem območju. V večjih krajih, ki predstavljajo urbana središča, živi dobrih 43 % prebivalstva, ostali pa so prebivalci številnih manjših vasi, raztresenih po celi površini območja. V krajih z manj kot 300 prebivalci živi skoraj 46 % prebivalstva. Večja neposeljena predela sta le Gorjanci in območje od Kočevskega roga do Poljanske gore. Povprečna gostota prebivalstva je 68 prebivalcev na km².

Število prebivalcev se je povečalo za 2,6 %, v urbanih centrih za 1,9 % in v manjših krajih za 3,2 %, kar pomeni, da se življenje na podeželju ohranja. Največji porast prebivalstva se je celo zgodil v krajih z manj kot 300 prebivalci.

Nova avtocesta je povzročila največji porast prebivalstva v trebanjski kotlini, kjer se je v zadnjem desetletju število prebivalcev dvignilo za približno 10 %. V novomeški kotlini in na šentjernejem polju je porast enak povprečju za območje, v Suhi krajini in Beli krajini pa število prebivalcev ostaja enako, na jugu Bele krajine se celo zmanjšuje. Povečanje prebivalstva v manjših krajih ne pomeni nujno tudi boljše obdelanosti kmetijskih zemljišč, saj gre v bližini urbanih središč za gradnjo prebivališč za zaposlene v mestih. V trebanjski kotlini je sicer kmetijska aktivnost lastnikov velika, zato je tam izvedenih največ krčitev gozdov, v Beli krajini in Suhi krajini pa se trend zaraščanja še ni povsem ustavil.

Povprečna starost prebivalcev v območju je 42 let in se je v zadnjem desetletju zvišala za 2 leti. Zanimivo, da je v urbanih centrih večja kot na podeželju, vendar se v večjih krajih zmanjšuje, v manjših krajih pa se je zvišala za skoraj 3 leta.

Med prebivalstvom starim od 15 do 64 let je zaposlenih ali samozaposlenih 70,5 % (pred desetletjem 62,4 %). Največja stopnja delovne aktivnosti je v trebanjski kotlini in nekoliko presenetljivo v Suhi krajini, najmanjša pa v Beli krajini, kjer pa se stanje izboljšuje, saj je tam zaznati največji porast.

1.5.2 Lastništvo gozdov

Preglednica 5: Površina gozdov GGO po oblikah lastništva

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	74.071	22.481	1.601	98.153
Delež (%)	75,5	22,9	1,6	100,0

Večje spremembe površine gozdov po oblikah lastništva so nastale v času denacionalizacije, v zadnjih dvajsetih letih pa struktura ostaja podobna. V zadnjem desetletju je delež zasebnih gozdov ostal popolnoma enak, delež državnih gozdov pa se je zmanjšal za 0,4 odstotne točke, toliko, kot se je povečal delež gozdov lokalne skupnosti.

Preglednica 6: Posestna sestava zasebnih gozdov

Velikost gozdne posesti	Sestava v %			
	Po številu posestnikov		Po gozdni površini	
	% v razredu	kumulativa (%)	% v razredu	kumulativa (%)
do 1 ha	51,0	51,0	5,6	5,6
1 do 5 ha	31,2	82,2	25,3	30,9
5 do 10 ha	11,0	93,2	26,4	57,3
10 do 30 ha	6,4	99,6	32,7	90,0
30 do 100 ha	0,4	100,0	6,3	96,3
nad 100 ha	0,0	100,0	3,7	100,0

Ocenjujemo, da je povprečna zasebna gozdna posest velika slabe 3 ha, kar je blizu slovenskega povprečja. V primerjavi s prejšnjim desetletjem se je povečal delež posestnikov z manj kot 1 ha gozda in se tako približal strukturi, kot je bila v območju pred dvajsetimi leti. Trend je torej neugoden v smislu oteženega načrtnega usmerjanja razvoja gozdov in izvedbe načrtovanih del, ki zaradi majhne odvisnosti lastnikov od dohodkov iz gozda praviloma niso realizirana v celoti. Manjši lastniki (do 5 ha), ki po številu močno prevladujejo, od svojega gozda ne pričakujejo drugega kot les za lastno porabo, predvsem za kurjavo. Večje posesti nudijo priložnost usmerjenega in načrtnega gospodarjenja, kar se v praksi praviloma tudi izvaja. Ti lastniki načrtovani posek v glavnem tudi realizirajo, les pa večinoma namenjajo prodaji na trgu.

V območju je 31 bolj ali manj aktivnih agrarnih skupnosti, ki so lastnice ali solastnice na skoraj 1.000 ha gozdov. Vse niti niso registrirane ustrezno z zakonodajo o agrarnih skupnostih in večina jih ni aktivna pri gospodarjenju z gozdovi, nekaj večjih – 9 jih ima več kot 50 ha gozda – pa dela v gozdu izvaja razmeroma redno.

1.5.3 Gozdarstvo in dejavnosti povezane z gozdom in gozdnim prostorom

Kmetijska posest v območju je močno razdrobljena, čistih kmetij je malo, zaznati je premike v smeri večanja kmetij in zaokroževanja posesti. Nekateri posamezniki kupujejo in povečujejo svojo gozdno posest, vendar se struktura vseeno ni premaknila v smer večjih posesti. Največja zasebna posest meri preko 800 ha. Odvisnost lastnikov gozdov od dohodkov iz gozda je v splošnem majhna, pomemben vir v prihodkih predstavljajo le večjim lastnikom, pri katerih se izvaja načrtno gospodarjenje z gozdovi in se posek praviloma v celoti realizira. Manjši lastniki v glavnem les porabijo za lastno rabo, večji pa ga večinoma prodajo, kar potrjuje podatek, da se sečnja v času, ko so tržne cene lesa višje, bistveno poveča. V zadnjih letih so kmetje predvsem zaradi spodbujanja kmetijske dejavnosti s sofinanciranjem začeli spreminjati gozdne in zaraščajoče površine nazaj v kmetijsko rabo.

Opremljenost zasebnih lastnikov se izboljšuje. Okoli 100 lastnikov gozda ima traktorske polprikolice. Med podjetji, ki izvajajo dela v gozdu, je vse pogostejša raba sodobnih tehnologij. Delež strojne in kombinirane sečnje v območju je bil v tem desetletju 6 %, 13 % v državnih in le 1 % v zasebnih gozdovih.

Zabeležili smo 7 lokalnih izvajalcev, ki imajo skupaj 7 harvesterjev in 6 forvarderjev. Žičnih žerjavov s procesorsko glavo v območju ni.

Približno 30 % v območju posekanega lesa se porabi v energetske namene kot biomasa za ogrevanje. Poleg treh sodobnih sistemov daljinskega ogrevanja in osmih energetskih sistemov na biomaso na večjih javnih objektih in manjšemu deležu sodobnih individualnih peči za ogrevanje na lesno biomaso se velik del tega lesa še vedno pokuri v zastarelih individualnih pečeh za ogrevanje, kar je zaradi onesnaževanja s PM delci prepoznano kot pomemben ekološki problem. Štiri večja lesnopredelovalna podjetja imajo kogeneracijo elektrike in toplotne energije. Primerne biomase za izkoriščanje v energetske namene je v območju dovolj tudi za nadaljnji razvoj tega področja. Za boljšo mobilizacijo teh potencialov iz vseh možnih virov in vzpostavitev stabilne ponudbe biomase ustrezne kakovosti bi bila potrebna združenja lastnikov in biomasni logistični center. Možnosti razvoja se kažejo v nadaljnjem uvajanju večjih energetskih sistemov za daljinsko ogrevanje naselij in javnih stavb (šole, občine, bolnice itd.) in kogeneracijo elektrike ter širjenje sodobnih individualnih kurišč.

Rekreacija in turizem v gozdnem prostoru naraščata, obisk je največji na Gorjancih, Mirni gori, Gačah, dolini Kolpe in Krke, tudi širšem območju Kočevskega roga in seveda v primestnih gozdovih. Poleg pohodnikov in nabiralcev gozdnih sadežev je vse več kolesarjev.

1.5.4 Stanje in organiziranost gozdarske dejavnosti v prostoru

Zakonsko predpisane naloge javne gozdarske službe v območju opravlja Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Novo mesto. V okviru OE je organiziranih 6 krajevnih enot s skupno 37 revirji. Prek revirnih gozdarjev poteka glavna sodelovanja z lastniki gozdov, ZGS pa pri svojem rednem delu sodeluje s številnimi strokovnimi službami z različnih področij in z lokalnimi skupnostmi.

V območju trenutno delujejo naslednja društva lastnikov gozdov s skupno 530 člani: DLG ob Kolpi in Lahinji, DLG Semič, DLG v občini Metlika in DLG ob reki Krki. Lastniki gozdov se organizirajo tudi v strojnih krožkih in raznih kmetijskih društvih.

Število nezgod pri delu v gozdu se kljub višjemu poseku nekoliko zmanjšuje, k čemur poleg boljše opremljenosti s primerno delovno in varovalno opremo pripomorejo tudi boljša usposobljenost lastnikov za varno delo v gozdu. V zasebnih gozdovih smo v desetletju zabeležili 60 nezgod, od tega 8 smrtnih, 41 težjih in 11 lažjih.

Neformalna medsosedska pomoč se pojavlja pri izvajanju gojitvenih del in delno pri sečnji in spravilu lesa. Slednjega opravljajo lastniki sami le v manjši meri in v glavnem za lastne potrebe (npr. kurjava, gradbeni les). Prevoz lesa s prikolicami je v zasebnih gozdovih del spravlja. Les za domačo porabo, predvsem kurjavo, se iz gozda v glavnem vozi s traktorskimi prikolicami. Dobršen del tržne proizvodnje v zasebnih gozdovih opravijo podjetniki. Zasebni lastniki gozdov nabavljajo gozdarsko mehanizacijo sami ali s pomočjo sofinanciranja PRP [7].

Ocenjujemo, da je usposobljenost tistih, ki so zainteresirani za delo v gozdu, dobra. Veliko teh, predvsem mlajših kmetov, je podjetnikov ali pa delajo v drugih gozdovih prek strojnih krožkov ali medsosedske pomoči. V manjšem obsegu se pojavlja tudi delo na črno. Slabša pa je usposobljenost pretežne večine starejših lastnikov, ki delajo v lastnih gozdovih le občasno in so se dela priučili sami. Tudi uporaba varstvene opreme je premajhna. Posebna kategorija so pretežno mlajši lastniki gozdov iz mestnega okolja, ki so manj zainteresirani za gozdno proizvodnjo in za dela v gozdu najpogosteje najamejo usposobljene delavce.

V zadnjih dveh desetletjih se je v območju pojavilo veliko zasebnikov in manjših podjetij, ki svoj dohodek iščejo z delom v gozdu in z lesom. Zabeležili smo 40 ponudnikov gozdarskih storitev, specializiranih za sečnjo in spravilo. S primarno predelavo lesa se ukvarja 53 podjetij, od tega z žagarstvom in obtesovanjem 39, z izdelavo sekancev 12, izdelavo briketov 1 in lupljenjem lesa 1. Veča se število individualnih cepilnih strojev. Skupna kapaciteta primarne obdelave je ocenjena na 300.000 m³ lesa, kar pomeni, da je možnost za vsaj delno predelavo dveh tretjin v območju posekanega lesa (iglavcev v celoti, listavcev le manjši del). Ostali les za prodajo se poleg slovenskim proizvajalcem, zlasti celuloze in lesnitnih plošč, pogosto izvaža v tujino, predvsem Hrvaško, Italijo, Avstrijo in tudi Kitajsko.

Z državnimi gozdovi gospodari družba Slovenski državni gozdovi, ki je v lasti Republike Slovenije in je bila ustanovljena leta 2016 z namenom upravljanja in razpolaganja z državnimi gozdovi.

1.6 Razmere za gospodarjenje z gozdovi

1.6.1 Raba prostora, površina gozdov in gozdnatost

Na površini 152.246 ha se razprostira 98.153 ha gozdov, kar pomeni 64,5 % gozdnatost (v Sloveniji 58,0 %). V zadnjih dobrih sto letih je gozdnatost s 40 % leta 1896, 44 % (1970), 50 % (1980), 53 % (1990), 62 % (2000) in dobrih 63 % leta 2010 narasla na sedanjih dobrih 64 %. Hitra rast gozdnih površin, kot posledica opuščanja kmetijske rabe zemljišč, se je v zadnjih dveh desetletjih ustavila. Določene površine, predvsem v odročnejših krajih Bele in Suhe krajine, se sicer še zaraščajo, vendar zaradi hkratnih krčitev površina gozdov na ravni GGO narašča le še malenkostno, v zadnjih desetih letih za dobrih 900 ha.

Največje razlike v gozdnih maskah tokratnega in prejšnjega območnega načrta so posledica gradnje avtoceste A2 Ljubljana – Obrežje, izgradnje gospodarskih con in tudi krčitev gozdov v kmetijske namene. Tako se je površina gozda zmanjšala v občinah Trebnje in Mirna Peč (avtocesta in gospodarstvo), zaradi še ne povsem ustavljenega procesa zaraščanja opuščenih površin pa se je površina gozdov najbolj povečala v občinah Črnomelj, Semič, Žužemberk in Metlika.

Gozdni prostor pokriva 100.338 ha. Negozdne površine v gozdnem prostoru pokrivajo 1.847 ha, največ košenice in druga gozdna zemljišča, med katerimi prevladujejo površine pod daljnovodi, katerih površina se je v zadnjih desetih letih povečala, kot tudi površina obor. Prav tako se je povečal obseg zaraščajočih površin, ki pokrivajo 1.402 ha, od tega ena četrtina v gozdnem prostoru.

Preglednica 7: Struktura zemljiških kultur (Vir: Raba tal, MKGP 2009, 2020)

Skupina dejanske rabe	Šifra dejanske rabe*	Površina			
		ha		%	
		2009	2020	2009	2020
Njive in vrtovi	1100, 1160, 1180, 1190	11.643	10.679	7,6	7,0
Trajni nasadi	1211, 1212, 1221, 1222, 1240	3.043	3.487	2,0	2,3
Travniške površine	1300, 1321, 1800	26.870	26.268	17,7	17,3
Druge kmetijske površine	1410, 1420, 1500, 1600	2.959	5.783	1,9	3,8
Gozd	2000	100.173	98.212	65,8	64,5
Ostala zemljišča	3000, 4210, 4220, 5000, 6000, 7000	7.558	7.817	5,0	5,1

*šifre dejanske rabe so povzete po interpretacijskem ključu rabe tal [8]

Površina gozdov se je na podlagi dejanske rabe kmetijskih in gozdnih zemljišč [9], [10] v zadnjem desetletju sicer zmanjšala, vendar je bilo kasneje kar nekaj gozdnih površin uvrščenih v kmetijska zemljišča v zaraščanju ali kot drevesa in grmičevje. Ravno slednje površine so se v zadnjem desetletju najbolj povečale. Zelo so se povečale tudi površine ekstenzivnih oz. travniških sadovnjakov, neobdelanih kmetijskih zemljišč in kmetijskih zemljišč v zaraščanju, na drugi strani pa so se zmanjšale površine njiv, travnikov in vinogradov, kar le dokazuje, da se opuščanje kmetijske obdelave zemljišč še ni povsem zaključilo.

Preglednica 8: Spremembe lastništva gozdov v obdobju 1970-2020

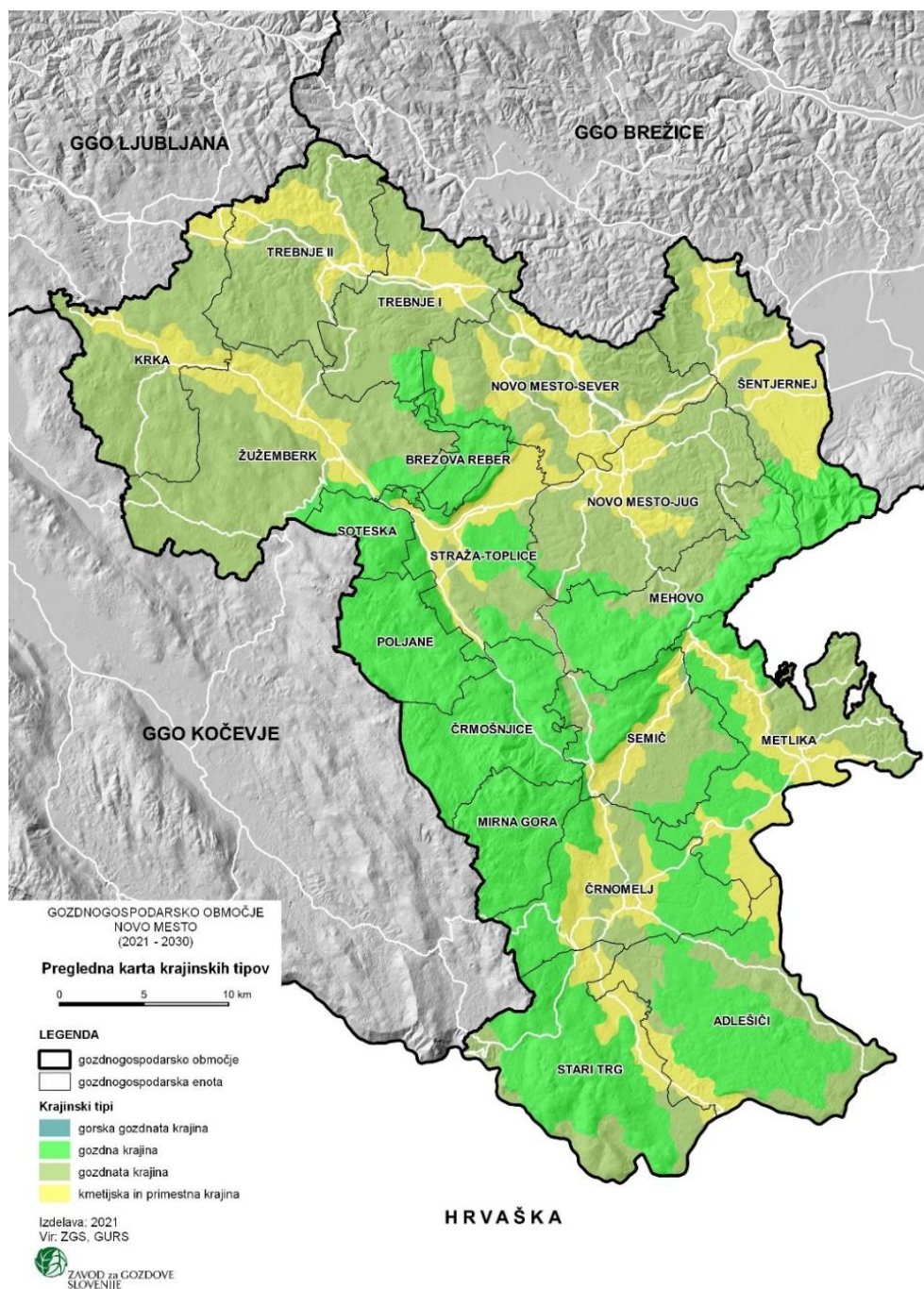
Leto	Oblike lastništva (ha)			Skupaj (ha)
	Zasebni gozd	Državni gozd	Gozdovi lokalnih skupnosti	
1970	53.098	26.659	-	79.757
1980	53.861	27.722	-	81.583
1990	55.773	27.361	-	83.134
2000	69.632	23.149	876	93.657
2010	73.410	22.677	1.152	97.239
2020	74.071	22.481	1.601	98.153

Opomba: V prvih treh obdobjih gozdovi lokalni skupnosti niso bili prikazani posebej, gozdovi gospodarskih družb (SLP2) pa so dodani k zasebnim gozdovom.

Po izvedbi denacionalizacije se je delež državnih gozdov zmanjšal s tretjine na slabo četrtno, v zadnjih dvajsetih letih pa ostal na podobni ravni. Obratno se je zgodilo z zasebnimi gozdovi, katerih površina, ne pa tudi delež, se še vedno počasi povečuje, se je pa v zadnjih dveh desetletjih površina gozdov lokalnih skupnosti skoraj podvojila.

Preglednica 9: Krajinski tipi, njihova površina, delež in gozdnatost

Krajinski tip	Površina (ha)	%	Površina gozda (ha)	Gozdnatost (%)
Gozdna krajina	62.190	40,8	60.442	97,2
Gozdnata krajina	55.551	36,5	33.096	59,6
Kmetijska in primestna krajina	34.505	22,7	4.615	13,4
Skupaj	152.246	100,0	98.153	64,5

Slika 3: Pregledna karta krajinskih tipov

V GGO prevladuje gozdna krajina, ki pokriva območje od planote Brezova reber proti jugu prek Kočevskega roga do Kolpe, proti vzhodu prek Radohe in Gorjancev ter del Bele krajine in nekaj površin v Suhi krajini. Gozdnatost te krajine je približno enaka, kot je bila pred desetimi leti.

Površina gozdov se je najbolj povečala v gozdnati krajini, ki pokriva večinski del trebanjske in novomeške kotline, del Suhe krajine in manjše površine v Beli krajini.

Največji dvig gozdnatosti, z 12,9 % na 13,4 %, pa se je zgodil v kmetijski in primestni krajini, ki pokriva dolino reke Krke in Kolpe v spodnjem toku, šentjernejsko polje ter posamezne površine v trebanjski in novomeški kotlini ter v Beli krajini.

Občine z največjo gozdnatostjo v območju so Dolenjske Toplice, Semič, Žužemberk in Črnomelj, ki imajo več kot 70 % gozdnatost, nekoliko nadpovprečno pa ima tudi občina Ivančna Gorica. Nizko gozdnatost – pod 50 % – imata občini Šmarješke Toplice in Škocjan, ostale občine pa se nahajajo v intervalu od 51 % do 57 % gozdnatosti.

Preglednica 10: Kategorije gozdov in njihova struktura po oblikah lastništva

Kategorije gozdov	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Večnamenski gozdovi	70.805	21.628	1.148	93.581
GPN, ukrepi so dovoljeni	1.833	302	388	2.523
GPN, ukrepi niso dovoljeni	258	194	19	471
Varovalni gozdovi	1.175	357	46	1.578
Skupaj vsi gozdovi	74.071	22.481	1.601	98.153

Prostorski prikaz kategorij gozdov je prikazan na karti J v 12. poglavju.

V zadnjem desetletju se je povečala površina GPN, v katerih so gozdnogospodarski ukrepi dovoljeni (v nadaljevanju: GPN, ukrepi so dovoljeni), predvsem zaradi novih površin razglašanih mestnih gozdov Novega mesta. Današnji obseg teh gozdov je določen z Odlokom o razglasitvi gozdov s posebnim namenom v Mestni občini Novo mesto [11] in obsega 220 ha gozdov, razglašanih predvsem z namenom preprečitve njihovega krčenja. Prav tako se je nekoliko povečala površina varovalnih gozdov (Semiška gora), sprememba pri rezervatih pa izvira zgolj iz popravljenega zarisa zaradi uskladitve s stanjem v naravi.

Površina gozdov se je v zadnjih desetih letih zmanjšala le v RGR podgorskih bukovij na silikatnih kamninah, najbolj pa se je povečala v gradnovih-belogabrovijah in podgorskih bukovijah na karbonatnih in mešanih kamninah.

1.6.2 Ureditvena členitev gozdnogospodarskega območja

V preteklem desetletju je prišlo do manjših popravkov meje gozdnogospodarskega območja zaradi usklajevanja državne meje med Slovenijo in Hrvaško.

Območje je razdeljeno na 19 gozdnogospodarskih enot. V bolj odmaknjeni preteklosti je prihajalo do določenih sprememb GGE (GGE Metlika – GGE Črnomelj, GGE Brezova reber – GGE Žužemberk – GGE Straža-Toplice, GGE Šentjernejski – GGE Gorjanci), v predprejšnjem obdobju pa je prišlo do sprememb pri GGE Radoha – GGE Gorjanci – GGE Novo mesto-jug. Na novo je nastala GGE Mehovo, v katero je bila zajeta celotna nekdanja GGE Radoha, zahodni del nekdanje GGE Gorjanci (katastrski občini Cerovec in Gabrje) in južni del GGE Novo mesto-jug (katastrske občine Gabrje, Cerovec, Dobindol in Vinja vas). GGE Novo mesto-jug je z obnovo načrta dobila novo obliko. Že omenjeni južni del prejšnjega obsega istoimenske enote je bil priključen GGE Mehovo. V zadnjem obdobju je bila edina sprememba prenos nekdanjega odseka 04045B iz GGE Novo mesto-sever v GGE Brezova reber (sedanji odsek 09011A).

Območje pokriva 2.470 oddelkov (povprečna površina gozda 40 ha), ki so nadalje razdeljeni na odseke, kar pomeni skupaj 3.305 osnovnih ureditvenih enot (povprečna površina gozda 30 ha).

1. RGR 030 (stara šifra 1000) Gradnova-belogabrovja na karbonatnih in mešanih kamninah (29.810 ha, 30,4 %)

Gozdovi v dolini Krke ob njenem zgornjem toku, na vzhodnem in južnem delu novomeške kotline ter v Beli krajini. To so nižinske lege v naseljenih predelih in jih je 93 % v zasebni lasti. Pomen teh gozdov je predvsem v zagotavljanju lesa za kurjavo in za domačo porabo. Prevladujejo graden, smreka in beli gaber, značilna je velika osiromašenost drevesne sestave, slaba negovanost, pomanjkljive zasnovne, slaba kakovost in nizka lesna zaloga. Zaradi svoje lege so gozdovi podvrženi krčitvam, vendar se zaradi zaraščanja njihova površina kljub temu povečuje. Del gozdov je uvrščenih v GPN z dovoljenimi ukrepi.

2. RGR 160 (stara šifra 1200) Jelovja na silikatnih kamninah (3.310 ha, 3,4 %)

Glavnina gozdov se nahaja med Podturnom in Novim mestom, najdemo pa jih še v bližini Gradaca in Kanižarice, vse v nižinskih legah in v bližini krajev, zato je tudi v tem razredu nadpovprečno visok delež zasebnih gozdov. Zelo produktivna rastišča omogočajo proizvodnjo kakovostnega lesa, ki je namenjen tudi prodaji. Jelka v lesni zalogi predstavlja preko 40 % ter se odlično pomlajuje in prerašča. Gozdovi z izjemno prisotnostjo podmladka v vseh razvojnih fazah nakazujejo raznomernost, lesna zaloga pa je med največjimi v območju. Splošnokoristne funkcije so v tem razredu najbolj poudarjene med vsemi večnamenskimi gozdovi.

3. RGR 060 (stara šifra 1300) Podgorska bukovja na silikatnih kamninah (14.176 ha, 14,4 %)

Gozdovi na skrajnem severnem delu območja, od njegove vzhodne do zahodne meje, kjer si prostor delijo z vinogradi na pobočjih dolenskih gričev. Tudi v tem razredu na lastništvo vpliva bližina naselij, zato je v zasebni lasti kar 93 % gozdov. Pomen teh gozdov je predvsem v zagotavljanju lesa za lastno porabo. Lesna zaloga je med nižjimi v območju, v njej pa močno prevladuje bukev z opaznim deležem smreke. Ti gozdovi so med vsemi najbolj podvrženi krčitvam in naravnim ujmam, vključno z lubadarjem.

4. RGR 050 (stara šifra 1500) Podgorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah (32.246 ha, 32,8 %)

Gozdovi na nadmorskih višinah od 200 do 800 m na vseh predelih območja, od Suhe krajine prek Brezove rebri, pobočij Gorjancev in Kočevskega roga, Mirne gore do Poljanske gore in Velikega bukovja v Beli krajini. Tri četrtine gozdov je v zasebni lasti, les pa je namenjen tako lastnim potrebam lastnikov kot tudi trgu. Lesna zaloga je na ravni območnega povprečja. Približno polovico lesne zaloge predstavlja bukev, ki se ji z znatno manjšimi deleži pridružujeta predvsem smreka in graden.

5. RGR 070 (stara šifra 1600) Gorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah (7.360 ha, 7,5 %)

Največji kompleks gozdov predstavljajo Gorjanci, pokrivajo pa tudi del Brezove rebri, pobočje Kočevskega roga in najvišje predele Poljanske gore. Nahajajo se na nadmorskih višinah od 300 do preko 1.000 m. Skoraj polovica gozdov je v državni lasti, glavnina posekanega lesa pa je namenjena prodaji na trgu. Lesne zaloge so visoke, prevladujoča drevesna vrsta je bukev. Prevladujejo starejši sestoji, nadpovprečno ugodni pa so tudi ostali sestojni kazalniki. Med vsemi večnamenskimi gozdovi so najmanj podvrženi naravnim ujmam.

6. RGR 090 (stara šifra 1900) Jelova-bukovja (8.916 ha, 9,1 %)

Gozdovi se skoraj v celoti nahajajo na višjih nadmorskih višinah Kočevskega roga. Kar 96 % gozdov je v državni lasti. Les je tako skoraj v celoti namenjen prodaji na trgu. Sestojni kazalniki so ugodni, je pa zelo visoka lesna zaloga, v kateri prevladujejo bukev, smreka in jelka. Premalo so izkoriščene možnosti oblikovanja prebiralnih in raznomernih sestojev. Poseben problem je ohranjanje jelke, pri kateri težav s samo nasemenitvijo in vznikom ni, je pa zaradi vpliva jelenjadi močno omejen njen nadaljnji razvoj in preraščanje.

7. RGR 200 (stara šifra 3200) Varovalni gozdovi (1.578 ha, 1,6 %)

Razred predstavlja gozdove, ki so kot varovalni razglašeni z vladno Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom [12]. Zaradi izjemno poudarjene funkcije varovanja gozdnih zemljišč in sestojev so razglašeni varovalni gozdovi Straška reber, Globoke Gače, Kanjon Kolpe, Semiška gora, Bajer, Kobile in Pendirjevka, zaradi funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti (gozdni otoki v obsežni kmetijski krajini) pa varovalna gozdova Metlika in Šentjernejsko polje. Sestojje tvorijo rastiščem primerne drevesne vrste (prisotnost tujerodnih je zelo majhna), sanitarnih sečenj je najmanj v območju, delež razvojnih faz je uravnotežen, so pa sestoji na nekaterih predelih izjemno velikopovršinski.

8. RGR 210 (stara šifra 3300) Gozdni rezervati (471 ha, 0,5 %)

V ta razred so uvrščeni gozdovi, ki so kot gozdni rezervati razglašeni z Uredbo [12]: Kobile, Pragozd Gorjanci, Hrastova loza, Radenci nad Kolpo, Dečinska stena, Ponikve, Pragozd Kopa, Dolga gorica (Rajhenav), Podsteniška koliševka, Rožeška koliševka, Ledena jama pod Kunčem, Pragozd Pečke, Brezova reber in Luknja. Kot gozdni rezervati so razglašeni gozdovi, ki so izjemno pomembni za raziskovanje, proučevanje in spremljanje naravnega razvoja gozdov, biotske raznovrstnosti in varstva naravnih vrednot ter kulturne dediščine. Gospodarjenje v teh gozdovih ni dovoljeno.

9. RGR 220 (stara šifra 3400) Gozdovi s posebnim namenom (286 ha, 0,3 %)

Mestni gozdovi Novega mesta [11], gozdovi znotraj ograjenih vojaških skladišč, gozdovi Baze 20 [13], gozdovi ob bolnišnicah Jelendol [14] in Zgornji Hrastnik [15] ter gozd ob spomeniku NOB v bližini vasi Sela pri Šumberku [16]. V mestnih gozdovih Novega mesta je gospodarjenje prilagojeno krepitvi socialnih funkcij gozda, v ostalih gozdovih tega razreda pa predvsem varovanju kulturnih spomenikov.

Gozdovi imajo visoke lesne zaloge in najvišji prirastek v območju. Visok delež smreke (z 39 % najvišji med vsemi razredi) ogroža mehansko stabilnost sestojev okoli objektov kulturne dediščine. Delež sanitarnih sečenj je najvišji v območju.

Prostorski prikaz rastiščnogojitvenih razredov je prikazan na karti I v 12. poglavju.

1.6.3 Odprtost gozdov in razmere za pridobivanje lesa

Odprtost gozdov s cestami

Prometno omrežje, ki odpira gozd in gozdni prostor z namenom gozdne proizvodnje in zadovoljevanja vseh funkcij gozdov, obsega sistem državnih, občinskih in gozdnih cest.

Preglednica 11: Odprtost gozdov GGO s cestami

	Dolžine cest (km)	Državni gozdovi	Zasebni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
A	Gozdne ceste (GC)	398	543	12	953
B	Protipožarne preseke 1. kategorija (PP1)				
C	Produktivne dolžine GC	398	538	8	944
D	Produktivne dolžine PP1				
E	Skupne dolžine GC in PP1	398	543	12	953
F	Skupne produktivne dolžine GC in PP1	398	538	8	944
G	Dolžine javnih cest, primernih za gozdno proizvodnjo	60	912	9	981
H	Dolžine vseh cest (E+G)	458	1455	21	1934
I	Skupaj produktivne dolžine (F+G)	458	1450	17	1925
J	Gostota produktivnih GC in PP1 v m/ha (F/pov)	17,8	7,3	5,3	9,7
K	Gostota vseh produktivnih cest v m/ha (I/pov)	20,5	19,6	11,2	19,7
L	Gostota vseh gozdnih cest in PP1 v m/ha (E/pov)	17,9	7,4	7,6	9,8
M	Gostota vseh cest v m/ha (H/pov)	20,5	19,7	13,5	19,8

Trenutno je v Evidenco gozdnih cest, ki jo vodi ZGS, vključenih 662 gozdnih cest v skupni dolžini 953 km, od tega jih je 944 km produktivnih. Glede na lastništvo je veliko večja odprtost z gozdnimi cestami v državnih gozdovih, kjer znaša 17,8 m/ha, medtem ko je odprtost v zasebnih gozdovih 7,3 m/ha in še nekaj manjša je odprtost v gozdovih lokalnih skupnosti, 5,3 m/ha.

Pomembne so tudi tiste javne ceste, ki so primerne za gozdno proizvodnjo. V državnih gozdovih jih je le 60 km, veliko več pa v zasebnih gozdovih (912 km), kjer bistveno pripomorejo k odprtosti gozdov. Gostota vseh produktivnih cest skupaj je tako v zasebnih gozdovih podobna kot v državnih. Kar nekaj javnih cest, ki omogočajo gozdno proizvodnjo, je bilo prvotno zgrajenih kot gozdne ceste, a so bile kasneje prekategorizirane v javne, ker odpirajo vasi in zaselke v predelih odmaknjenih od glavnih prometnic, nekatere so pomembne tudi kot turistične ceste. Gostota vseh cest (gozdnih in javnih) v območju je 19,8 m/ha.

V območju ni večjih predelov gozdov, ki so s cestami neodprti. Evidentirano je 929 ha gozdnih predelov, ki so zaprti po Uredbi o pristojbini za vzdrževanje gozdnih cest [17], to so gozdovi na Lipovcu na Gorjancih s površino 126 ha, gozdovi med Krupo in Dobravami s površino 117 ha, gozdovi na Poljanski gori pod Žežljem s površino 108 ha, pobočje na Poljanski gori pod Kolečajem s površino 167 ha, gozdovi na Poljanski gori med Dalmatinko in Obkolpsko cesto s površino 137 ha, gozdovi med Lahinjo in Pribinci s površino 104 ha in gozdovi med Ziljami in Adlešiči s površino 170 ha.

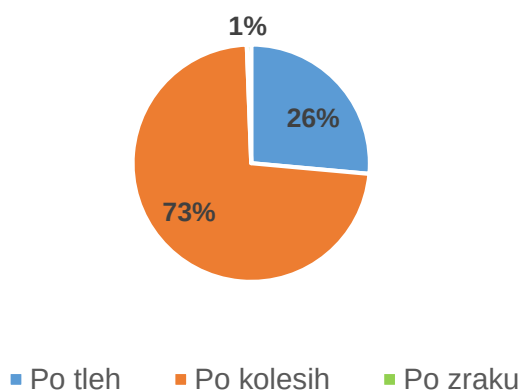
Odprtost gozdov z vlakami

Na gozdne in javne produktivne ceste se veže sistem vlak in poti, ki omogočajo vlačenje in prevoz lesa od panja do ceste. Sistem urejenih gozdnih vlak, ki so grajene ali pripravljene namensko za vlačenje s traktorji, se dopolnjuje s sistemom poljskih in gozdnih poti, ki so namenjene tudi za vožnjo s traktorji, prikolicami, forvarderji in manjšimi kamioni. Oddelkom je glede na terenske in sestojne razmere določeno najprimernejše pravilno sredstvo.

Preglednica 12: SPR – Razmere za sečnjo in spravilo

Način sečnje	Površina v ha	%
Klasično	78.146	80,0
Strojno	19.536	20,0
Način spravila	Površina v ha	%
Po tleh	25.788	26,4
Po kolesih	71.308	73,0
Po zraku	586	0,6

Opomba: V podatkih ni upoštevana površina gozdnih rezervatov.

Slika 5: Odprtost gozdov glede na način spravila lesa

Razmere za pridobivanje lesa v območju so razmeroma ugodne. Na skoraj treh četrtinah površine gozdov prevladuje karbonatna kamnina, ki omogoča gradnjo gozdnih vlak, saj tam praviloma ni nevarnosti za erozijske procese. Za gradnjo vlak manj primerni so pretežno varovalni gozdovi na strmih dolomitnih pobočjih v dolini Pendirjevke in Kobile. Na četrtini gozdov območja prevladujejo v vlažnih talnih razmerah slabo nosilne ilovice, gline in laporji.

V območju močno prevladujejo površine, primerne za klasično spravilo s traktorjem (99,4 %). Uporablja se pretežno adaptirane kmetijske traktorje s štirikolesnim pogonom ter specialne gozdarske traktorje in zgibnike, v zasebnih gozdovih tudi še adaptirane traktorje z dvokolesnim pogonom. Povprečna pravilna razdalja za traktorsko spravilo je 383 m, v državnih gozdovih 350 m in v zasebnih 450 m. V državnih gozdovih imajo najkrajše pravilne razdalje GGE Brezova reber in Soteska, v pretežno zasebnih pa nižinske enote Novo mesto-sever, Šentjernej in Straža-Toplice. Najdaljše povprečne pravilne razdalje, preko 500 m, imajo pretežno zasebne GGE s pomanjkljivim omrežjem gozdnih cest, GGE Stari trg in Adlešiči v Beli krajini ter Žužemberk in Krka v Suhi krajini.

Gozdov, kjer je predvideno žičniško spravilo, je v območju 374 ha oz. 0,4 %. V pretežno državnih gozdovih Globokih Gač so žične linije dolge 400 do 500 m in ti gozdovi so za žično spravilo primerno odprti. V zasebni gozdovih na Gorjancih v dolini Pendirjevke in Kobile so žične linije dolge 500 do 700 m, ti gozdovi pa so za žičniško spravilo pomanjkljivo odprti.

Površin, predvidenih za kombinirano spravilo I, to je zbiranje lesa ročno ali s konjem in vlačenje s traktorjem, ni, saj spravila s konji praktično ni več. Predeli s kombiniranim spravilom II, spravilo s kombinacijo žičnice in traktorja, so na strmih pobočjih Rožnega Dola in Globokih Gač in jih je 165 ha oz. 0,2 %.

V območju je 5.084 ha oz. 5,2 % z vlakami slabo odprtih gozdov, kjer racionalno spravilo trenutno ni možno.

Evidentiranih je 53.694 gozdnih vlak v skupni dolžini 10.649 km. Povprečna odprtost gozdov z vlakami je 109 m/ha.

Primerno so z vlakami odprti državni gozdovi (155 m/ha), kjer je večina vlak pripravljenih in zgrajenih v skladu z elaborati vlak in tehnološkimi deli gozdnogojitvenih načrtov (TDGgN). Njihova dolžina in kakovost sta dobri, kar je plod intenzivnih gradenj in rekonstrukcij v zadnjih dveh desetletjih, največ v manj odprtih predelih GGE Črmošnjice, Poljane in Mirna gora. Z vlakami najboljše odprte so pretežno državne enote Poljane, Brezova reber, Soteska in predel Radohe v enoti Mehovo.

Zasebni gozdovi so z vlakami pomanjkljivo odprti (96 m/ha), tudi kakovost in ustreznost mreže vlak ni povsod primerna. Zlasti v nižinskih gozdovih je veliko starih poti, kolovozov in konjskih vlak. Zaradi mehkega in slabše nosilnega terena, manjših koncentracij sečenj in pomanjkljive tehnološke opremljenosti lastnikov oziroma izvajalcev gozdnih del so se lokacije vlak premikale po terenu. Zaradi spreminjanja tehnologije dela jih je pogosto potrebno rekonstruirati, večkrat tudi celoten sistem vlak in rampnih prostorov ob cestah. Posebej pomanjkljiv je sistem vlak na težjih terenih, pobočjih in zaraščajočih površinah. Odprtje teh je pogoj za realizacijo načrtovanega poseka.

Primerjava spravičnih razmer s preteklimi načrti kaže na rahlo izboljšanje stanja. Delež površin s spravično razdaljo do 400 m se je s 50,6 % povečal na 52,9 %. Delež gozdov s spravično razdaljo nad 800 m se je zmanjšal z 8,5 % na 5,4 %. Te površine so večinoma vključene v zaprta območja po omenjeni Uredbi [17] in v te predele je prednostno usmerjena gradnja cest in vlak. Za hitrejše izboljšanje odprtosti gozdov z vlakami v drobno lastniških gozdovih zaradi relativno velikih vložkov ni velikega interesa. S pomočjo sofinanciranja PRP si pomagajo zlasti večji in bolj aktivni lastniki.

Strojna sečnja se je najpogosteje izvajala v rednih sečnjah v srednjedobnih gozdovih, v sestojih smreke z večjo ali manjšo primesjo listavcev, ponekod v državnih gozdovih tudi v čistih srednjedobnih bukovih sestojih in kjer so bile terenske razmere primerne za strojni posek (naklon terena pretežno do 20 % in skalovitost pod 5 %). V manjšem deležu se je strojna sečnja izvajala pri sanaciji žarišč podlubnikov ter žledoloma. Strojna sečnja se je do sedaj izvajala predvsem na območjih sklenjenih državnih gozdov v GGE Brezova reber, Soteska, Poljane, Črmošnjice, Mirna gora, Mehovo in Adlešiči. V zasebnih gozdovih se je večino evidentiranega strojnega poseka izvedlo v gozdovih v večjepovršinski lasti v GGE Adlešiči, Žužemberk, Novo mesto-jug in Mehovo. Za izvoz lesa iz gozda se predvsem v zasebnih gozdovih vse pogosteje uporabljajo traktorske polprikolice.

Potencialno je terenov, primernih za strojno sečnjo, v območju 50.000 ha oz. polovica območja. Zaradi velike lastniške in parcelne razdrobljenosti je izvedba strojne sečnje možna na okoli 25.000 ha oz. četrtini območja. Omejujoč dejavnik so še sestojne razmere (mladovja, sestoji v obnovi, prebiralni in raznomerni sestoji) ter večkrat tudi predebelo drevje v sestojih, tako da je strojni posek realno možen na okoli 20.000 ha oz. petini območja. Obstajajo pa še različne kombinacije sodobnih tehnologij sečnje in spravila (strojna sečnja – ročna sečnja, strojna sečnja – spravilo s traktorjem, ročna sečnja – spravilo s forwarderjem, žičnično spravilo s procesorsko glavo in ročna sečnja...), ki niso zajete v oceno površine za strojno sečnjo in na podlagi katerih bi bile površine, primerne za izvedbo strojne sečnje, dejansko večje. Možnosti in omejitve za izvedbo strojne sečnje se bolj natančno opredelijo na nižjih ravneh načrtovanja (GGE, gojitveni načrt), dejanski načini sečnje pa se za konkretne objekte določijo pred izvedbo skupne izbire dreves za posek.

2 OPIS STANJA IN RAZVOJA GOZDOV

2.1 Lesna zaloga gozdov

Preglednica 13: Lesna zaloga gozdov (v m³/ha) po oblikah lastništva

	Podatki po gozdnogospodarskih načrtih GGE			Skupaj	Ocena na dan 31.1.2020*
	Zasebni gozd	Državni gozd	Gozdovi lokalnih skupnosti		
Iglavci	69	158	67	89	102
Listavci	227	229	186	227	275
Skupaj	296	387	253	316	377

*Ocena je izdelana na podlagi bilančne metode in korekcije s podatki Nacionalne gozdne inventure (2018)

Povprečna lesna zaloga v območju znaša 316 m³/ha (31.026.000 m³), 89 m³/ha (8.784.000 m³) iglavcev in 227 m³/ha (22.242.000 m³) listavcev. Glede na izračun lesne zaloge po bilančni metodi, korigirane s podatki Nacionalne gozdne inventure iz leta 2018, je na dan 31. 12. 2020 skupna lesna zaloga gozdov v GGO ocenjena na 377 m³/ha (36.982.000 m³).

Lesna zaloga je v državnih gozdovih visoko nad povprečjem območja, podpovprečni pa sta lesni zalogi v zasebnih gozdovih in še bolj v gozdovih lokalnih skupnosti. Lesna zaloga gozdnih rezervatov je 406 m³/ha, varovalnih gozdov 312 m³/ha, GPN z dovoljenimi ukrepi 231 m³/ha (mestnih gozdov Novega mesta 364 m³/ha) in večnamenskih gozdov 318 m³/ha. Med slednjimi je lesna zaloga najvišja v jelovih-bukovjih (433 m³/ha) in jelovjih na silikatnih kamninah (404 m³/ha), najnižja pa v gradnovih-belogabrovjih (263 m³/ha). V preostalih razredih bukovij znaša povprečna lesna zaloga od 305 m³/ha v podgorskih bukovjih na silikatnih kamninah do 373 m³/ha v gorskih bukovjih.

Preglednica 14: Sprememba lesna zaloga gozdov (v m³/ha)

Leto	Iglavci	Listavci	Skupaj
1970	46	113	159
1980	55	130	185
1990	60	142	202
2000	68	154	222
2010	82	190	272
2020	89	227	316

Lesna zaloga iz desetletja v desetletje stalno narašča. Od leta 1970 se je povečala za 157 m³/ha, torej se je skoraj podvojila. Največji porast je zaznati v zadnjih dveh desetletjih. Lesna zaloga iglavcev se je od leta 1970 povečala za 93,5 % in listavcev za 100,9 %. Do leta 2000 se je lesna zaloga iglavcev povečevala hitreje od listavcev, od takrat pa listavci napredujejo hitreje, kar je posledica intenzivnih sanitarnih sečenj iglavcev.

Navedeni podatki prikazujejo hektarske lesne zaloge, ker pa se skozi desetletja povečuje tudi površina gozdov, je dvig absolutne lesne zaloge še večji in v zadnjih petdesetih letih predstavlja 143,9 %

V zadnjem desetletju se je v zasebnih gozdovih lesna zaloga povečala za 19,5 %, v ostalih gozdovih pa zgolj za slabo desetino. V slednjih je bila počasna rast predvsem pri iglavcih, v gozdovih lokalnih skupnosti je ta lesna zaloga celo padla. Med večnamenskimi gozdovi se je lesna zaloga najmanj povečala v jelovih-bukovjih (8,2 %), podgorskih bukovjih na silikatnih kamninah (11,0 %) in gorskih bukovjih (13,3 %), najbolj pa v gradnovih-belogabrovjih (21,2 %), jelovjih na silikatnih kamninah (19,4 %) in podgorskih bukovjih na karbonatnih in mešanih kamninah (18,9 %). V gozdnih rezervatih se je lesna zaloga povečala za 9,6 %, v varovalnih gozdovih za 11,8 % in v GPN z dovoljenimi ukrepi za 12,5 %. Edini padec je zaznati pri lesni zalogi iglavcev v podgorskih bukovjih na silikatnih kamninah. Poleg teh se je lesna zaloga najbolj prevesila v korist listavcev tudi v gorskih bukovjih, varovalnih gozdovih in jelovjih na silikatnih kamninah, v jelovih-bukovjih pa je razmerje med iglavci in listavci ostalo podobno.

2.2 Drevesna sestava

Preglednica 15: Drevesna sestava gozdov po oblikah lastništva

	Zasebni gozdovi		Državni gozdovi		Gozdovi lokalnih skupnosti		Skupaj	
	m ³ /ha	%	m ³ /ha	%	m ³ /ha	%	m ³ /ha	%
Smreka	50	16,9	95	24,4	44	17,3	60	19,0
Jelka	11	3,6	59	15,3	9	3,5	22	6,9
Bor	6	2,2	1	0,4	10	4,1	5	1,7
Macesen	0	0,1	1	0,2	0	0,0	0	0,1
Drugi iglavci	2	0,6	2	0,5	4	1,8	2	0,6
Bukev	94	31,6	174	45,2	46	18,2	111	35,2
Hrast	54	18,1	11	2,8	35	13,9	44	13,7
Plemeniti listavci	15	5,2	31	8,0	11	4,4	19	6,0
Drugi trdi listavci	57	19,3	11	2,8	74	28,9	47	14,8
Mehki listavci	7	2,4	2	0,4	20	7,9	6	2,0
Iglavci	69	23,4	158	40,8	67	26,7	89	28,3
Listavci	227	76,6	229	59,2	186	73,3	227	71,7
Skupaj	296	100,0	387	100,0	253	100,0	316	100,0

Najpogostejše tri drevesne vrste območja – bukev, smreka in graden – predstavljajo dve tretjini LZ. Nad 3 % predstavljajo še b. gaber (7,8 %), jelka (6,9 %), g. javor (4,2 %) in cer (3,2 %). 47 drevesnih vrst kaže na izjemno pestrost gozdov.

V zasebnih gozdovih je vrstni red drevesnih vrst podoben kot v območju, je pa med pogostejšimi vrstami podpovprečen delež jelke in g. javorja ter nadpovprečen delež kostanja, b. gabra, r. hrasta in gradna. V državnih gozdovih zelo izstopa velika prisotnost jelke, nadpovprečno veliko pa je tudi g. javorja, bukeve in smreke. Na drugi strani je v primerjavi z ostalimi gozdovi izredno malo drugih trdih in mehkih listavcev, r. bora in hrastov. V gozdovih lokalnih skupnosti so med pogostejšimi vrstami podpovprečno prisotni g. javor, jelka in bukev, nadpovprečno pa breza, cer in r. bor.

V gradnovih-belogabrovjih graden in smreka predstavljata vsak po dobrih 23 % in beli gaber 15,4 %. V jelovjih na silikatnih kamninah je jelke 41,1 % in smreke 29,0 %. Celotno lesno zalogo jelovih-bukovij tvorijo bukev (34,1 %), smreka (30,1 %), jelka (28,2 %) in plemeniti listavci (7,3 %). V podgorskih bukovjih s skoraj polovičnim deležem prevladuje bukev, ki ji sledijo smreka, graden in b. gaber. Smreka in b. gaber dosegata nadpovprečen delež na silikatnih kamninah, bukev pa na karbonatnih in mešanih kamninah. V gorskih bukovjih bukev predstavlja 64,7 %, smreka in g. javor pa po dobro desetino. V varovalnih gozdovih je delež bukve 65,9 % in v gozdni rezervatih 68,0 %, ostale drevesne vrste pa se pojavljajo z majhnimi deleži. V obeh razredih se sicer v območju redke drevesne vrste z opaznimi deleži pojavljajo črni gaber, puhasti hrast in mali jesen. V GPN z dovoljenimi ukrepi smreka predstavlja 40,5 %, bukev 16,9 %, jelka 11,2 % in graden 10,0 %.

Preglednica 16: Spremembe drevesne sestave gozdov v obdobju 1990-2020 (v % od LZ)

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Drugi igl.	Bukev	Hrast	Plem. list.	Dr. tr. list	Meh. list
1990	18,0	9,2	1,7	0,1	0,6	38,3	14,7	4,3	12,1	1,0
2000	20,5	7,3	1,7	0,1	0,8	36,8	15,1	4,5	11,7	1,5
2010	20,6	7,1	1,7	0,1	0,7	34,7	14,2	5,4	13,6	1,9
2020	19,0	6,9	1,7	0,1	0,6	35,2	13,7	6,0	14,8	2,0

V zadnjih 30 letih med pogostejšimi drevesnimi vrstami najbolj pada delež jelke, pri kateri se je največja sprememba zgodila do leta 2000, nato pa se je padanje upočasnilo. Zmanjšala sta se tudi deleža bukve in hrasta, čeprav se je v zadnjem desetletju delež bukve spet povečal. Delež smreke je do leta 2010 naraščal, zaradi močnejših sanitarnih sečenj pa v zadnjem desetletju padel. Tekom desetletij najbolj naraščata deleža drugih trdih in mehkih listavcev. Tujerodne drevesne vrste – z. bor, r. hrast in robinija – predstavljajo 1,2 % LZ in ta delež se v zadnjem desetletju ni spremenil.

Med pogostejšimi drevesnimi vrstami se je v minulem desetletju v zasebnih gozdovih bolj kot v ostalih lastniških povečal delež g. javorja in bukve, v državnih gozdovih r. bora, cera in smreke, v gozdovih lokalnih skupnosti pa r. bora, kostanja in b. gabra.

V zadnjih desetih letih se je delež bukve najbolj povečal v gradnovih-belogabrovjih in jelovjih na silikatnih kamninah ter padel v GPN z dovoljenimi ukrepi. Delež smreke se je povečal le v gozdnih rezervatih, najbolj pa padel v podgorskih bukovjih na silikatnih kamninah in gorskih bukovjih. Delež gradna se je nadvse povečal v varovalnih gozdovih in podgorskih bukovjih na karbonatnih in mešanih kamninah, pomembno zmanjšal pa v podgorskih bukovjih na silikatnih kamninah in GPN z dovoljenimi ukrepi. Delež b. gabra se je opazno povečal v podgorskih bukovjih na silikatnih kamninah in jelovjih na silikatnih kamninah, zmanjšal pa v gradnovih-belogabrovjih. Delež jelke se je zelo povečal v GPN z dovoljenimi ukrepi, zmanjšal pa v gozdnih rezervatih.

2.3 Debelinska struktura gozdov

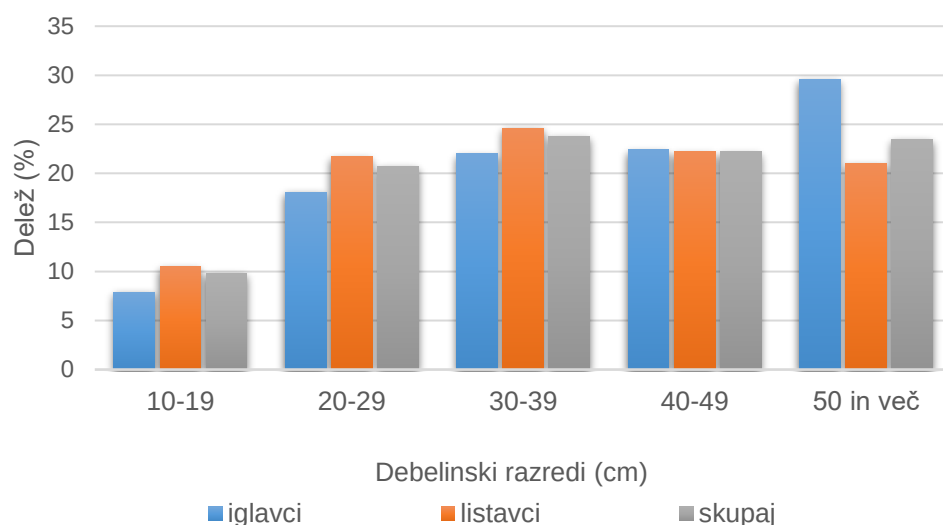
Preglednica 17: Lesna zaloga gozdov GGO in njena sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v m ³ /ha)					Skupaj	
	10-19	20-29	30-39	40-49	50 in več	m ³ /ha	%
Smreka	5,4	12,2	14,0	13,3	15,3	60,2	19,0
Jelka	0,9	2,4	3,7	5,0	9,8	21,8	6,9
Bor	0,6	1,1	1,4	1,3	1,0	5,4	1,7
Macesen	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,2	0,1
Drugi iglavci	0,2	0,3	0,5	0,5	0,4	1,9	0,6
Bukev	9,5	21,6	27,6	25,8	26,8	111,3	35,2
Hrast	4,9	10,0	10,7	9,7	8,1	43,4	13,7
Plemeniti listavci	1,8	3,7	4,6	4,3	4,5	18,9	6,0
Drugi trdi listavci	6,5	12,1	11,4	9,3	7,5	46,8	14,8
Mehki listavci	1,1	1,8	1,4	1,1	0,8	6,2	2,0
Iglavci	7,1	16,1	19,7	20,1	26,5	89,5	28,3
Listavci	23,8	49,2	55,7	50,2	47,7	226,6	71,7
Skupaj	30,9	65,3	75,4	70,3	74,2	316,1	100,0

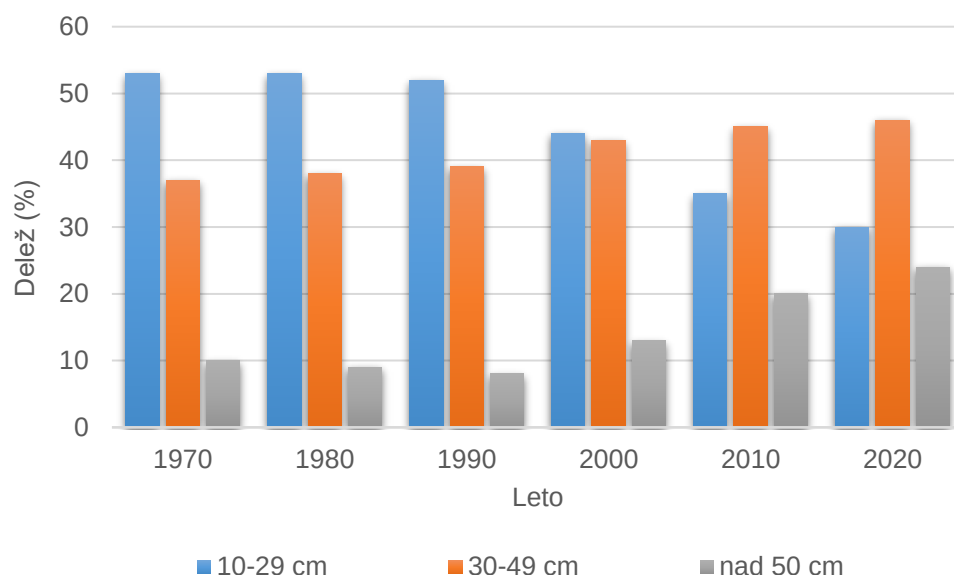
V razširjenem debelinskem razredu (RDR) A se nahaja 30,4 % lesne zaloge, v B 46,1 % in v C 23,5 %. Lesna zaloga je pri iglavcih pomaknjena v višje debelinske razrede kot pri listavcih, med drevesnimi vrstami pa je večje deleže v višjih debelinskih razredih zaznati predvsem pri jelki, bukvi, smreki, plemenitih listavcih in drugih iglavcih. Lesna zaloga je najbolj pomaknjena v nižje razrede pri mehkih in drugih trdih listavcih.

V gozdovih lokalnih skupnosti je v RDR A kar 39,6 % lesne zaloge in v C le 16,5 %. Nekoliko debelejša je drevje v zasebnih gozdovih, v katerih je v RDR A 33,8 % in v C 19,5 % lesne zaloge. Zelo odstopajo državni gozdovi, v katerih je v RDR A le 21,5 % in v C 33,9 % lesne zaloge, pri iglavcih kar 41,9 %. Predvsem državni gozdovi so zelo stari.

Med RGR je lesna zaloga v višje debelinske razrede najbolj premaknjena v gozdnih rezervatih (v RDR C 47,3 %), jelovih-bukovjih (v RDR C 43,5 % in le 17,5 % v A), jelovjih na silikatnih kamninah, varovalnih gozdovih in gorskih bukovjih. Nasprotno so najtanjši gozdovi v podgorskih bukovjih na silikatnih kamninah (v RDR A 37,1 % in le 14,8 % v C) in gradnovih-belogabrovjih (v RDR A 37,1 % in 17,9 % v C).

Slika 6: Debelinska zgradba gozdov, ločeno na iglavce, listavce in skupaj

Slika 7: Spremembe debelinske strukture gozdov v obdobju 1971-2020

Do leta 1990 se debelinska struktura lesne zaloge ni bistveno spreminjala, nato pa se je začela intenzivno premikati v višje razrede. V zadnjem desetletju je sprememba pri listavcih nekoliko večja kot pri iglavcih, med drevesnimi vrstami pa se debelinska struktura v višje razrede najbolj premika pri drugih trdih listavcih in drugih iglavcih, najmanj pa pri borih in hrastih.

Največje spremembe v debelinski strukturi so se v zadnjem desetletju zgodile v zasebnih gozdovih, v katerih se je npr. delež RDR A z 38,8 % znižal na 33,8 %. Velike spremembe so tudi v državnih gozdovih, v katerih se je delež RDR C dvignil z 29,9 % na 33,9 %. Debelinska struktura v gozdovih lokalnih skupnosti je enaka kot pred desetimi leti.

Med RGR so se največje spremembe zgodile v podgorskih bukovjih na vseh vrstah kamnin (znižanje RDR A z 39,0 % na 32,4 %) in v jelovjih na silikatnih kamninah (dvig RDR C s 23,9 % na 30,6 %). V vseh razredih se je struktura lesne zaloge premaknila v višje razrede, vendar najmanj v GPN z dovoljenimi ukrepi, varovalnih gozdovih in jelovih-bukovjih.

2.4 Prirastek

Preglednica 18: Letni prirastek gozdov po oblikah lastništva

	Zasebni gozd	Oblike lastništva(m ³ /ha)		Skupaj
		Državni gozd	Gozdovi lokalnih skupnosti	
Iglavci	2,6	4,8	2,8	3,1
Listavci	6,7	6,3	6,2	6,6
Skupaj	9,3	11,1	9,0	9,7

V gozdovih območja povprečno letno priraste 303.000 m³ iglavcev in 650.000 m³ listavcev, skupaj dobrih 953.000 m³ lesa. Intenzivnost priraščanja je 3,1 % od LZ, pri iglavcih 3,5 % in pri listavcih 2,9 %. Prirastek je v državnih gozdovih sicer največji, vendar je zaradi starejših sestojev intenziteta najnižja (2,9 % od LZ). V zasebnih gozdovih je intenziteta priraščanja 3,1 % in v gozdovih lokalnih skupnostih 3,6 %.

Med RGR imajo največji prirastek jelovja na silikatnih kamninah (14,0 m³/ha), GPN z dovoljenimi ukrepi (12,4 m³/ha) in jelova-bukovja (11,9 m³/ha). Prirastek v ostalih bukovjih je podoben povprečnemu za območje, med njimi najbolj priraščajo gorska bukovja. Gradnova-belogabrovja imajo sicer podpovprečen prirastek (9,1 m³/ha), vendar imajo največjo intenziteto priraščanja v območju (3,5 % od LZ). Zelo malo priraščajo gozdni rezervati (7,2 m³/ha) in varovalni gozdovi (7,6 m³/ha).

Od pogostejših drevesnih vrst nadpovprečno intenzivno priraščajo smreka (3,6 % od LZ), lipa (3,4 %), breza (3,3 %), trepetlika (3,3 %) in jelka (3,2 %), najmanj intenzivno pa češnja (2,5 %), cer (2,6 %), r. bor, g. javor, b. gaber, č. gaber (vsi po 2,7 %) in graden (2,8 %).

Preglednica 19: Letni prirastek gozdov in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v m ³ /ha)					Skupaj	
	10-19	20-29	30-39	40-49	50 in več	m ³ /ha	%
Iglavci	0,6	0,8	0,7	0,6	0,4	3,1	31,8
Listavci	1,7	1,9	1,5	1,0	0,5	6,6	68,2
Skupaj	2,3	2,7	2,2	1,6	0,9	9,7	100,0

51,6 % prirastka se nahaja v RDR A (5,2 % od LZ), v B 38,5 % (2,6 % od LZ) in v C 9,9 % (1,3 % od LZ). Pri iglavcih je prirastek premaknjen v višje razrede kot pri listavcih. V zadnjem desetletju se je prirastek povečal v vseh debelinskih razredih, sprememba pa je največja v nižjih razredih – intenziteta priraščanja se je pri tanjšem drevju povečala, pri najdebelejšem pa zmanjšala, posebno pri listavcih.

Preglednica 20: Sprememba letnega prirastka gozdov v obdobju 1970-2020 (v m³/ha)

Leto	Iglavci	Listavci	Skupaj
1970	1,4	3,2	4,6
1980	1,6	3,9	5,5
1990	1,8	3,9	5,7
2000	2,0	4,4	6,4
2010	2,4	5,1	7,5
2020	3,1	6,6	9,7

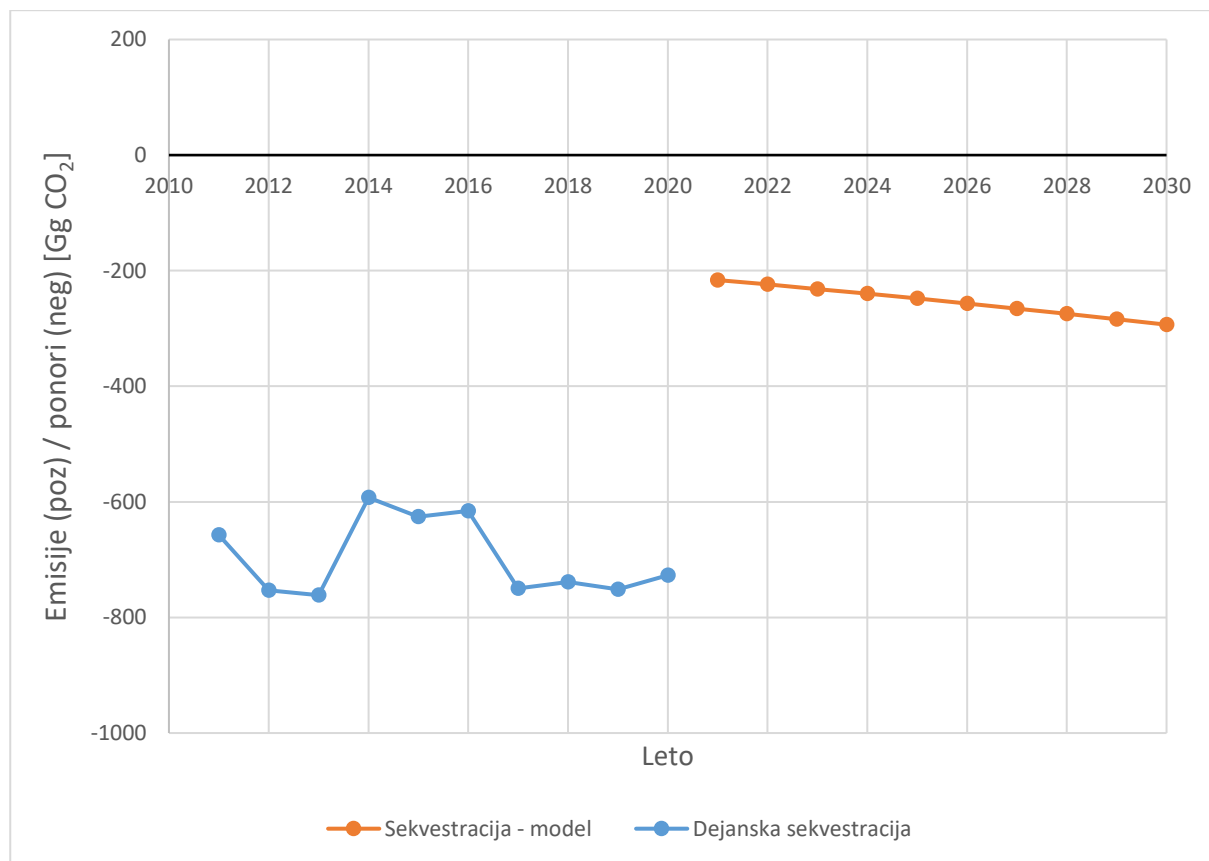
Skozi desetletja se tekoči letni prirastek stalno povečuje, najbolj pa v zadnjem desetletju, ko se je povečal kar za 29,1 %, pri iglavcih za 26,0 % in pri listavcih za 30,7 %. Sicer je bil v vseh predhodnih desetletjih dvig prirastka iglavcev večji kot listavcev. V prikazanih 50 letih se je prirastek povečal za 113,2 %, kar je večja sprememba kot pri lesni zalogi. Med pogostejšimi drevesnimi vrstami se je intenziteta priraščanja v zadnjem desetletju najbolj povečala pri jelki, kar nekaj manj pa pri dobu, smreki in trepetliki. Le neznatno je bilo povečanje pri b. gabru in r. boru, pri č. gabru pa je celo padla.

V zadnjem desetletju se je v državnih gozdovih prirastek povečal za petino, v ostalih gozdovih pa za skoraj tretjino. Pri listavcih je ta razlika še bolj izrazita. Med RGR se je prirastek najbolj povečal v jelovjih na silikatnih kamninah, gradnovih-belogabrovjih, GPN z dovoljenimi ukrepi in podgorskih bukovjih na karbonatnih in mešanih kamninah, najmanj pa v gozdnih rezervatih, varovalnih gozdovih in gorskih bukovjih.

2.5 Ponori ogljika

Ponori ogljika so za preteklo desetletje izračunani na podlagi podatkov o lesni zalogi na dan 31. 12. 2010 za vse gozdove v območju in letnega bilančnega izračuna na podlagi odstotka priraščanja ter realiziranega poseka. Ocena ponorov ogljika za obdobje 2021-2030 je izdelana na podlagi ocene lesne zaloge za leto 2020, odstotka priraščanja, izračunanega iz podatkov načrtov GGE za leto 2020, in načrtovanega možnega poseka za obdobje 2021-2030.

Gozdovi v območju so bili v obdobju 2011-2020 vir ponorov ogljika, in sicer je znašala povprečna letna vrednost ponorov 697 Gg CO₂. Med leti je ta vrednost nihala, in sicer od 593 Gg CO₂ leta 2014 do 761 Gg CO₂ leta 2013.

Slika 8: Ponori ogljika za obdobje 2011-2030

3 PRESOJA GOSPODARJENJA IN OPREDELITEV TEMELJNIH PROBLEMOV

3.1 Presoja izvedbe načrtovanih ukrepov v preteklem obdobju

3.1.1 Posek

Preglednica 21: Primerjava poseka z načrtovanim možnim posekom

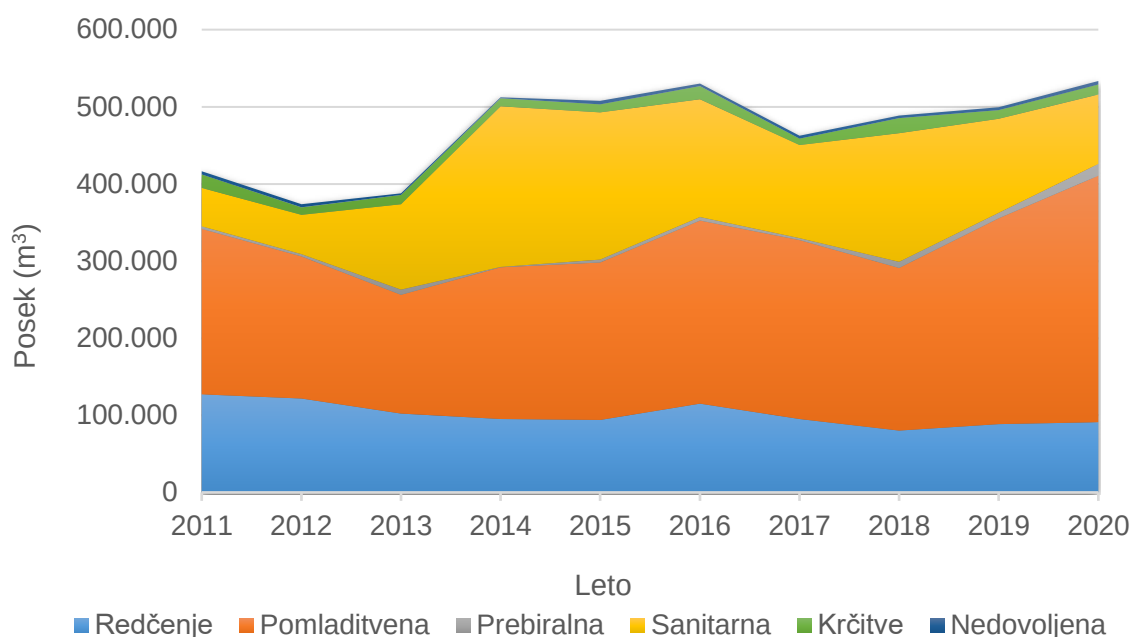
Lastništvo		Načrtovani posek*	Realizirani posek	Realizacija načrtov. poseka	Realizirani posek	Povprečno drevo	Delež poseka po razširjenih debelinskih stopnjah		
		m ³	m ³	%	m ³ /ha	m ³	A	B	C
Državni gozdovi	Iglavci	789.549	824.050	104,4	36,7	1,22	15,4	30,9	53,7
	Listavci	1.120.657	1.061.121	94,7	47,2	1,06	18,5	41,8	39,7
	Skupaj	1.910.206	1.885.171	98,7	83,9	1,12	17,1	37,0	45,9
Zasebni gozdovi	Iglavci	1.016.465	1.070.106	105,3	14,4	0,91	22,2	50,1	27,7
	Listavci	3.056.951	1.731.353	56,6	23,4	0,66	30,0	48,3	21,7
	Skupaj	4.073.416	2.801.459	68,8	37,8	0,74	27,0	49,0	24,0
Gozdovi lokalnih skupnosti	Iglavci	21.127	11.152	50,0	7,0	0,80	27,9	44,2	27,9
	Listavci	40.667	14.106	30,0	8,8	0,57	29,9	42,7	27,4
	Skupaj	61.794	25.258	40,0	15,8	0,65	29,0	43,4	27,6
Skupaj	Iglavci	1.827.141	1.905.308	104,3	19,4	1,02	19,3	41,7	39,0
	Listavci	4.218.275	2.806.580	66,5	28,6	0,77	25,7	45,8	28,5
	Skupaj	6.045.416	4.711.888	77,9	48,0	0,85	23,1	44,1	32,8

Posek dobrih 4,7 milijonov m³ pomeni 77,9 % realizacijo, kar je nizko, je pa bilo posekanega 32,7 % več lesa kot v predhodnem desetletju. V primerjavi s predhodnimi obdobji se posek stalno povečuje.

Pri drevesni sestavi izstopa presežena realizacija načrtovanega poseka iglavcev, kar je posledica sanitarnih sečenj, ki so pri iglavcih predstavljale kar 45,4 % celotnega poseka. Realizacija poseka listavcev je že tradicionalno nižja.

Glede na lastništvo gozda je bil posek v državnih gozdovih realiziran praktično v celoti, v zasebnih pa dvotretjinsko. Nizka realizacija v zasebnih gozdovih ima za posledico neredčene sestoje in nerealizirane obnove, kar odpira potrebe po še večjih sečnjah. Realizacijo v gozdovih lokalnih skupnosti je zaradi lastniških sprememb težko realno ovrednotiti. Povprečno posekano drevo in debelinska struktura poseka približno sledita strukturi lesne zaloge, je pa kljub temu velika razlika v RDR C, v katerem so bile sečnje v državnih gozdovih precej bolj intenzivne kot v istem razredu v zasebnih gozdovih. Prihodki iz gozda niso pomemben vir dohodkov gospodinjstva, zato je nizka realizacija poseka, očitno pa ni izostanek le pri redčenjih tanjših sestojev, temveč tudi pri debelejšem drevju.

V realizaciji poseka po RGR se zrcali lastništvo gozdov. V pretežno državnih jelovih-bukovjih in jelovjih na silikatnih kamninah je bil posek realiziran preko 90 %, med večnamenskimi gozdovi pa je bila najnižja realizacija (66,5 %) v gradnovih-belogabrovjih. V teh in v podgorskih bukovjih na silikatnih kamninah je bila še posebej nizka realizacija poseka listavcev (le dobrih 50 %). Zaradi intenzivnih sanitarnih sečenj je bil posek iglavcev močno presežen v vseh podgorskih bukovjih.

Slika 9: Dinamika sečnje po letih

Višina realiziranega poseka po letih sicer niha, je pa od začetka desetletja zaznati kar močno naraščanje, od slabih 400.000 m³ letno na začetku do preko 533.000 m³ ob koncu desetletja. V letih 2014 in 2015 so na višino poseka zelo vplivale sanitarne sečnje (žled in lubadar), v zadnjih letih pa so bile v velikem porastu pomladitvene sečnje.

Preglednica 22: Posek po skupinah vrst poseka in oblikah lastništva

		Negovalni posek						% od LZ	% od P
		Redčenje	Pomladitveni	Prebiralni	Sanitarni vzroki poseka	Krčitve in posek za gozdno infrastrukturo	Nedovoljeni posek		
Iglavci	m³	405.231	553.799	29.956	864.444	43.379	8.499	23,8	79,9
	%	21,3	29,0	1,6	45,4	2,3	0,4		
Listavci	m³	605.574	1.666.977	23.840	397.762	86.561	25.866	15,2	56,9
	%	21,6	59,4	0,8	14,2	3,1	0,9		
Skupaj	m³	1.010.805	2.220.776	53.796	1.262.206	129.940	34.365	17,8	64,4
	%	21,5	47,1	1,1	26,8	2,8	0,7		
Zasebni gozdovi									
Iglavci	m³	211.351	314.451	1.909	514.370	20.424	7.601	23,5	73,5
	%	19,7	29,4	0,2	48,1	1,9	0,7		
Listavci	m³	321.880	996.723	952	328.976	59.125	23.697	12,7	46,7
	%	18,6	57,5	0,1	19,0	3,4	1,4		
Skupaj	m³	533.231	1.311.174	2.861	843.346	79.549	31.298	15,4	54,3
	%	19,0	46,8	0,1	30,1	2,9	1,1		
Državni gozdovi									
Iglavci	m³	192.376	235.630	27.849	344.619	22.718	858	24,6	91,1
	%	23,3	28,6	3,4	41,8	2,8	0,1		
Listavci	m³	279.971	661.844	22.303	68.203	26.838	1.962	22,6	89,9
	%	26,4	62,4	2,1	6,4	2,5	0,2		
Skupaj	m³	472.347	897.474	50.152	412.822	49.556	2.820	23,4	90,4
	%	25,1	47,6	2,7	21,9	2,6	0,1		
Gozdovi lokalnih skupnosti									
Iglavci	m³	1.504	3.718	198	5.455	237	40	13,8	40,3
	%	13,5	33,3	1,8	48,9	2,1	0,4		
Listavci	m³	3.723	8.410	585	583	598	207	7,5	27,4
	%	26,4	59,6	4,2	4,1	4,2	1,5		
Skupaj	m³	5.227	12.128	783	6.038	835	247	9,4	31,9
	%	20,7	48,0	3,1	23,9	3,3	1,0		

Glede na vrsto sečnje so slabo polovico poseka v vseh lastništvih predstavljale pomladitvene sečnje, od tega posek na panj in za umetno obnovo skupaj le 0,1 %. Realizacija načrtovanih pomladitvenih sečenj je bila 69,7 %, najboljša v državnih gozdovih (75,4 %). Približno petina poseka je bila izvedena zaradi redčenj, kar pa je predstavljalo le 36,6 % načrtovanih redčenj. V državnih gozdovih je bila realizacija redčenj razmeroma uspešna (71,3 %), v zasebnih pa zelo neuspešna (25,7 %, pri listavcih le 21,5 %). Načrtovani prebiralni posek je bil realiziran 76,4 %. Če upoštevamo delež vseh negovalnih sečenj in intenziteto poseka glede na prirastek, ugotovimo, da smo usmerjali le 44,9 % prirastka. Delež sanitarne sečnje se je v primerjavi s predhodnim desetletjem nekoliko povečal, v zadnjih treh letih pa se je zelo zmanjšal. Zaradi krčitev in za gozdno infrastrukturo je bila v tem desetletju posekana manjša količina kot v predhodnem.

Delež evidentiranega nedovoljenega poseka je majhen, vendar je to bolj posledica pomanjkljivega evidentiranja kot pa dejansko majhnega obsega teh sečenj. Po podatkih meritev na SVP je namreč sklepati, da se dejanski posek ob 5 % tveganju nahaja v intervalu od 571.000 do 632.000 m³. Podrobnejše analize kažejo, da je razlika predvsem pri tanjšem drevju listavcev, kar verjetno pomeni, da lastniki veliko lesa za kurjavo posekajo brez predhodne označitve in odločbe.

Poleg prikazanih količin je bilo posekanih 9.315 m³ zunaj gozda, kot neizkoriščeno drevje pa evidentiranih 27.787 m³.

3.1.2 Gojitvena, varstvena in druga dela

V GGO je bila v ureditvenem obdobju 2011-2020 izvedena tretjina načrtovanih gojitvenih del. Na realizacijo je najbolj vplivala nezainteresiranost lastnikov za delo v gozdovih v povezavi z omejenim obsegom proračunskih sredstev za sofinanciranje izvedbe teh del. Sanacije posledic gradacije podlubnikov po letu 2014 so močno povečale potrebe po varstvenih delih in postavile nove prioritete pri njihovi izvedbi.

Preglednica 23: OGD - Opravljena gojitvena, varstvena dela in dela za nego habitatov v GGO

Vrsta dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Državni gozdovi				
Obnova	ha	620	572	0,9
Nega	ha	6.299	4.133	0,7
Varstvo	dni	2.295	1.431	0,6
Nega habitatov	dni	350	231	0,7
Zasebni gozdovi				
Obnova	ha	2.762	1.328	0,5
Nega	ha	12.585	1.531	0,1
Varstvo	dni	5.384	2.912	0,5
Nega habitatov	dni	425	153	0,4
Gozdovi lokalnih skupnosti				
Obnova	ha	34	2	0,1
Nega	ha	196	21	0,1
Varstvo	dni	260	25	0,1
Nega habitatov	dni	0	5	5,0
Skupaj				
Obnova	ha	3.416	1.902	0,6
Nega	ha	19.079	5.685	0,3
Varstvo	dni	7.939	4.368	0,6
Nega habitatov	dni	775	389	0,5

Gojitvena dela v obnovi gozdov so bila realizirana v dobri polovici načrtovanega skupnega obsega. Tako nizka realizacija je posledica manjšega obsega obnove zasebnih gozdov, medtem ko je bila izvedba obnovitvenih del v državnih gozdovih precej višja. V zasebnih gozdovih je v primerjavi z načrtovanim najbolj zaostajala izvedba del pri obnovi s sadnjo. Na 105 ha, kar predstavlja le slabo tretjino načrtovanega obsega, je bilo posajenih okoli 177.500 v drevesnicah vzgojenih sadik in okoli 69.500

puljenk gozdnega drevja. Med v drevesnicah vzgojenimi sadikami je bilo največ sadik smreke (51 %) in bukve (35 %), med puljenkami pa bukve (82 %). V še nižjem obsegu (20 % načrtovanega) je bila realizirana sadnja v državnih gozdovih, kjer je bilo na 11 ha posajenih okoli 20.200 v drevesnicah vzgojenih sadik in 4.100 puljenk bukve. V zasebnih gozdovih je v primerjavi z načrtovanim obsegom precej zaostala tudi priprava sestojev za naravno obnovo in je z 1.190 ha evidentiranega obsega le nekoliko presegla polovično realizacijo. V državnih gozdovih je bila realizacija precej boljša in je s 555 ha skoraj (99 %) dosegla načrtovan obseg del. Izvedena dela pri obnovi gozdov so bila kakovostno opravljena in tudi pravočasna.

V zasebnih gozdovih smo najboljšo realizacijo negovalnih del zabeležili pri obžetvah in negi drogovnjakov. Vsa ostala dela nege gozdov so močno zaostala v izvedbi.

V državnih gozdovih smo najboljšo realizacijo negovalnih del zabeležili pri negi drogovnjakov in letvenjakov. Izvedba nege gošče je bila opravljena le na dobri četrtini načrtovanih površin. V jelovih-bukovjih je bila zabeležena tudi nega prebiralnega oz. raznomernega gozda na 152 ha.

Obseg izvedenih del pri varstvu pred žuželkami je bil v zasebnih gozdovih za 140 % in v državnih gozdovih za 128 % večji od načrtovanega obsega. Obseg izvedenih del v varstvu pred rastlinojedo divjadjo je bil zaradi slabše realizacije sadnje precej manjši in je v vseh lastništvih znašal okoli 15 % načrtovanega obsega.

V okviru ukrepov nege habitatov so se izvajala dela za prostoživeče živali, kot je vzdrževanje pašnikov in travnikov v gozdu (33 ha), izdelava in vzdrževanje vodnih virov v gozdu (175 dnin) ter sajenje 400 sadik plodonosnega drevja.

Preglednica 24: Izvedeni dodatni ukrepi za nego habitatov

Ukrep	Zasebni gozd	Državni gozd	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Naravni razvoj biotopov (ha)	18	340	0	358
Ohranjanje biotopov – sečnja in nega (ha)	0	21	0	21
Puščanje stoječe biomase v gozdu (m ³)	221	/	0	221

Večina gozdnih površin, namenjenih naravnemu razvoju biotopov, se nahaja na Kočevskem rogu in Poljanski gori. V zadnjem desetletju je bilo v teh državnih gozdovih načrtno puščene stoječe biomase 1,3 m³/ha. Ukrep naravnega razvoja biotopov in puščanja stoječe biomase je prvenstveno namenjen ohranjanju ugodnega stanja za belohrbtega in tripstega detla. Na Kočevskem rogu med Pečko in Toplo rebrijo je 21 ha velika ekocelica, v kateri se gospodari s ciljem izboljšanja življenjskih razmer živalskim vrstam (rastlinojeda divjad, ptice, netopirji).

3.1.3 Gradnja in vzdrževanje gozdnih prometnic

Odprtost gozdov s cestami, posebej v državnih gozdovih, je dosegla solidno raven, kljub temu, da je bila v preteklem desetletju realizacija gradenj nizka, saj je bilo od načrtovanih 50 km zgrajenih le 12 km gozdnih cest, večinoma v zasebnih gozdovih. Se je pa skupna dolžina gozdnih cest povečala še za dodatnih 33 km in to na račun usklajevanja evidence gozdnih cest s stanjem na terenu.

V zadnjem desetletju je bilo zgrajenih 429 km in rekonstruiranih 371 km gozdnih vlak. Kar 88 % del na vlakih je bilo v državnih gozdovih, kljub temu, da je teh le 23 %. Prioriteta ON je bila usmeritev v rekonstrukcije in gradnje sistemov vlak v tistih predelih, ki so bili relativno zaprti oziroma so imeli le vlake za konjsko spravilo ali težke zgibnike. Predvsem na račun gradenj vlak je bila skupna količina del na vlakih presežena za kar 41 %. Tudi v zadnjem desetletju so po količini gradnje vlak izstopale GGE Črmošnjice, Poljane in Mirna gora. V zasebnih gozdovih je potreba po gradnjah večja kot v državnih, vendar so bile načrtovane količine zaradi manjših realnih možnosti za izvedbo del nekajkrat manjše (150 km). Realizacija že tako nizko postavljenih ciljev je bila le 62 %, naredilo se je 94 km vlak, največ v GGE Stari trg, Semič, Žužemberk in Črmošnjice. Največja omejitev za odpiranje zasebnih

gozdov je majhna in razdrobljena posest in posledično nezainteresiranost lastnikov gozdov za investicije v vlake. Možnost sofinanciranja s pomočjo sofinanciranja PRP izkoriščajo predvsem večji lastniki. Del na vlakah v gozdovih lokalnih skupnosti nismo zabeležili.

Preglednica 25: Priprava, gradnja in rekonstrukcija gozdnih prometnic (podatki so v km)

Vrsta del	Državni gozdovi	Zasebni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Priprava in gradnja gozdnih vlak	379	50	0	429
Rekonstrukcija gozdnih vlak	327	44	0	371
Gradnja gozdnih cest	2	9	1	12
Rekonstrukcija gozdnih cest	1	0	0	1
Gradnja protipožarnih presek	0	0	0	0

Stanje vzdrževanosti gozdnih cest je ostalo na podobni ravni kot desetletje prej, saj je bila višina sistemskih namenskih sredstev za vzdrževanje podobna, povprečno 261.000 EUR na leto. Občine so dodale še 13.000 EUR na leto. Povprečno je bilo tako za vzdrževanje gozdnih cest porabljeno 288 EUR na km, po kalkulaciji pa so potrebni stroški za normalno vzdrževanost gozdne ceste 612 EUR/km. Z razpoložljivimi sredstvi, ki so bila porabljena v celoti, zato ni bilo možno zagotavljati optimalnega in pričakovanega standarda vzdrževanosti vseh gozdnih cest. Povprečno se jih je na leto vzdrževalo le tretjino. V skladu z določenimi prioritetami se je bolj obremenjene in pomembne ceste vzdrževalo vsako leto, manj pomembne pa tudi le enkrat na pet let. Da so namenska sistemska sredstva premajhna, nakazuje tudi to, da se je kar štiri petine sredstev porabilo za vzdrževanje obrabne plasti (dobavo in razgrinjanje materiala z dozirno verigo ter strojno vzdrževanje cestišča z grederjem), preostanek za odvajanje vode s cestišča (čiščenje cevni prepustov in koritnic), le odstotek pa za investicijska dela, kot so npr. izdelava cevni prepustov ali izboljšanje varnostnih elementov cest. So pa bila sistemska sredstva za vzdrževanje gozdnih cest znatno višja v letih 2019 in 2020 (v letu 2020 386 EUR na km).

V preteklem desetletju so bile škode na gozdnih cestah zaradi ujm zmerne in v mejah običajnih vrednosti, večina škod je bila odpravljena z rednim vzdrževanjem gozdnih cest. Večje škode so bile evidentirane v letu 2014 v občini Šentjernej, Novo mesto in Trebnje ter leta 2020 v občini Šentjernej, skupaj za okoli 100.000 EUR.

3.1.4 Gozdarsko svetovanje in razvoj podeželja

Pomembne naloge ZGS so usposabljanje lastnikov za varno delo, svetovanje lastnikom gozdov ter strokovna pomoč pri ustanavljanju društev lastnikov gozdov in njihovem delovanju.

V prejšnjem desetletju je v območju delovalo pet društev lastnikov gozdov in preko njih se lastnike aktivno spodbuja k povezovanju za izvedbo različnih aktivnosti.

Pomembno nalogo pri usposabljanju in izobraževanju lastnikov gozdov za varno delo v gozdu je opravil ZGS, ki sistematično organizira tečaje po celotnem območju. V desetletju jih je organiziral 74 s skupaj 1.438 udeleženci, od tega s pomočjo sofinanciranja PRP 22 tečaje s 431 udeleženci. Da se je usposobljenost in opremljenost lastnikov gozdov izboljšala, dokazuje tudi to, da je kljub tretjino večjemu poseku število delovnih neugodov rahlo padlo, seveda pa je vsaka nesreča preveč. Relativno visoko stopnjo usposobljenosti predvsem mlajših lastnikov gozdov kažejo tudi dobri rezultati na gozdarskih tekmovanjih.

ZGS je za lastnike gozdov pripravil tudi 39 delavnic za nego, obnovo in varstvo gozdov. Pri tem se je 621 udeležencev seznanilo z ukrepi nege gozdov in sofinanciranjem le-teh, s pravilnim pristopom k naravni obnovi in sonaravni obnovi s sadnjo ter izvedbo sanacijskih del v žariščih lubadarjev. Na eni delavnici so se lastniki seznanili z nevarnostjo širjenja invazivnih tujerodnih vrst in so vraslo tujerodno pavlovnijsko iz gozda tudi odstranjevali.

V preteklem obdobju so lastniki gozdov s pomočjo sofinanciranja PRP lahko pridobivali podporo za namene nabave nove mehanizacije in opreme za delo v gozdu in ureditev gozdne infrastrukture, pri čemer ima ZGS pomembno svetovalno vlogo in nudi pomoč pri prijavi na razpise. Zgrajenih je bilo

8 gozdnih cest v skupni dolžini 7.872 m in 23 km gozdnih vlak. Naložbe v gradnjo cest so izvajale posamezne občine, v izgradnjo vlak pa večji lastniki gozdov. V razdrobljeni gozdni posesti je bil interes za vlaganja majhen, kljub temu, da je tam gostota in stanje omrežja vlak najslabše.

Velik interes lastnikov je bil za nabavo gozdarske mehanizacije in opreme. S pomočjo sofinanciranja PRP je bilo v zasebnih gozdovih nabavljeno 10 gozdarskih traktorjev, 15 gozdarskih prikolic ter večje število motornih žag in traktorskih vitlov. Pravne osebe, ki so na ta način nabavile novo mehanizacijo za delo v gozdu, so s tem le zamenjale obstoječe stroje, zaradi česar se ni bistveno povečal njihov obseg ponudbe gozdarskih storitev. Zaradi pogojev razpisa novih strojev niso mogli nabavljati tisti, ki so ali pa bi z gozdarsko dejavnostjo sečne in spravila lesa šele pričeli. V zadnjem desetletju je bilo v območju ustanovljeno okoli 10 novih gozdarskih podjetij. Več lastnikov je na svojih kmetijah uvedlo gozdarsko dopolnilno dejavnost.

ZGS je v okviru svojega dela s svetovanjem in različnimi prireditvami aktivno promoviral rabo lesa. Na tem področju v minulem obdobju beležimo pozitivne trende.

Leta 2012 je šel v stečaj do tedaj največji predelovalec lesa na Dolenjskem – Novoles, ki je imel kapaciteto predelave 30.000 m³ lesa. V zadnjem desetletju sta pričela z delovanjem dva večja lesnopredelovalna obrata s skupno kapaciteto okoli 100.000 m³ lesa. Štirje večji predelovalci lesa imajo tudi kogeneracijo električne energije in toplote.

V območju je v preteklem desetletju pričelo z delovanjem osem večjih kotlovnice na biomaso. Približno polovica gospodinjstev, predvsem v individualnih hišah na podeželju, se ogreva z drvmi in za ogrevanje porabi okoli 150.000 m³ drv. Intenzivnejše širjenje sodobnih individualnih peči na biomaso kljub subvencijam zavira visoka začetna investicija in tudi prehajanje na druge, bolj udobne načine ogrevanja (npr. toplotne črpalke), tudi na podeželju.

Preglednica 26: Izobraževanja za lastnike gozdov v obdobju 2011-2020

	Vrsta izobraževanja				Skupaj
	Predavanja	Ekskurzije	Delavnice	Usposabljanja za varno delo	
Število dogodkov	72	56	39	74	241
Število udeležencev	1.199	2.119	621	1.438	5.377

3.1.5 Posegi v gozd in gozdni prostor

V primerjavi s predhodnim desetletjem se je površina krčitev skoraj prepolovila. Več krčitev kot prej je bilo le zaradi novih daljnovodov in krčitev v kmetijske namene, ki so postale glavni namen krčitev gozdov v območju. Povprečna krčitev za kmetijske namene sicer znaša le 0,4 ha, vendar je njihovo število v stalnem porastu. V začetku desetletja jih je bilo največ v Suhi in Beli krajini, v zadnjem obdobju pa v trebanjski in novomeški kotlini. Zaradi posodabljanja in intenziviranja kmetij je pričakovati, da se bo ta trend nadaljeval.

Preglednica 27: Krčitve gozdov (v ha) v obdobju 2011-2020 po namenu

Urbanizacija	Infrastruktura	Namen krčitev				Skupaj
		Kmetijstvo	Rudarstvo	Energetika	Drugo	
135	30	286	35	74	5	565

V preglednici so pod urbanizacijo vodene krčitve za stanovanjske in industrijske namene. Prvih je bilo v tem desetletju malo, večje površine pa predstavljajo širitve gospodarskih con v Bršljinu, Dolenji vasi, Ždinji vasi in v Trebnjem.

Razlika v gozdnih maskah tokratnega in prejšnjega ON sicer kaže, da je bilo največ gozda izkrčenega zaradi gradnje avtoceste Ljubljana – Obrežje, vendar je bila ta krčitev izvedena že ob koncu predhodnega desetletja. V zadnjem obdobju so bile krčitve za infrastrukturo v glavnem zaradi gradnje vodovodov. V prihodnje bo gradnja tretje razvojne osi ponovno postavila infrastrukturo med vodilne vzroke krčitev gozdov.

V zadnjem obdobju so bili izkrčeni gozdovi tudi zaradi širitve številnih kamnolomov. Večina med njimi še nima izkoriščenega celotnega pridobivalnega prostora, zato je pričakovati širitve tudi v prihodnje.

Občinski prostorski načrti imajo na površinah današnjih gozdov predvidene večje širitve industrijskih in stanovanjskih con. Ob uresničitvi načrtovanega bodo obremenjeni predvsem gozdovi v bližini večjih krajev.

Po evidenci je bilo konec leta 2010 v gozdnem prostoru registriranih 614 odlagališč odpadkov. Po akciji Očistimo Slovenijo je bila v letu 2012 očiščena večina odlagališč, tako da jih je ostalo nesaniranih le 122. V naslednjih letih je število odlagališč spet naraščalo in tako smo v letu 2015, ko smo vzpostavili digitalni kataster odlagališč odpadkov, evidentirali 450 odlagališč. Zadnja akcija Očistimo Slovenijo v letu 2018 je število nesaniranih odlagališč zmanjšala na 223. Konec leta 2020 je bilo registriranih 272 nesaniranih odlagališč.

3.1.6 Pregled vlaganj v gozdove v obdobju 2011-2020

Vlaganja v gozdove v preteklem ureditvenem obdobju so se precej zmanjšala v primerjavi s predhodnim obdobjem. Zmanjšanje je očitno po vseh sklopih del in v obeh največjih sektorjih lastništva gozdov. Le vlaganja v gozdove lokalnih skupnosti, ki v skupnem merilu ne pomenijo veliko, so ostala enaka.

Preglednica 28: Vlaganja v gozdove (v EUR) v obdobju 2011-2020

	Zasebni gozd	Državni gozd	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Obnova gozdov	551.000	175.000	3.000	729.000
Nega gozdov	837.000	2.347.000	11.000	3.195.000
Varstvo gozdov	347.000	153.000	3.000	503.000
Biomeliorativna in druga dela	89.000	26.000	0	115.000
Gozdne prometnice	1.947.000	7.823.000	0	9.770.000
Skupaj	3.771.000	10.524.000	17.000	14.312.000

V državnih gozdovih so se vlaganja v obnovo gozdov zmanjšala za 50 %. Vlaganja v obnovo gozdov s sadnjo so bila štirikrat manjša, medtem ko so bila vlaganja v naravno obnovo manjša za slabo polovico. Zmanjšanje vlaganj v obnovo v državnih gozdovih gre na račun obsežnih sanitarnih posekov, zaradi katerih so zaostale načrtovane obnovitvene sečnje. Vlaganja v nego gozdov so bila manjša za slabo tretjino in so posledica zmanjšane obnove s sadnjo in predvsem zmanjšane naravne obnove. Zaradi razpršene in malopovršinske poškodovanosti državnih gozdov po vremenskih ujmah financiranje vlaganj iz sredstev PRP 2014-2020 - Sanacija in obnova poškodovanih gozdov - Ukrep 8.4 (za sanacijo žarišč podlubnikov) ni bilo možno vse do leta 2020.

Tudi vlaganja v zasebne gozdove so se močno zmanjšala. Vlaganja v obnovo so bila za dobro tretjino nižja v primerjavi s predhodnim ureditvenim obdobjem. Zmanjšala so se predvsem vlaganja v obnovo gozdov s sadnjo, ki so bila manjša za 143 %. Vlaganja v naravno obnovo so bila manjša za dobro četrtino. Tudi vlaganja v nego zasebnih gozdov so bila za več kot enkrat nižja. Vzrokov za tako nizko realizacijo vlaganj v gozdove je več: zmanjšan interes lastnikov za izvedbo gojitvenih del ter zmanjšanje sredstev za sofinanciranje vlaganj v zasebne gozdove v primerjavi s predhodnim ureditvenim obdobjem. Zaradi razpršene in malopovršinske poškodovanosti zasebnih gozdov po vremenskih ujmah ni bilo možno sofinanciranje vlaganj iz sredstev PRP 2014-2020 - Sanacija in obnova poškodovanih nego habitatov pospešila tudi vlaganja v nego in obnovo zasebnih gozdov v habitatnih tipih HT_91LO Ilirski hrastovo- gozdov - Ukrep 8.4. Sredstva Gozdnega sklada so v letih 2018 do 2020 poleg izvedenih dodatnih ukrepov za belogabrovi gozdovi in HT_91KO Ilirski bukovski gozdovi.

Preglednica 29: Sofinanciranje vlaganj v gozdove in gozdarstvo iz sredstev integralnega proračuna in sredstev EU v obdobju 2011-2020.

Vir sredstev za (so)financiranje izvedenih del	Izplačila 2011-2020			
	Zasebni gozd	Državni gozd	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Sredstva integralnega proračuna za vlaganja v gozdove ¹ (EUR)	547.213	31.785	8.282	587.280
Obnova in nega	75 %	15 %	91 %	72 %
Varstvo gozdov	23 %	85 %	9 %	26 %
Vzdrževanje življenjskega okolja prosto živečih živali v zasebnih gozdovih	2 %	0 %	0 %	2 %
Vzdrževanje gozdnih cest – integralni proračun in proračun občin (EUR)	1.561.906	1.144.823	34.517	2.741.246
Gozdni sklad (zasebni gozdovi v območjih Natura 2000) (EUR)	110.948	0	0	110.948
PRP 2014–2020 – Sanacija in obnova poškodovanih gozdov - Ukrep 8.4 ² (EUR)	0	16.504	0	16.504
Sanacija in obnova poškodovanih gozdov	0 %	100 %	0 %	100 %
Ureditev gozdnih vlak, potrebnih za sanacijo gozdov	0 %	0 %	0 %	0 %
PRP 2010–2020 – gradnja/rekonstrukcija gozdnih cest in vlak – Ukrep 4 (EUR)	246.984	0	0	246.984
Gozdne ceste	135.800	0 %	0	55 %
Gozdne vlake	111.184	0 %	0	45 %
Skupaj (EUR)	2.467.051	1.193.112	42.799	3.702.962

¹Brez sredstev za semenarsko in drevesničarsko dejavnost v gozdarstvu in sredstev za upravne izvršbe.

²Prikazana so sredstva iz prevzemov del ZGS (dejanski podatki o izplačilih so na ARSKTRP)

3.2 Presoja trajnostnega gospodarjenja z gozdovi

3.2.1 Vzdrževanje in izboljšanje gozdnih virov ter njihov prispevek k bilanci ogljika v gozdovih

Preglednica 30: Ocena zagotavljanja trajnosti gozdnih virov in bilance ogljika

Indikator	Zasebni gozd	Državni gozd	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozdov	4	4	4	4
Lesna zaloga	4	3	3	4
Debelinska struktura gozdov	4	2	2	3
Ponori ogljika	4	4	4	4

Opomba: 1: zelo neugodno, 2: neugodno, 3: ugodno, 4: zelo ugodno

Površina gozdov je v stalnem naraščanju, se pa ta dvig postopoma umirja. Za kmetijsko in urbano krajino sta bila postavljena cilja, da se ohrani površine v predelih z najmanjšo gozdnatostjo ter ohrani in zavaruje mestne in primestne gozdove v večjih urbanih središčih. Med vsemi krajinami se je v omenjeni gozdnatost najbolj povečala, s čimer je cilj dosežen. V okolici Novega mesta in Trebnjega se je površina

gozdov nekoliko zmanjšala, v okolici Metlike in Črnomlja pa celo povečala. Med RGR se je nekoliko zmanjšala površina le v podgorskih bukovjih na silikatnih kamninah.

Lesna zaloga vseh gozdov je nekoliko preseгла s prejšnjim načrtom pričakovano LZ in se nahaja na višini modelne LZ. Pričakovano LZ so presegli gozdovi vseh lastništev. V zasebnih gozdovih je LZ že zelo blizu modelni, v gozdovih lokalnih skupnosti še močno zaostaja, v državnih gozdovih pa zelo presega. Pričakovana LZ je presežena v vseh RGR. V gradnovih-belogabrovjih še zaostaja za modelno, opazno presežena pa je v jelovjih na silikatnih kamninah in jelovih-bukovjih. V ostalih RGR je blizu modelne LZ.

Struktura lesne zaloge se pomika v višje debelinske razrede. Ta premik je največji v zasebnih gozdovih, kar je ugodno, saj v tem lastništvu delež debelejšega drevja v preteklosti ni bil velik. Podobna struktura je bila tudi v gozdovih lokalnih skupnosti, v katerih pa do napredka ni prišlo – debelinska struktura je ostala enaka kot pred desetimi leti. V državnih gozdovih je bil delež debelega drevja že pred desetletjem velik, sedaj pa se je še povečal, kar je ugodno s stališča mnogih kazalcev, ne pa tudi z vidika trajnosti donosov lesa.

Gozdovi v območju so bili v minulem desetletju vir ponorov ogljika, in sicer je znašala povprečna letna vrednost ponorov kar 697 Gg CO₂. V nobenem letu vrednost ni padla pod 593 Gg CO₂.

3.2.2 Vzdrževanje zdravja in vitalnosti gozdnih ekosistemov

Preglednica 31: Ocena vzdrževanja zdravja in vitalnosti gozdnih ekosistemov

Indikator	Zasebni gozd	Državni gozd	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Sanitarni posek	3	3	3	3
Poškodovanost gozdnega drevja	4	3	4	4
Posegi v gozd in gozdni prostor	3	4	3	3
Objedenost gozdnega mladja	4	3	4	4
Paša v gozdu	4	4	4	4
Ocena tveganj pri gospodarjenju z gozdovi	4	3	4	4

Opomba: 1: zelo neugodno, 2: neugodno, 3: ugodno, 4: zelo ugodno

Kljub temu da je sanitarni posek znašal skoraj tretjino celotnega poseka, ocenjujemo, da so zasebni gozdovi zdravi in vitalni. K tej oceni najbolj pripomore neprekinjena in uspešna naravna obnova v podgorskih bukovjih in delno tudi v gradnovih-belogabrovjih ter zmanjševanje previsokega deleža smreke v drevesni sestavi teh gozdov. Podmladek s solidno vrstno pestrostjo je vitalen, nepoškodovan in se dobro vrašča v sestoje.

V državnih gozdovih, kjer je bil sicer delež sanitarnega poseka nižji kot v zasebnih gozdovih, je ta slika nekoliko slabša, predvsem zaradi previsokega deleža nevitalne, prestarele in biološko nestabilne smreke v mešanih sestojih na rastiščih jelovih-bukovij. Manj ugoden vtis o vitalnosti teh sestojev okrepi dejstvo, da je tudi jelka prestarela in nevitalna. Naravna obnova sestojev je otežena in vrstno osiromašena zaradi pretiranega objedanja jelke in tudi g. javorja.

Sanitarni posek

Sanitarni posek v letih 2011-2020 po vzrokih poseka in kategorijah lastništva je prikazan v Prilogi 13.6.

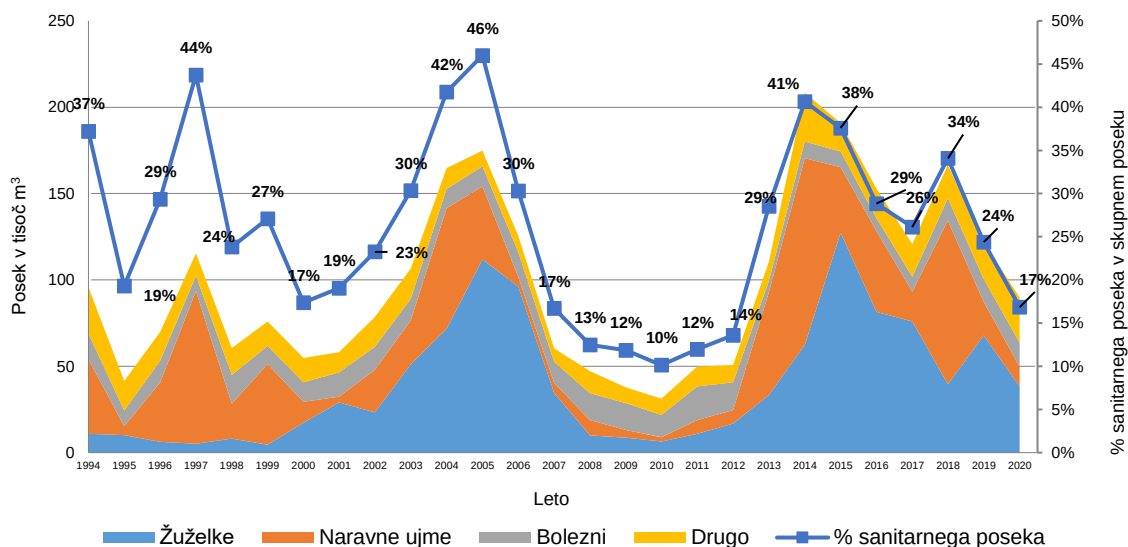
Vse pogostejše ujme so, kot posledica spreminjajočih se podnebnih razmer, v zadnjih desetih letih močno vplivale na povečan obseg sanitarnih sečenj. Vetrovi so bili vse pogostejši in silovitejši, podaljševala so se obdobja ekstremno vročih poletij brez padavin. Vse več padavin je padlo v kratkem času izven vegetacijskega obdobja in tudi zelo hitro odteklo po površju tal. Zdravstveno stanje sestojev se je poslabšalo, najbolj v hrastovih sestojih.

Obseg sanitarnih sečenj v minulem obdobju se je v primerjavi s predhodnim obdobjem povečal za 58 %. Pri tem se je sanitarni posek iglavcev povečal za tretjino, listavcev pa za 250 %. Povečanju so botrovale številne vremenske ujme od oktobra 2012 do avgusta 2018, ki so tudi ustvarile ugodne pogoje za kalamiteto smrekovih podlubnikov.

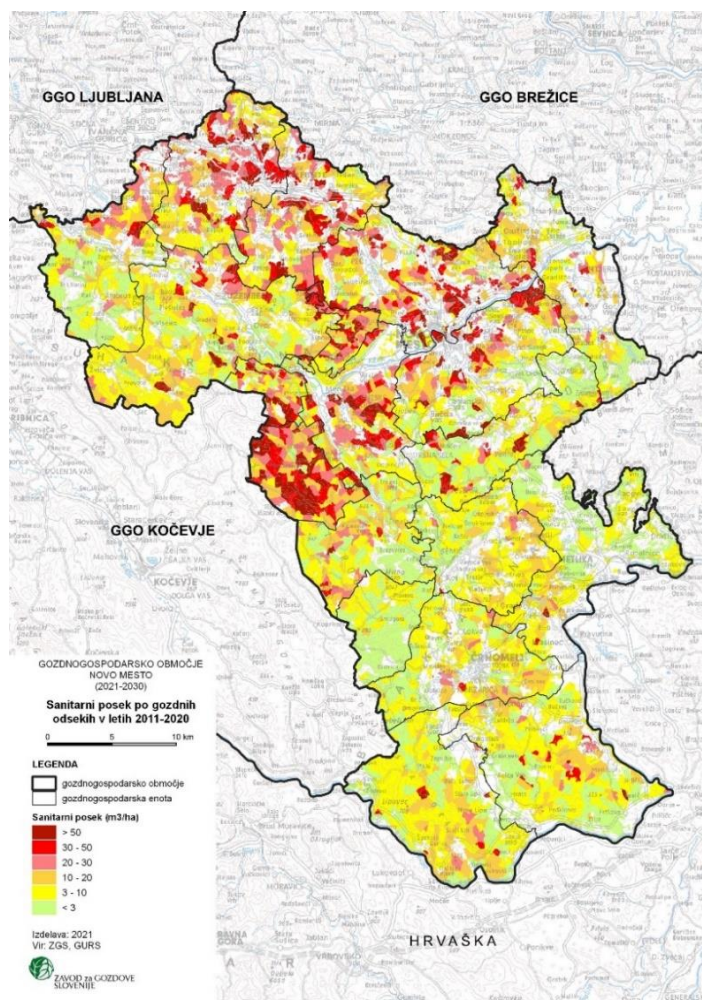
Povečan obseg sanitarnih sečenj beležimo po letu 2012 ob sanaciji vetroloma v enomernih bukovih sestojih podgorskih bukovij na silikatnih kamninah. Izredni dogodki so se nadaljevali z žledolomom v februarju 2014, ki sicer srednjedobnih mešanih smrekovih gozdov ni prizadel tako močno kot gozdove v osrednji Sloveniji, je pa na veliki površini pripravil pogoje za razvoj lubadarjev na poškodovani lesni masi iglavcev. Ti so se razširili najprej v mešanih smrekovih gozdovih v nižinskem svetu na hrastovih in bukovih rastiščih. Dodatni pospešek pri kalamiteti lubadarjev so prispevali spomladanski snegolomi v smrekovih drogovnjakih in lokalni vetrolomi v mešanih smrekovih debeljakih v obdobju 2015-2018. Zapoznala sanacija poškodovane lesne mase iglavcev iz decembrskega vetroloma 2017 je v naslednjih letih omogočila močno gradacijo podlubnikov v prestarelih smrekovih sestojih na širšem območju Kočevskega roga.

Zaradi posledic prenamnožitve smrekovih lubadarjev je bilo posekanih okoli 548.000 m³ lesne mase iglavcev oz. 63 % sanitarnega poseka iglavcev ali 43 % vsega sanitarnega poseka. Zaradi posledic izjemnih vremenskih ujm je bilo posekanih okoli 411.000 m³ lesne mase, kar predstavlja tretjino vsega sanitarnega poseka.

Preplet delovanja številnih neugodnih biotskih in abiotskih dejavnikov se vse močneje odraža v sanitarnem poseku (85.000 m³) sušečih se hrastov, ki je v tem obdobju izjemno porasel in predstavlja že 1/5 vsega poseka hrastov. Nasprotno velja za sanitarni posek jelke (40.000 m³), kjer se je podoben »proces sušenja jelke« precej umiril. Posek oslabelega drevja domačega kostanja (45.000 m³) zaradi delovanja kostanjevega raka ostaja na ravni prejšnjega ureditvenega obdobja.

Slika 10: Vrste in količina sanitarnega poseka v obdobju 1994-2020

Slika 11: Prostorski prikaz sanitarnih sečenj v obdobju 2011-2020

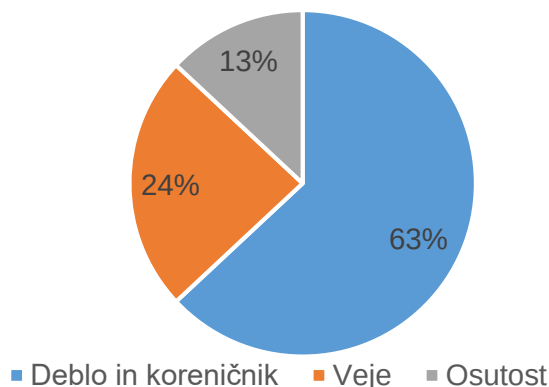
Preglednica 32: Pregled večjih poškodovanosti gozdov v območju v obdobju 2011-2020

Škodljivi dejavnik	Poškodovana dr. vrsta oz. skupina dr. vrst oz. sestoj	Čas pojava	Kraj pojava (GGE)	Poškodovana površina v ha/ poškodovano drevje v m ³	Intenziteta ¹	Izvedeni ukrepi / opomba
sneg	Bukovi debeljaki	oktober 2012	NM-sever	1.000/100.000	močna	posek 2012-2014
žled	Sestoji listavcev	februar 2014	Stari trg Adlešiči Žužemberk	40.000/200.000	slaba	posek 2014-2017
smrekov lubadar	Sestoji smreke	2014-2020	Trebnje I, II	30.000/550.000	srednja	posek
	Mešani sestoji smreke		Straža-Toplice			
			Soteska			
sneg	Drogovnjaki smreke	marec 2016	Poljane	500/25.000	srednja	posek 2016
			Črmošnjice			
			Poljane			
			Žužemberk			
veter	Mešani sestoji iglavcev	julij 2016	Straža-Toplice	1.000/35.000	srednja	posek 2016-2017
veter	starejši mešani smrekovi sestoji	december 2017	Poljane, Soteska, Črmošnjice	5.000/40.000	srednja	posek 2018
veter	Mešani sestoji	poletje 2018	Trebnje	5.000/45.000	srednja	posek 2018-2019
			NM jug, sever			

¹slaba-uničenih do 10 % dreves oziroma 10 % krošnje vseh dreves; srednja-uničenih 11-30 % dreves oziroma 11-30 % krošnje vseh dreves; močna-uničenih 31-50 % dreves oziroma 31-50 % krošnje vseh dreves; zelo močna-uničenih nad 50 % dreves oziroma nad 50 % krošnje vseh dreves. Za uničena drevesa se štejejo drevesa, ki so toliko poškodovana, da se ne morejo regenerirati.

Poškodovanost gozdnega drevja

Na podlagi analize podatkov s SVP je ugotovljeno, da ima 2,9 % dreves hujšo poškodbo debla ali koreninika, 1,1 % poškodbo vej ali odlomljen vrh, osutost pa je bila ugotovljena pri 0,6 % dreves. V zadnjem desetletju se je stanje pri vseh treh vrstah poškodb izboljšalo. Poškodbe so v državnih gozdovih pogostejše, predvsem debla in koreninika, kar je posledica intenzivnega dela v gozdu. To se odraža tudi v razlikah med RGR – največ poškodb je v intenzivno gospodarjenih razredih. V gradnovih-belogabrovjih je tako poškodb debel in koreninika najmanj, je pa največja osutost.

Slika 12: Poškodovanost drevja po vrstah poškodb

Objedenost gozdnega mladja

Vpliv rastlinojede divjadi na gozdno mladje ugotavljamo s popisi objedenosti na sistematično postavljenih ploskvah. Metode popisa so se v preteklosti spreminjale. Od leta 2010 dalje se popis opravlja v okviru popisnih enot (PE), ki ob upoštevanju težko prehodnih ovir in populacijskih območij rastlinojede parkljaste divjadi združujejo med seboj podobne si GGE.

PE iz leta 2010 se ne pokrivajo z mejami območja. Edina, ki je v celoti v območju, je PE Bela krajina. Ostale (Krka, Rog, Gorjanci, Dolenjska II, Litija) segajo preko meja območja. V posameznih PE je stopnja objedenosti gozdnega mladja v višinskem razredu od 15 do 150 cm med nižjimi v Sloveniji in se giblje od 11 % do 19 %, največja – 30 % objedenost – pa je bila ugotovljena v PE Rog. Ta PE obsega le tretjino novomeškega območja in dve tretjini kočevskega. Ker se stopnja objedenosti mladja med obema območjema znatno razlikuje, kar so dokazali že prejšnji popisi, je dejanska objedenost na novomeški strani Kočevskega roga veliko manjša, kljub temu pa še vedno takšna, da pomembno vpliva na drevesno sestavo nastajajočih sestojev. Objedenost mladja v PE Rog je sicer manjša kot v preteklosti. Zaradi objedanja je onemogočeno ustrezno pomlajevanje in preraščanje jelke. Po podatkih meritev na SVP sicer jelka v jelovih-bukovjih v vrsti preko meritvenega praga predstavlja 12,7 % vse vrsti, gorski javor pa 3,2 %.

Pomembnejši podatek od same objedenosti je uspešnost preraščanja mladja določene drevesne vrste v fazo gošče in dalje v letvenjake. Na to uspešnost nakazuje struktura in gostota mladja v višinskem razredu nad 60 cm ter še posebej v višinskem razredu od 100 do 150 cm. V tem višinskem razredu je povprečno 6.000 osebkov mladja na ha, skupaj z nad 15 cm pa 100.000 osebkov na ha, kar zagotavlja naravno obnovo gozdov. Poleg problema preraščanja jelke v jelovih-bukovjih (roški masiv) je nezadovoljivo tudi preraščanje plemenitih listavcev (predvsem g. javorja) in hrasta v gradnovih-belogabrovjih, čemur pa ni vzrok samo objedanje od divjadi, temveč tudi v gozdnogojitvenih ukrepih pomlajevanja in pomanjkljivi negi mladovij in gošč.

Ker v zadnjih desetih letih ni zaznati večjih sprememb v stopnji objedenosti mladja v posameznih PE, ocenjujemo, da se vpliv rastlinojede divjadi na gozdno mladje in z njo povezano uspešnost naravne obnove gozdov v desetletju ni spreminjal. Tudi primerjava podatkov o objedenosti med letoma 2020 in 2000 ne kaže na spremembe v objedenosti v obdobju zadnjih 20 let.

Podatki popisa objedenosti gozdnega mladja v obdobju 2011-2020 po popisnih enotah so v Prilogi 13.7.

Paša v gozdu**Preglednica 33: Paša v gozdovih (PEFC poročila [18])**

	Paša goveje živine (in konj)	Paša ovc	Paša koz	Skupaj
Površina gozdov, kjer se pasejo domače živali (ha)	24	1	0	25
Delež površin z urejeno gozdno pašo glede na celotno površino gozdov z gozdno pašo (%)	100,0	100,0	-	100,0

Ograditev gozda z namenom paše živine je izvedena na 25 ha na 17 različnih lokacijah, od tega na 2 lokacijah za pašo ovac in na 15 lokacijah za pašo goveje živine. Vse ograjene površine so vrisane v gozdnogojitvene načrte. Razpršene so po celotnem območju in vse se nahajajo v zasebnih gozdovih. Praviloma gre za majhne površine (povprečna ograjena površina je nekoliko pod 1,5 ha) in sicer v sestojnih stadijih, v katerih paša nima negativnih posledic.

Ocena tveganj pri gospodarjenju z gozdovi v obdobju 2021-2030**Podlubniki**

Potencialne močne kalamitete podlubnikov predstavljajo največji dejavnik tveganja za prihodnje gospodarjenje z gozdovi. Sanacija posledic obsežnih kalamitet zahteva dodatno porabo časa in virov in predstavlja oviro pri izvedbi ostalih za načrtovan razvoj gozda nujnih del v sečnji in gojenju. Največje tveganje predstavljajo na okoli 2.000 ha močno zasmrečeni sestoji v jelovih-bukovjih ter tudi na podobni površini nekoliko manj zasmrečeni sestoji v gradnovih-belogabrovjih. V ostalih mešanih gozdovih, kjer je delež smreke v lesni zalogi nižji, je tveganje pri prihodnjem gospodarjenju manjše in predstavlja le grožnjo zmanjšanju donosov gozda.

Veter

V preteklem desetletju so bile sanitarne sečnje zaradi posledic delovanja močnih vetrov dokaj pogoste. Pri tem velja, da je več kot dve tretjini poškodb nastalo zaradi občasnih močnih nevihtnih vetrov, katere je časovno in prostorsko nemogoče predvideti. Zaradi krepitve posledic podnebnih sprememb v obliki vse močnejših vremenskih ujm bodo po vsej verjetnosti zaradi vetrolomov naraščale škode v gozdovih tudi v naslednjem desetletju. Močnejši nevihtni vetrovi bodo najverjetneje pogostejši v dolinah in nižinah ob vodotokih, kjer je pregrevanje ozračja največje. Zaradi tega pričakujemo več tveganj pri gospodarjenju v nižinskih mešanih sestojih iglavcev v gradnovih-belogabrovjih in podgorskih bukovjih na silikatih. Najpogostejši spomladanski in poznojesenski jugozahodni vetrovi lahko izjemoma pomenijo večje tveganje pri gospodarjenju z mešanimi sestoji iglavcev in listavcev v jelovih-bukovjih na višjih legah Kočevskega roga z obronki.

Sneg in žled

Močno žledenje, ki povzroča večje poškodbe v gozdovih, je v GGO sorazmerno redek pojav, ki se pojavlja na 15 do 20 let. Kot dejavnik tveganja ga lahko opredelimo le pri gospodarjenju v mešanih in čistih bukovih sestojih na rastiščih podgorskih bukovih gozdov. Pogostejši pojav na istih legah je zgodnje jesensko in spomladansko sneženje, ki velikokrat z obilico mokrega in težkega snega ogroža stojnost teh sestojev.

Požar

Tudi naraščanje števila požarov v zadnjem desetletju nas opominja na ostale spremljajoče posledice podnebnih sprememb. Ob vse številčnejših vročih poletjih z izrazitim pomanjkanjem padavin bodo lahko požari predstavljali potencialno grožnjo predvsem gozdovom na najbolj sušnih rastiščih kisloljubnih rdečeborovij in gradnovih-belogabrovij z večjim deležem rdečega bora.

Prostorski prikaz požarne ogroženosti je prikazan na karti L v 12. poglavju.

Suša

Zaradi vse bolj izrazitih sušnih obdobjih bodo ogroženi predvsem varovalni gozdovi r. bora in toploljubnih listavcev na strmih pobočjih nad reko Kolpo v GGE Stari trg. Nekoliko manj, a vseeno bolj kot ostali gozdovi, bi bili zaradi dolgotrajnejših sušnih obdobjih lahko ogroženi tudi sestoji r. bora, ki poraščajo plitka tla na kremenastih peščenjakih v GGE Novo mesto-jug in GGE Šentjernej.

3.2.3 Vzdrževanje in spodbujanje proizvodnih funkcij gozdov (lesnih in nelesnih)

Preglednica 34: Ocena vzdrževanja in vzpodbujanja ekonomskih funkcij gozda

Indikator	Zasebni gozd	Državni gozd	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Prirastek in posek	2	4	2	2
Zgradba gozdnih sestojev	3	3	2	3
Ocena trajnosti donosov lesa	3	2	2	3
Kakovost gozdnega drevja	3	3	3	3
Zasnova in negovanost	2	4	2	3

Opomba: 1: zelo neugodno, 2: neugodno, 3: ugodno, 4: zelo ugodno

Realizacija načrtovanega poseka je z izjemo državnih gozdov nezadovoljiva. Če upoštevamo, kolikšen je v celotnem poseku delež negovalnih sečenj, ugotovimo, da v zasebnih gozdovih in gozdovih lokalnih skupnosti načrtno usmerjamo le majhen del prirastka. Posledica je slaba negovanost in ne najboljše zasnove, predvsem v drogovnjakih, kakovost pa sicer dobra, vendar brez napredka. V gozdovih območja prevladujejo enomerne zgradbe, ugodno pa je, da so se v jelovih-bukovjih povečale površine prebiralnih oz. raznomernih sestojev in da je veliko pionirskih gozdov ob ustreznih ukrepih prešlo v kakovostnejše sestoje. Ocena trajnosti donosov ni ugodna, saj se je v zadnjem obdobju še povečal že tako prevelik delež starejših razvojnih faz. Ugodno je, da se je dvignil delež sestojev v obnovi, ki zagotavlja povečanje mlajših površin v bližnji prihodnosti. Večina indikatorjev, ki opredeljujejo ekonomsko funkcijo gozda, je najboljša v jelovih-bukovjih in gorskih bukovjih (pretežno državni gozdovi) in najslabša v gradnovih-belogabrovjih (zasebni gozdovi), ocena trajnosti donosov pa je ravno obratna.

Zgradba gozdnih sestojev

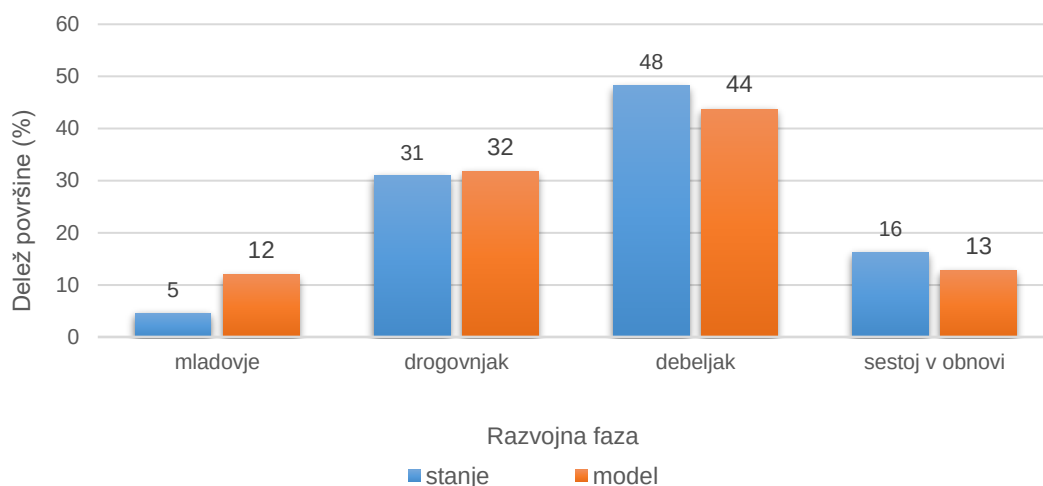
Gozdovi območja se v glavnem nahajajo v enomernih zgradbah, se pa v jelovih-bukovjih povečuje delež prebiralnih gozdov, kar ocenjujemo kot zelo ugodno. Enaka ocena velja za zmanjšanje površin pionirskih gozdov, ki z usmerjenim redčenjem postopoma prehajajo v kakovostnejše sestoje. Razmerje razvojnih faz se je nekoliko premaknilo v smeri s prejšnjim območnim načrtom postavljenega cilja. Povečanje močno premajhnega deleža mladovij ni bilo uspešno, se je pa povečal delež sestojev v obnovi, kar je dobra osnova za pomlajevanje v prihodnjem obdobju. Delež starejših razvojnih faz je v državnih gozdovih večji kot v ostalih lastništvih, največji korak v zeleno smer pa je bil narejen v zasebnih gozdovih. Cilju se je zgradba sestojev najbolj približala v podgorskih bukovjih na silikatnih kamninah, tudi v varovalnih gozdovih je razmerje blizu zelenega.

Preglednica 35: Sestojni tipi

Sestojni tip	Površina (ha)	Delež (%)	Povprečna velikost sestoja (ha)
Mladovje	4.099	4,2	1,32
Drogovnjak	22.120	22,5	2,35
Debeljak	43.243	44,0	3,74
Sestoj v obnovi	14.642	14,9	2,79
Dvoslojni sestoj	175	0,2	3,99
Raznomerno (ps.-šp.)	1.662	1,7	4,27
Raznomerno (sk.-gnz.)	4.616	4,7	4,62
Panjevec	259	0,3	4,24
Grmičav gozd	258	0,3	3,44
Pionirski gozd z grmišči	5.067	5,2	4,13
Tipični prebiralni sestoj	2.012	2,0	6,98
Skupaj	98.153	100,0	3,03

Ocena trajnosti donosov lesa

V minulem desetletju so potekale tretje zaporedne meritve na SVP, s čimer so bili pridobljeni zanesljivi podatki o hitrosti prehajanja med debelinskimi stopnjami in s tem bolj zanesljiva določitev modelnega stanja. Delež mladovij, ki je bil premajhen že pred desetletjem, se je še dodatno zmanjšal in delež debeljakov še povečal. Drogovnjaki so na ustrezni ravni, korak v želeno smer pa je bil dvig deleža sestojev v obnovi, kar odpira možnosti za povečanje površin mlajših razvojnih faz v bližnji prihodnosti. Največje odstopanje od modelnega stanja je sicer v gozdovih lokalnih skupnosti, vendar zaradi majhne površine le teh uravnoteženo stanje razvojnih faz ni tako pomembno. Kot neugodno ocenjujemo stanje v državnih gozdovih, v katerih je presežek starejših sestojev, še posebej sestojev v obnovi, in izrazito premajhen delež drogovnjakov. V zasebnih gozdovih močno primanjkuje mladovij. Med večnamenskimi gozdovi je stanje najbližje modelnemu v podgorskih bukovjih na karbonatnih in mešanih podlagah in najslabše v jelovih na silikatnih kamninah.

Slika 13: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po debelinskih razredih (razvojnih fazah)

Zasnova in negovanost**Preglednica 36: Zasnova gozdnih sestojev**

Razvojna faza	Površina ha	Državni gozdovi				Zasebni in drugi gozdovi				Skupaj			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	4.099	83,2	13,7	2,4	0,7	49,7	39,1	9,0	2,2	60,6	30,8	6,9	1,7
Drogovnjak	22.120	61,0	30,6	7,9	0,5	24,6	44,7	28,1	2,6	30,4	42,4	24,9	2,3
Podmladek	13.748	68,0	30,9	1,1	0,0	51,9	41,4	6,2	0,5	57,1	38,0	4,5	0,4

Zasnove podmladka in mladovja so boljše kot v drogovnjakih. V državnih gozdovih so boljše kot v ostalih gozdovih, se pa v primerjavi s podatki izpred desetih let v glavnem niso spremenile, le v podmladku so nekoliko boljše. Zasnove so zelo dobre v jelovih-bukovjih in gorskih bukovjih, slabe pa v gradnovih-belogabrovjih.

Sicer se je v zadnjem desetletju negovanost malenkostno izboljšala, vendar le v državnih gozdovih prevladujejo negovani sestoji, v ostalih lastništvih pa so v glavnem pomanjkljivo negovani, kar se odraža tako na zasnovah kot na kakovosti drevja. Kot pri zasnovah je tudi negovanost najboljša v jelovih-bukovjih in gorskih bukovjih in najslabša v gradnovih-belogabrovjih. Med sestojnimi zgradbami po odlični negovanosti izstopajo prebiralni sestoji.

Preglednica 37: Negovanost gozdnih sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Državni gozdovi				Zasebni in drugi gozdovi				Skupaj			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	4.099	62,0	32,9	5,1	0,0	12,7	59,4	27,7	0,2	28,8	50,8	20,3	0,1
Drogovnjak	22.121	50,6	38,5	10,8	0,1	7,2	57,8	35,0	0,0	14,3	54,6	31,1	0,0
Debeljak	43.244	68,1	26,1	5,8	0,0	12,8	73,4	13,7	0,1	25,8	62,3	11,8	0,1
Sestoj v obnovi	14.641	62,1	36,5	1,4	0,0	15,5	73,4	11,0	0,1	29,5	62,3	8,1	0,1
Dvoslojni sestoj	175	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	39,9	60,1	0,0	0,0	40,6	59,4	0,0
Raznomerno (ps-šp)	1.660	0,0	63,2	36,8	0,0	2,8	47,9	46,1	3,2	2,8	48,0	46,0	3,2
Raznomerno (sk-gnz)	4.616	23,9	54,2	21,9	0,0	3,9	66,8	29,3	0,0	6,5	65,2	28,3	0,0
Tipični prebiralni sestoj	2.012	59,4	36,4	3,9	0,3	63,2	36,8	0,0	0,0	59,6	36,4	3,8	0,2

Kakovost gozdnega drevja**Preglednica 38: Struktura drevja po kakovostnih razredih v deležih (%) od lesne zaloge dreves nad 30 cm**

Drevesna vrsta	Delež dreves po kakovostnih razredih				
	Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	13,5	33,8	38,7	13,1	0,9
Jelka	12,9	35,2	40,2	11,1	0,6
Bor	7,2	24,3	40,5	20,6	7,4
Macesen	18,4	42,9	22,4	16,3	0,0
Drugi iglavci	6,0	20,5	46,4	24,5	2,6
Bukev	18,3	26,7	34,1	16,2	4,7
Hrast	10,3	25,4	38,5	19,6	6,2
Plemeniti listavci	16,2	27,5	35,7	16,0	4,6
Drugi trdi listavci	1,1	6,9	21,1	33,9	37,0
Mehki listavci	0,8	3,6	18,4	57,7	19,5
Skupaj iglavci	12,6	33,0	39,4	13,6	1,4
Skupaj listavci	13,1	23,0	33,7	20,3	9,9
Skupaj	13,0	25,8	35,3	18,4	7,5

Med debelejšim drevjem prevladujejo drevesa dobre do prav dobre kakovosti, manj ugodno pa je, da je kakovost slabša kot pred desetletjem. Čeprav je kakovost iglavcev boljša kot listavcev, je ravno pri iglavcih zaznati večji padeč. Med pogostejšimi drevesnimi vrstami imata najboljšo kakovost jelka in smreka, nekoliko slabšo bukev in plemeniti listavci. Najslabšo kakovost imajo drugi trdi in mehki listavci. Najboljšo kakovost imajo drevesa v državnih gozdovih, posebej odstopajo iglavci. Med RGR zaznamo najboljše kakovosti v tistih gozdovih, kjer je gospodarjenje najbolj intenzivno, to je v gorskih bukovjih in jelovih-bukovjih (prevladujejo državni gozdovi), v obeh so posebej nadpovprečno kakovostni listavci. Zaradi velikega deleža iglavcev imajo višjo kakovost tudi GPN z dovoljenimi ukrepi in jelovja na silikatnih kamninah. Med večnamenskimi gozdovi imajo najslabšo kakovost gradnova-belogabrovja.

3.2.4 Vzdrževanje, ohranjanje in ustrezno povečanje biotske raznovrstnosti v gozdnih ekosistemih

Preglednica 39: Ocena ohranjanja biotske raznovrstnosti gozdov

Indikator	Zasebni gozd	Državni gozd	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Drevesna sestava gozdov	3	3	3	3
Ohranjenost gozdnih sestojev	3	3	2	3
Gozdni sestoji s prevladujočim debelim drevjem	3	4	3	3
Uspešnost pomlajevanja in preraščanja gozdnih sestojev	3	2	3	3
Tujerodne vrste	4	4	4	4
Gozdni genski viri	4	4	4	4
Odmrta lesna masa	3	2	3	3
Natura 2000	3	3	3	3
Gozdovi prepuščeni naravnemu razvoju	4	4	4	4
Varovalni gozdovi	4	4	4	4
Dolžina gozdnega roba	4	2	3	4
Mokrišča in vodni viri v gozdu	3	3	3	3
Mirne cone	3	3	3	3

Opomba: 1: zelo neugodno, 2: neugodno, 3: ugodno, 4: zelo ugodno

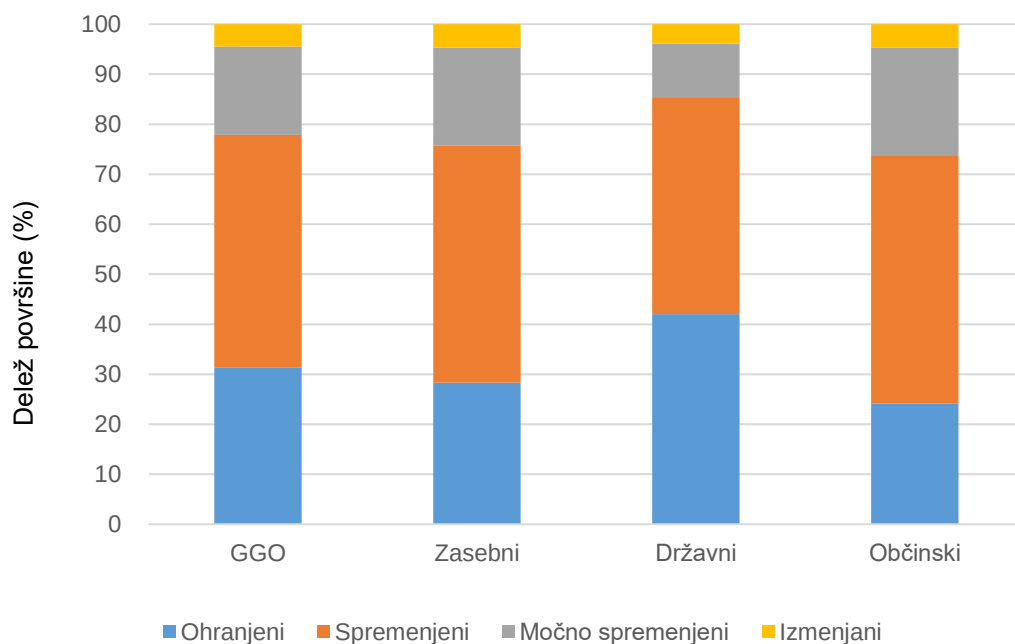
Drevesna sestava gozdov območja se je v zadnjem desetletju nekoliko približala naravni. Zmanjšal se je delež smreke, plodonosne vrste so ostale na enaki ravni. Naravno pomlajevanje je uspešno (zelo ugoden gozdni genski vir), imajo pa na določenih rastiščih težave pri vraščanju v starejše stadije jelke, g. javor (jelova-bukovja) in hrast (gradnova-belogabrovja). Delež sestojev s prevladujočim debelim drevjem je velik in prav tako delež lesne mase na drevju debelejšem od 30 cm, kar je s stališča trajnosti donosov sicer manj ugodno, je pa zelo ugodno za zagotavljanje ugodnega stanja mnogih živalskih vrst. Delež tujerodnih drevesnih vrst se ni povečal, so se pa v zadnjem obdobju razširile nekatere tujerodne grmovnice in zelišča. Količina odmrle lesne mase se povečuje, še vedno pa je primanjkuje ravno tam, kjer bi bila najbolj potrebna – med debelejšim drevjem in v gozdovih, kjer je zaradi ohranjanja habitatov živalskih vrst mrtva masa najbolj pomembna. Stanje območij Nature 2000, vodnih virov, mirnih con, gozdnega roba in ostalih za ohranjanje biotske raznovrstnosti pomembnih površin je razmeroma ugodno, se pa določeni kazalci z vloženimi ukrepi (habitatna drevesa, ekocelice ipd.) postopno še izboljšujejo.

Drevesna sestava

Dve tretjini lesne zaloge tvorijo bukev, smreka in graden, nad 3 % v lesni zalogi pa imajo še b. gaber, jelka, g. javor in cer. Delež vseh tujerodnih vrst znaša 1,2 % in ostaja na enaki ravni. Delež smreke, kot drevesne vrste, ki močno presega svoj delež v naravni drevesni sestavi, se je v zadnjem desetletju zmanjšal. Rahlo sta se zmanjšala tudi deleža jelke in hrasta, povečala pa deleža buke in plemenitih listavcev. Najbolj sta se povečala deleža mehkih in drugih trdih listavcev, kar v ekonomskem smislu ni dobrodošlo, z vidika biotske raznovrstnosti gozdov pa je ugodno.

Ohranjenost gozdnih sestojev

Drevesna sestava gozdov se je v zadnjih desetih letih nekoliko približala naravni drevesni sestavi. Najboljše je stanje v državnih gozdovih in najslabše v gozdovih lokalnih skupnosti, vendar je v slednjih padec deleža tujerodnih drevesnih vrst večji kot v ostalih gozdovih. K odstopanju od naravne sestave največ prinese prevelik delež smreke ter premajhna deleža bukve in hrasta. V varovalnih gozdovih in gozdnih rezervatih je ohranjenost (metoda v Bončina in sod. 2017 [19] ter Kadunc in sod. 2013 [20]) najboljša, med večnamenskimi gozdovi pa v gorskih bukovjih. Najslabša ohranjenost je v jelovjih na silikatnih kamninah in v GPN z dovoljenimi ukrepi (zelo velik delež smreke, ki pa se je v tem RGR v zadnjem desetletju zmanjšal bolj kot v ostalih gozdovih). Znatno zmanjšanje deleža tujerodnih oz. v naravni drevesni sestavi redkih vrst je zaznati tudi v podgorskih bukovjih na silikatnih kamninah.

Slika 14: Ohranjenost gozdnih sestojev

Gozdni sestoji s prevladujočim debelim drevjem (30 cm in več)

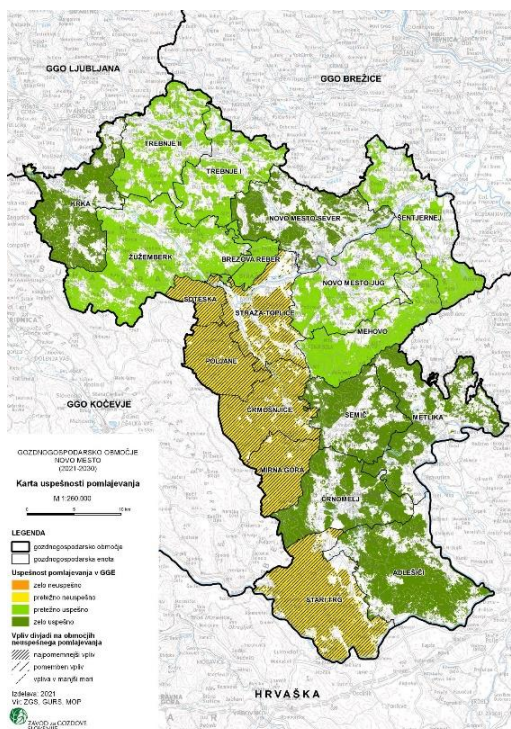
Delež lesne zaloge drevja debelejšega od 30 cm je v stalnem porastu in znaša že 69,6 %. Prav tako so v porastu površine sestojev s prevladujočim debelim drevjem (npr. delež debeljakov in sestojev v obnovi se je povečal za 7,1 odstotne točke). V smislu zagotavljanja ugodnih razmer za v območju pomembne kvalifikacijske vrste Nature 2000 je takšno stanje ugodno, saj delež teh sestojev močno presega zahtevane vrednosti, je pa po drugi strani problematično povečevanje površin zastarelih sestojev, kar negativno vpliva na ekonomsko vrednost in na trajnost donosov ter povečuje tveganja pri gospodarjenju z gozdovi. V območju namreč močno primanjkuje mlajših razvojnih faz. Kljub nezanemarljivim količinam sanitarnih sečenj ujme do sedaj v območju niso bistveno ogrožale stojnosti sestojev ali posegale v razmerje razvojnih faz.

Uspešnost pomlajevanja in preraščanja gozdnih sestojev

Preglednica 40: Drevesna sestava mladovij in vrasti po oblikah lastništva

	Zasebni gozdovi		Državni gozdovi		Gozdovi lokalnih skupnosti		Skupaj	
	Mladovje (%)	Vrast (%)	Mladovje (%)	Vrast (%)	Mladovje (%)	Vrast (%)	Mladovje (%)	Vrast (%)
Smreka	23,6	19,5	9,9	23,2	11,9	14,0	19,0	20,0
Jelka	1,1	2,8	2,3	6,7	0,2	0,5	1,5	3,6
Bor	0,3	0,5	0,0	0,0	0,3	2,6	0,2	0,5
Macesen	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Drugi iglavci	0,6	0,7	0,2	0,4	0,0	2,1	0,5	0,7
Bukev	45,7	20,6	76,2	48,4	58,3	18,1	55,8	26,0
Hrast	5,0	4,3	0,5	0,8	2,5	6,0	3,5	3,8
Plemeniti listavci	7,9	13,2	8,3	10,3	8,7	11,1	8,0	12,5
Drugi trdi listavci	13,3	34,2	2,2	8,9	12,4	43,2	9,7	29,3
Mehki listavci	2,5	4,3	0,4	0,8	5,7	2,5	1,8	3,6
Iglavci	25,6	23,4	12,4	30,8	12,4	19,3	21,2	24,8
Listavci	74,4	76,6	87,6	69,2	87,6	80,7	78,8	75,2
Skupaj	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Delež mladovij je majhen, se pa povečujejo površine sestojev v obnovi, v katerih uspešno poteka naravna obnova. Površine mladovij in podmladka so večje kot pred desetletjem in pokrivajo 18,1 % gozdov. V primerjavi s takratnim obdobjem se je v mladovju in podmladku znatno zmanjšal delež smreke in povečal delež vseh ostalih skupin drevesnih vrst. Na prehodu iz podmladka v mladovje se deleža bukke in smreke povečata, zelo pa padejo deleži jelke, g. javorja in predvsem hrasta. Njihovo nezadovoljivo preraščanje predstavlja glavno težavo pri ocenjevanju uspešnosti preraščanja drevesnih vrst. Jelka v vrsti zavzema zadovoljiv delež, vendar na podlagi poznavanja razmer ugotavljamo, da gre za prerast starih jelovih osebkov, ki so dolgo čakali v senci. Smreka se izredno uspešno pomlajuje v gradnovih-belogabrovjih in jelovjih na silikatnih kamninah. Na slednjih je izjemno uspešna tudi jelka. Bukev najvišje deleže v mladovju in podmladku dosega na višje ležečih bukovih rastiščih. Gradnen je v gradnovih-belogabrovjih v podmladku še uspešen, manj pa ga je v mladovjih in še manj v vrsti, kjer v drevesni sestavi dosega le 4 %.

Slika 15: Karta uspešnosti pomlajevanja in vpliva divjadi na območjih neuspešnega pomlajevanja

Tujerodne vrste

Med tujerodnimi drevesnimi vrstami so v gozdovih GGO že dolga desetletja najbolj razširjene robinija, z. bor in r. hrast. Poleg teh v precej manjši meri najdemo še z. duglazijo, č. oreh in pacipreso. Skupni delež teh vrst v drevesni sestavi (1,2 %) ostaja enak kot v preteklem desetletju, se pa nekoliko spreminja njihovo medsebojno razmerje. V zadnjem desetletju se v obrobne primestne gozdove v okolici Novega mesta vraščata ameriški javor in veliki pajesen. Ponekod v Beli krajini se kot ubežnica z domačih vrtov v gozdovih že širi pavlovnija. Nov vir širjenja pavlovnije v belokranjske gozdove bodo verjetno tudi številni manjši nasadi na kmetijskih površinah ob gozdni robu.

Med grmovnimi in zelnatimi tujerodnimi vrstami se je v zadnjem desetletju izjemno močno razširila navadna barvilnica, ki v gozdovih v širšem porečju reke Krke ponekod že pomeni resno oviro pri obnovi gozdov. Precej manj pogosta in bolj lokalno razširjena je pozna (ameriška) čremsa, ki ovira obnovo v mestnih gozdov v neposredni bližini Novega mesta.

V začetku preteklega desetletja se je v kostanjevih gozdovih zelo hitro razširila kostanjeva šiškarica, katere napad je bil že leta 2016 zaustavljen z vnosom parazitoidne osice *Torymus sinensis*.

Hrastova čipkarka bo z intenzivnim širjenjem še poslabšala zdravstveno stanje hrastovih gozdov po vsem območju.

V gozdovih je največ škode naredila tujerodna gliva *Hymenoscyphus fraxineus*, ki povzroča jesenov ožig. Zaradi sušenja je bilo v prejšnjem desetletju posekanih okoli 8.000 m³ lesa v. jesena, največ v GGE Stari trg.

Preglednica 41: Prisotnost reguliranih tujerodnih vrst in tujerodnih vrst, ki so močno razširjene oziroma se hitro širijo in povzročajo škodo biotski raznovrstnosti oz. gospodarsko škodo

Vrsta	Stanje (prisotnost/razširjenost/trend)*	Opomba1
pižmovka (<i>Ondatra zibethicus</i>)	redka/omejeno razširjena/padajoč	Divjad; živalska vrsta z EU seznama ITV.
nutrija (<i>Myocastor coypus</i>)	ni prisotna/nerazširjena/	Divjad; živalska vrsta z EU seznama ITV.
rakunasti pes (<i>Nyctereutes procyonoides</i>)	ni prisotnen/nerazširjen/	Divjad; živalska vrsta z EU seznama ITV.
rakun (<i>Procyon lotor</i>)	ni prisotnen/nerazširjen/	Živalska vrsta z EU seznama ITV.
veliki pajesen (<i>Ailanthus altissima</i>)	zaznan v zadnjem času / naraščujoč	Drevo; rastlinska vrsta z EU seznama ITV.
žlezava nedotika (<i>Impatiens glandulifera</i>)	omejeno razširjena / naraščujoč	Rastlinska vrsta z EU seznama ITV.
navadna barvilnica (<i>Phytolacca americana</i>)	razširjena v zadnjem desetletju / naraščujoč	zelnata rastlina
japonski dresnik (<i>Fallopia japonica</i>)	omejeno razširjen / stabilen	zelnata rastlina
rdeči hrast (<i>Quercus rubra</i>)	omejeno razširjen / stabilen	drevesna vrsta
pavlovnija (<i>Paulownia tomentosa</i>)	razširjena v zadnjem desetletju / naraščujoč	drevesna vrsta
pozna čremsa (<i>Prunus serotina</i>)	Omejeno razširjena / naraščujoč	grmovna vrsta
jesenov ožig (<i>Hymenoscyphus fraxineus</i>)	močno razširjena / naraščujoč	gliva, ŠO gozd. drevja
hrastova čipkarka (<i>Corythucha arcuata</i>)	zaznana v zadnjem času / naraščujoč	žuželka, ŠO gozd.. drevja

Gozdni genski viri

Sedanje stane gozdov v GGO in dosedanje gospodarjenje z njimi omogoča visoko genetsko pestrost znotraj posameznih vrst v drevesni sestavi. Veliko vrstno in genetsko pestrost zagotavljamo z naravno obnovo vseh rastišču primernih drevesnih vrst. Obnova s sajenjem rastišču primernih vrst in ustreznih provenienc je bila v preteklem obdobju največkrat le izjemni ukrep v obnovi poškodovanih gozdov, kjer ni bilo moč zagotoviti naravne obnove. Zaenkrat je ponudba ustreznega gozdnega reprodukcijskega materiala ključnih drevesnih vrst (jelka, bukev, graden) iz gozdno semenskih objektov (GSO) v GGO zagotovljena. V prihodnje bo potrebno v jelovih-bukovjih izbrati mlajši jelov sestoj kot potencialni GSO in tudi kot morebitni gozdni genski rezervat. Glede na že zaznane podnebne spremembe, spreminjajočega se okolja, novih potencialnih biotskih in abiotskih nevarnosti za nižinske gozdove gradnovih-belogabrovij z večjim deležem ogrožene smreke bi morali na teh rastiščih izbrati in določiti še GSO lipovca (*Tilia cordata*) kot manjšinske vrste, ki bi se lahko bolj prilagodila pričakovanim razmeram.

Odmrila lesna masa**Preglednica 42: Odmrlo drevje (št./ha)**

Lastništvo	Razš. deb. r.	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
		igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
Državni gozdovi	A	3,2	3,7	6,9	6,3	8,7	15,0	9,5	12,4	21,9	8,8
	B	0,4	0,6	1,0	0,3	0,8	1,1	0,7	1,4	2,1	3,8
	C	0,2	0,1	0,3	0,1	0,1	0,2	0,3	0,2	0,5	1,9
	Skupaj	3,8	4,4	8,2	6,7	9,6	16,3	10,5	14,0	24,5	14,5
Zasebni gozdovi	A	3,0	9,6	12,6	4,3	15,3	19,6	7,3	24,9	32,2	12,7
	B	0,3	1,3	1,6	0,3	1,3	1,6	0,6	2,6	3,2	5,7
	C	0,1	0,1	0,2	0,0	0,2	0,2	0,1	0,3	0,4	1,3
	Skupaj	3,4	11,0	14,4	4,6	16,8	21,4	8,0	27,8	35,8	19,7
Gozdovi lokalnih skupnosti	A	1,1	9,5	10,6	2,9	13,9	16,8	4,0	23,4	27,4	10,6
	B	0,6	0,7	1,3	0,1	0,4	0,5	0,7	1,1	1,8	3,3
	C	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Skupaj	1,7	10,2	11,9	3,0	14,3	17,3	4,7	24,5	29,2	13,9
Skupaj	A	3,0	8,2	11,2	4,7	13,8	18,5	7,7	22,0	29,7	11,7
	B	0,3	1,2	1,5	0,3	1,1	1,4	0,6	2,3	2,9	5,2
	C	0,1	0,1	0,2	0,0	0,2	0,2	0,1	0,3	0,4	1,4
	Skupaj	3,4	9,5	12,9	5,0	15,1	20,1	8,4	24,6	33,0	18,3

V gozdovih območja je na hektarju 33 odmrlih dreves oz. 18,3 m³, kar v primerjavi z živo LZ predstavlja 5,8 %. Ta delež je pri listavcih večji kot pri iglavcih. Stoječe odmrlo drevje zavzema 42,5 % celotne mrtve mase in pomeni 2,5 % LZ. Glavnina odmrle mase se nahaja v najnižjem RDR, so pa količine pri stoječem drevju premaknjene v višje razrede kot pri ležečem. Stanje se je v zadnjem desetletju zelo izboljšalo, saj se je število odmrlih dreves povečalo za 37,9 % in lesna masa za 27,2 %, je pa neugodno, da se je količina v najvišjem razredu, kot najbolj pomembnem za ohranjanje habitatov in ugodnega stanja nekaterih vrst, nekoliko zmanjšala. V zadnjem desetletju se je sicer pristopilo k načrtnemu puščanju stoječe biomase, kar pa pri stoječem drevju zaenkrat še ni prineslo več kot le majhen dvig. Največ odmrle mase v primerjavi z LZ je v gozdovih z najmanj intenzivnim gospodarjenjem (gradnova-belogabrovja), najmanj pa ravno tam, kjer so zaradi nekaterih kvalifikacijskih vrst Nature 2000 zahteve največje (npr. gorska bukovja in jelova-bukovja). S tem povezano je najmanj odmrle lesne mase v državnih (3,7 % od LZ) in največ v zasebnih gozdovih (6,6 % od LZ).

Natura 2000**Preglednica 43: Površina gozdov v Natura 2000 območjih (ha in % gozda)**

Indikator	Zasebni gozd		Državni gozd		Gozdovi lokalnih skupnosti		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Natura 2000	24.153	32,6	18.339	81,6	607	37,9	43.099	43,9

Skoraj polovica gozdov območja je vključena v območja Natura 2000, posebej velik je delež v državnih gozdovih. Skupaj je preko 30 območij, največja pa so Kočevsko, Gorjanci-Radoha in Ajdovska planota. Med upravljavskimi conami so najobsežnejše območje triprstega in belohrbtega detla, cona koščaka, Gluha loza in travišča. Ohranjenost gozdov znotraj območij Natura 2000 je boljša kot v ostalih gozdovih, ugodno je tudi, da je na teh območjih velik delež sestojev s prevladujočim debelim drevjem. Je pa manj ugodno, da je zaradi intenzivnega gospodarjenja (prevladujoči državni gozdovi) v nekaterih območjih majhen delež odmrle lesne mase. V zadnjem desetletju se je intenzivno pristopilo k načrtnemu puščanju stoječe biomase. V okviru Gozdnega sklada in projekta Life Kočevsko se je zakupilo ekocelice, odkupilo habitatna drevesa, obročkalo sestoje in izvedlo ukrepe za zagotovitev ugodnega stanja gozdnega jereba. V državnih gozdovih se je tekom rednega gospodarjenja v območju Kočevsko naravnemu razvoju in propadu prepustilo 20.000 m³. Podrobnejša analiza Natura 2000 območij (delež odmrle lesne biomase, površina gozdov z drevjem nad 30 cm prsnega premera ipd.) je bila narejena v Dodatku k okoljskem poročilu [21].

Gozdovi prepuščeni naravnemu razvoju**Preglednica 44: Gozdovi prepuščeni naravnemu razvoju (ha in % gozda)**

Indikator	Zasebni gozd		Državni gozd		Gozdovi lokalnih skupnosti		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Gozdni rezervati	258	0,3	194	0,9	19	1,2	471	0,5
Ekocelice brez ukrepanja	18	0,0	340	1,5	0	0,0	358	0,4

Gozdni rezervati ohranjajo površino izpred desetih let. Zmanjšanja njihovega obsega v prihodnosti ni pričakovati, zaznati je interes za osnovanje novih rezervatov. V zadnjem času je bilo osnovanih veliko novih ekocelic brez ukrepanja, predvsem v Natura 2000 območju Kočevsko. V zasebnih gozdovih so bila osnovana v okviru Gozdnega sklada, v državnih pa v okviru projekta Life Kočevsko in rednega gozdarskega načrtovanja. Poleg navedenega se v minulem desetletju v 40 odsekih s skupno površino 541 ha ni izvajalo nobenih ukrepov. Upošteva vse navedene površine je bilo naravi prepuščenih 0,8 % zasebnih gozdov, 3,4 % državnih in 2,0 % gozdov lokalne skupnosti, skupaj 1,4 % vseh gozdov. Dejansko je ta površina večja, saj ne vsebuje posameznih parcel, na katerih se v tem obdobju ni gospodarilo.

Varovalni gozdovi**Preglednica 45: Površina varovalnih gozdov (ha in % gozda)**

Indikator	Zasebni gozd		Državni gozd		Gozdovi lokalnih skupnosti		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Varovalni gozdovi	1.175	1,6	357	1,6	46	2,8	1.578	1,6

Opomba: površina varovalnih gozdov iz Uredbe [12].

Površina varovalnih gozdov se je v zadnjem desetletju nekoliko povečala (Semiška gora). Intenzivnost sečenj je bila majhna – na približno 250 ha sečnje ni bilo, na enako veliki površini je bila realizacija dobra. Skupaj je bila realizirana dobra tretjina načrtovanega poseka. Ohranjenost varovalnih gozdov je najboljša med vsemi RGR v območju. Razvojne faze so razmeroma dobro uravnotežene. Zaradi izostanka uvajanj sestojev v obnovo je v primerjavi s postavljenim ciljem nekoliko preveč debeljakov in premalo sestojev v obnovi. Neugodni so velikopovršinski mladi sestoji na površinah, kjer se je izvajalo žičniško spravilo, po drugi strani pa ta velikopovršinskost prinaša bistveno večjo vrstno pestrost.

Dolžina gozdnega roba

V območju je 5.867 km gozdnega roba (od tega 24 % notranjega g. roba). V gozdni krajini to pomeni 15 m/ha gozda (69 % notranjega g. roba), v gozdnati 106 m/ha (19 % notranjega g. roba) in v kmetijski 308 m/ha (5 % notranjega g. roba). Gozdni robovi, kot stičišče gozda z drugimi ekosistemi, s pestrostjo rastlinskih, predvsem grmovnih in drevesnih vrst, zaradi svoje vrstne pestrosti predstavljajo pomemben prehranski in za ptice tudi gnezdilni habitat. Z izjemo gozdne krajine je v območju zaradi mozaičnosti rabe zemljišč gozdni rob zelo razvejan in vrstno pester, toda praviloma omejen le na ožji pas grmovne vegetacije med gozdom in kmetijskimi ali vodnimi površinami. Namenskih ukrepov za nego gozdnega roba se v preteklosti ni izvajalo, se je pa v okviru izbire drevja za posek s prilagojeno intenziteto sečenj zagotavljalo ustrezne razmere za njegovo nego. Obseg gozdnega roba je manjši, prav tako pa tudi njegova pestrost, na območju Kočevskega roga, kjer maloštevilne travniške površine obdajajo v sredini preteklega stoletja osnovani nasadi smreke. Notranji gozdni robovi, kot stičišča različnih razvojnih faz gozda, so kot habitat zaradi manjše pestrosti manj pomembni. So pa ti robovi v primeru neustreznega oblikovanja pogost vzrok poškodb drevja (ožganost) ali celih robnih sestojev (vetrolom).

Mokrišča in vodni viri v gozdu

V območju sta največja vodotoka reka Krka in Kolpa s pritoki. Obe reki s potoki predstavljajo pomemben habitat živalskih vrst, med njimi nekaterih redkih in ogroženih vrst (vidra, bober, ptice,...). Vodotoki so večinoma od človeka nespremenjeni (neregulirani). Razen na delih rek in potokov, ki tečejo po ravninski kmetijski krajini, kjer je ob bregu le ozek pas drevesne in grmovne vegetacije, je v gornjih tokovih teh vodnih virov dobro ohranjena in širša obvodna vegetacija. Posegi v obvodno vegetacijo v kmetijski krajini so se večinoma izvajali brez predhodnega svetovanja in izbire drevja za posek s strani gozdarjev, zato na oblikovanje obvodne vegetacije gozdarji nismo imeli vpliva. Na območjih vodotokov, ki tečejo po gozdni krajini, se je skušalo z gozdarskimi (ne)ukrepi ohranjati naravno zarast, predvsem pa preprečevati posege (gradnja vlak) ob vodotokih in odlaganje lesnih ostankov. Na obvodno vegetacijo v območju je imel zadnjih nekaj let največji vpliv bober. Vodnih virov v gozdu je najmanj na območju kraškega sveta. Pri usmerjanju gospodarjenja z gozdovi se je skušalo ob vseh vodnih površinah ohranjati čim bolj naravno stanje vegetacije in zastrtost teh vodnih površin. Od mokrišč so v ravninskem delu območja le redki poplavni in vlažni travniki. Gozdarstvo na te površine ni imelo skoraj nobenega vpliva.

Mirne cone

Mirne cone kot obsežnejši deli gozdnega prostora, v katerih se skuša omejiti dejavnosti, ki vznemirjajo prostoživeče živali, so bile opredeljene le na območju Kočevskega roga in rezervata Kobilica v skupni površini 4.581 ha, kar je ustrezen obseg. Na Kočevskem rogu so mirne cone opredeljene na območjih številčnejših medvedovih brlogov, območjih, kjer se številčneje zadržuje jelenjad, in na območju rukališč. Območja posameznih brlogov v kartnem delu načrta sicer niso opredeljena kot mirne cone, vendar se v teh območjih upoštevajo usmeritve glede izvajanja del v gozdovih. Posebnih prepovedi in omejitev za dejavnosti v mirnih conah ni predpisanih, vendar določitev le teh daje možnost za morebitne omejitve v primeru interesov ali dejavnosti, ki bi v ta območja vnašala nemir. Območje Kočevskega roga zaenkrat, razen v predelu okoli Mirne gore, Gač, Baze 20 in območju ob državni cesti Podturn-Kočevje, ni močnejše obremenjeno s prisotnostjo človeka.

3.2.5 Ohranjanje naravnih vrednot in zavarovanih območij**Preglednica 46: Zavarovana območja in naravne vrednote**

Indikator	Ploskovni objekti ha	Točkovni objekti št.
Zavarovana območja	3.065	12
Naravne vrednote	3.917	61
		1.287 jam

Zavarovana območja

Med 34 ploskovnimi zavarovanimi območji tri četrtine površine predstavlja Krajinski park Kolpa, v katerem so, tako kot v Krajinskem parku Lahinja, gozdovi uvrščeni v GPN z dovoljenimi ukrepi. Med te sodi tudi 12 drugih zavarovanih območij, ki prav tako ležijo v omenjenih dveh krajinskih parkih. 8 območij ali njihovih delov je uvrščenih med gozdne rezervate, preostalim 12 območjem pa prav tako kot vsem točkovnim objektom smernice določajo prilagojeno gospodarjenje z gozdom ali omejitve pri ukrepih. V zavarovanih območjih leži 3,1 % vseh gozdov. Delež sta v zasebni in državnih gozdovih podobna (3,0 % oz. 2,4 %), v zavarovanih območjih pa leži kar 21,7 % gozdov lokalnih skupnosti. Poleg obeh krajinskih parkov je en objekt definiran kot strogi naravni rezervat (Hrastova loza), vsi ostali pa so naravni spomeniki.

Naravne vrednote

Ploskovne naravne vrednote pokrivajo 4,0 % gozdov območja – 3,8 % zasebnih gozdov, 4,4 % državnih in 8,7 % gozdov lokalnih skupnosti. Med 127 ploskovnimi objekti jih je dobra polovica lokalnega pomena, vendar vrednote državnega pomena predstavljajo kar 80 % površine. Velika večina točkovnih naravnih vrednot je lokalnega pomena, vse jame pa državnega pomena. Po zvrsti prevladujejo hidrološke, ekosistemske in geomorfološke naravne vrednote, zaradi kraškega značaja terena je v območju zelo veliko jam. Smernice določajo gospodarjenje na območju in v okolici naravnih vrednot, ki pomenijo določene omejitve tako pri pridobivanju lesa kot pri urejanju gozdne infrastrukture. V minulem obdobju je bilo izvedeno saniranje zaraščanja na naravni vrednoti rastišču rumenega sleča za njegov neoviran nadaljnji razvoj.

3.2.6 Ohranjanje kulturne dediščine

Preglednica 47: Režim enot kulturne dediščine

Režim	Enote kulturne dediščine	
	ha	št.
Spomenik	950	90
Arheološko najdišče	1.092	206
Vplivno območje spomenika	391	51
Vplivno območje	497	109
Dediščina	441	106
Dediščina priporočilno	10	8
Skupaj	3.381	570

Gozdovi, ki ležijo znotraj objektov kulturne dediščine, pokrivajo 3,4 % gozdov območja – 3,1 % zasebnih gozdov, 4,2 % državnih in 8,9 % gozdov lokalnih skupnosti. Površinsko najpomembnejša je arheološka dediščina (1,9 % vseh gozdov), ki tudi najbolj vpliva na gospodarjenje z gozdovi. Če usmeritve za ostale zvrsti kulturne dediščine nimajo pomembnih omejitev gozdarskih dejavnosti, so zahteve na arheoloških najdiščih pomembne – omejitve pri gradnji gozdnih vlak, poseku, vlačanju lesa in krčitvah gozdov. V minulem obdobju je bilo izdanih 14 odločb o krčitvi gozda v kmetijske namene, ki jih je bilo mogoče izdati šele ob predhodni pridobitvi kulturnovarstvenega soglasja. Na območju bolnišnice Zgornji Hrastnik in Baze 20 so bila odstranjena vsa drevesa, ki so ogrožala varnost tamkajšnjih objektov.

Preglednica 48: Zvrsti (tipi) kulturne dediščine

Zvrst	Enote kulturne dediščine	
	ha	št.
Arheološka dediščina	1.901	261
Stavbna dediščina	450	180
Naselbinska dediščina	81	15
Kulturna krajina in zgodovinska krajina	390	15
Vrtnoarhitekturna dediščina	11	3
Memorialna dediščina	65	58
Druga dediščina	483	38
Skupaj	3.381	570

3.2.7 Ohranjanje območij po predpisih o vodah (vodovarstvena območja, vodotoki)

Preglednica 49: Dolžina vodotokov

Indikator	Skupaj km
Vodotoki 1. reda	60
Vodotoki 2. reda	355

Preglednica 50: Vodna in priobalna zemljišča

	Skupaj ha
Vodno zemljišče	413

Preglednica 51: Vodovarstvena območja

Indikator	Državni nivo ha	Občinski nivo ha
VVO I / 1. varstveni režim	330	11
VVO II / 2. varstveni režim	2.383	900
VVO III / 3. varstveni režim	4.435	4.998
4. varstveni režim	-	1.871
VVO Skupaj	7.148	7.780

Dva večja vodotoka (Krka in Kolpa) ter številni manjši – gosto preprejeni na neapnenčasti podlagi – ne povzročajo katastrofalnih dogodkov, niti hudourniških niti poplavnih. Nekatere površine so zgolj občasno poplavljene, brez pomembnih posledic na premoženju ali krajini. Posebnih ukrepov za varstvo teh območij se v minulem obdobju ni izvajalo (vzdrževanje vodnih virov je bilo namenjeno izboljšanju okolja živalskim vrstam), vodovarstvene smernice pa določajo prilagojeno gospodarjenje z gozdom ali omejitve pri ukrepih. Krčitev gozdov na teh območjih ni bilo – le ena izdana odločba o krčitvi gozda v kmetijske namene s predhodno pridobitvijo vodovarstvenega soglasja.

Vodovarstvena območja, vodotoki in območja poplav v GGO so prikazani v poglavju 12 na karti M – Varstvena območja in območja poplav po predpisih o vodah.

3.2.8 Vzdrževanje, ohranjanje in ustrezno izboljšanje varovalne in zaščitne funkcije gozdov

Največje strmine v območju, na katerih je izjemno poudarjena varovalna funkcija gozda, niso tako ekstremne kot v nekaterih drugih predelih Slovenije, zato težav s plazovi (zemeljskimi ali snežnimi), usadi in močnejšimi erozijskimi procesi ni. Nevšečnosti občasno povzroča le kamenje, ki se sproži na strmih pobočjih Semiške in Straške gore in ogroža nižje ležeče vinogradniško območje. Na Semiški gori je bil izveden popis lokacij nevarnih dreves in skal, ki predstavljajo potencialna erozijska žarišča. Načrtovan posek je prilagojen razmeram posameznih lokacij, možnosti za gradnjo gozdnih prometnic so zelo omejene. Realizacija načrtovanega poseka je nizka (v razglašeni varovalni gozdovih le tretjinska). Na posameznih lokacijah je zaradi žičniškega spravila intenziteta sečnje močnejša, posledica pa so veliko površinski mlajši sestoji, kar z vidika varovanja zemljišča v obdobju po sečnji ni ustrezno. Kot celota je trajnost dobro zagotovljena, saj so ti gozdovi razmeroma blizu modelnemu stanju. Najbolj odstopa prevelik delež debeljakov, kar je posledica nizke realizacije načrtovanega poseka.

Informativni prikaz verjetnosti pojavljanja plazov in plazovitih območij je prikazan na karti N, prikaz potencialnih erozijskih območij pa na karti O, oboje v poglavju 12. Oba prikaza temeljita na grobih podatkih v merilu 1:250.000.

3.2.9 Vzdrževanje, ohranjanje in ustrezno izboljšanje drugih socialno-ekonomskih funkcij gozdov

Preglednica 52: Vzdrževanje, ohranjanje in ustrezno izboljšanje drugih socialno-ekonomskih funkcij gozdov

Indikator	Ocena	Komentar GGO
Število gozdarskih podjetij	3	Po izteku koncesij za gospodarjenje v državnih gozdovih so pridobila na pomenu številna manjša gozdarska podjetja.
Vlaganja v gozdove	2	Predvsem v zasebnih gozdovih so vlaganja v močnem upadanju in so že kritično nizka. Nizek obseg izvedenih negovalnih del je povezan z nižjim obsegom sredstev za sofinanciranje del. Delež sofinanciranja je prenizek, da bi bil za lastnike gozdov ekonomsko zanimiv.
Varnost in zdravje pri delu v gozdovih	3	Število nezgod pri delu v gozdu se je glede na količino izvedenega poseka rahlo zmanjšalo.
Turizem in rekreacija	3	Povečalo se je število ustrezno urejenih poti različnih vsebin, legalizirane so prve poti za vožnjo s kolesi, kar predstavlja področje, ki ga bo še potrebno urejati. Regulirati bo potrebno povečan obisk nekaterih večjih gozdnih kompleksov. Na nekaterih markantnih točkah so bile izvedene vedutne sečnje.
Ocena rabe lesa za biomaso	3	Poraba lesa za energetske namene ostaja na podobni ravni kot pred desetletjem. Zlasti pri individualni rabi lesa za ogrevanje je prevelik delež zastarelih peči.
Ocena rabe lesa za industrijo	4	Količina primarne predelave lesa v območju narašča, majhen pa je delež predelave lesa v končne izdelke.
Nesni gozdni proizvodi	3	Rekreativno nabiranje gozdnih dobrin je večinoma omejeno na nabiranje gob in kostanja, redkeje pa zelatih rastlin in ostaja na enaki ravni. Zaradi večjih potreb po gozdno reprodukcijskem materialu je naraslo nabiranje semen, plodov in rastlin v gozdnih semenskih objektih.

Opomba: 1: zelo neugodno, 2: neugodno, 3: ugodno, 4: zelo ugodno

3.3 Presoja doseganja ciljev in učinkovitosti gospodarjenja

3.3.1 Ocena doseganja ekonomskih ciljev

Realiziran posek je lastnikom zadovoljeval potrebe za lastno porabo. Skoraj tretjina lesa se porabi za kurjavo, v zadnjem obdobju pa drugi viri pridobivanja energije zmanjšujejo potrebo po lesu. Glede na to in na dejstvo, da je posek v zadnjem desetletju dosegel rekordne vrednosti, pomeni, da je bilo več lesa plasiranega na trg. Skupna kapaciteta primarne obdelave v območju omogoča predelavo celotne količine poseka iglavcev in le manjši del listavcev, kar delno uresničuje cilj po zagotavljanju dohodka in zaposlitev lokalnemu prebivalstvu tako v gozdarski kot v lesnopredelovalni industriji.

Stanje sestojev je le delno sledilo postavljenim ciljem. Razmerje razvojnih faz je boljše kot pred desetimi leti, še vedno pa je veliko prestarelih debeljakov, ki bi že morali biti uvedeni v obnovo. So se pa povečale površine dobro pomlajenih sestojev v obnovi, kar je dobra osnova za prepotrebno obnovo gozdov. Drevesna sestava se je premaknila v smer naravne sestave, uspešno naravno pomlajevanje nadomešča potrebe po umetni obnovi sestojev. Zasnove in negovanost mlajših sestojev ter kakovost debelega drevja ostajajo na enaki ravni.

Gradnja gozdnih cest ni sledila načrtovanemu obsegu, zato je povprečna pravilna razdalja le malenkostno manjša. Bolj aktivna je bila gradnja gozdnih vlak in površina z vlakami slabo odprtih gozdov se je opazno zmanjšala.

3.3.2 Ocena zagotavljanja socialnih in ekoloških ciljev

Prepletenost poudarjenih ekoloških in socialnih funkcij v gozdovih območja je izjemna, stanje gozdov pa zagotavlja primerno izpolnjevanje zahtev posameznih funkcij. Le na manjših konkretnih površinah se srečujejo konflikti različnih interesov in zahtev, vendar so to neznatni, lokalno specifični problemi. Stanje se je v nekaterih kazalcih izboljšalo (več odmrlega drevja, ekocelic, označenih in opremljenih učnih in planinskih poti, povečanje površin razglašenih mestnih gozdov), ostaja pa nekaj problemov, pri katerih v zadnjem desetletju ni bilo doseženega napredka. V varovalnih gozdovih so namesto raznomerne zgradbe v predelih z žičniškim pravilom nastali velikopovršinski mladi sestoji. Kljub intenzivnemu načrtnemu puščanju v predelih, kjer je zaradi ohranjanja habitatov živalskih vrst (Natura 2000 območja) mrtva masa najbolj pomembna, predvsem v jelovih-bukovjih, količina odmrlega drevja še vedno ni ustrezna. Sadnja plodonosnega drevja je bila minimalna in delež teh drevesnih vrst se ni povečal. Povečan (motoriziran) obisk gozdov še vedno ni reguliran z vzpostavitvijo ustreznega režima prometa na gozdnih cestah. Gozdovi v okolici največjih mest so ustrezno zaščiteni z določili občinskih prostorskih načrtov, le Novo mesto ima zaščito urejeno s samostojnim aktom. Usmeritev za povečanje deleža državnih gozdov in gozdov lokalnih skupnosti v teh gozdovih ni bila realizirana.

3.4 Presoja ustreznosti prejšnjega načrta

Spremembe v gozdovih so v minulem desetletju v glavnem sledile s prejšnjim območnim načrtom zapisanim usmeritvam in se vsaj delno približale postavljenim ciljem, zato ocenjujemo, da so bile takratne odločitve večinoma ustrezne. Razlogi za nepopolno doseganje ciljev so v glavnem znani, nekaj vsebin pa je bilo takšnih, ki kažejo na morda ne najbolj ustrezno postavljeno usmeritev oziroma cilj:

- Usmeritev, da je potrebno na hrastovo gabrovih rastiščih izvajati obnovo gozdov na nekoliko večjih površinah in s hitrim tempom, čemur mora slediti intenzivno izvajanje nege z namenom omogočanja razvoja in preraščanja hrasta, je bila sicer ustrezna usmeritev, vendar zaradi prevladujočega zasebnega drobnoposestniškega lastništva teh gozdov in pomanjkanja interesa lastnikov za takšno izvedbo ukrepi niso sledili zastavljeni usmeritvi, ki se kaže kot preambiciozna.
- Usmeritev o ohranitvi deleža jelke in hrasta v lesni zalogi je bila glede na že nekaj desetletni stalni padec bolj želja kot realno dosegljiva zahteva. Vsekakor mora ostati želja po čim manjšem padcu njunega deleža.

- Usmeritev, da se v varovalnih gozdovih ohrani skupinsko raznodoben in raznomen gozd, je težko uresničljiva na površinah, kjer se za spravilo uporablja žičnico, ki pa je zaradi neprimernih razmer za gradnjo vlak ponekod edina tehnološka rešitev.
- Dolžine proizvodnih dob so bile ustrezne, so pa podatki meritev na SVP, na katerih je bilo zaradi tretje zaporedne meritve mogoče zanesljivo izračunati hitrosti prehajanja med debelinskimi stopnjami, pokazali, da trajanja posameznih razvojnih faz niso bila ustrezno določena. V modelnem stanju je sedaj delež drogovnjakov manjši in debeljakov večji, kot je to bilo v minulem načrtu.

3.5 Glavni problemi in priložnosti pri gospodarjenju z gozdovi

Glavne probleme in priložnosti pri gospodarjenju z gozdovi smo definirali na podlagi stanja gozdov, analiz razvoja gozdov in presoje uspešnosti trajnostnega gospodarjenja ter jih dodatno prediskutirali z deležniki na delavnici.

Problematika gospodarjenja z zasebnimi gozdovi

Malopovršinska lastniška struktura pomeni majhno odvisnost lastnikov od prihodkov iz gozda in s tem nizko realizacijo načrtovanih del. Posledica so pomanjkljivo negovani sestoji, slabše zasnove in kakovost, kar za zadovoljevanje lastnih potreb po lesu za kurjavo sicer ni problematično, vendar višina načrtovanega poseka odpira možnosti tudi za ponudbo lesa na trgu. Neurejene parcelne meje, nepoznavanje posesti predvsem s strani novih lastnikov, veliko solastnikov na eni parceli in neurejena lastništva otežujejo gospodarjenje z gozdovi. Kljub naštetim težavam so se sestojni kazalniki (lesna zaloga, prirastek, drevesna sestava, zasnove, negovanost) v zadnjem desetletju nekoliko izboljšali. Izboljšala se je tudi varnost pri delu, vendar pa zaradi še ne povsem zadovoljive usposobljenosti lastnikov za delo v gozdu in neprimerne tehnične opremljenosti prihaja do nezgod, tudi smrtnih.

Kazalniki: realizacija poseka, realizacija gojitvenih del, stanje negovanosti, stanje zasnov, opremljenost lastnikov, število nezgod, število izvedenih tečajev za lastnike

Neustrezno razmerje razvojnih faz

Prevelik delež starejših razvojnih faz in premalo mlajših sestojev ogroža trajnost donosov, torej varno in uravnoteženo za nekaj desetletij odmaknjeno prihodnost. Velike površine prestarih debeljakov, pri katerih je bila kulminacija vrednostnega prirastka že davno dosežena, negativno vplivajo na ekonomski izkoristek iz gozda in na stabilnost sestojev ter tako povečujejo tveganja pri gospodarjenju z gozdovi. V zasebnih gozdovih sicer močno primanjkuje mladovij, vendar je omenjena problematika najbolj izražena v državnih gozdovih. Čeprav se je stanje v zadnjem desetletju izboljšalo, še niso v celoti izkoriščene možnosti oblikovanja prebiralnih ali raznomernih sestojev na določenih predelih jelovih-bukovij.

Kazalniki: razmerje razvojnih faz, debelinska struktura gozdov, višina lesne zaloge, delež prebiralnih in raznomernih gozdov

Pomanjkljiva drevesna sestava in preraščanje določenih drevesnih vrst

Dejanska drevesna sestava odstopa od naravne, pri uspešnosti preraščanja posameznih drevesnih vrst pa so pomembni predvsem trije problemi. Uveljavljen način malopovršinskega gospodarjenja in strah pred pogumnejšimi obnovitvenimi posegi otežujeta obnovo in nadaljnji razvoj hrasta, zato mu njegov majhen delež v mlajših razvojnih fazah obeta negotovo prihodnost. Pomlajevanje jelke in plemenitih listavcev je ugodno, vendar vpliv jelenjadi v jelovih-bukovjih onemogoča preraščanje jelke v višje razvojne stadije. Odlično pomlajevanje in nadaljnje preraščanje smreke tvori mehansko in zdravstveno labilne sestoje, se je pa v zadnjem desetletju njen delež v podmladku in mladovju zmanjšal, zaradi močnih sanitarnih sečenj pa tudi v lesni zalogi.

Kazalniki: drevesna sestava gozdov, ohranjenost gozdnih sestojev, delež tujerodnih vrst, genski viri, objedenost gozdnega mladja, uspešnost pomlajevanja in preraščanja gozdnih sestojev, delež sanitarnih sečenj

Mehanska in biološka nestabilnost sestojev

Gozdovi so na različnih rastiščih in v različnih sestojnih zgradbah različno ogroženi. Najpomembnejša tveganja pri gospodarjenju z gozdovi, še posebej v pričakovanih podnebnih spremembah, so:

Sestoji rastiščem neprimernih drevesnih vrst, kjer sta najpogostejša smreka in zeleni bor, so biološko in mehansko nestabilni ter povečujejo tveganje pri gospodarjenju z gozdovi. Sanacija poškodb po škodljivcih, boleznih in vremenskih ujmah je za lastnike časovno in materialno zahtevna. Ker zmanjšuje njihove prihodke iz gozda, zmanjšuje tudi njihov interes za ostala vlaganja v gozdove.

Zaradi skromnih vlaganj v gozdove, kjer je zaskrbljujoč predvsem nizek obseg izvedenih gojitvenih del, ki krepijo mehansko in delno tudi biološko stabilnost gozda, so ogroženi tudi nekateri sestoji, ki imajo sicer rastiščem primerno drevesno sestavo. Zaradi ogrožene mehanske stabilnosti je posredno ogroženo tudi zagotavljanje ekoloških in socialnih funkcij gozda.

Zaradi nujne izvedbe sanitarnih posekov se zamuja s končnimi poseki v sestojih v obnovi. Velikokrat se čas izvedbe poseka podaljšuje v vegetacijsko obdobje. Pri prepoznem zaključku obnove so poškodbe na podmladku zelo velike.

Kazalniki: delež sanitarnega poseka v skupnem poseku, realizacija (prvih) redčenj, realizacija gojitvenih del, zaostanek s končnimi poseki, sprememba zgradbe in drevesne sestave gozdov

Odnos gozd – živalski svet

Odnosi med rastlinsko in živalsko komponento gozda so načeloma ustrezni, kljub temu pa je treba izpostaviti problematiko neusklajenosti med razpoložljivo prehransko kapaciteto in številčnostjo rastlinojede divjadi, predvsem v kompleksih strnjenih gozdov (npr. Kočevski rog), kjer je številčnost jelenjadi prevelika. V istih predelih, torej v gozdovih, kjer je zaradi ohranjanja habitatov živalskih vrst mrtva masa najbolj pomembna, primanjkuje odmrlega – predvsem debelejšega – drevja, se je pa v zadnjem desetletju zaradi načrtnega ukrepanja stanje izboljšalo.

Kazalniki: objedenost gozdnega mladja, uspešnost pomlajevanja in preraščanja gozdnih sestojev, odmrlo drevje, ekocelice, gozdni rob, mirne cone, mokrišča in vodni viri, stanje območij Nature 2000

Majhna odprtost določenih gozdov z gozdnimi prometnicami

Odprtost gozdov z gozdnimi prometnicami se izboljšuje, ima pa majhna odprtost določenih predelov in s tem povezani visoki proizvodni stroški za posledico neizvajanje potrebnih del v teh gozdovih, pri čemer so problematični predvsem zasebni gozdovi. Veliko obstoječih vlak nima ustreznih elementov za novejšo tehnologije, ko se namesto vlačanja uporablja izvoz lesa, kar zahteva rekonstrukcijo vlak. Izboljšanje stanja otežuje investicijska nezainteresiranost lastnikov za gradnjo gozdnih prometnic, ki jo dodatno otežuje predvsem nepripravljenost lastnikov za medsebojno sodelovanje.

Kazalniki: gostota proizvodnih cest, pravilna razdalja, odprtost z gozdnimi vlakami, proizvodni stroški

Neusklajenost obiska gozdov z zahtevami okolja

Želja po umiku iz urbanega vrveža v zeleno, klimatsko prijetno in umirjeno okolje gozdov narašča iz leta v leto. Povečuje se obisk tako na rekreacijsko in turistično najbolj zanimivih točkah kot tudi v predelih, kjer v preteklosti obiskovalcev skoraj ni bilo. V zadnjem obdobju je v porastu gorsko kolesarjenje. Iskanje sprostitve v naravi je koristno in priporočljivo, vendar mora biti usklajeno z zahtevami okolja. Problemi se bodo še posebej izpostavili v predelih, kjer bo imel obisk zaradi neusmerjanja negativne posledice na prostoživečih živalih, rastlinah, rastiščih in ostalih okoljskih vrednotah. Še posebno ob neučinkovitem nadzoru, predvsem nad tistimi oblikami rekreacije, ki ne sodijo v gozdni prostor (motokros, motorne sani,...).

Kazalniki: število legalnih kolesarskih poti, število dogodkov nelegalne vožnje v naravnem okolju, število prepoznanih konfliktov med lastniki gozdov in obiskovalci

Glavne priložnosti, ki jih lahko izkoristimo za doseganje ciljev gospodarjenja z gozdovi, so:

- visoko produktivni ohranjeni gozdovi;
- nove tehnologije, ki omogočajo kakovostnejšo in učinkovitejšo izvedbo del v gozdovih ob hkratnem zmanjšanju poškodb na gozdnih sestojih in prometnicah;
- dvig pomena habitatne vloge gozdov (ekocelice, habitatno drevje, Natura 2000 ...) kot priložnost za doseg ugodnega stanja rastlinskih in živalskih vrst in za razvoj raziskovalne dejavnosti;
- tradicija načrtnega sonaravnega gospodarjenja z gozdovi, ki ga usmerja visoko izobražen strokoven kader;
- aktivnejše sodelovanje z vsemi deležniki (lastniki gozdov, lokalne skupnosti, ostale strokovne službe, društva in organizacije);
- do gozdarstva in gospodarjenja z gozdovi prijaznejša politika, tako na področju sofinanciranja kot do ustvarjanja ustrežnejših pogojev za delo gozdarskih služb in podjetij;
- aktivnejša ureditev režimov za socialne vloge gozdov, predvsem rekreacije in turizma.

4 VALORIZACIJA FUNKCIJ GOZDOV

Ovrednotenje funkcij (valorizacija) je določanje pomena gozdov glede na naravne danosti, družbenogospodarske in socioekonomske razmere.

Funkcije so ovrednotene na območju gozdnega prostora, ki zajema gozdove in površine, ki so funkcionalno vezane na gozd. Ovrednotene so s tremi stopnjami poudarjenosti:

- prva stopnja: funkcije določajo način gospodarjenja z gozdom,
- druga stopnja: funkcije bistveno vplivajo na način gospodarjenja z gozdom,
- tretja stopnja: funkcije le deloma vplivajo na način gospodarjenja z gozdom.

Za vsako funkcijo je izdelan sloj, ki omogoča prostorski oris posamezne funkcije. Velikokrat se območja s poudarjenimi funkcijami medsebojno prekrivajo. Pregledna karta funkcij gozdov je v prostorskem delu načrta (Poglavje 12, Karta G).

4.1 Opredelitev območij s poudarjenimi funkcijami gozdov

Gozdni prostor v območju pokriva 100.147 ha, od tega je 98.153 ha gozdov. Površine gozdnega prostora s posameznimi funkcijami po stopnjah poudarjenosti so navedene v Preglednici 53, podrobnejši opisi pa so podani v nadaljevanju.

Preglednica 53: Površine gozdnega prostora s poudarjenimi funkcijami (v ha)

Funkcija	1. stopnja		2. stopnja		3. stopnja		Skupaj
	ha	%	ha	%	ha	%	
Varovanje gozdnih zemljišč in sestojev	4.126	4,1	6.708	6,7	89.313	89,2	100.147
Hidrološka	3.625	3,6	72.131	72,0	24.391	24,4	100.147
F. ohranjanja biotske raznovrstnosti	8.796	8,8	53.415	53,3	37.936	37,9	100.147
Klimatska	2.810	2,8	1.247	1,2	96.090	96,0	100.147
Zaščitna	826	39,7	1.257	60,3	-	-	2.083
Higiensko-zdravstvena	2.433	2,4	4.734	4,7	92.980	92,9	100.147
Rekreacijska	227	0,2	985	1,0	98.777	99,8	99.989
Turistična	447	0,4	312	0,3	99.230	99,3	99.989
Poučna	193	0,2	35	0,0	99.779	99,8	100.007
Raziskovalna	603	100,0	-	-	-	-	603
F. varovanja naravnih vrednot	1.008	19,4	4.189	80,6	-	-	5.197
F. varovanja kulturne dediščine	2.058	62,8	1.218	37,2	-	-	3.276
Estetska	2.338	39,2	3.629	60,8	-	-	5.967
Obrambna	35	10,7	296	89,3	-	-	331
Lesnoproizvodna	95.087	97,9	433	0,5	1.599	1,6	97.119
F. pridobivanja drugih gozdnih dobrin	231	4,2	5.302	95,8	-	-	5.533
Lovnogospodarska	20	0,1	13.814	99,9	-	-	13.834

Ekološke funkcije

Funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev

Območja s prvo stopnjo poudarjenosti funkcije varovanja gozdnih zemljišč in sestojev predstavljajo 4,1 % gozdnega prostora. Prvo stopnjo poudarjenosti imajo vsi gozdovi, ki so zaradi velikih naklonov ali velike površinske skalovitosti kot varovalni gozdovi določeni z Uredbo [12], poleg njih pa še gozdovi na strmih pobočjih in občutljivih apnenih ali dolomitnih podlagah z nevarnostjo zakrasedanja ali erozije. Glavnina obojih se nahaja na pobočjih Kočevskega roga, Gorjancev, Straške rebri, nad Rožnim Dolom, vzhodno od Črmošnjic in Srednje vasi ter strmine nad reko Krko, Kolpo in Raduljo. Na prvi stopnji je funkcija v manjšem obsegu poudarjena še na območju poplavnih površin in površin ekstremnih rastišč.

Območja z drugo stopnjo poudarjenosti predstavljajo 6,7 % gozdnega prostora. Drugo stopnjo poudarjenosti imajo predvsem predeli, ki na strmih ali skalovitih pobočjih ne izpolnjujejo kriterijev za prvo stopnjo v predelu Kočevskega roga, erodibilna ali plazljiva območja na severnem delu območja, območja manjše poplavne nevarnosti in nekatera manj ekstremna rastišča.

Zaradi boljših podatkov in podlag (o naklonih terena, ekstremnosti rastišč itd.) je površina območij z drugo stopnjo poudarjenosti skoraj dvakrat večja kot pred desetimi leti.

Hidrološka funkcija

Območja s prvo stopnjo poudarjenosti hidrološke funkcije predstavljajo 3,6 % gozdnega prostora. Prvo stopnjo poudarjenosti imajo gozdovi na ožjih vodovarstvenih območjih in vodnih zajetjih. Večja ožja vodovarstvena območja so: Dobličica, Obrh, Globočec, Benjde, Jedrt, Kapla, Vumole, Gornji Suhor, Jezero, Gače, Radeščice, Težka voda in Gaberšek. Prvo stopnjo ima še 1.931 točkovnih objektov. Gre predvsem za jame, izvire ali studence, manjša zajetja, kali in manjša črpališča.

Območja z drugo stopnjo poudarjenosti predstavljajo 72,0 % gozdnega prostora. Drugo stopnjo poudarjenosti imajo gozdovi na širših vodovarstvenih območjih in vodnih zajetjih, navedenih pri prvi stopnji, in večina ostalih gozdov, ki poraščajo karbonatno matično podlago. Izjema so gozdovi severnega dela območja, ki so na silikatni matični podlagi in nimajo te funkcije. V območju je veliko linijskih objektov oziroma vodotokov, ki na dolžini 416 km tečejo skozi gozdni prostor.

Zaradi novih podlag o vodozbirnih območjih so se površine gozdov s prvo stopnjo poudarjenosti povečale. Površina gozdnega prostora s poudarjeno hidrološko funkcijo na drugi stopnji se je glede na pretekli načrt zaradi novih strokovnih podlag o geološki podlagi (karbonati) zmanjšala.

Funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti

Območja s prvo stopnjo poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti predstavljajo 8,8 % gozdnega prostora. Največje površine območij s poudarjeno prvo stopnjo so opredeljene kot mirne cone na območju Kočevskega roga in v Beli krajini (mirne cone za medveda in jelenjad). Zelo pomembne so manjše gozdne površine v kmetijski in primestni krajini (del teh je zaradi izjemne poudarjenosti te funkcije razglašen za varovalne gozdove) ter gozdni rezervati, ekocelice, negozdne površine v strnjenih gozdnih kompleksih in posebni habitati (npr. Bele stene).

Območja z drugo stopnjo poudarjenosti predstavljajo 53,3 % gozdnega prostora. Drugo stopnjo poudarjenosti imajo gozdne površine v območju Natura 2000 in gozdne površine, ki imajo status ekološko pomembnega območja – EPO. Poleg teh imajo drugo stopnjo poudarjenosti tudi ostale pomembne manjše gozdne površine z ohranjeno drevesno sestavo in zgradbo gozdov v kmetijski in primestni krajini, kjer je gozda manj kot 25 %.

Pri določitvi funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti smo vključili posodobljene prostorske sloje Zavoda RS za varstvo narave in upoštevali usklajene predloge glede stopenj poudarjenosti funkcije iz naravovarstvenih smernic. V primerjavi z načrtom preteklega desetletja se je površina območij s prvo stopnjo poudarjenosti zaradi novih in boljših podlag povečala.

Klimatska funkcija

Območja s prvo stopnjo poudarjenosti klimatske funkcije predstavljajo 2,8 % gozdnega prostora. Površine s prvo stopnjo poudarjenosti se v večini prekrivajo s površinami gozdov s poudarjeno higiensko-zdravstveno funkcijo. Pomembni so gozdovi v okolici večjih urbanih središč (Novo mesto,

Trebnje, Črnomelj in Metlika), zdravilišč (Dolenjske in Šmarješke Toplice) ter rekreacijskih in turističnih objektov (Otočec).

Območja z drugo stopnjo poudarjenosti predstavljajo 1,2 % gozdnega prostora. Gozdovi v okolici ostalih strnjenih naselij (Semič, Šentjernej) ter na območjih nekoliko močnejših in pogostejših vetrov imajo poudarjeno drugo stopnjo te funkcije.

Okolici nekaterih strnjenih naselij (Semič, Šentjernej, Žužemberk, Otočec) je bila pred desetimi leti določena prva stopnja poudarjenosti, zaradi novih podatkov o vplivnem pasu naselij pa tokrat druga, zato se je delež površine s prvo stopnjo poudarjenosti zmanjšal, z drugo pa povečal, k čemur je prispevala tudi vključitev površin na območjih močnejših in pogostejših vetrov (podatek, ki ga pred desetletjem nismo imeli).

Socialne funkcije

Zaščitna funkcija

Območja s prvo stopnjo poudarjenosti zaščitne funkcije predstavljajo 0,8 % gozdnega prostora. Zaradi strmeh so gozdovi s prvo stopnjo poudarjenosti določeni tam, kjer je poudarjena tudi varovalna funkcija. Zaščitna funkcija je pomembna na velikih strminah in plazljivih pobočjih nad elementi ogroženosti (ceste, železnice, gospodarski objekti ali objekti poselitve). Najpomembnejše oziroma največje površine z izjemno poudarjenostjo zaščitne funkcije so gozdovi Straške in Kočke rebri.

Območja z drugo stopnjo poudarjenosti predstavljajo 1,3 % gozdnega prostora. Druga stopnja poudarjenosti se zaradi zmerne strmine in plazljivosti pojavlja na strminah nad regionalno cesto Žužemberk – Črnomelj pri Soteski.

Zaradi boljših podatkov o naklonih terena je bila nekaterim predelom določena poudarjenost zaščitne funkcije, kjer jim pred desetletjem ni bila, zato so se površine s prvo in drugo stopnjo poudarjenosti te funkcije povečale.

Higiensko-zdravstvena funkcija

Območja s prvo stopnjo poudarjenosti higiensko-zdravstvene funkcije predstavljajo 2,4 % gozdnega prostora. Prvo stopnjo poudarjenosti te funkcije imajo gozdovi v okolici večjih urbanih središč (Novo mesto, Črnomelj, Trebnje in Metlika) ter gozdovi v neposredni bližini zdravilišča Šmarješke Toplice. Z namenom ohranitve teh gozdov so gozdovi v okolici Novega mesta razglašeni za GPN z dovoljenimi ukrepi, v Metliki so gozdni otoki razglašeni za varovalne gozdove, v okolici Črnomlja, Trebnjega in Šmarjeških Toplic pa so opredeljeni kot primestni gozdovi v občinskih prostorskih načrtih.

Območja z drugo stopnjo poudarjenosti predstavljajo 4,7 % gozdnega prostora. Drugo stopnjo poudarjenosti imajo gozdovi v okolici večjih emisijskih virov (npr. Center za ravnanje z odpadki Dolenjske) in številnih kamnolomov, gozdovi v pasu med naselji in nekaterimi infrastrukturnimi objekti (avtocesta, železnica...) ter gozdovi v bližini manjših strnjenih naselij in širši okolici večjih urbanih središč (Novo mesto, Trebnje, Žužemberk, Šentjernej, Dolenjske Toplice, Straža, Semič, Črnomelj in Metlika).

Okolici nekaterih manjših strnjenih naselij, kamnolomov in smetišč je bila pred desetimi leti določena prva stopnja poudarjenosti, zaradi boljših prostorskih podlag pa tokrat druga, zato se je delež površin s prvo stopnjo zmanjšal, delež površin z drugo stopnjo pa povečal. Slednji se je zaradi novih podatkov o naseljih povečal tudi zaradi določitve druge stopnje poudarjenosti na širši okolici večjih urbanih središč.

Rekreacijska funkcija

Območja s prvo stopnjo poudarjenosti rekreacijske funkcije predstavljajo 0,2 % gozdnega prostora. Rekreacijska funkcija je na prvi stopnji poudarjena v mestnih gozdovih Novega mesta (Portoval in Ragov log), ki jih ljudje dnevno obiskujejo, gozdovih v okolici Šmarjeških Toplic, ki so opremljeni s tablamami z vsebinskimi prikazi za rekreacijske dejavnosti, na območjih z urejenimi poligoni, ki so namenjeni izvajanju športno-rekreacijskih dejavnosti (Golf igrišče Otočec in športni center Regrača vas), gozdovih ob pomembnejših planinskih in pohodniških poteh (E7, Trdinova pot, Roška pešpot), ob slovenski turno kolesarki poti itd.

Območja z drugo stopnjo poudarjenosti predstavljajo 1,0 % gozdnega prostora. Drugo stopnjo poudarjenosti imajo gozdovi v neposredni bližini mest in večjih naselij mestnega značaja, skozi katera vodijo pešpoti do rekreacijskih in turističnih objektov in jih ljudje pogosto obiskujejo. V osrčju roških gozdov se nahaja rekreativno-turistični center Gače s smučiščem, ki je dobro obiskan tudi izven smučarske sezone. V gozdnem prostoru se nahajajo tudi štiri vzletišča za jadralne padalce (Pogorelec, Smuk, Miklavž in Peter) in tri plezalne stene (Damelj, Luknja, Krašnji vrh). Drugo stopnjo imajo poudarjeno tudi gozdovi ob ostalih planinskih, kolesarskih in drugih lokalno pomembnih poteh.

Planinske, pohodniške in ostale poti so tokrat prikazane kot linijski objekti brez površine, zato sta se deleža površin s prvo in drugo stopnjo poudarjenosti v primerjavi s preteklim načrtom zmanjšala. Ker na vplivnem območju veljajo enake usmeritve in omejitve, so spremembe površine le tehnične narave.

Turistična funkcija

Območja s prvo stopnjo poudarjenosti turistične funkcije predstavljajo 0,4 % gozdnega prostora. Območja gozdov s prvo stopnjo poudarjenosti so v okolici turističnih centrov ali počitniških naselij. Te površine se nahajajo v okolici zdravilišč Dolenjske in Šmarješke Toplice ter v okolici hotela Grad Otočec. Zaradi velikega obiska gozdov imajo prvo stopnjo poudarjenosti tudi mestni gozdovi Novega mesta (Portoval, Ragov log in Marof).

Območja z drugo stopnjo poudarjenosti predstavljajo 0,3 % gozdnega prostora. Drugo stopnjo poudarjenosti imajo gozdne površine ob obiskanih izletniških točkah (Gače, Trdinov vrh, Baza 20, izvir Krupe, reka Krka in Kolpa...).

Podobno kot pri rekreacijski funkciji so nekatere turistično zanimive planinske, pohodniške in ostale poti tokrat prikazane kot linijski objekti brez površine, poleg teh pa na nekaterih površinah, kjer turističnega obiska skoraj ni, poudarjena turistična funkcija ni več določena, zato sta se deleža površin s prvo in drugo stopnjo poudarjenosti v primerjavi s preteklim načrtom zmanjšala.

Poučna funkcija

Območja s prvo stopnjo poudarjenosti poučne funkcije predstavljajo 0,2 % gozdnega prostora. Prva stopnja poudarjenosti se navezuje na gozdove v okolici gozdnih učnih poti Rožek, Zaplaške stezice, Stari grad in Luknja ter na mestne gozdove Portoval in Ragov log, kjer se skoraj dnevno izvaja šolski program bližnjih osnovnih in srednjih šol. Prvo stopnjo poudarjenosti imajo tudi gozdne učne poti Miklavž, Planina – Mirna gora, Polharska pot – Pogorelec, Ajdovček in Grički kal, ki so prikazane v obliki linij v dolžini 14 km, in Roška pešpot v dolžini 7 km.

Območja z drugo stopnjo poudarjenosti poučne funkcije pokrivajo 35 ha gozdnega prostora. Drugo stopnjo poudarjenosti imajo gozdovi v okolici osnovne šole Dolenjske Toplice in Bršljin, Jurčkov gozd v Trebnjem in okolica CŠOD Čebelica na Čatežu.

Deleža površin s prvo in drugo stopnjo poudarjenosti sta se v primerjavi s preteklim načrtom zmanjšala zaradi prikaza učnih poti kot linijskih objektov brez površine ter zaradi opustitve nekaterih površin, kjer predmet poučevanj niso več gozdarske vsebine.

Raziskovalna funkcija

Območja s prvo stopnjo poudarjenosti raziskovalne funkcije predstavljajo 0,6 % gozdnega prostora. Prvo stopnjo poudarjenosti ima 14 gozdnih rezervatov, razglašeni z Uredbo [12], ki so bili prvenstveno razglašeni ravno z namenom proučevanja razvoja gozdne vegetacije brez človekovega vpliva. V tem pogledu so najpomembnejši vsi trije pragozdovi: Pečke, Kopa in Gorjanci. Pomembno raziskovalno funkcijo ima tudi varovalni gozd Kobile ter raziskovalne ploskve na Brezovi rebri, kjer proučujejo učinke redčenja bukovih sestojev. Površine izjemno poudarjene raziskovalne funkcije so ostale podobne kot pred desetimi leti.

Funkcija varovanja naravnih vrednot

Območja s prvo stopnjo poudarjenosti funkcije varovanja naravnih vrednot predstavljajo 1,0 % gozdnega prostora. Prvo stopnjo poudarjenosti imajo objekti naravne dediščine in drugih vrednot okolja z najstrožjimi režimi. To so naravni spomeniki, naravne vrednote lokalnega ali državnega pomena ter gozdni rezervati, ki so tudi naravne vrednote. Teh objektov je 43, po površini pa izstopajo Kobila,

Žerjavinski potok, Bele stene, Pečka in Ponikve. Prvo stopnjo poudarjenosti ima še 1.429 točkovnih objektov, od katerih je 1.413 jam in 16 izjemnih dreves.

Območja z drugo stopnjo poudarjenosti predstavljajo 4,2 % gozdnega prostora. Drugo stopnjo poudarjenosti imajo objekti naravne dediščine in drugih vrednot okolja z blažjimi režimi. To so naravni spomeniki, naravne vrednote lokalnega ali državnega pomena ter krajinska parka Kolpa in Lahinja. Teh objektov je 131, po površini pa izstopajo oba omenjena krajinska parka ter Pendirjevka, Krka, vrh Roga in Marindolski stelniki.

Zaradi bolj izpostavljenega pomena nekaterih naravnih vrednot (na podlagi usklajenih naravovarstvenih smernic) se je delež površin s prvo stopnjo poudarjenosti te funkcije v primerjavi s preteklim načrtom povečal, na drugi strani pa se je zmanjšal delež površin z drugo stopnjo poudarjenosti zaradi spremenjenih naravovarstvenih objektov in zaradi številnih točkovnih objektov (npr. jam), ki so tokrat prikazani brez površin.

Funkcija varovanja kulturne dediščine

Območja s prvo stopnjo poudarjenosti funkcije varovanja kulturne dediščine predstavljajo 2,1 % gozdnega prostora. Prvo stopnjo poudarjenosti imajo objekti kulturne dediščine z najstrožjimi režimi. To so kulturni spomeniki oziroma gozdovi s posebnim namenom in arheološka najdišča. Ploskovnih objektov je 241, po površini pa izstopajo EŠD 27897 Zapudje - Utrjena višinska naselbina Veliki Kolečaj, EŠD 8675 Nova Gora - Opuščena kočevarska vas, EŠD 9550 Dobrnič - Arheološko območje, EŠD 30362 Zapudje - Gradišče Nerajski Cirknik, EŠD 110 Dolenjske Toplice - Arheološko najdišče Cvinger, EŠD 8619 Brezje pri Ratežu - Prazgodovinsko gomilno grobišče Krevevški boršt, EŠD 14263 Vinica pri Šmarjeti - Arheološko najdišče Gabrina, EŠD 20421 Bršljin - Arheološko najdišče Laze in EŠD 26887 Semič - Prazgodovinska naselbina Semenik. Prvo stopnjo poudarjenosti ima še 82 točkovnih objektov in en linijski objekt (EŠD 7937 Novo mesto - Kettejev drevored).

Območja z drugo stopnjo poudarjenosti predstavljajo 1,2 % gozdnega prostora. Drugo stopnjo poudarjenosti imajo objekti kulturne dediščine z blažjimi režimi. Ploskovnih objektov je 183, po površini pa izstopajo EŠD 9339 Marindol - Stelniki, EŠD 9329 Globodol - Globodolsko polje, EŠD 19514 Ponikve pod Mirno goro - Opuščena kočevarska vas (vplivno območje) in EŠD 8674 Podgrad pod Mehovim - Območje gradu Mehovo. Drugo stopnjo poudarjenosti ima še 93 točkovnih objektov.

Površina gozdnega prostora s poudarjeno funkcijo varovanja kulturne dediščine je določena na podlagi strokovnih podlag Zavoda za varstvo kulturne dediščine. Pred desetletjem je bila arheološkim najdiščem določena druga stopnja poudarjenosti, tokrat pa prva, zato je prišlo do razlik v deležih površin z obema stopnjama. Dodatno se je delež površin z drugo stopnjo poudarjenosti zmanjšal zaradi spremenjenih površin objektov kulturne dediščine.

Estetska funkcija

Območja s prvo stopnjo poudarjenosti estetske funkcije predstavljajo 2,3 % gozdnega prostora. To so z odlokom razglašeni mestni gozdovi Novega mesta [11], gozdovi v neposredni bližini nekaterih objektov kulturne dediščine (grad Otočec, razvaline gradu Luknja, Komarna vas...) in naravnih vrednot (Kolpa, vrh Kočevskega roga, Lahinja, Marindolski stelniki...), ki predstavljajo kuliso objektom.

Območja z drugo stopnjo poudarjenosti predstavljajo 3,6 % gozdnega prostora. Drugo stopnjo poudarjenosti imajo gozdovi, gozdni otoki, gozdni robovi ali posamezna izjemna drevesa, ki največ prispevajo k lepoti krajinske podobe, prav tako gozdovi na območju kulturne krajine po predpisih o varstvu kulturne dediščine (stelniki v Draščih, Globodolsko polje, Hrastov dol itd.) ter gozdovi, namenjeni zakrivanju estetsko motečih objektov (kamnolomi, odlagališča odpadkov itd.).

Pri nekaterih planinskih in ostalih manj obljudenih poteh ter pri bolj oddaljeni okolici nekaterih naselij (novi podatki o naseljih) je bila opuščena poudarjenost estetske funkcije, zato so se v primerjavi s preteklim načrtom zmanjšale tako površine prve kot tudi druge stopnje poudarjenosti.

Obrambna funkcija

Območja s prvo stopnjo poudarjenosti obrambne funkcije pokrivajo 35 ha gozdnega prostora. Prvo stopnjo poudarjenosti imajo gozdovi ob treh vojaških objektih. To so gozdovi v okolici skladišč na

Pogancih, v vojašnici Novo mesto in na Vrhtrebnjem. Prvo stopnjo poudarjenosti ima še 22 točkovnih objektov črpališč pitne vode.

Območja z drugo stopnjo poudarjenosti predstavljajo 0,3 % gozdnega prostora. Drugo stopnjo poudarjenosti imajo gozdovi ob treh za obrambo pomembnih objektih. To so gozdovi v okolici Trdinovega vrha, Mirne gore in na letališču pri Prečni.

Ker so tokrat črpališča pitne vode prikazana točkovno brez površin, se je površina gozdov s prvo stopnjo poudarjenosti v primerjavi s preteklim načrtom zmanjšala, je pa bilo dodanih nekaj površin v okolici vojaških objektov skladno s podatki Ministrstva za obrambo.

Proizvodne funkcije

Lesnoproizvodna funkcija

Prvo stopnjo poudarjenosti imajo gozdovi z visoko proizvodno sposobnostjo, kjer je možno dolgoročno letno sekati do 5 m³ bruto lesne mase na hektar. V območju je velika večina takšnih rastišč, zato ima prvo stopnjo poudarjenosti 97,9 % gozdov.

Drugo stopnjo poudarjenosti imajo gozdovi, kjer je možno dolgoročno letno sekati od 2 do 5 m³ bruto lesne mase na hektar. To so manj produktivna toploljubna rastišča nad reko Kolpo v okolici Zilj in Kota ob Kolpi, med Sodevci in Starim trgom ob Kolpi ter za GPN razglašeni mestni gozdovi Novega mesta. Drugo stopnjo poudarjenosti ima 0,5 % gozdov.

Tretjo stopnjo poudarjenosti imajo gozdovi, kjer je možno dolgoročno sekati letno do 2 m³ bruto lesne mase na hektar. To so najmanj produktivna toploljubna rastišča nad reko Kolpo v okolici Dalnjih Njiv, Dečine in nad Prelesjem ter zaradi velikih strmin razglašeni varovalni gozdovi. Tretjo stopnjo poudarjenosti ima 1,6 % gozdov.

Brez lesnoproizvodne funkcije so negozdne površine v gozdnem prostoru ter gozdovi brez ukrepanja. Slednje predstavljajo rezervati na 471 ha in ekocelice na 379 ha.

Zaradi podrobnejše analize GRT in njihove proizvodne sposobnosti [20] se je povečal delež površin s prvo stopnjo poudarjenosti in zmanjšal delež površin z drugo stopnjo poudarjenosti te funkcije.

Funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin

Območja s prvo stopnjo poudarjenosti funkcije pridobivanja drugih gozdnih dobrin predstavljajo 0,2 % gozdnega prostora. Prvo stopnjo poudarjenosti imajo gozdovi osmih semenskih sestojev v skupni površini 231 ha. To so semenski sestoji bukve, jelke, kostanja, lipe in mokovca. Prvo stopnjo poudarjenosti ima še 441 točkovnih objektov stojišč čebelnjakov.

Območja z drugo stopnjo poudarjenosti predstavljajo 5,3 % gozdnega prostora. Drugo stopnjo poudarjenosti imajo gozdovi intenzivnega nabiranja borovnic in kostanja, gozdovi čebelje paše in gozd, kjer se pridobiva brezov sok. Ti gozdovi so razpršeni po celem območju in jih je 5.302 ha.

Razlike v površini s preteklim obdobjem so nastale zaradi posodobljenih podatkov o površinah nabiranja kostanja, o površinah za gobarjenje in nabiranje borovnic, vključeni pa so tudi novi semenski sestoji.

Lovnogospodarska funkcija

Območja s prvo stopnjo poudarjenosti lovnogospodarske funkcije pokrivajo 20 ha gozdnega prostora. Prvo stopnjo poudarjenosti imajo gozdovi na območju lovne obore Smuk.

Območje lovišča z intenzivnim lovniškim turizmom (lovišče s posebnim namenom Medved) ima drugo stopnjo poudarjenosti te funkcije in predstavlja 13,8 % gozdnega prostora.

Razlog v spremembi površine območij z drugo stopnjo poudarjenosti te funkcije je v upoštevanju LPN kot območij intenzivnega izvajanja lovnega turizma (druga stopnja poudarjenosti je tokrat določena gozdnemu prostoru znotraj Lovišča s posebnim namenom Medved).

4.2 Opredelitev večfunkcionalnih območij

Kljub temu, da je v območju mnogo površin, kjer se prekrivajo različne funkcije gozdov, večina konfliktnih odnosov nastaja v primerih prekrivanja rekreacijske ali turistične rabe z ostalimi funkcijami. Rekreacija v gozdnem prostoru je v porastu, uveljavlja se kolesarjenje, ki ga v preteklosti v gozdnem prostoru ni bilo. Povečan obisk je lahko problematičen predvsem v zaprtih obsežnih gozdnih kompleksih, kjer neokrnjena narava in divjad potrebujeta svoj mir, zato je potrebno obisk v tem prostoru regulirati. Takšna območja sta predvsem širše območje Kočevskega roga in Gorjancev. Na Kočevskem rogu so v okolici smučišča Gače na istem prostoru prisotni rekreacija in turizem kot tudi vodovarstveno območje, Natura 2000 in EPO, vse na terenu velikih naklonov. Na Gorjancih zelo obiskani Miklavž leži na vodovarstvenem območju, naravni vrednoti, Naturi 2000 in EPO, ob samem pasišču divjadi. Na vodovarstvenem območju in naravni vrednoti ležijo tudi s sprehajalnimi potmi preprejeni gozdovi v okolici zdravilišča v Šmarjeških Toplicah, kjer je tudi arheološko najdišče. Na tovrstnem najdišču ležijo tudi zelo obiskani gozdovi v Dolenjskih Toplicah. Gozdovi v okolici hotelov in golf igrišča na Otočcu ležijo na naravni vrednoti, Naturi 2000 in EPO, hkrati pa ravno ta prostor predstavlja koridorsko povezavo za prehajanje divjadi v smeri jug-sever. Gozdovi v Luknji, kjer je poleg ostalih kulturno pomembnih objektov tudi plezalna stena, ležijo na naravni vrednoti, Naturi 2000, EPO in celo ob gozdnem rezervatu. Posebno so različnim rabam izpostavljeni mestni gozdovi, ki so pomembni z biotopskega, klimatskega, higiensko-zdravstvenega in estetskega vidika, lastnikom gozdov tudi z lesnoproizvodnega, hkrati pa so ravno ti gozdovi najbolj obiskani. To je opazno v okolici Trebnjega, še bolj pa Novega mesta, kjer mestni gozdovi ležijo tudi na naravnih vrednotah in arheoloških najdiščih. Smiselno je mestne gozdove opremiti z rekreacijsko infrastrukturo, kar lahko privede do nasprotja interesov z lastniki parcel, kar se je že odrazilo pri umeščanju peš in kolesarske poti v novomeški mestni gozd Portoval. Potencialno problematičnega prekrivanja različnih rab je veliko, do resnejših konfliktov pa prihaja le izjemoma. Ti so se do sedaj kazali kot nasprotovanje lastnikov ali upravljavcev lovišč urejanju novih peš ali kolesarskih poti.

5 CILJI, USMERITVE IN UKREPI

5.1 Cilji gospodarjenja z gozdovi

Cilji gospodarjenja z gozdovi v GGO vključujejo zlasti temeljne učinke (funkcije gozda), ki naj bi bili glede na specifične naravne, gozdnogospodarske in posestne razmere ter glede na potrebe po zagotavljanju funkcij gozdov uresničeni z gospodarjenjem z gozdovi v GGO. Osnova za določitev ciljev so zahteve lastnikov in javnosti do gozdov, valorizirane funkcije gozdov, družbeno-ekonomske razmere v območju, cilji iz Resolucije o nacionalnem gozdnem programu [22]. Izdelan je seznam ciljev, ki je bil rangiran upoštevajoč ekspertno oceno in spletno anketo za vrednotenje ciljev. Rang 1 pomeni, da je bil ekspertno cilj ocenjen kot najpomembnejši, rang 12 pa kot najmanj pomemben.

Preglednica 54: Vrste gozdnogospodarskih ciljev

Gozdnogospodarski cilji	Rang
Proizvodnja lesa Gozdovi v območju so skoraj v celoti visoko produktivni, zato trajno zagotavljajo velike količine lesa za prodajo, tako v državnih gozdovih kot v večjih zasebnih posestih. Ob realizaciji načrtovanega poseka lahko letno prinašajo skoraj 24 milijonov EUR. V drobnolastniških zasebnih gozdovih se stalno zadovoljujejo potrebe lastnikov po lesu za kurjavo in ostale domače potrebe ter s tem zagotavljajo socialno varnost lastnikov. Velike količine lesa na trgu morajo nuditi zaposlitev lokalnemu prebivalstvu tako v gozdarski kot v lesnopredelovalni industriji. Cilj je njeno stabiliziranje oziroma razvijanje in zagotavljanje predelave lesa doma namesto izvažanja neobdelanega lesa v tujino.	1
Varstvo narave, ohranjanje rastlinskih in živalskih vrst Pod ta cilj štejemo varstvo naravnih vrednot in zavarovanih območij, kot tudi ohranjanje biotske raznovrstnosti na genski, vrstni in ekosistemski ravni, ter ohranjanje posebnih varstvenih območij (Natura 2000) in ekološko pomembnih območij. Skoraj polovica gozdov je zaradi ugodnega stanja vključena v območja Natura 2000, strnjeni gozdni kompleksi od Kočevskega roga do Poljanske gore ter masiv Gorjancev pa imajo kot prostor velikih zveri in pomembno življenjsko okolje številnih živalskih in rastlinskih vrst neprecenljiv pomen pri zagotavljanju biotske raznovrstnosti gozdov na ekosistemski in vrstni ravni. Ohranjenost ugodnega stanja omenjenih habitatov, vključno z ohranitvijo naravnega okolja in ekološkega ravnovesja v krajini, sodi med najpomembnejše cilje gospodarjenja z gozdovi v območju. Omenjeni predeli so v veliki meri skladni z območji varstva narave, ki so sicer prisotni na celotnem GGO in predstavljajo opazen delež gozdov, v katerih ima ta vloga prednost pred ostalimi.	2
Rekreacija in turizem Pestrost dolenjskih gozdov ustvarja izredne ambiente, ki jih številni obiskovalci koristijo za rekreacijo in oddih (označene pešpoti, planinski domovi, zdraviliški in turistični kraji, rečni turizem in rekreacija, mestni in primestni gozdovi), zato lahko označimo rekreacijsko funkcijo gozdov kot najpomembnejšo med socialnimi funkcijami v območju. Trendi obiskovanja gozdov in razmah kolesarjenja nakazujejo, da bo ta cilj v prihodnje še pridobil na pomenu.	3
Ohranjanje voda Cilj je ohranjanje dobrega stanja površinskih in podzemnih voda ter ohranjanje in uravnavanje vodnih količin. Hidrološka funkcija gozdov je zaradi kraškega značaja večjega dela območja pomembna skoraj na celotni površini, še posebej na visokem krasu, prav posebej pa na obsežnih površinah vodovarstvenih območij in okoli zajetij. Zagotavljanje pitne vode je pomembno za vsa naselja. Kot vodotoka izstopata Krka in Kolpa s številnimi pritoki ter kot hudourniški dolini Kobila in Pendirjevka.	4

Gozdnogospodarski cilji	Rang
Čiščenje zraka in regulacijo klime Mestni in primestni gozdovi večjih urbanih središč (Novo mesto, Trebnje, Črnomelj in Metlika) imajo neprecenljivo klimatsko in higiensko-zdravstveno funkcijo ter izjemno krajinsko vlogo. Isto velja za okolico zdravilišč (Dolenjske in Šmarješke Toplice) in manjših strnjenih naselij, za okolico večjih emisijskih virov (npr. Center za ravnanje z odpadki Dolenjske) in številnih kamnolomov ter za gozdne pasove med naselji in nekaterimi infrastrukturnimi objekti.	5
Lov in dohodek od lova Lov je kot dejavnost, poleg osnovnega cilja zagotavljanja in ohranjanja biotskega ravnovesja, za lovce pomemben kot oblika rekreacije in sprostitev, hkrati pa predstavlja vir pridobivanja sredstev za zagotavljanje sredstev za izplačilo odškodnin za škodo od divjadi. V lovišču LPN Medved v delu, ki leži v Novomeškem GGO, lov omogoča zaposlitev trem delavcem in je pomemben tudi z vidika prihodkov lovskega turizma.	6
Zagotavljanje ponorov ogljika Slovenija je podpisnica različnih evropskih dokumentov, na podlagi katerih se pričakuje, da gozdovi zagotavljajo določen delež ponorov ogljika. Cilj je v ospredju predvsem v naravnemu razvoju prepuščenih gozdnih (gozdni rezervati in ekocelice), v predelih z manjšo intenzivnostjo gospodarjenja (npr. mestni gozdovi) in tudi v starejših sestojih, v katerih ukrepanje v tem desetletju ni načrtovano.	7
Vzgoja in izobraževanje ter raziskovanje gozdov Številne gozdne učne poti in gozdovi v neposredni bližini naselij in šol so pomembni za igro, učenje, doživljanje narave in raziskovanje. Gozdni rezervati ter obstoječe in nove raziskovalne ploskve so namenjene načrtnemu zbiranju, opazovanju in ugotavljanju dejstev o gozdovih in naravnih procesih.	8
Pridobivanje drugih gozdnih proizvodov V območju je gobarjenje in nabiranje drugih gozdnih sadežev (kostanj, borovnice, zelišča) priljubljeno, bolj kot rekreativna dejavnost, predvsem v nižinskem in gričevnatem svetu v bližini naselij. Za nabiranje semen gozdnega drevja (semenski sestoji) in čebeljo pašo so pomembni tudi višje ležeči gozdovi. Predvsem čebelarstvo nekaterim predstavlja pomemben vir dohodka, medtem ko je nabiranje in prodaja drugih gozdnih proizvodov odvisna od obilnejših letin.	9
Estetski videz krajine Velika gozdnatost daje prepoznavno podobo dolenjski in belokranjski krajini – na eni strani strnjeni gozdovi roškega masiva in Gorjancev ter na drugi strani griči in ravnice z mozaičnim prepletanjem gozdne, kmetijske in urbane krajine. Cilj je posebno pomemben v mestnih in primestnih gozdovih, v okolici zdraviliških krajev, kot kulisa objektov kulturne dediščine in naravnih vrednot in v veliki meri sovпада z rekreacijsko in turistično funkcijo.	10
Varovanje pred naravnimi nesrečami Varovanje tal in gozdnih sestojev je primarna naloga na strmih pobočjih na občutljivih apnenih ali dolomitnih podlagah. Zakrasevanju, močnejšim erozijam, padajočemu kamenju in usadom najbolj izpostavljena območja so razglašena za varovalne gozdove. V takšnih predelih ima varovalna vloga prednost pred ostalimi rabami gozdov. To še posebej velja za edini hudourniški dolini Pendirjevko in Kobile.	11
Ohranjanje kulturne dediščine Pod ta cilj štejemo ohranjanje objektov, gozdov ali delov gozdov, ki imajo po predpisih, ki urejajo varstvo kulturne dediščine, status kulturne dediščine ali se nahajajo v njihovi neposredni okolici, kot tudi tistih, ki še nimajo statusa, so pa z vidika kulturne dediščine v območju pomembni, ter ohranjanje tradicionalnih oblik gospodarjenja z gozdovi (npr. stelniki). V območju številni objekti kulturne dediščine ležijo v gozdnem prostoru in so enakomerno razporejeni po celotnem območju. Cilj je posebno pomemben na območjih številnih arheoloških najdišč in tudi kulturnih spomenikov, predvsem stavbne dediščine ter kulturne in zgodovinske krajine.	12

5.2 Temeljne strategije in prednostne naloge pri gospodarjenju z gozdovi

Strateške usmeritve za gospodarjenje z gozdovi so zasnovane glede na izpostavljene glavne probleme pri gospodarjenju, presojo vpliva podnebnih sprememb na gozdove, cilje gospodarjenja z gozdovi in usmeritve ob hkratnem upoštevanju Resolucije o nacionalnem gozdnem programu [22] in drugih strateških dokumentov (npr. NEPN) ter mednarodnih zavez (npr. LULUCF, strategija biotske pestrosti [23]). Temeljne strategije in prednostne naloge pri gospodarjenju z gozdovi smo določili glede na izpostavljene glavne probleme pri gospodarjenju z gozdovi, cilje in usmeritve, določene z nacionalnim gozdnim programom [22], in cilje gospodarjenja z gozdovi v GGO. Z opredeljenimi strategijami prilagajamo gozd in gospodarjenje z gozdovi podnebnim spremembam in zagotavljamo ponore ogljika, ohranjamo biotsko pestrost gozdov in vzpodbujamo zeleno krožno gospodarstvo.

Gospodarjenje z zasebnimi gozdovi

Za izboljšanje realizacije načrtovanih del v zasebnih gozdovih mora javna gozdarska služba intenzivirati komunikacijo z lastniki gozdov, izobraževalno dejavnost, obveščanje in ozaveščanje lastnikov. Pri tem se je treba obrniti na neaktivne lastnike, predvsem tiste, ki imajo večje površine gozdov (npr. nad 5 ha). Okrepiti je treba pomoč lastnikom pri medsebojnem sodelovanju in povezovanju, pri postopkih pridobivanja sredstev sofinanciranja za izvajanja del in nabave opreme ter pri sodelovanju z ostalimi institucijami. Omogoči naj se zaposlitve in zaslužek ljudem na podeželju z delom v gozdovih in v dejavnostih, povezanih z lesom in gozdom. Aktivneje jih je treba vključiti v procese gozdarskega načrtovanja.

Raba gozdnega prostora

Predvsem v gozdni krajini naj se ohranja strnjene gozdne komplekse in znotraj teh obstoječe negozdne površine, v kmetijski in primestni krajini pa gozdne otoke in koridorje, predvsem mestne in primestne gozdove. Posege v prostor naj se usmerja v gozdove, kjer ekološke in socialne funkcije niso poudarjene na prvi stopnji, krčitvam v kmetijske namene pa naj se nameni manj kakovostne sestoje na zaraščenih površinah. Ohranja naj se obseg gozdnih rezervatov in varovalnih gozdov ter spodbuja razglasitev primestnih gozdov in gozdov v zdraviliških krajih za gozd s posebnim namenom.

Akumulacija lesne zaloge za zagotavljanje ponorov CO₂

Čeprav presežek starejših gozdov zahteva povečanje obsega obnov, je predvidena zmerna akumulacija prirastka (16 %). V starejših prereditvenih sestojih, ki še niso zreli za uvajanje v obnovo, naj se ne ukrepa, v drogovnjakih naj se okrepi lesne zaloge, poveča naj se površine gozdov, izvzetih iz gospodarjenja (ekocelice), predvsem v gozdovih visokega krasa. V varovalnih in mestnih gozdovih so proizvodne dobe daljše, intenzivnost sečnje pa manjša kot v primerljivih gospodarskih gozdovih.

Drevesna sestava gozdov odporna na podnebne spremembe

Naravno sestavo drevesnih vrst naj se zagotavlja z naravnim obnavljanjem ključnih drevesnih vrst, predvsem je treba ohranjati delež gradna. Ob tem naj bo tudi omogočena pomladitev in nadaljnji razvoj minoritetnih in gospodarsko manj zanimivih drevesnih vrst, ki bodo prilagojene pričakovanim podnebnim spremembam in bodo prispevale k biotski pestrosti gozdov. V sestojih v nižinsko-predgorskem svetu je treba vsaj ohraniti, še boljše pa povečati delež črnega gabra, cera in lipovca. Tujerodne drevesne vrste, ki so prisotne že dalj časa in so nekoliko bolj razširjene (robinija, r. hrast, z. bor, č. oreh), se v manjšem deležu ohranja v sestojih. Pavlovnijo, v. pajesen in ameriški javor, ki se šele pojavljajo v sestojih, se z gojitvenimi ukrepi dosledno odstranjuje iz gozdnih sestojev. Upošteva se tudi priporočilo 1, ki presega GGN GGO, iz Okoljskega poročila [24] na strani 182 glede tujerodnih vrst.

Zgradba gozdov in koncepti obnove gozdov

Na rastiščih jelovih bukovij v obsežnejših enomernih sestojih s primernim načrtovanjem in izvajanjem ukrepov, predvsem s selektivnim uvajanjem sestojev v obnovo, naj se izkoristi možnost oblikovanja raznomernih in prebiralnih sestojev. Predvsem v državnih gozdovih naj se s končnimi poseki pospešeno zaključujejo obnove, v večjem obsegu, kot je bilo to do sedaj. Starejše sestoje z večjim deležem smreke naj se pospešeno uvaja v obnovo. Na hrastovo gabrovih rastiščih se obnove izvajajo na nekoliko večjih

površinah s krajšimi pomladitvenimi dobami, čemur mora slediti intenzivno izvajanje nege z večkratnimi obžetvami z namenom omogočanja razvoja in preraščanja hrasta. Obnova s sadnjo naj bo le dopolnitev manj uspele naravne obnove sestojev.

Koncept redčenja

Dosedanji koncept izbiralnih redčenj je potrebno obdržati v nenegovanih in slabše negovanih mlajših sestojih z odličnimi do dobrimi zasnovami. V ostalih sestojih, kjer so zasnove slabše ali pa so bili sestoji že v preteklosti dobro negovani, predvsem pa v večini zasebnih gozdov, se uvede koncept situacijskih redčenj, kjer pomagamo 100-200 nosilcem funkcij (izbrancem) na hektar. Pri tem upoštevamo tako kakovost kot tudi ustrezno mehansko stabilnost izbranih in rastiščem primernih drevesnih vrst.

Gospodarjenje v ranljivih sestojih

S postopno premeno smrekovih srednjedobnih monokultur naj se oblikuje zdrave in vitalne gozdove, ki se bodo sposobni prilagoditi prihajajočim podnebnim spremembam. Z rednim gospodarjenjem, ki vključuje ukrepe integralnega varstva gozdov, bi zmanjšali tveganje za gradacije škodljivcev in druge škode v gozdovih. S pravočasno nego letvenjakov in tanjših drogovnjakov je treba povečati mehansko in biološko stabilnost podgorskih bukovih sestojev, predvsem na pobočjih Poljanske gore in v okolici Hmeljnika. Povsod drugod se lahko izvajajo delovno manj intenzivna situacijska redčenja za krepitev stabilnosti sestojev in dvig vrednostne proizvodnje. V pionirskih gozdovih naj se izkoristi prisotnost klimaksnih drevesnih vrst in se s premenilnimi redčenji približa naravni drevesni sestavi danih rastišč. Direktna premena naj se izvajajo samo izjemoma, in sicer v pionirskih sestojih v gradnovih-belogabrovjih.

Varstvo gozdov

Posebna skrb naj bo namenjena pravočasnim preprečevalnim ukrepom varstva gozdov pred podlubniki s kontrolo njihovega razvoja. Sprotno naj se spremlja pojavnost in razvoj hrastove pepelovke ter pravočasno preventivno zaščiti mladja hrasta z odobrenimi fitofarmaceutskimi sredstvi. Zmanjšati je treba uporabo mrežastih tulcev pri zaščiti posajenih sadik plemenitih listavcev in povečati zaščito mladja jelke, plemenitih listavcev in gradna z odvračalnimi škropivi. Večje površine umetno osnovanega mladja na roškem masivu je treba zaščititi z zaščitnimi ograjami. Po opravljeni funkciji zaščite je zaščitne materiale potrebno odstraniti iz gozda, v kolikor niso izdelani iz biorazgradljivega materiala. Sanacijske sečnje v močno sušečih se hrastovih sestojih naj bodo del pomladitvenih sečenj, prav tako v smrekovih sestojih, ki so močnejše okuženi z glivami (mraznica in smrekov trohnož), ter v sestojih zelenega bora, ki so okuženi z mehurjevko. Spremlja naj se pojavnost ostalih invazivnih tujerodnih vrst v gozdovih. Več pozornosti naj se nameni vrstam, ki onemogočajo nemoteno naravno obnovo (navadna barvilnica, žlezava nedotika) ter vrstam (žuželke, glive), ki bi lahko poslabšale zdravstveno stanje sestojev.

Proizvodne dobe in končne lesne zaloge

S preteklim načrtom so bile proizvodne dobe skrajšane in v glavnem so se izkazale za ustrezne, je pa treba z namenom nadaljnjega zmanjševanja tveganj sestoje z večjim deležem smreke v nižinskih predelih začeti uvajati v obnovo pri okvirno 80 letih, v višjih legah pa pri okvirno 100 letih. Končne lesne zaloge so s tokratnim načrtom zmanjšane v gradnovih-belogabrovjih in jelovjih na silikatnih kamninah. V gorskih bukovjih in jelovih-bukovjih se ciljni premer iglavcev zmanjša za 5 cm (smreka 50 oz. 55 cm, jelka 60 cm), v jelovjih na silikatnih kamninah pa vsem drevesnim vrstam za 5 cm in končna lesna zaloga s 700 na 650 m³/ha.

Usklajevanje odnosov gozd – prostoživeče živali

Ohraniti je treba vse avtohtone vrste divjadi in druge prostoživeče živali ter njihove habitate. Poveča naj se število ekocelic in količina odmrle stoječe in podrte biomase namenjene naravnemu razkroju. Zagotavljati je treba usklajenost populacij rastlinojede divjadi z okoljem. V območju je treba prioriteto uskladiti ta odnos na območju roških gozdov in njihovem obrobju z zmanjšanjem gostote jelenjadi do takšne mere, da bo omogočena naravna obnova jelke. Ohranja oz. poveča naj se prehranska kapaciteta za jelenjad na roškem masivu z vzdrževanjem in ureditvijo obstoječih travniških površin ter uvedbo namenske zimske sečnje jelk za prehrano jelenjadi. Krmljenje divjadi s strani upravljavcev lovišč naj bo primarno privabljalnega namena za potrebe monitoringa in odstrela. Zmanjšati je potrebno vpliv

evropskega bobra na obvodno drevje z ukrepi individualne zaščite drevja pred objedanjem in/ali regulacijo številčnosti bobrov, po predhodni spremembi zakonodaje.

Odpiranje gozdov z gozdnimi prometnicami

Gradnjo gozdnih cest se usmerja na območja z dolgimi pravilnimi razdaljami in večjim obsegom načrtovanih sečenj in kjer je interes lastnikov večji, hkrati pa se upošteva okoljske omejitve in skladnost z ostalimi rabami gozdov. Najbolj nujno je odpiranje gozdov na Poljanski gori ter v posameznih predelih predvsem v Beli in Suhi krajini. Spodbuja naj se interes lastnikov za gradnjo gozdnih cest, se jim pomaga pri združevanju in uveljavljanju sofinanciranja PRP. Zaradi vse pogostejših vremenskih ujm je treba redno vzdrževati gozdne ceste, zlasti skrbeti za odvodnjavanje ter utrjevanja vozišča in brežin. Določanje režima uporabe cest naj prispeva k manjšim stroškom vzdrževanja. Zlasti v zasebnih gozdovih je treba povečati odprtost z vlakami z današnjih 96 m/ha na 120 m/ha in vzpostaviti ustrezen sistem vlak v vseh gozdovih. Nakazujejo se potrebe po zakonski ureditvi statusa gozdne prometnice - traktorske ceste, ki je utrjena z naravnim materialom in omogoča izvoz lesa s traktorjem ter je, v primerjavi z gozdno cesto, bistveno cenejša za izgradnjo in vzdrževanje.

Tehnologija dela v gozdu

Za čim boljšo realizacijo načrtovanega poseka naj se uporabi vse razpoložljive tehnologije za pridobivanje lesa, ob upoštevanju omejitev posamičnih tehnologij, zmožnosti lastnikov gozdov, funkcij gozdov ter ob skrbi za čim manjše poškodbe tal, gozdnih sestojev in vpliva na vodne vire. V vsakem konkretnem primeru, kjer se želi vpeljati sodobne tehnologije, je potrebna temeljita strokovna presoja. Poveča naj se delež strojne sečnje in preusmeri spravilo lesa z vlačjenja na vožnjo, kar bo prineslo manjšo potrebo po gostitvi gozdnih cest. Zmanjšati je treba obseg poškodb drevja in tal zaradi dela v gozdu ter izvajati sprotne sanacije po zaključku del. V strmih, z vlakami slabo odprtih predelih, naj se ohrani dosedanj delež žičniškega spravila.

Zagotavljanje večnamenske vloge gozda

Površin s prekrivanjem različnih funkcij gozdov je veliko, posebno pozornost pa je treba nameniti tistim površinam, kjer zaradi številnih interesov rabe gozda prihaja do nesoglasij in konfliktov. Večina teh nastaja v primerih srečanja rekreacijske ali turistične rabe z ostalimi funkcijami. Regulirati je treba obisk večjih strnjenih kompleksov gozdov, predvsem Kočevskega roga in Gorjancev, uvajanje kolesarske dejavnosti v gozdni prostor in usklajenost rabe mestnih gozdov s potrebami lastnikov. Rabo je treba načrtno in aktivno usmerjati v sodelovanju z lastniki gozdov, lokalnimi skupnostmi in ostalimi deležniki.

Varovalni in zaščitni gozdovi

Na strmih in močno skalovitih predelih, na erozijskih in plazljivih območjih ter na vodovarstvenih območjih naj se zagotavlja stalno pokrovnost tal in naravno obnovo gozda. Z boljšo realizacijo načrtovanih ukrepov naj se izvaja pravočasen posek debelega nevarnega drevja. Uporabo v teh predelih prevladujočega žičniškega spravila naj se usmerja na način, da bo v največji možni meri sledilo usmeritvi po malopovršinskem gospodarjenju v teh gozdovih. V predelih, ki poleg varovalne opravljajo tudi zaščitno funkcijo, predvsem na Semiški in Straški gori, naj se izvajajo tudi tehnični ukrepi, ki prispevajo k varovanju nižje ležečih objektov.

Biotska pestrost in območja Natura 2000

V vseh gozdovih naj se pospešuje biotsko raznovrstnost z ohranjanjem in vzdrževanjem pestre drevesne sestave in zgradbe gozdov ter z izvajanjem ukrepov za preprečevanje škodljivih biotskih in abiotskih dejavnikov. V mestnem in primestnem okolju naj se ohranja gozdne površine, v kmetijski krajini gozdne otoke, koridorje, omejke, redke ekosisteme in skupine gozdnega drevja. V večjih strnjenih gozdnih kompleksih naj se ohranja ali celo povečuje travniške površine, za vse gozdove, še posebej pa za območja Natura 2000, pa velja, da je treba ohranяти posebne in za živalski svet pomembne habitate. V conah detlov je potrebno odmrlo biomaso dvigniti na 5 % od lesne zaloge, predvsem v državnih gozdovih, v katerih je primanjkljaj največji. V teh conah je v gozdovih vseh lastništev treba povečati površine ekocelic, prednostno na Poljanski gori in v Globokih Gačah. Pospešuje naj se medonosne drevesne vrste. V GGO je treba okrepiti naravovarstveni in gozdarski nadzor, predvsem v predelih povečanega obiska gozdov zaradi rekreacije in nabiralništva ter predelih intenzivnejših sečenj. Takšni predeli v GGO so predvsem Kočevski rog in Gorjanci.

Prednostne naloge pri gospodarjenju z gozdovi

Za izboljšanje gospodarjenja z gozdovi je v prihodnjem desetletju treba projektno reševati naslednje prednostne naloge:

- aktivirati raziskave s področja pomlajevanja in preraščanja hrasta na hrastovih rastiščih;
- kartirati gozdna rastišča v predelih, kjer ne razpolagamo z ustreznimi fitocenološkimi podlagami;
- izvajati raziskave naravnih procesov v gozdnih rezervatih, v katerih so bile do sedaj raziskave pomanjkljive;
- presojati primernost vnosa tujerodnih drevesnih vrst;
- povzeti obstoječe dobre prakse urejanja mestnih gozdov in spodbujati razglasitev za gozdove s posebnim namenom v tistih urbanih središčih, ki razglašeni mestni gozdovi še nimajo;
- sodelovati z deležniki pri umeščanju kolesarskih poti v gozdni prostor;
- pripraviti podlage za ocene škod v gozdovih po divjadi;
- vzpostaviti sistem natančne spremljave sortimentne in vrednostne strukture lesa v prodaji z možnostjo uporabe na ravni gozdnogospodarskega območja.

5.3 Usmeritve po področjih gospodarjenja z gozdovi

5.3.1 Usmerjanje razvoja gozdnih sestojev

Rastiščnogojitveni razred 030 Gradnova-belogabrovja na karbonatnih in mešanih kamninah

Preglednica 55: Gozdnogojitveni cilj RGR 030

Zgradba		Proizvodna in pomladitvena doba	Končna LZ (m ³ /ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Drugi ciljni parametri (ciljne dimenzije)
Zasebni in ostali gozdovi	malopovršinsko enomerna	125 15	570	sm (20)	B	55 cm
				je (3)	B	55 cm
				bori (2)	B	50 cm
				hr (40)	A	60 cm
				bu (5)	B	55 cm
				pl. list (5)	B	55 cm
				drugi list (25)	C	40 cm

Skupinsko postopno gospodarjenje na večjih površinah (0,5 do 2 ha) zaradi usmeritve dviga deleža gradna in plodonosnih drevesnih vrst v skupni lesni zalogi.

Gozdnogojitvene usmeritve:

- Ohranjene sestoje gradna in belega gabra z manjšo primesjo smreke uvajamo v obnovo po semenskem letu hrasta z močnejšimi presvetlitvami z jakostjo med 40 in 50 % od LZ (sklep do 0,5 ha) na večjih površinah, tako da odstranjujemo beli gaber, smreko in podstojno drevje. Tako zagotovimo dovolj svetlobe in toplote za vznik in nadaljnji razvoj mladja hrasta. Zaključek obnov naj bo hiter, praviloma z eno, izjemoma z dvema pomladitvenima sečnjama. Pri tem naj podmladek ne preraste razvojne faze mladja. Pri morebitnem nadaljnjem gospodarjenju s posameznimi hrastovimi prihranjenji je potrebno paziti na zaščito njihovih debel s pomočjo polnilnega sloja belega gabra.
- Prednostno uvajamo v obnovo hrastove debeljake s slabimi zasnovami ter močno sušeče se hrastove sestoje. V obnovo prednostno uvajamo tudi mešane smrekovo-hrastove debeljake starejše od 80 let, kjer ima smreka več kot 1/3 delež v LZ ter sestoje z večjim deležem zelenega bora.
- V močnejše zasmrečenih debeljakih, kjer primanjkuje hrastovih semenjakov, izvajamo obnovo z jakostjo poseka od 25 do 35 % od LZ v pomladitvenih jedrih s premerom od ene do dveh sestojnih višin. Pomladitvena jedra naj bodo manjša le v primeru močne razrasti plevelov ter predvsem invazivnih tujerodnih vrst.

- V skoraj čistih sestojih belega gabra na dobrih rastiščih, ki so nastali s pretiranim izsekom najvrednejših dreves hrasta, z zelo močnimi poseki v okolici preostalih hrastovih semenjakov ustvarimo razmere za naravno obnovo hrasta.
- Zaradi prilagajanja na podnebne spremembe naj se v sestojih starejših od 50 let, kjer imata smreka in rdeči ali zeleni bor več kot 50 % delež v LZ, izvaja močnejša premenilna redčenja v korist gradna, bukve, plemenitih in plodonosnih listavcev ter jelke. Na izpostavljenih legah se ohranja in pospešuje tudi termofilne drevesne vrste. Ohranja se pravi kostanj, v vinorodnih pokrajinah zlasti na gozdnih robovih tudi navadna robinija.
- V na novo nastajajočih sestojih z večjim deležem pionirskih drevesnih vrst (breza, trepetlika, rdeči bor) skušamo s situacijskim redčenjem dvigniti delež gradna, belega gabra, plemenitih in plodonosnih listavcev.
- Sestoji v bližini naselij, v katerih se »kmečko prebira« in panjevske gospodari (navadna robinija, domači kostanj), naj bodo še naprej namenjeni tradicionalnim interesom lastnikov (drva, kolje).
- Mladja s slabšimi zasnovami spopolnimo s sajenjem gradna, bukve, plemenitih in plodonosnih listavcev ter jelke.
- Zgodaj izvajamo obžetev s ponovitvami, tako da zagotovimo čim večjo »zračnost« v vzniku in mladju gradna in manjšo možnost za širitev hrastove pepelovke.
- Izvajamo kontinuirane in ponavljajoče se obžetve invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst v mladju.
- V goščah in letvenjaki z močnimi ukrepi pomagamo gradnu.
- V drogovnjakih do 60. leta starosti redčiti z jakostjo 25 % od LZ, v tanjših debeljaki (do 90. leta) pa z jakostjo okoli 18 % od LZ. V debeljaki (od 90. do 110. leta) izvajati šibkejša (svetlitvena) redčenja z jakostjo okoli 12 % od LZ.

Usmeritve za varstvo gozdov:

- Zaščita mladja pred divjadjo se izvaja le v primeru obnove s sajenjem plemenitih listavcev, ki jih ščitimo z individualno zaščito (tulci ali škropivo za zaščito vršičkov).
- Sproti spremljamo razvoj hrastove pepelovke. Ob prvem pojavu bolezni hrastov vznik v sestojih v obnovi tretiramo preventivno in tudi kurativno.
- Stalen monitoring razvoja populacij smrekovih podlubnikov in pravočasna sanitarna sečnja s popolnim gozdnim redom pri sečnji iglavcev (smreka).

Rastiščnogojitveni razred 050 Podgorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah

Preglednica 56: Gozdnogojitveni cilj RGR 050

	Zgradba	Proizvodna in pomladitvena doba	Končna LZ (m ³ /ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Drugi ciljni parametri (ciljne dimenzije)
Zasebni gozdovi	malopovršinsko enomerna	125 15	550	bu (50)	B	55 cm
				hr (10)	B	55 cm
				pl. list (10)	A	55 cm
				drugi list (23)	C	40 cm
				sm (5)	B	55 cm
				drugi igl (2)	B	55 cm
Državni gozdovi	velikopovršinsko enomerna	125 15	600	bu (60)	A, B	55 cm
				pl. list (10)	A	55 cm
				drugi list (10)	C	40 cm
				hr (5)	B	55 cm
				sm (13)	B	55 cm
				je (2)	B	55 cm

Skupinsko postopno gospodarjenje na površinah s premerom vsaj dveh sestojnih višin. Dopustno je tudi zastorno gospodarjenje v gozdovih na strmejših pobočjih, kjer se izvaja spravilo z žičnim žerjavom.

Gozdnogojitvene usmeritve:

- Obnova naj bo praviloma skupinsko postopna z robnimi sečnjami širine 1 do 2 sestojni višini ali z oblikovanjem mozaično razporejenih pomladitvenih jeder, lahko pa tudi zastorna na nekoliko večjih površinah (nad 2 ha), katere pa naj bodo medsebojno prostorsko ločene s sestoji v priraščanju.
- Zastorno obnovo je potrebno začeti po semenskem letu z jakostjo poseka okoli 1/3 LZ, pri čemer je potrebno izvesti pripravo sestoja za naravno obnovo s posekom podstojnega drevja in grmovnega sloja. Po pojavu kakovostnega podmladka nadaljujemo obnovo z večjo jakostjo poseka (med 50 in 60 % od LZ), da povečamo konkurenčnost plemenitih listavcev in gradna ter zmanjšamo visoke lesne zaloge na raven, ki nam zagotavlja sprejemljive poškodbe podmladka ob končnem poseku. S končnimi poseki zaključimo obnovo najkasneje, ko bo mladje začelo preraščati v razvojno fazo gošče.
- Pri obnovi je potrebno upoštevati transportno mejo.
- Obnovitvene sečnje na površinah z že oblikovanim podmladkom se morajo izvajati izven vegetacijske dobe, med 1. novembrom (dopustno tudi s 1. oktobrom) in 31. marcem (dopustno do 15. aprila).
- Drugo leto po končnem poseku izvedemo nego mladja s posekom pri sečnji poškodovanih osebkov, košev, mehkih listavcev, grmovnic in neželenih invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst.
- Mestoma, kjer naravna obnova ne uspe oz. je bil podmladek poškodovan pri končni sečnji, lahko načrtujemo obnovo gozda s sajenjem sadik bukve, gorskega javorja in tudi smreke ter duglazije. Dopolnilna sadnja se lahko izvaja le malopovršinsko v skupinah.
- V primerih, ko mladje hitro preraste v goščo, lahko nego gošče tudi izpustimo in izvedemo dovolj zgodnjo nego letvenjaka, kjer pomagamo gradnu in plemenitim listavcem. Z uravnavanjem drevesne sestave zmanjšujemo delež smreke in neželenih tujerodnih drevesnih vrst.
- Na večjih površinah mladovja, kjer lastnik gozda ni zainteresiran za vmesne donose iz redčenj, je priporočljiva situacijska nega letvenjaka oz. tanjšega drogovnjaka.
- Posebno pozornost je treba nameniti stojnosti letvenjakov, zlasti na pobočnih legah, kjer se pogosteje pojavlja žled. Na takšnih legah je zaželeno vzdrževanje in vzpostavljanje malopovršinske skupinsko raznomerne zgradbe, ki je bolj odporna na negativne abiotске dejavnike kot velikopovršinska enomerna zgradba.
- V drogovnjakih do 50. leta starosti redčiti z jakostjo okoli 25 % od LZ, v tanjših debeljakih (do 80. leta) z jakostjo do 20 % od LZ. V debeljakih (od 80. do 100. leta) izvajati šibkejša (svetlitvena) redčenja z jakostjo okoli 12 % od LZ.
- V debeljakih je potrebno ohranjati polnilni sloj (nega polnilnega sloja) zaradi nevarnosti prezgodnje pomladitve in tudi zapleveljenja.
- V vseh sestojih z večjim deležem smreke gospodarimo v smeri zmanjšanja deleža smreke (krajše proizvodne dobe v sestojih z večjim deležem smreke). S postopno naravno premeno odraslih sestojev, kjer je osnovna graditeljica sestojev smreka (smrekovi nasadi), skušamo z elementi redčenja in naravne obnove povečati delež bukve in plemenitih listavcev, vključno s češnjo in lipo.
- Sestoji v bližini naselij, nastali s »kmečkim prebiranjem« ali panjeviskimi načini gospodarjenja, naj bodo še naprej namenjeni tradicionalnim interesom lastnikov (proizvodnja lesa za kurjavo).
- Izvajati je potrebno posredne premene v malodonosnih gozdovih na nekdanjih kmetijskih površinah. Pospešuje naj se bukev, graden (tudi cer) ter plemenite in plodonosne listavce.

Rastiščnogojitveni razred 060 Podgorska bukovja na silikatnih kamninah**Preglednica 57: Gozdnogojitveni cilj RGR 060**

Zgradba		Proizvodna in pomladitvena doba	Končna LZ (m ³ /ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Drugi ciljni parametri (ciljne dimenzije)
Zasebni in ostali gozdovi	malopovršinsko enomerna	125 15	580	bu (50)	A	55 cm
				hr (10)	B	55 cm
				pl. list (5)	A	55 cm
				drugi list (17)	C	40 cm
				sm (15)	B	50 cm
				bor (2)	B	45 cm
				je (1)	B	55 cm

Skupinsko postopno gospodarjenje na površinah s premerom vsaj dveh sestojnih višin.

Gozdnogojitvene usmeritve:

- Naravna obnova sestojev naj praviloma poteka malopovršinsko, kjer pa želimo povečati delež svetloljubnih vrst, je potrebno pomlajevanje na nekoliko večjih površinah (od 1 do 2 ha).
- Izvajamo naravno obnovo z zmernimi presvetlitvami zrelih debeljakov, kjer je kulminacija vrednostnega prirastka že potekla. Jakost sečenj naj znaša med 30 in 40 % od LZ. V obnovo je potrebno uvesti tudi debeljake s porušeno sestojno strukturo. Površine obnov enomernejših sestojev so lahko tudi večje in presegajo 1 ha.
- Sestoje z močnejšim grmovnim in zeliščnim slojem uvajamo v obnovo z večjo previdnostjo in jakostjo sečnje do 1/3 LZ.
- V obnovo prednostno uvajamo starejše, manj vitalne sestoje kostanja s primesjo hrasta, bukve, češnje in javorja. V dobrih semenskih letih ciljnih drevesnih vrst izvedemo močno pomladitveno sečnjo z jakostjo nad 50 % od LZ. V obnovo prednostno uvajamo tudi debeljake starejše od 80 let, kjer ima smreka več kot 1/3 delež v LZ.
- Pospešeno nadaljevanje obnov izvajamo po pojavu podmladka, ki prerašča zeliščni sloj, z visoko intenziteto poseka (okoli 60 % od LZ), tako da povečamo konkurenčnost plemenitih listavcev in hrasta ter zmanjšamo visoke lesne zaloge na raven, ki nam zagotavlja sprejemljive poškodbe podmladka ob končnem poseku. S končnimi poseki zaključimo obnovo najkasneje, ko mladje začne preraščati v razvojno fazo gošče.
- Umetna obnova praviloma ni potrebna, razen na površinah, kjer je naravna obnova otežena zaradi zapleveljenosti ali poteka prepočasi, iz meliorativnih razlogov, za popestritev enoličnih sestojnih razmer ter na ogolelih površinah, ki so nastale zaradi podlubnikov ali posledic naravnih ujm.
- Z dopolnilno sadnjo se spopolni mladje, kjer je sklep pretrgan, in mladovja, ki jih bomo sprostili s končnimi poseki, zasnove podmladka pa so pomanjkljive. Sadijo naj se pretežno listavci, pri čemer naj se upošteva mikrorastiščna pestrost, predvsem za zahtevne plemenite listavce. Smreko se lahko vnaša v manjših skupinah, zeleno duglazijo v posameznih šopih. Posajene sadike je potrebno zaščititi (individualno ali kolektivno), zaščito pa vzdrževati in jo po opravljeni funkciji odstraniti iz gozda.
- Ukrepi nege morajo biti pravočasni in zmerno intenzivni. Posebno pozornost je potrebno posvetiti uravnavanju deleža drevesnih vrst. Pospeševati je potrebno listavce.
- Z ukrepi nege v vseh mladih razvojnih fazah je potrebno zagotoviti večjo stabilnost sestojev in boljšo kakovost prihodnjih sortimentov. Nega se prednostno izvaja na bogatejših delih rastišč in v sestojih poškodovanih po ujmah. Prav tako je nujno ukrepati v mladovjih z bogatimi sestojnimi zasnovami in tesnim sklepom ter v skupinah z več listavci.
- Pri obžetvi naj bo poudarek na obžetvi naravnega podmladka.
- Z nego mladja in gošče je potrebno uravnavati zmes in pospeševati mešanost drevesnih vrst.
- V letvenjakih z bogatimi zasnovami naj se redčenja izvajajo pravočasno zaradi krepitve mehanske stabilnosti in sproščanja krošenj listavcev, ki jim je pri izbiri potrebno dajati prednost. V ostalih letvenjakih, predvsem pa v panjevcih domačega kostanja in robinije, lahko preidemo na situacijsko redčenje, pri katerem pospešujemo le določen delež ciljnih drevesnih vrst.
- V drogovnjakih, ki imajo tesen sklep, je potrebno izvesti redčenja kot negovalni ukrep za dvig kakovosti in za zagotavljanje stojnosti. Pri jakosti in pogostosti redčenj v drogovnjakih je potrebno upoštevati njihovo starost in drevesno sestavo. Povprečna jakost naj bo okoli 20 % od LZ, tanjše drogovnjake in drogovnjake z večjim deležem bukve in plemenitih listavcev pa je potrebno redčiti bolj intenzivno (25 do 30 %). Sečnja naj se izvaja izven vegetacijske dobe, med 1. novembrom (dopustno tudi s 1. oktobrom) in 31. marcem (dopustno do 15. aprila).
- Zaradi prilagajanja na podnebne spremembe se v sestojih starejših od 50 let, kjer imata smreka in rdeči ali zeleni bor več kot 50 % delež v LZ, izvaja močnejša premenilna redčenja v korist gradna, bukve, plemenitih in plodonosnih listavcev ter jelke. Na izpostavljenih legah se ohranja in pospešuje tudi termofilne drevesne vrste. Ohranja se pravi kostanj, v vinorodnih pokrajinah zlasti na gozdnih robovih tudi navadna robinija.
- Dobro gospodarjene in vitalne kostanjeve panjeve je potrebno še naprej obnavljati s sečnjo na panj. Iz vzgoje vinogradniškega kolja naj se v večji meri preide na vzgojo drogov.

- V tanjših debeljaki naj bodo redčenja intenzivnejša (do 20 %) glede na stanje, kakovost in sklep krošenj. Ohranjati je potrebno polnilni sloj. Sečnja naj se izvaja izven vegetacijske dobe, med 1. novembrom (dopustno tudi s 1. oktobrom) in 31. marcem (dopustno do 15. aprila).
- V debeljaki starosti nad 90 let je potrebno akumulirati lesno zalogo in izvajati le šibka redčenja z jakostjo 10 do 12 % od LZ.

Usmeritve za varstvo gozdov:

- Zaščita mladja pred divjadjo se izvaja le v primeru obnove s sajenjem plemenitih listavcev in duglazije, ki jih ščitimo z individualno zaščito (tulci ali škropivo za zaščito vršičkov).
- Stalen monitoring razvoja populacij smrekovih podlubnikov in pravočasna sanitarna sečnja s popolnim gozdnim redom pri sečnji iglavcev (smreka).

Rastiščnogojitveni razred 070 Gorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah

Preglednica 58: Gozdnogojitveni cilj RGR 070

Zgradba		Proizvodna in pomladitvena doba	Končna LZ (m ³ /ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Drugi ciljni parametri (ciljne dimenzije)
Zasebni in državni gozdovi	Velikopovršinsko enomerna	125 15	600	bu (68)	A, B	55 cm
				pl. list (13)	A	55 cm
				drugi list (3)	c	40 cm
				sm (10)	B	50 cm
				je (6)	B	55 cm

Skupinsko postopno gospodarjenje na večjih površinah.

Gozdnogojitvene usmeritve:

- Obnova naj bo praviloma skupinsko postopna z robnimi sečnjami, lahko pa tudi zastorna na nekoliko večjih površinah (nad 2 ha). Obnovljene površine naj bodo medsebojno prostorsko ločene s sestoji v akumulaciji.
- Obnovo zrelih sestojev, ki dosegajo ali že presegajo ciljne dimenzije, začnemo z jakostjo poseka okoli 1/3 LZ, z namenom doseganja ugodnih pogojev za nasemenitev in vznik bukve. Po pojavu kakovostnega bukovega podmladka nadaljujemo obnovo z večjo jakostjo poseka (50 do 60 % od LZ), da povečamo konkurenčnost plemenitih listavcev v nastajajočem mladovju in zmanjšamo visoke lesne zaloge na raven, ki nam zagotavlja sprejemljive poškodbe podmladka ob končnem poseku. S končnimi poseki zaključimo obnovo najkasneje, ko bo podmladek še v razvojni fazi mladja. Pri obnovi je potrebno spoštovati transportno mejo in tej prilagoditi prostorski razpored sečenj.
- V obnovo prednostno uvajamo tudi debeljake starejše od 90 let, kjer ima smreka več kot 1/3 delež v LZ.
- Mešane bukove sestoje, ki bi bili močno (nad 1/2 LZ) poškodovani po naravnih ujmah (zlasti v vetrolomih in žledolomih), naj se odločno uvede v naravno obnovo s posekom močno poškodovanega drevja ter mestoma tudi s posekom ostalega drevja, ki bi ogrožalo razvoj bukovega mladja.
- Obnova s sajenjem je predvidena le na površinah, kjer je naravna obnova otežena zaradi zapleveljenosti ali poteka prepočasi, iz meliorativnih razlogov, za popestritev enoličnih sestojnih razmer ter na ogolelih površinah, ki so nastale zaradi podlubnikov ali posledic naravnih ujm. Le mestoma, kjer naravna obnova ne uspe, lahko načrtujemo obnovo gozda s sajenjem sadik bukve, gorskega javorja in smreke. Smreko se lahko vnaša v manjših skupinah, zeleno duglazijo v posameznih šopih. Posajene sadike je potrebno zaščititi (individualno ali kolektivno), zaščito pa vzdrževati in jo po opravljeni funkciji odstraniti iz gozda.
- V največ treh letih po končnem poseku opravimo temeljito nego mladja s posekom pri sečnji poškodovanih osebkov, košev in neželenih grmovnic.

- Pri zelo hitrem preraščanju enomernih bukovih mladij v gošče lahko nego gošče tudi izpustimo in izvedemo dovolj zgodnjo nego letvenjaka, pri čemer pomagamo plemenitim listavcem in jelki. Posebno skrb namenimo mehanski stabilnosti letvenjakov.
- V letvenjaki in tanjših drogovnjaki z rahlejšim sklepom lahko preidemo na situacijsko redčenje, kjer pomagamo le določenemu delu ciljnih drevesnih vrst z največjo kakovostjo.
- V drogovnjaki do 55. leta starosti načrtujemo redčenje z jakostjo okoli 25 % od LZ. Sečnja naj se izvaja izven vegetacijske dobe, med 1. novembrom (dopustno tudi s 1. oktobrom) in 31. marcem (dopustno do 15. aprila).
- V debeljaki (do 100. leta) redčimo z intenziteto do 20 % od LZ. V debeljaki ohranjamo polnilni sloj (nega polnilnega sloja) zaradi nevarnosti prezgodnje pomladitve in tudi zapleveljenja. Akumulacija prirastka v debeljaki v starosti nad 100 let.

Usmeritve za varstvo posebnih habitatov:

- Sestoj na reliefno izpostavljenih predelih, kot so grebeni, vrhovi in posamezni skaloviti deli rastišč z manj kvalitetnim drevjem, naj se izloči kot naravna zatočišča (praviloma kot trajno ekocelico).
- Kot habitatna drevesa naj se določi posamezne košate bukve in manj kvalitetne debele listavce z večjimi dupli ($\varnothing > 4$ cm). Habitatna drevesa se označi s silhueto detla.
- Delež odmrle biomase povečati na 4 % od LZ.

Rastiščnogojitveni razred 090 Jelova-bukovja

Preglednica 59: Gozdnogojitveni in pomladitveni cilj RGR 090

Zgradba		Proizvodna in pomladitvena doba	Končna LZ (m³/ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Drugi ciljni parametri (ciljne dimenzije)
Državni in ostali gozdovi	Malopovršinsko enomerna do prebiralna	135 20	600	je (30)	B	60 cm
				sm (25)	B	55 cm
				bu (35)	A	55 cm
				pl. list (10)	A	55 cm
Pomladitveni cilj				sm (20) je (10) bu (60) pl. list (10)		

Skupinsko postopno gospodarjenje na manj ter prebiralno gospodarjenje na bolj ekstremnih rastiščih.

Gozdnogojitvene usmeritve:

- Malopovršinska obnova na površinah s premerom od ene do dveh sestojnih višin, v sestojih z večjim deležem bukve je lahko tudi velikopovršinska (0,5 do 2 ha). Način obnove naj se prilagaja terenskim in sestojnim razmeram, dovoljene so tudi velikopovršinske presvetlitve enomernih prestarih sestojev s pretečeno kulminacijo vrednostnega prirastka. Pri takšnih velikopovršinskih obnovah naj bodo prihodnji sestoji v obnovi medsebojno prostorsko ločeni s sestoji v akumulaciji ali pa s skupinsko prebiralnimi in raznomernimi sestoji.
- Obnovo naj se začne z zmerno jakostjo posekov med 30 in 35 % od LZ, tako da omogočimo tudi pomlajevanje jelke. Po pojavu kakovostnega podmladka nadaljujemo obnovo z večjo jakostjo poseka (med 50 in 60 % od LZ), da povečamo konkurenčnost plemenitih listavcev in zmanjšamo visoke lesne zaloge na raven, ki nam zagotavlja sprejemljive poškodbe podmladka ob končnem poseku. S končnimi poseki zaključimo obnovo najkasneje, ko bo podmladek v razvojni fazi gošče.
- Umetna obnova je največkrat načrtovana kot spopolnitev naravnega mladja. S sadnjo listavcev je potrebno obnoviti tudi dele velikopovršinskih smrekovih nasadov, ki so močno poškodovani zaradi divjadi ali podlubnikov. Mladje v tako saniranih sestojih je potrebno zaščititi z mrežastimi ograjami ali s kombinirano zaščito s premazi in mrežastimi tulci.

- V obnovo prednostno uvajamo prestare in razgrajene debeljake s pretečeno kulminacijo vrednostnega prirastka ter sestoje z večjim deležem smreke. Zasmrečene sestoje naj se začne uvajati v obnovo pri starosti 90 let.
- V smislu sproščene tehnike je potrebno v čim večji meri izkoriščati raznomerne in skupinsko prebiralne strukture na manjših površinah. V teh sestojih gospodarimo na manjših površinah (do 0,25 ha) s priporočeno optimalno lesno zalogo med 350 in 400 m³/ha. Jakost sečenj, ki naj se giblje v okviru 20 do 25 % od LZ, naj bo prilagojena pomladitveni dinamiki in višinskemu preraščanju jelke.
- V srednjedobnih nasadih smreke s šopasto do skupinsko primesjo listavcev je potrebno velikopovršinsko enomerno zgradbo sestojev z močnejšimi redčenji (tudi strojno sečnjo) z jakostjo med 25 in 30 % od LZ spremeniti v bolj razgibano malopovršinsko zgradbo. Pri tem pospešujemo manjše skupine kakovostnih listavcev ter dele sestojev s primešano jelko. V teh sestojih izkoristiti tudi obstoječi naključni podmladek listavcev in jelke, lahko tudi smreke, tako da mu z močnejšimi sečnjami omogočamo nadaljnji razvoj.
- Zmerna redčenja naj se izvaja z jakostjo med 18 in 20 % od LZ v srednjedobnih sestojih, pri čemer se jakost redčenj s starostjo debeljakov zmanjšuje na okoli 12 % od LZ.
- Negovalna dela v mladovjih naj se izvajajo praviloma enkrat na deset let z nekoliko večjo jakostjo, tako da se opravi uravnavanje zmesi, po potrebi rahljanje in posek predrastkov v goščah. Pri negi letvenjakov se priporoča situacijska nega s ponovitvijo, da se okrepi oz. ohrani stojnost sestojev ter hkrati ohrani oz. poveča delež jelke in plemenitih listavcev.
- Pri negi manjših skupin mladovij s premerom od ene do dveh drevesnih višin je potrebno v čim večji meri izkoristiti avtonego. Mladje, ki ima dobro zasnovo in sklep, naj zaradi manjšega izločanja raste brez zastora.

Usmeritve za varstvo gozdov:

- Izvajati posamično zaščito manjših skupin in šopov naravnega mladja jelke ter plemenitih listavcev oz. posajenih sadik pred objedanjem rastlinojede divjadi s tulci, premazi in odvračalnimi škropivi. Večje površine posajenih sadik se ščiti kolektivno z zaščitnimi ograjami. Na primernih legah se pomladitev minoritetnih vrst zagotavlja tudi z manjšimi ograjenimi površinami.
- Stalni monitoring razvoja populacij smrekovih podlubnikov in pravočasna sanitarna sečnja s popolnim gozdnim redom pri sečnji iglavcev (smreka).

Usmeritve za varstvo posebnih habitatov:

- Zaradi izjemne biotopske vloge teh gozdov je potrebno v sestojih ohranjati jelko (tudi kot genetsko rezervo za obnovo teh sestojev). V kolikor se delež posamično do šopasto primešane jelke v sestojih na jelovo bukovih rastiščih zniža pod 5 % v LZ, naj te ne bi sekali.
- Zlasti na območju con vrst, ki za svoj obstoj potrebujejo večji delež odmrle biomase, naj se na 3 do 5 % površine osnuje ekocelice, najprimerneje na težje dostopnih, neodprtih predelih, tudi okoli brlogov, večjih kaluž, kraških jam in brezen, izvirov in skupin starega drevja.
- Delež odmrlih dreves naj se poveča na minimalno 4 %, v conah določenih kvalifikacijskih vrst na 5 %, pri čemer naj bo na plitvih tleh in skalnatih vrhovih količina odmrle mase večja. Naravnemu propadu se lahko prepusti posamezna suha drevesa ali skupine suhih dreves, kjer so podlubniki že odleteli. Večji del odmrlih dreves naj bo debelejših od 5. debelinske stopnje.

Rastiščnogojitveni razred 160 Jelovja na silikatnih kamninah**Preglednica 60: Gozdnogojitveni cilj RGR 160**

Zgradba		Proizvodna in pomladitvena doba	Končna LZ (m ³ /ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Drugi ciljni parametri (ciljne dimenzije)
Zasebni in državni gozdovi	Skupinsko raznomerna, prebiralna	115	650	je (45)	B	60 cm
		15		sm (25)	A, B	55 cm
				bu (10)	B	50 cm
				hrast (10)	A, B	60 cm
				pl. list (2)	B	55 cm
				drugi list (8)	C	40 cm

Skupinsko postopno in tudi skupinsko prebiralno gospodarjenje v lastniško razdrobljeni zasebni posesti.

Gozdnogojitvene usmeritve:

- Izvaja se skupinsko postopno do skupinsko prebiralno gospodarjenje na manjših površinah. S skupinskim prebiranjem pospešujemo razvoj pestrih raznomernih sestojnih struktur, ki pa niso nujno dolgotrajnejšega značaja. Lesna zaloga teh sestojev naj se giblje v razponu med deset do dvanajstkratnikom zgornje višine sestoja. Jakost periodičnih desetletnih sečenj naj se giblje med 20 in 25 % od LZ.
- Obnovo zrelih enomernih debeljakov jelke in smreke ter v debeljakih s slabimi zasnovami in rahlim sklepom v začetnem obdobju izvajamo z manjšo jakostjo (30 do 35 % od LZ), tako da povečamo konkurenčnost jelke in bukve pred smreko ter zaviramo rast plevela. Po uspeli nasemenitvi ciljnih drevesnih vrst jakost sečenj povečamo na 40 do 50 % od LZ, tako da pravočasno zmanjšamo visoke lesne zaloge na raven, ki nam zagotavlja sprejemljive poškodbe podmladka ob končnem poseku. Močnejše pomladitvene sečnje izvajamo pri obnovi sestojev, kjer prevladujeta smreka in posamezni hrasti (med 0,25 in 0,50 ha), ter precej šibkejšje v sestojih jelke (do 0,25 ha). Pospešeno nadaljujemo obnove v sestojih v obnovi, kjer lahko s hrastom gospodarimo z nekoliko podaljšano proizvodno dobo (elitni hrastovi prihranjenci).
- V obnovo prednostno uvajamo sestoje z večjim deležem smreke (nad 50 % v LZ) ter sestoje, v katerih se močno pomlajuje jelka.
- Umetno obnovo uporabljamo v primerih sanacije velikopovršinsko prizadetih sestojev po naravnih ujmah in podlubnikih. Praviloma sadimo rastiščem primerne listavce, izjemoma tudi smreko v manjših skupinah. Mestoma, izven območij Nature 2000, bi lahko sadili tudi zeleno duglazijo in črni oreh.
- Jakosti redčenj v srednjedobnih sestojih (debelejši drogovnjak in tanjši debeljak) naj se gibljejo med 15 in 20 % od LZ. V ostalih debeljakih izvajamo redčenja nizkih jakosti (med 10 in 15 %) in pazimo, da se tla ne presvetlijo, razen v primerih, ko želimo sestoje obnoviti.
- Zaradi prilagajanja na podnebne spremembe naj se v sestojih starejših od 40 let, kjer imata smreka in zeleni bor več kot 50 % delež v LZ, izvaja močnejša premenilna redčenja v korist jelke, gradna, bukve ter plemenitih in plodonosnih listavcev.
- Pri obžetvi naravnega mladja odstranjujemo predvsem invazivne tujerodne rastlinske vrste (navadna barvilnica, žlezava nedotika), ki onemogočajo njegov nadaljnji razvoj.
- Nega mladij in gošč naj v čim večji meri poteka posredno preko matičnega sestoja (principi avtonege mladih sestojev). Dodatni ukrepi nege naj bodo z uravnavanjem zmesi v goščah usmerjeni v pomoč hrastu in bukvi.
- Redčenja letvenjakov morajo biti zgodnja in usmerjena k uravnavanju drevesne sestave ter krepitvi stabilnosti sestojev. Posebno skrb pri redčenjih je potrebno posvečati zagotavljanju stabilnosti sestojev in ohranjanju listavcev, predvsem hrasta in češnje.

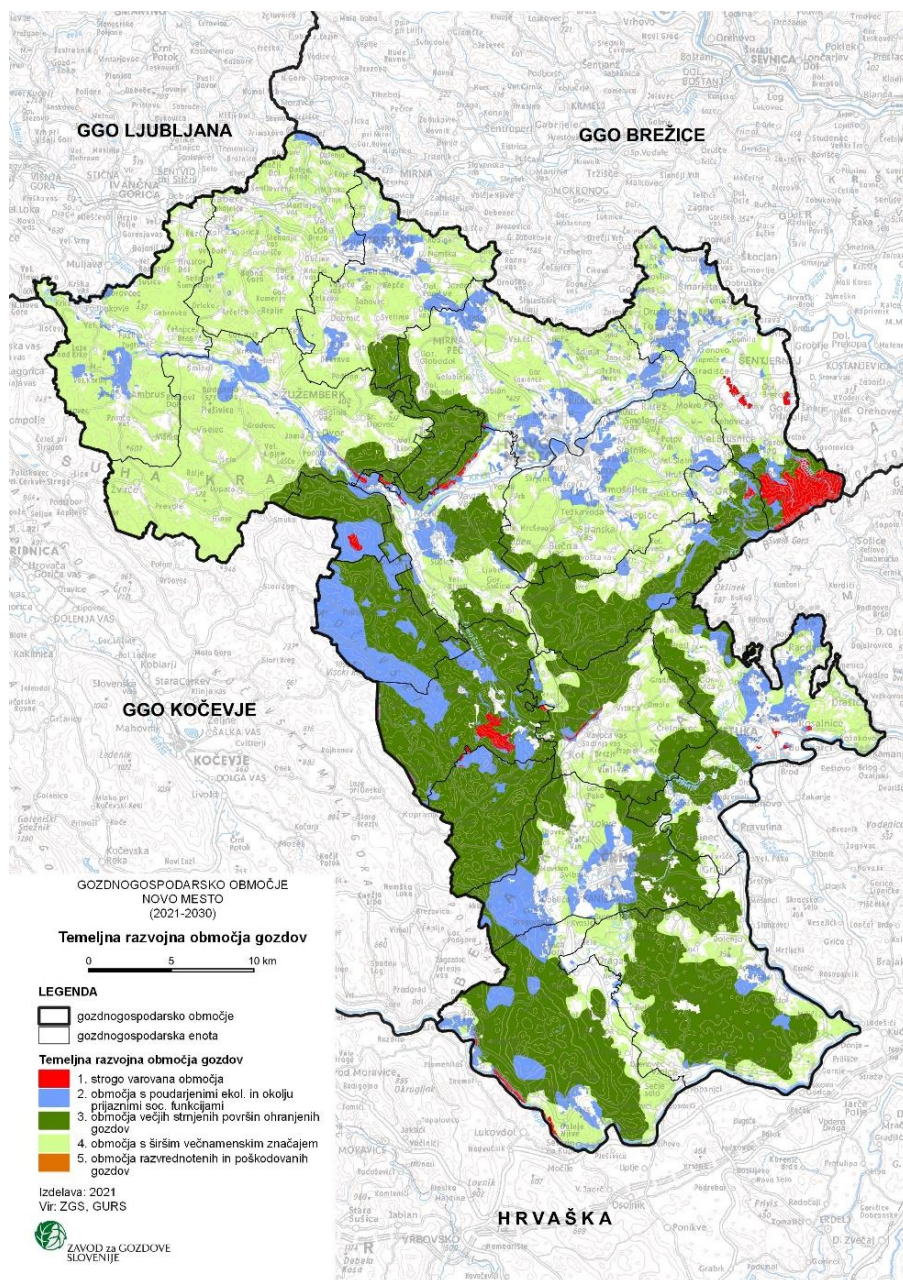
Usmeritve za varstvo gozdov:

- Zaščito mladja pred divjadjo se izvaja le v primeru obnove s sajenjem plemenitih listavcev in duglazije, ki jih ščitimo z individualno zaščito (tulci ali škropivo za zaščito vršičkov).
- Stalni monitoring razvoja populacij smrekovih podlubnikov in pravočasna sanitarna sečnja s popolnim gozdnim redom pri sečnji iglavcev (smreka).
- Spremljanje in zatiranje hrastove pepelovke v delih sestojev z večjim deležem hrasta v podmladku.

Usmeritve za varstvo posebnih habitatov:

- Vzdržuje naj se gozdne jase znotraj gozdov in strukturiran gozdni rob ter ohranja zadostni delež plodonosnih drevesnih vrst.
- Gozdovi razreda ležijo v bližini urbanih centrov in turističnih območij, zato imajo poleg izredno pomembne gospodarske vloge poudarjene tudi socialne funkcije. Njihov gospodarski pomen krepi tudi izdatno medenje jelke, ki ga izkorišča vrsta profesionalnih in amaterskih čebelarjev.
- Naravna zatočišča naj se izloča v okolici manjših vodotokov in povirnih jarkov, kjer bi gradnja gozdnih prometnic okrnila varovalno vlogo teh gozdov.

5.3.2 Posegi v gozd in gozdni prostor

Slika 16: Temeljna razvojna območja gozdov

Pri vseh posegih v gozd in gozdni prostor je treba upoštevati usmeritve za zagotavljanje trajnosti vseh funkcij gozda. Namen presoje načrtovanega posega v gozd in gozdni prostor je na podlagi 21. člena Zakona o gozdovih [25] izdaja soglasja, mnenja ali dovoljenja. Pri strokovni presoji izvedbe načrtovanega posega se mora oceniti ogroženost funkcij gozda, ob upoštevanju usmeritev veljavnega ON in GGN GGE.

Splošne usmeritve

Osnovno vodilo pri upravljanju rabe gozdnega prostora je delež gozda in njegova prostorska razporeditev, stopnja poudarjenosti funkcij gozda, omejitve, ki izhajajo iz predpisov, in usmeritve za temeljna razvojna območja gozdov in gozdnega prostora (slika 16). V splošnem velja, da se posegi v gozd usmerja na območja slabših rastišč in na površine, ki so se v zadnjih desetletjih zarasle oz. so v zaraščanju.

Za potrebe širitve urbanizacije naj se prednostno izkoristi obstoječe degradirane urbane površine, šele nato je mogoča širitev na območja gozdnih površin. Nove objekte naj se praviloma načrtuje v oddaljenosti od drevesne višine odraslega gozda od obstoječega gozdnega roba. Ta pas naj se namenja za zunanjo ureditev, za kmetijske površine ali ureditvam za potrebe rekreacije (športna igrišča ...). V osrednjem območju prisotnosti velikih zveri naj se v izogib konfliktnim situacijam ne gradi novih stanovanjskih naselij in stanovanjskih objektov v gozdu in na gozdnem robu. Nova naselja naj bodo od gozda oddaljena vsaj 100 m. Pri presoji posegov v prostor je treba poskrbeti, da se s širjenjem naselij ali industrijskih con ne prekinje selitvene poti divjadi in velikih zveri.

Pri gradnji večjih linijskih objektov (plinovodi, avtoceste, elektrovioli ipd.) v največji možni meri izkoristiti obstoječo infrastrukturo. V prostoru z majhnim deležem gozda je potrebno objekte linijske infrastrukture načrtovati tako, da se v čim večji meri izogibajo gozdnim zaplatam, skupinam gozdnega drevja in obvodni vegetaciji. Upošteva naj se značilne naravne prvine kot so gozdni rob, podnožje pobočij, reliefne značilnosti ter vidnost naselij in značilne vedute. Pri posegih, ki fizično razdelijo prostor in prekinjejo selitvene poti živalskih vrst, je treba zagotoviti nadomestne poti in ustrezne (bio)tehnične ukrepe. Novi posegi ob objektih, kjer so bile selitvene poti prekinjene (npr. odsek AC Ljubljana – Obrežje), ne smejo prekiniti v ta namen urejenih prehodov (podhodi, nadvozi, pokriti vkopi,...).

Za posege in dejavnosti v gozdnem prostoru, ki lahko pomembno vplivajo na življenjske razmere divjadi in ostalih prostoživečih živali, se smiselno upoštevajo usmeritve, navedene v poglavju 7.5 Lovsko upravljalnega načrta za Novomeško, Kočevsko-Belokranjsko in Zasavsko LUO 2021-2030, ki se nanašajo na usklajevanje rabe prostora.

Pri posegih v prostor je treba upoštevati pogoje in omejitve posegov v vodno dobro zaradi zagotavljanja doseganja ciljev ali ohranjanja ciljev za referenčne odseke, ki so določeni v Uredbi o načrtih upravljanja voda na vodnih območjih Donave in Jadranskega morja [26].

V kmetijski in primestni krajini gozdove varovati in ohraniti vsaj v obstoječem obsegu, oziroma v obsegu, ki zagotavlja trajno uresničevanje mnogonamenske vloge gozda. Prednostno ohraniti ostanke ravninskih gozdov in gozdov v varovanih območjih naravnih vrednot in kulturne dediščine. Ohraniti in osnovati skupine drevja, posamezna drevesa, obvodno gozdno rastje in omejitve zunaj gozda. Gozdove v večjih urbanih centrih in njihovi neposredni okolici z izjemno poudarjenimi ekološkimi ali socialnimi funkcijami razglasiti kot gozdove s posebnim namenom oz. jih strogo varovati pred dejavnostmi, ki bi predstavljale prekomerno obremenitev ali grožnjo določenim funkcijam gozdov. Gozd je potrebno ohraniti in razglasiti za gozd s posebnim namenom tudi v okolici zdraviliških krajev. Mestne gozdove Novega mesta je v skladu z razglasitvenim aktom [11] prepovedano krčiti in jim spreminjati namensko rabo.

V gozdnati krajini varovati gozdove na rastiščih z nadpovprečno proizvodno sposobnostjo, gozdove z izjemno poudarjenimi ekološkimi ali socialnimi funkcijami ter ohraniti selitvene povezave prostoživečih živalskih vrst med posameznimi gozdnimi kompleksi. Krčitve gozdnih površin prednostno usmerjati na slabše produktivna rastišča, zemljišča v zaraščanju in gozdove s slabo zasnovo oz. kakovostjo.

V gozdni krajini ohraniti strnjene gozdne površine za namen gospodarjenja z gozdovi, zato posegi, ki prispevajo k drobljenju gozdnih kompleksov, niso sprejemljivi. Na račun gozda je dopustno osnovati le travne površine ter dopustiti izgradnjo gozdnih prometnic. Zaradi izrednega pomena redkih pašnikov in travnikov za prehrano prostoživečih živali v teh kompleksih varovati kmetijska zemljišča pred nekontroliranim zaraščanjem. Pri načrtovanju dejavnosti zagotavljati ugoden življenjski prostor za prostoživeče živali ter preprečiti kakršnokoli dejavnost, ki bi imela v tem pogledu negativen vpliv. V ta prostor ni želeno dopuščati novih rab, ki pomenijo destabilizacijo obstoječih gozdnih površin, drobljenje gozdnih kompleksov in pomenijo degradacijo naravnega okolja.

Merila za presojo sprejemljivosti posegov v gozdni prostor:

- V varovalnih gozdovih, gozdnih rezervatih in naravnih rezervatih posegi v prostor praviloma niso dopustni. V varovalnih gozdovih se posegi dopuščajo izjemoma, kadar ni nobene druge rešitve in je poseg nujen. V tem primeru je treba pridobiti dovoljenje Ministrstva pristojnega za področje gozdarstva in po potrebi izvesti ustrezne omilitvene ukrepe.
- Krčenje gozdov je v gozdnih rezervatih in v varovalnih gozdovih prepovedano, kakor tudi v gozdu s posebnim namenom razglašeni mestnih gozdov Novega mesta in tistih gozdovih, ki so v občinskih

prostorskih načrtih opredeljeni kot mestni ali primestni gozdovi. Prav tako krčitve gozdov niso dovoljene na vodovarstvenih območjih in arheoloških najdiščih oz. na slednjih le ob predhodnem soglasju ZVKDS.

- V skladu z naravovarstvenimi smernicami iz priloge načrta omejevati krčitve za izbrane upravljaljske cone.
- Na botanični, zoološki, ekosistemski in hidrološki naravni vrednoti ter v neposredni okolici jam in brezen se krčenje gozda ne izvaja.
- Krčitve gozdov so na območju strogih naravnih rezervatov in naravnih rezervatov prepovedane. Krčitve gozdov se v preostalih ZO lahko izvajajo le izjemoma, v kolikor niso prepovedane z aktom o zavarovanju in so v skladu s cilji zavarovanja in načrta upravljanja ZO
- V območjih z močno poudarjenimi ekološkimi funkcijami so krčitve dovoljene le v primeru, kadar ni mogoče pričakovati bistvenega vpliva na funkcije gozda.
- V večnamenskih gozdovih, ki imajo na ravni prve stopnje poudarjeno katerokoli ekološko ali socialno funkcijo, se posegi dovolijo le v izjemnih primerih – ko so nujni in zanje ni druge možnosti, v gozdovih s poudarjenimi socialnimi funkcijami pa v primerih, ko gre za objekt, ki dopolnjuje načrtovano, poudarjeni socialni funkciji skladno rabo gozda in gozdnega prostora.
- V osrednjih delih velikih kompleksov gozdov v gozdni in gozdnati krajini objektov, ki niso namenjeni gospodarjenju z gozdovi ali za raziskovalne in poučne potrebe, ni dopustno postavljati.
- Vsak poseg v gozd in gozdni prostor mora biti izveden v minimalnem potrebnem obsegu, tako da se zagotovi čim manjšo krčitev gozda in poseg na gozdna tla ter da se razmere za gospodarjenje z okoliškimi gozdovi ne poslabšajo. Kadar to ni mogoče, je treba izvesti omilitvene ukrepe, da se ponovno vzpostavi prvotno ali izboljšano stanje (npr. gradnja nadomestne gozdne prometnice).
- Na gozdnih zemljiščih, ki so po prostorskem aktu namenjeni gozdni rabi, je dovoljeno graditi le enostavne in nezahtevne objekte za potrebe gozdarske dejavnosti, za namen športa, rekreacije in izobraževanja ter objekte javnega pomena, v skladu z določili prostorskih aktov.
- Za ohranjanje in izboljšanje razgleda na objekte kulturne in naravne dediščine ter na območjih razglednih točk v sodelovanju s pristojno službo za varstvo kulturne dediščine in lastniki gozdov izvajati vedutne sečnje.
- Čebelnjake je dopustno postavljati samo na zemljiščih, ki so s pašnim redom določena za stalne čebelnjake, in na stojiščih za začasen dovoz čebel na pašo. Iz mnenja čebelarske svetovalne službe mora biti razvidno, da je postavitve čebelnjaka skladna s predpisi, ki urejajo čebelarstvo.
- Ograditev posameznih delov gozda ni dovoljena, razen v primerih, ki so določeni z Zakonom o gozdovih [25] (24. člen) oz. Pravilnikom o varstvu gozdov [27] (40. člen).
- Karta F »Členitev gozdnega prostora z vidika rekreacije in turizma« določa območja gozdnega prostora, v katerih sta načeloma mogoči ježa in vožnja s kolesom brez motorja po označenih gozdnih vlakih in drugih poteh, pri čemer pa je le osnovna orientacijska strokovna podlaga za presojo oz. odločanje; dopustnost tovrstne rabe je sicer treba presoditi za vsako posamezno lokacijo posebej.

Večfunkcionalna območja

V večfunkcionalnih območjih, predvsem na lokacijah, kjer lahko pride do nesoglasij pri rabi prostora, je treba aktivnosti v prostoru predhodno uskladiti z nosilci upravljanja s prostorom in javnostjo.

Večje gozdne komplekse naj se tudi v prihodnje nameni naravi prijaznim oblikam rekreacije in turizma (pohodništvo). Potrebno je preprečiti množični in motorizirani turizem (predvsem roški masiv in Gorjanci).

Intenzivno razvijajoče se gorsko kolesarstvo je potrebno usmerjati z legalnimi ureditvami poti, pri čemer je potrebno upoštevati poudarjenost funkcij gozdov ter vpliv na prostoživeče živali in njihov življenjski prostor.

5.3.3 Usklajevanje odnosov med gozdom in prostoživečimi živalmi

Za doseganje ciljev ustrezne drevesne sestave mladovja in pozneje drevesne strukture gozdov v povezavi z rastlinojedo divjadi ter zagotavljanja ustreznih življenjskih razmer za prostoživeče živali je v prihodnjih desetih letih v območju prioriteta na naslednjih usmeritvah:

- Zmanjšanje gostote jelenjadi na roškem masivu (LPN Medved) in v lovišču Toplice. Za spremljavo in boljše poznavanje vpliva rastlinojede divjadi na gozdno mladje je potrebno tudi spremeniti prostorski okvir PE za ugotavljanje objedenosti gozdnega mladja tako, da bodo podatki o objedenosti mladja v okviru PE bolj odražali to stanje na novomeškem delu roškega masiva, še posebej pa stanje v dinarskih jelovih-bukovjih. V povezavi z izvajanjem lovskih ukrepov v populaciji jelenjadi (odvzema) je potrebno posebno pozornost poleg višini odvzema nameniti tudi spolni strukturi odvzema. V primerjavi s preteklim desetletjem je potrebno povečati delež odvzema jelenjadi ženskega spola. Ker v realizacijo ustreznosti izvajanja LUN štejejo tudi izgube divjadi, je ob dejstvu, da so evidentirane izgube košut izredno velike, potrebno zagotoviti preverljivost teh podatkov.
- Zaustaviti je potrebno naraščanje številčnosti jelenjadi tudi v Beli krajini, kjer se je njena številčnost v zadnjem desetletju povečala.
- Za povečanje prehranske kapacitete rastlinojede divjadi je v roškem delu potrebno ohraniti negozdne površine in jih urediti tako, da bo možna redna letna strojna obdelava (košnja). Na nedavno zaraščenih površinah na tem območju naj se osnuje nova pasišča. Za povečanje prehranske ponudbe naj se poskuša tudi z namensko zimsko sečnjo drevja za objedanje zmanjšati vpliv jelenjadi na mladje. Ker namenska zimska sečnja drevja za prehrano divjadi ni opredeljena kot ukrep nege gozdov, je potrebno doseči dogovor z upravljavcem gozdov. Z namenom povečanja prehranske ponudbe v obdobju od decembra do konca marca naj se sečnja jelke načrtuje na predelih ali bližnjih območjih, kjer se jelenjad sicer bolj koncentrira v zimskem času in gozdovi hkrati niso v fazi sestojev v obnovi.
- Povečati površino mladovij ter tudi obseg posamezne pomlajene površine v hrastovo gabrovih gozdovih (vsaj 0,5 ha), kjer bodo ob manjši zastrtosti ustrežnejše ekološke razmere za razvoj hrasta. Z nadaljnjo nego (obžetev, obeleževanje hrasta) na teh površinah povečevati konkurenčno prednost hrasta. Sočasno s tem zmanjšati gostoto srnjadi v nižinskih gozdovih, ob tem, da se upravljavce lovišč usmeri v izgradnjo prež na teh pomlajenih površinah in s tem izvajanje odstrela srnjadi tudi v gozdovih in ne samo na robu gozda.
- Da bi zagotovili uspešnejše pomlajevanje plemenitih listavcev, ki so glede svetlobnih razmer zahtevnejši, in zmanjšali vpliv objedenosti na njihovo preraščanje, je pri uvajanju sestojev v obnovo in še posebej v nadaljevanju obnove potrebno zagotoviti pestrejšše svetlobne razmere. Ob večji presvetljenosti pomlajenih površin bo ob bujnejšem zeliščnem sloju izboljšana prehranska ponudba rastlinojede divjadi.
- Z namenom zagotavljanja ustreznih habitatov živalskih vrst je potrebno v vseh gozdovih povečati delež stoječe in podrte lesne mase in pospeševati drevesno in grmovno vrstno pestrost. Ohranjati je potrebno tudi gozdne zaplate in otoke ter posamezna drevesa v kmetijski krajini.
- Na kraških tleh ohranjati in vzdrževati vodne vire in tudi na novo oblikovati vodne površine (kaluže).
- Na območjih pristnosti evropskega bobra zagotavljati po eni strani ustrezno prehransko ponudbo tej vrsti ter hkrati z izvajanjem mehanske zaščite posameznih dreves (individualna zaščita z mrežami) preprečevati poškodbe dreves. Za ta ukrep je potrebno dopolniti Pravilnik o financiranju in sofinanciranju vlaganj v gozdove [28].
- Za ugodno stanje prostoživečih živali je potrebno izvajati usmeritve predpisane s Pravilnikom o varstvu gozdov [27].

5.3.4 Odpiranje gozdov z gozdnimi prometnicami, vzdrževanje gozdnih cest in tehnologija pridobivanja lesa

Gradnja gozdnih cest

V novomeškem GGO je bilo z upoštevanjem ekoloških omejitev (GPN, varovalni gozdovi, ekocelice, vodovarstvena, erozijska in plazljiva območja, upravljavske cone detlov, naravne vrednote in arheološka najdišča) izločenih 63 predelov, ki bi jih bilo potrebno odpreti za izvoz lesa v skupni površini 15.017 ha, večinoma v zasebnih gozdovih Bele in Suhe krajine. Izmed njih smo, na podlagi dosežene odprtosti z gozdnimi cestami, pravilne razdalje, bonitete rastišča, stanja sestojev in interesa lastnikov ter lokalnih skupnosti, izločili 27 predelov, ki bi jih bilo potrebno odpreti z gozdnimi cestam (8.371 ha) v prihodnjem desetletju.

Gradnje gozdnih cest pa so mogoče tudi v drugih gozdovih, zlasti v primeru:

- povezovalnih cest v smislu skrajševanja prevoza in oblikovanja krožnega prometa;
- gradnje in rekonstrukcije podaljškov javnih cest, poljskih in gozdnih poti iz naselij v gozdove;
- premika gozdarskega prometa iz naselij;
- gradnje krajših odcepov, ki bodo omogočili umik gozdne proizvodnje z javnih cest.

V primeru pre Kategorizacije gozdnih cest v javne in asfaltiranja javnih produktivnih cest, je zahteva, da se zagotovi ustrezne standarde za nadaljnjo gozdno proizvodnjo.

Novih gozdnih prometnic se na območju botanične, zoološke, ekosistemske, drevesne, hidrološke, podzemeljsko geomorfološke in geološke naravne vrednote ne umešča oz. se zagotavlja ustrezen odmik.

V ekološko in krajinsko občutljivih predelih je potrebno s pomočjo ocene vplivov na ekosisteme ugotoviti najugodnejše poteke tras v skladu z načeli varovanja narave in kvalitet prostora ob zagotavljanju izkoriščanja proizvodnega potenciala gozdov. Predele z izjemno poudarjenimi ekološkimi in socialnimi funkcijami (Kobile, Pendarjevka, Globoke Gače itd.) se ohranja zaprte oz. se v njih načrtuje nižjo gostoto prometnic. Z gozdnimi prometnicami se je potrebno izogibati gozdnim otokom, omejkom, obvodni vegetaciji in posameznim drevesom v gozdnem prostoru in izven gozda, s katerimi se povečuje estetska vrednost krajine.

Načrtovanje in umeščanje gozdnih cest naj se prednostno izvaja v območja gozdov iz karte E brez omejitev in v območja z omejitvami v primeru, da bodo po presoji s strani pristojnih organizacij označena kot ustrezna. Karta je pripravljena tako, da kot omejitve vsebuje erozijska in plazljiva območja (podlaga omejitve pri gradnji po Zakonu o vodah [29] (v nadaljevanju ZV-1)), kulturne spomenike tipa arheološke dediščine, 1. stopnjo poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske pestrosti, 1. stopnjo funkcije ohranjanja varstva naravnih vrednot in cone vrst različnih ptic, predvsem detlov.

Gozdnih prometnic preko izrazitih geomorfoloških oblik kot so korita, slapišča, tolmoni, skalni skoki, ostenja ipd. niso dopustna.

Pri umeščanju in načrtovanju tras gozdnih prometnic je potrebno preveriti območja, pomembna z vidika varstva narave, območja nepremične kulturne dediščine ter varstvena (vodovarstvena območja) in ogrožena območja (plazljiva, erozijska, plazovita in poplavna) po ZV-1 [29]. Pri tem je potrebno upoštevati smernice ZRSVN, ZVKDS in DRSV, zapisane v usmeritvah poglavij 5.3.7, 5.3.8, 5.3.9, 5.3.10 in 5.3.11.

Gradnja vlak

Zaradi povečevanja vožnje s traktorskimi prikolicami in forvarderji, je potrebno rekonstruirati za vožnjo neprimerne vlake, poljske kolovoze in stare gozdne poti.

Sisteme vlak reševati kompleksno in optimalno glede na terenske možnosti večjih območij v povezavi z izdelavo skladišč za nakladanje, ramp, obračališč ter primernih priključkov na javne prometnice.

Zagotoviti vlačenje oz. vožnjo po vlakih in ne vožnjo po celotnem terenu. Omrežje vlak načrtovati na ravni večjih površin in ne posameznih parcel. Kakovost izgradnje vlak izvajati diferencirano glede na funkcijo in obremenjenost (primarne izvoznice širše in bolj poravnane, sekundarne ožje). Prednostno urediti odvodnjavanje in utrditev mehkih slabo nosilnih delov tras.

V odsekih s kombiniranim pravilom z gradnjo vlak pripraviti dostop za stojišča in trase žižnic.

Gradnjo prednostno izvajati v predelih, ki so slabo odprti z gozdnimi vlakami, ciljna gostota vlak je odvisna od terena. Na razgibanih kraških in vrtačastih terenih z večjimi in krajšimi nakloni je primerna listnata oblika mreže vlak z gostoto do 150 m/ha. Na strmih terenih in pobočjih je primerno trasirati pobočne vlake z ustreznim podolžnim naklonom in največjo gostoto do 100 m/ha. V težkih, kraških, skalovitih terenih je lahko gostota vlak do 180 m/ha, če se s tem zmanjšajo poškodbe sestojev in prepreči vožnja izven vlak.

Zasebnim lastnikom gozdov bomo pred objavo razpisov za sofinanciranje PRP organizirali predavanja na temo gradnje gozdnih prometnic, kjer jih bomo seznanili s trenutnimi možnostmi pridobivanja spodbud in problematiko gozdnih gradenj.

Vzdrževanje gozdnih cest

Ohraniti in nadgrajevati je potrebno sistem financiranja in organiziranja rednega vzdrževanja gozdnih cest in omogočiti celoletno izvajanje vzdrževalnih del. Z občinami in ostalimi uporabniki je potrebno doseči dogovor o večjem sofinanciranju rednega in periodičnega vzdrževanja gozdnih cest, ker imajo gozdne ceste tudi javni značaj. Zaradi pomanjkanja sredstev selektivno vzdrževati gozdne ceste glede na prometno obremenitev. Glavna aktivnost naj bo obvladovanje meteorne vode (jarki, dražniki, prečni naklon, redno čiščenje in nadgradnje cevni prepustov), novejši pristopi in metode vzdrževanja cest (plastične cevi za prepuste, drenaža, filci in materiali za povečanje nosilnosti tal, reciklaža obrabne vozne plasti gozdne ceste itd.). Izvajati čimprejšnjo sanacijo gozdnih cest po ujmah in po večji uporabi. Po končanem pravilu sanirati poškodbe na vlakah in poteh, prekopati kolesnice in tako preprečiti izlivanje meteorne vode na cestišče gozdnih cest ter odstraniti ostanke blata in sečnih ostankov na cestnem telesu in obcestnih jarkih. V času velike razmočenosti terena in odjuge je potrebno prilagoditi režim uporabe gozdnih cest.

Sečnja in spravilo

Prevladujoča oblika sečnje in spravila bo še naprej sečnja z motorno žago s pravilom lesa po tleh do kamionske ceste. Povečeval se bo delež spravila po kolesih in strojne sečnje, ki je možna na približno 50 % površine gozda in je manj primerna na skalovitih in strmih terenih in v gozdovih, kjer so poudarjene socialne funkcije, ni pa dovoljena v prebiralnih gozdovih, na slabo nosilnih tleh in v varovalnih gozdovih. Pomembna je izbira ustreznega stroja za strojno sečnjo glede na prevoznost in prehodnost terena, sestoj in nosilnost tal ter dobra priprava in spremljava dela. Upošteva se priporočilo 11, ki presega GGN GGO, iz Okoljskega poročila [24] na strani 182 glede uporabe strojne sečnje na območjih Natura 2000 in v upravljavskih conah.

Večino sečnje izvršiti izven vegetacijskega obdobja. Poseben poudarek posvetiti zmanjšanju poškodb obstoječega drevja, mladovij in na gozdnih tleh s primerno organizacijo in tehniko dela. Čas spravila lesa prilagoditi vremenskim razmeram in razmočenosti terena, ob neugodnih razmerah delo prekiniti. Po sečnji je potrebno zagotoviti sanacijo prometnic ter zagotoviti pretočnosti strug potokov ob gozdnih prometnicah.

Tehnologija sečnje in spravila lesa se načrtuje na nižjih nivojih gozdnogospodarskega in gozdnogojitvenega načrtovanja ob upoštevanju varstvenih režimov ter se pri tem vključuje pristojne službe (ZVKDS, ZRSVN, DRSV).

Pri sečnji in spravilu lesa na botanični, ekosistemski, geološki in površinsko geomorfološki naravni vrednoti se uporablja pravilna sredstva in tehnologijo, ki ne vpliva oz. spreminja življenjskih razmer na rastišču.

Čas izvajanja posegov na botanični, zoološki, ekosistemski in hidrološki naravni vrednosti se prilagodi tako, da poseganje ne sovpada z obdobji, ko živali potrebujejo mir oziroma se ne morejo umakniti (razmnoževanje, vzrejanje mladičev, prezimovanje) ter se rastlinam omogoči semenenje, naravno zasajevanje ali druge oblike razmnoževanja.

Pri sečnji in spravilu lesa je potrebno paziti, da se drevesne naravne vrednote ne poškoduje ter bistveno ne spreminja rastiščnih razmer (svetloba, vodni režim). Drevje se podira stran od naravne vrednote.

Spravilo lesa se preko izrazitih geomorfoloških oblik kot so korita, slapišča, tolmoni, skalni skoki, ostenja ipd., ne izvaja.

Pri sečnji in spravilu lesa na območju podzemeljske geomorfološke naravne vrednote se uporablja biološko razgradljiva olja.

Gospodarjenje na območjih podzemeljske geomorfološke naravne vrednote naj bo prilagojeno oz. prednostno namenjeno krepitvi funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti. Sečnja naj bo selektivna, odstranjuje se zgolj nestabilna in fiziološko prestara drevesa, ki bi lahko povzročila erozijske procese ali ogrožala ostale funkcije na istem prostoru.

V obrežni pas se praviloma ne posega. V kolikor je sečnja potrebna, naj bo le-ta selektivna. Odstranjuje se zgolj nestabilna in fiziološko prestara drevesa, ki bi lahko povzročila erozijske procese ali ogrožala ostale funkcije na istem prostoru.

Na območju drevesne naravne vrednote se ohranja območja, kjer se ne gospodari z gozdom.

Pri uporabi spravila po zraku strogo upoštevati prostorski red, gojitvene potrebe, minimalne koncentracije poseka in estetsko funkcijo.

V zasebnem sektorju je potrebno promovirati delo usposobljenih izvajalcev, povezovanje med lastniki in izobraževanje zasebnih lastnikov gozdov.

Da bi se izognili konfliktom med stroko in ostalo javnostjo pri uporabi strojne sečnje, se osvešča in informira javnosti o izvajanju del. Predvsem na območjih naselij, turističnih točk in kulturno zgodovinskih znamenitosti se preko lokalnih medijev in informativnih tabel obvešča javnost o vzrokih in posledicah oz. pozitivnih straneh uporabe sodobnih tehnologij.

Usmeritve za pridobitev vodnega soglasja in pravice graditi

Za vsak poseg, ki bi lahko trajno ali začasno vplival na vodni režim ali stanje voda, je potrebno v skladu s 150. členom ZV-1 [29] pridobiti vodno soglasje/mnenje o vplivu gradnje na vodni režim in stanje voda, ki ga izda naslovni organ.

Vodno soglasje je potrebno pridobiti za:

- poseg na vodnem in priobalnem zemljišču;
- poseg, ki je potreben za izvajanje javnih služb po ZV-1 [29];
- poseg, ki je potreben za izvajanje vodne pravice;
- poseg na varstvenih in ogroženih območjih;
- poseg zaradi odvajanja odpadnih voda;
- poseg, kjer lahko pride do vpliva na podzemne vode, zlasti bogatenje vodonosnika ali vračanja vode v vodonosnik;
- hidromelioracije in druge kmetijske operacije, gozdarsko delo, rudarsko delo ali drug poseg, zaradi katerega lahko pride do vpliva na vodni režim.

Pri pripravi dokumentacije za posege in gradnjo, za katere je potrebno pridobiti vodno soglasje/mnenje po ZV-1 [29], je treba upoštevati Pravilnik o vsebini vlog za pridobitev projektnih pogojev in pogojev za druge posege v prostor ter o vsebini vlog za izdajo vodnega soglasja [30].

Zacevljanje ali prekrivanje vodotokov je strogo prepovedano, razen na krajših razdaljah, ki omogočajo dostop oz. prehod preko vodotoka v primeru, da gre za objekt javne prometne infrastrukture (most, prepust na javnih cestah in poteh).

Morebitno prečkanje gozdnih prometnic z grapami ali strugami nestalnih vodotokov (mulda, prepust,...) je treba projektno obdelati. Premostitveni objekt mora biti ustrezno dimenzioniran in izveden tako, da bo omogočal nemoten pretok visokih voda. V primeru gradnje prepusta je treba izdelati hidravlični izračun prevodnosti visokih voda. Za prečkanja vodotokov predlagamo večjo uporabo utrjenih muld.

Gradnja gozdnih prometnic v območju vodotokov mora biti takšna, da ne posega v pretočni profil, zagotovljena pa mora biti varnost objektov pred visokimi vodami z verjetnostjo pojavljanja 100 let z zagotovljeno najmanj 0,5 m varnostno višino.

Pri umeščanju in načrtovanju gozdnih prometnic, kot jih definira Pravilnik o gozdnih prometnicah [31] - gozdnih cest, grajenih in negrajenih gozdnih vlak, protipožarnih presek, protipožarnih poti in drugih tras, ki so nujne za izvedbo gozdarskih del (npr. tras žičniških linij), se je potrebno v največji možni meri

izogniti ogroženim, varstvenim in varovanim območjem in predvideti gradnjo izven vodnih in priobalnih zemljišč, kot določa ZV-1 [29] v 14. in 37. členu.

Načrtovanje novih gozdnih prometnic na območju poplav in z njimi povezane erozije, kjer že obstajajo elementi ogroženosti, mora upoštevati pogoje in omejitve iz prilog 1. in 2. Uredbe o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja [32], pri tem pa zagotoviti, da se z načrtovanjem novih gozdnih prometnic ne povečajo obstoječe stopnje ogroženosti na območju in izven njega. V ta namen je treba skupaj z načrtovanjem gradnje načrtovati tudi celovite ukrepe za zmanjšanje poplavne ogroženosti, njihovo izvedbo pa končati pred začetkom gradnje novih objektov.

Na delih, kjer trasa gozdne prometnice poteka vzporedno z vodotokom, naj bo le-ta predvidena izven priobalnega zemljišča. Manjši odmiki so dopustni le izjemoma, na krajših odsekih, kjer iz analize variant izhaja, da so prostorske možnosti močno omejene in bi drugačen potek trase predstavljal nesorazmerno večje stroške, vendar na tak način, da se ne poslabšuje obstoječe stabilnosti in stanja brežin vodotokov.

Odvajanje padavinskih in morebitnih zalednih voda iz območij gozdnih prometnic je treba načrtovati tako, da ne bo prišlo do pospeševanja erozijske moči voda in slabšanja ravnovesnih razmer ter da ne bo prišlo do odvajanja zbranih voda po nestabilnih zemljiščih. Odvajanje padavinskih in zalednih voda po erozijsko nestabilni ali plazljivo ogroženi brežini je treba izvesti v kanaletah ali drugače utrjenih muldah.

Za načrtovane posege na vodovarstvena območja, za katere je določena obveza izdelave Analize tveganja za onesnaženje, mora biti le-ta izdelana in revidirana skladno s Pravilnikom o kriterijih za določitev vodovarstvenih območij [33].

Za načrtovanje tras gozdnih prometnic na plazljivih in erozijskih območjih je potrebno izdelati geološko poročilo s poudarkom na stabilnosti ali erodibilnosti terena, s katerim se ugotovi stopnja tveganja za načrtovane posege s projektnimi rešitvami omilitvenih ukrepov.

Pri načrtovanju posegov je potrebno upoštevati že podeljene vodne pravice, ki so bile pridobljene po 119. členu ZV-1 [29] na območju gozdnogospodarskega načrta.

Investitor mora za posege na vodnem in priobalnem zemljišču v lasti države, ki so dovoljeni skladno z 37. členom ZV-1 [29], skleniti ustrezno stvarno pravno pogodbo, ki takšne posege dovoljuje in velja kot dokazilo o pravici graditi po Gradbenem zakonu [34].

5.3.5 Ohranjanje genetske pestrosti gozdov in zagotavljanje gozdnega reprodukcijskega materiala

Genetska pestrost gozdov je v GGO glede na prevladujoče preddinarsko fitogeografsko območje razmeroma dokaj velika in stabilna. Povečujejo jo še sestoji v dinarskem in subpanonskem fitogeografskem območju. Čeprav Dolenjska velja za »bukovo deželo«, kaže prisotnost 47 različnih drevesnih vrst ter njihova razpršena razporeditev v širšem prostoru na veliko vrstno in genetsko pestrost.

Že izločeni gozdno semenski objekti (GSO) v GGO imajo oblikovano takšno zgradbo gozda, ki bo še naprej omogočala čim bolj obilno in pogosto semenjenje in bo hkrati prilagojena načinu nabiranja semena.

Preglednica 61: Pregled gozdno semenskih objektov v GGO (na dan 1. 1. 2021)

Drevesna vrsta	Ident. številka	Kategorija	Provenienčno območje	Tip	Lastništvo	Površina (ha)
<i>Abies alba</i> Mill.	5,0127	izbran	Preddinarsko	sestoj	državno	25,44
<i>Fagus sylvatica</i> L.	5,0222	izbran	Preddinarsko	sestoj	državno	69,5
<i>Fagus sylvatica</i> L.	5,0223	znano poreklo	Preddinarsko	sestoj	državno	5,00
<i>Fagus sylvatica</i> L.	6,0128	izbran	Dinarsko	sestoj	državno	99,78
<i>Tilia platyphyllos</i> Scop.	6,0262	izbran	Slovenija	sestoj	državno	16,83
<i>Sorbus aria</i> (L.) Crantz	6,0263	znano poreklo	Slovenija	sestoj	državno	50,18
<i>Quercus petraea</i> Liebl.	3,0125	izbran	Predpanonsko	sestoj	zasebno	5,85
<i>Castanea sativa</i> Mill.	3,0264	znano poreklo	Slovenija	sestoj	zasebno	23,00

V GSO jelke (*Abies alba*) z ident. št. 5.0127 in imenom Jelovski boršt prevladujejo negovani debeljaki in sestoji v obnovi, v katerih jelka prevladuje. Zdravstveno stanje sestojev je prav dobro, jelka tudi redno semeni. Ob obilnem obrodu bo še vnaprej ostal prevladujoč način nabiranja semenskega materiala z nabiranjem storžev s tal po poseku minimalno 25 semenskih dreves koncem avgusta in v začetku septembra.

V GSO bukve (*Fagus sylvatica*) z ident. št. 5.0222 in imenom Ustraški boršt (Cerov log), ki je tudi gozdni genski rezervat (GGR), prevladujejo debelejši drogovnjaki in debeljaki bukve. V dobrih semenskih letih je predvideno nabiranje bukovega žira v debeljakih na severnem delu GSO pod najmanj 50 semenskimi drevesi. V osrednjem delu GSO bo potrebno pri redčenju drogovnjakov še naprej pospeševati drevje s kakovostnimi znaki in odstraniti večji delež dreves z nezaželenimi lastnostmi (razsohlost, zasukanost debela, zavistost vlaken, asimetrične krošnje).

V GSO bukve (*Fagus sylvatica*) z ident. št. 5.0223 in imenom Vrhovski boršt prevladujejo bukovi sestoji v obnovi, v katerih je načrtovano pospešeno nadaljevanje naravne obnove in tudi končni posek. Zaradi obilnega podmladka nabiranje žira ni možno, v fazi mirovanja vegetacije se lahko pridobiva le puljenke bukve na poraščenih gozdnih vlakah ter v delu zelo gostega vznika oz. mladja. Proti koncu veljavnosti GGN GGE Šentjernej bo potrebno ta GSO ukiniti.

V GSO bukve (*Fagus sylvatica*) z ident. št. 6.0128 in imenom Pod studentem, ki je tudi gozdni genski rezervat (GGR) in objekt genetskega monitoringa, prevladujejo negovani debeljaki bukve, ki mestoma prehajajo v sestoj v obnovi. V dobrih semenskih letih je predvideno nabiranje bukovega žira v debeljakih pod najmanj 50 semenskimi drevesi. Zaradi močnega podmladka je možno in zaželeno v fazi mirovanja vegetacije in po močnejših deževjih pridobivanje večje količine puljenk bukve.

V GSO lipe (*Tilia platyphyllos*) z ident. št. 6.0262 in imenom Škrilj prevladujejo drogovnjaki in debeljaki bukve. Mogočna semenska drevesa lipe so dediščina opuščenega kočevskega naselja Škrilj. Nabiranje semena je možno izključno na ročni način s plezanjem na drevesa.

V GSO mokovca (*Sorbus aria*) z ident. št. 6.0263 in imenom Kleč prevladujejo slabše negovani drogovnjaki smreke in raznomerni sestoji toploljubnih listavcev, kjer posamezna strma pobočja vrtač in grebenov porašča tudi mokovec. Nabiranje semena je možno izključno na ročni način s plezanjem na drevesa. Pri načrtovanih redčenjih je potrebno obdržati in pospeševati najlepša semenska drevesa mokovca.

V GSO gradna (*Quercus petraea*) z ident. št. 3.0125 in imenom Šterkov gaj, ki je hkrati tudi GGR, prevladujejo drogovnjaki in sestoji gradna v obnovi. V obilnih semenskih letih je možno želod nabirati na površinah gozdnih vlak in močnejše pomlajenih površin pod vsaj 70 semenskimi drevesi.

GSO domačega kostanja (*Castanea sativa*) z ident. št. 3.0264 in imenom Škrbec prevladujejo drogovnjaki in debeljaki kostanja. V obilnih semenskih letih, ki so pogosta, se priporoča nabiranje plodov kostanja pod vsaj 70 semenskimi drevesi.

Za zagotavljanje ustreznega gozdnega reprodukcijskega materiala (GRM) za obnovo s sadnjo bi bilo potrebno najti dodatne nove semenske objekte jelke in gradna v predpanonskem provenienčnem območju.

Zaradi pričakovanih podnebnih sprememb bi bilo potrebno zagotoviti čim večji nabor GRM različnih drevesnih vrst. Poleg osnovnih graditeljic sestojev (jelke, bukve in gradna) bomo med manjšinskimi drevesnimi vrstami poiskali takšne, ki imajo primerne gozdnogojitvene lastnosti in vsaj delni pionirski značaj. Poudarek bo na bolj toploljubnih drevesnih vrstah, ki so hkrati tudi plodonosne oz. pomembne za prostoživeče živali v gozdu in izven gozda. Med primernimi bi bile divja češnja, lipovec, brek in skorš.

Še naprej je potrebno za posamezne drevesne vrste, ki so ogrožene zaradi bolezni, spremljati in iskati posamično drevje ali sestoje, ki kažejo znake večje odpornosti. V sestojih v. jesena, ki so prizadeti zaradi jesenovega ožiga, naj se pri izbiri drevja za posek ohrani določena vitalnejša drevesa.

Med tujerodnimi drevesnimi vrstami, ki bi bile primerne za obnovo s sadnjo, bi pospeševali predvsem duglazijo. Ta bi lahko v bodoče vsaj deloma nadomestila smreko. V ta namen bi bilo potrebno, ob spremembi zakonodaje s področja pridobivanja GRM, preučiti stanje in potencialno registracijo opuščene semenske plantaže zelene duglazije v Črmošnjicah.

5.3.6 Gozdarsko svetovanje, razvoj podeželja, raba lesa in gozdno lesne verige

Ohraniti in okrepiti je potrebno svetovanje lastnikom gozdov pri neposrednem individualnem stiku s terenskimi gozdarji pri skupni izbiri drevja za posek. Za aktualne teme s področja gojenja in varstva gozdov ter tehnologije dela bomo pripravili izvedbene delavnice za lastnike gozdov. Posebno pozornost bomo posvetili izobraževanju mlajših lastnikov, ki še nimajo izkušenj z delom v gozdu.

Skupaj z društvi lastnikov gozdov bomo organizirali predavanja, predstavitve (gozdnogospodarski in gozdnogojitveni načrti), demonstracije in strokovne ekskurzije. Občasno si bomo pri tem pomagali z zunanjimi sodelavci.

Z namenom svetovanja lastnikom se bodo organizirali dogodki in dejavnosti ob Dnevu zemlje in Tednu gozdov, izbor naj lastnika gozda, udeležba lastnikov gozdov na tekmovanjih v delu z motorno žago ter razne ekskurzije, kot npr. ogled licitacije vrednih sortimentov v Slovenj Gradcu. Lastnikom se svetuje in se jih izobražuje tudi pri obnovah načrtov, na tečajih in delavnicah, preko tiskanih publikacij, elektronskih medijev in različnih portalov, npr. na spletni strani ZGS in Gozdarskega inštituta Slovenije.

Z namenom zmanjšanja števila nezgod med zasebnimi lastniki gozdov bo ZGS še naprej organiziral usposabljanja lastnikov gozdov za varno delo v gozdu z motorno žago, traktorjem in traktorsko prikolico ter pri delu v nevarnih razmerah in varovalnih gozdovih. Usposabljanja, tudi v okviru sofinanciranja PRP, bodo izvajali za to usposobljeni inštruktorji ZGS in drugih institucij.

Usmeritve za delo z javnostjo:

- voditi po gozdnih učnih poteh, voditi strokovne ekskurzije in naravoslovne dni, izvajati različna predavanja, prednostno za osnovne in srednje šole iz našega GGO;
- organizirati likovni, literarni, foto,... natečaj na temo gozd, gozdarstvo,...;
- vsako leto organizirati nekaj prireditev ob Tednu gozdov;
- nuditi pomoč pri izvedbi terenskih vaj študentov gozdarstva in drugih naravoslovnih študijev;
- redno vzdrževati in po možnosti posodabljalati gozdne učne poti;
- pripravljati predstavitvene table za posamezne zanimivosti v gozdu;
- pripravljati zloženke, vodnike, filme o gozdu, gozdarstvu, naravovarstvu;
- pripravljati članke za medije, sodelovati v radijskih oddajah;
- sodelovati z novinarji in ostalo zainteresirano javnostjo.

Razvoj podeželja, raba lesa in vzpostavljanje gozdno lesne verige je močno odvisno od finančnih vzpodbud, katerih cilji so intenziviranje gospodarjenja z zasebnimi gozdovi, povečanje sečnje, profesionalizacija dela v gozdovih, zmanjšanje števila delovnih nesreč pri delu v gozdu ter uvajanje učinkovite in okoljsko sprejemljive tehnologije za posek in spravilo lesa.

Z novim Programom razvoja podeželja 2021-2027 bodo lastniki gozdov spet dobili možnost pridobivanja evropskih in nacionalnih sredstev za nakup gozdarske opreme in mehanizacije ter za gradnjo gozdnih

prometnic Prav tako se iz teh sredstev sofinancirajo usposabljanja za varno delo za lastnike gozdov, s katerimi bomo nadaljevali v okviru razpoložljivih finančnih možnosti.

Delež zasebnih lastnikov v območju, ki sami gospodarijo z gozdom, je precejšen, povprečna posest pa majhna in razdrobljena, zato redko pride do večjega interesa lastnikov za povezovanje in kandidiranje na javnih razpisih. Tu je vloga ZGS, da spodbuja lastnike gozdov k povezovanju in skupnemu nastopu pri konkretnih projektih, kot so gradnja cest in vlak, sečnja in spravilo, večja gojitvena dela in sanacije gozdov. V območju uspešno delujejo štiri društva lastnikov gozdov, strojni krožek in nekaj agrarnih skupnostih.

Podpirati je potrebno dopolnilne dejavnosti na kmetiji, ki so povezane s pridobivanjem, predelavo in rabo lesa.

Raba lesa kot domačega in okolju prijaznega materiala ter vira energije ima številne pozitivne socialno-ekonomske in okoljske posledice, ustvarja nova delovna mesta, nove aktivnosti na kmetijah in podeželju, povečan javni prihodek, zmanjševanje nezaposlenosti, zmanjševanje emisij toplogrednih plinov, večjo energetske samooskrbnost, povečevanje intenzitete gospodarjenja z gozdovi ter organiziranje lastnikov gozdov.

Les je prvenstveno namenjen predelavi, za biomaso je primeren le les neustrezne kakovosti ter lesni ostanki, ki ostanejo ob sečnji in predelavi lesa. Spodbujati je potrebno rabo lesne mase v sodobnih kotlovnica s kogeneracijo in daljinskih sistemih ogrevanja za več uporabnikov. Nadaljevati je potrebno z osveščanjem individualnih uporabnikov glede pravilne in okolju prijazne rabe lesa za energetske namene, saj je prav kurjenje nekvalitetnih drv v zastarelih nevzdrževanih pečeh prepoznano kot eden glavnih virov onesnaževanja s trdimi delci.

Usmeritve glede izkoriščanja lesne biomase: iznos sečnih ostankov iz sečenj v razvojni fazi od drogovnjakov do sestojev v obnovi je omejen; pri iglavcih in listavcih je dovoljen iznos sečnih ostankov v obliki vejevine, ki je na debelejšem koncu debelejša od 3 cm; v obdobju, ko drevje še ni v soku, je dovoljen iznos sečnih ostankov, ne glede na dimenzije vejevine, iz sečenj v razvojni fazi letvenjakov.

Svetovalci za učinkovito rabo lesa za energijo na OENM in ostali terenski gozdarji se morajo še naprej usposablјati za ustrezno svetovanje javnosti in lastnikom gozdov glede sodobne in učinkovite rabe lesa.

Z namenom povečanja stopnje predelave lesa v območju v končne izdelke in povečevanja deleža rabe lesa v sklopu zelenih javnih naročil je potrebno razvijati gozdno lesne verige, tudi s pomočjo finančnih podpor MKGP v okviru sofinanciranja PRP in finančnih mehanizmov MGRT. Z različnimi raziskavami in projekti naj bi se vključevala tudi druga ministrstva. Zagotoviti je potrebno pogoje za prehod v nizkoogljično in ekološko učinkovito gospodarstvo.

V zasebnih gozdovih je potrebno skladno z načrti zagotoviti povečanje obsega sečnje in gojitvenih del ter posledično zaslužka iz teh dejavnosti in razvijati ustrezne mehanizme za povezovanje lastnikov, medsosedske pomoč. Potrebno je povečati delež predelave lesa v kvalitetne končne izdelke, razširiti trg za lesne proizvode in storitve ter oblikovati nova delovna mesta.

Upošteva se tudi priporočilo 17 iz Okoljskega poročila [24] na strani 182 glede spodbujanja sodelovanja z lesarstvom in lesarsko industrijo.

5.3.7 Varstvo naravnih vrednot in zavarovanih območij narave

Usmeritve za varovanje zavarovanih območij in naravnih vrednot izhajajo iz Naravovarstvenih smernic, ki smo jih ob pripravi območnih načrtov prejeli z Zavoda RS za varstvo narave [35]. V Prilogi 13.8 je prikazan pregled zavarovanih območij, uradnih objav in varstvenih režimov, v Prilogi 13.9 pregled naravnih vrednot in v Prilogi 13.10 pregled ekološko pomembnih območij.

Pri gospodarjenju z gozdovi se obvezno upoštevajo usmeritve, izhodišča in pogoji za varstvo zavarovanih območij narave, ki so podani z varstvenimi režimi v sprejetih aktih o zavarovanju. V območju je 47 objektov zavarovanih območij, skupaj z varstvenim režimom prikazanih v prilogi 13.8.

Na območju **strogih** naravnih rezervatov je gospodarjenje z gozdovi prepovedano. Prepovedano je umeščanje gozdnih prometnic in vseh ostalih objektov. Prepovedane so krčitve gozdov. Na območjih

sta določeni 1. stopnja funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti in 1. stopnja funkcije varovanja naravnih vrednot.

Na območju naravnih rezervatov je gospodarjenje z gozdovi prepovedano. Prepovedano je umeščanje gozdnih prometnic in vseh ostalih objektov. Prepovedane so krčitve gozdov. Izjemoma so dovoljena dela in ukrepi, ki povečujejo in izboljšujejo lastnosti narave, zaradi katere je bil naravni rezervat določen in so v skladu s cilji zavarovanja. Na območjih sta določeni 1. stopnja funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti in 1. stopnja funkcije varovanja naravnih vrednot.

Pri gospodarjenju z gozdovi na naravnih spomenikih se obvezno upoštevajo usmeritve, izhodišča in pogoji za varstvo zavarovanih območij narave, ki so podani z varstvenimi režimi v sprejetih aktih o zavarovanju. Na območju naravnih spomenikov je prepovedan vsak poseg, ki bi razvrednotil, poškodoval ali uničil lastnosti, zaradi katerih je bil del narave določen za naravni spomenik - gradnje gozdnih prometnic, gospodarjenje z gozdovi in krčitve gozdov so izjemoma dovoljene le, v kolikor to ni prepovedano in je v skladu s cilji zavarovanja. Na najpomembnejših območjih je določena 1. stopnja funkcije varovanja naravnih vrednot.

Pri umeščanju novih gozdnih prometnic se na širših zavarovanih območjih obvezno upoštevajo usmeritve, izhodišča in pogoji za varstvo zavarovanih območij narave, ki so podani z varstvenimi režimi v sprejetih aktih o zavarovanju. Krčitve gozdov se lahko izvajajo le izjemoma, v kolikor niso prepovedane z aktom o zavarovanju in so v skladu s cilji zavarovanja in načrta upravljanja ZO. Ukrepi za izboljšanje lastnosti, zaradi katerih je bilo zavarovano območje določeno, se uskladijo z upravljavcem ZO.

Pri posegih v prostor na širših zavarovanih območjih se obvezno upoštevajo usmeritve, izhodišča in pogoji za varstvo zavarovanih območij narave, ki so podani z varstvenimi režimi v sprejetih aktih o zavarovanju. Krčitve gozdov se lahko izvajajo le izjemoma, v kolikor niso prepovedane z aktom o zavarovanju in so v skladu s cilji zavarovanja in načrta upravljanja ZO. Ukrepi za izboljšanje lastnosti, zaradi katerih je bilo zavarovano območje določeno, se uskladijo z upravljavcem ZO.

Z naravnimi vrednotami je treba ravnati tako, da se ne ogrozi njihov obstoj. Na naravni vrednoti se posegi in dejavnosti izvajajo, če ni drugih prostorskih ali tehničnih možnosti za izvedbo posega ali opravljanje dejavnosti.

Če ni drugih prostorskih ali tehničnih možnosti, se posegi in dejavnosti:

- na površinski in podzemeljski geomorfološki, hidrološki in geološki naravni vrednoti izvajajo v obsegu in na način, da se ne uničijo, poškodujejo ali bistveno spremenijo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto, oziroma v obsegu in na način, da se v čim manjši možni meri spremenijo druge fizične, fizikalne, kemijske, vidne in funkcionalne lastnosti naravne vrednote;
- na drevesni naravni vrednoti izvajajo tako, da se ne zmanjša vitalnost in ne poslabša zdravstveno stanje drevesa ter da se ne poslabšajo življenjske razmere na rastišču;
- na botanični in zoološki naravni vrednoti izvajajo tako, da se ne poslabšajo življenjske razmere rastlin in živali, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto, do takšne mere, da jim je onemogočeno dolgoročno preživetje;
- na ekosistemski naravni vrednoti izvajajo tako, da se ne spremenijo kvalitete ekosistema ter naravni procesi v njem do takšne mere, da se poruši naravno ravnoesje.

Posegi in dejavnosti se zunaj naravnih vrednot, na območju vpliva na naravno vrednoto, izvajajo tako, da vpliv posega ali dejavnosti ne povzroči uničenja ali bistvene spremembe lastnosti, zaradi katerih je bil del narave opredeljen za naravno vrednoto, ali uničenja naravne vrednote.

Na ekološko pomembnih območjih, ki niso tudi posebna varstvena območja, so vsi posegi in dejavnosti možni, načrtuje pa se jih tako, da se v čim večji možni meri ohranja naravna razširjenost habitatnih tipov ter habitatov rastlinskih ali živalskih vrst, njihova kvaliteta ter povezanost habitatov populacij in omogoča ponovno povezanost, če bi bila le-ta z načrtovanim posegom ali dejavnostjo prekinjena.

Pri izvajanju posegov in dejavnosti, ki so načrtovani v skladu s prejšnjim odstavkom, se izvedejo vsi možni tehnični in drugi ukrepi, da je neugoden vpliv na habitatne tipe, rastline in živali ter njihove habitate čim manjši.

Splošne usmeritve za varstvo naravnih vrednot glede na zvrsti:**Botanične naravne vrednote**

- Na botaničnih naravnih vrednotah naj bo gospodarjenje prilagojeno oz. prednostno namenjeno ohranjanju značilnosti naravne vrednote in zagotavljanju njenega varstva.
- Čas izvajanja posegov se rastlinam prilagodi tako, da se omogoči semenjenje, naravno zasajevanje ali druge oblike razmnoževanja.
- Pri sečnji in spravilu lesa na naravni vrednoti se uporablja pravilna sredstva in tehnologijo, ki ne vpliva oz. spreminja življenjskih razmer na rastišču.
- Na naravno vrednoto se ne naseljuje živali ter vnaša rastlin tujerodnih in rastišču neustreznih vrst.
- Na naravni vrednoti se ne uporablja kemičnih sredstev za uničevanje živali in rastlin, razen za namene varstva naravne vrednote.
- Novih gozdnih prometnic se na območje naravne vrednote ne umešča, oz. se zagotavlja ustrezen odmik.
- Na naravni vrednoti se krčenje gozda ne izvaja.

Zoološke naravne vrednote

- Na zooloških naravnih vrednotah naj bo gospodarjenje prilagojeno oz. prednostno namenjeno ohranjanju značilnosti naravne vrednote in zagotavljanju njenega varstva.
- Čas izvajanja posegov se prilagodi živalskim ciklom, tako da poseganje ne sovpada z obdobji, ko potrebujejo mir oziroma se ne morejo umakniti, zlasti v času razmnoževalnih aktivnosti, vzrejanja mladičev, razvoja negibljivih ali slabo gibljivih razvojnih oblik ter prezimovanja.
- Na naravno vrednoto se ne naseljuje živali ter vnaša rastlin tujerodnih in rastišču neustreznih vrst.
- Na naravni vrednoti se ne uporablja kemičnih sredstev za uničevanje živali in rastlin, razen za namene varstva naravne vrednote.
- Novih gozdnih prometnic se na območje naravne vrednote ne umešča, oz. se zagotavlja ustrezen odmik.
- Na naravni vrednoti se krčenje gozda ne izvaja.

Ekosistemske naravne vrednote

- Na ekosistemskih naravnih vrednotah naj bo gospodarjenje prilagojeno oz. prednostno namenjeno ohranjanju značilnosti naravne vrednote (ekosistema) in zagotavljanju njenega varstva.
- Čas izvajanja posegov se prilagodi tako, da poseganje ne sovpada z obdobji, ko živali potrebujejo mir, oz. se ne morejo umakniti (razmnoževanje, vzrejanje mladičev, prezimovanje) ter se rastlinam omogoči semenjenje, naravno zasajevanje ali druge oblike razmnoževanja.
- Pri sečnji in spravilu lesa na naravni vrednoti se uporablja pravilna sredstva in tehnologijo, ki ne vpliva oz. spreminja življenjskih razmer na rastišču.
- Na naravno vrednoto se ne naseljuje živali ter vnaša rastlin tujerodnih in rastišču neustreznih vrst.
- Na naravni vrednoti se ne uporablja kemičnih sredstev za uničevanje živali in rastlin.
- Novih gozdnih prometnic se na območje naravne vrednote ne umešča, oz. se zagotavlja ustrezen odmik.
- Na naravni vrednoti se krčenje gozda ne izvaja.
- Ohranja se območja, kjer se ne gospodari z gozdom.

Drevesne naravne vrednote

- Drevesnim naravnim vrednotam se z gozdnogojitvenimi ukrepi (sproščanje krošnje, odstranjevanje konkurentov) omogoča uspešno rast v sestoju.
- Pri sečnji in spravilu lesa je potrebno paziti se naravne vrednote ne poškoduje ter bistveno ne spreminja rastiščnih razmer (svetloba, vodni režim). Drevje se podira stran od naravne vrednote.
- Novih gozdnih prometnic se na območju rastišča naravne vrednote ne umešča, oz. se zagotavlja ustrezen odmik.
- Po odmrtnju naj se drevesa v gozdu prepušča naravnemu razkroju.

Hidrološke naravne vrednote

- V obrežni pas se praviloma ne posega. V kolikor je sečnja potrebna, naj bo le-ta selektivna. Odstranjuje se zgolj nestabilna in fiziološko prestara drevesa, ki bi lahko povzročila erozijske procese ali ogrožala ostale funkcije na istem prostoru.

- Čas izvajanja posegov v obrežnem pasu se prilagodi živalskim ciklom tako, da poseganje ne sovpada z obdobji, ko potrebujejo mir, oz. se ne morejo umakniti, zlasti v času razmnoževalnih aktivnosti ter vzrejanja mladičev.
- V obrežnem pasu se ne uporablja kemičnih sredstev za uničevanje živali in rastlin.
- Novih gozdnih prometnic se na območje naravne vrednote ne umešča, oz. se zagotavlja ustrezen odmik.
- Na naravni vrednoti se krčenje gozda ne izvaja.

Geološke naravne vrednote

- Novih gozdnih prometnic se na območje naravne vrednote ne umešča, oz. se zagotavlja ustrezen odmik.
- Pri sečnji in spravilu lesa na naravni vrednoti se uporablja pravilna sredstva in tehnologijo, ki bistveno ne vpliva na lastnosti naravne vrednote ter njeno vidno podobo.

Površinske geomorfološke naravne vrednote

- Pri sečnji in spravilu lesa na naravni vrednoti se uporablja pravilna sredstva in tehnologijo, ki bistveno ne vpliva na lastnosti naravne vrednote ter njeno vidno podobo.
- Spravilo lesa se preko izrazitih geomorfoloških oblik kot so korita, slapišča, tolmoni, skalni skoki, ostenja ipd. ne izvaja.
- Gradnja gozdnih prometnic preko izrazitih geomorfoloških oblik, kot so korita, slapišča, tolmoni, skalni skoki, ostenja ipd. ni dopustna.

Podzemeljske geomorfološke

- Ekoloških razmer se v okolici jam in brezen ne spreminja, ohranja se zastrtost nad jamskimi vhodi.
- Gospodarjenje naj bo prilagojeno oz. prednostno namenjeno krepitvi funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti. Sečnja naj bo selektivna, odstranjuje se zgolj nestabilna in fiziološko prestara drevesa, ki bi lahko povzročila erozijske procese ali ogrožala ostale funkcije na istem prostoru.
- V neposredni okolici jam in brezen se ohranja gozdne površine, krčenje gozda se ne izvaja.
- Novih gozdnih prometnic se na območju jam in brezen ne umešča, oz. se zagotavlja ustrezen odmik.
- Pri sečnji in spravilu lesa se uporablja biološko razgradljiva olja.

Oblikovane naravne vrednote

- Na območju oblikovanih naravnih vrednot se lahko izvajajo le posegi, s katerimi se izboljša vitalnost drevoja ter odstranjuje nevarnosti (odstranjevanje suhih vej).
- Odmrla, poškodovana in slabo vitalna drevesa naj se nadomesti z novimi drevesi enake vrste.
- Drevoredov naj se ne prekinja, krči ter drugače zmanjšuje njihove površine.

5.3.8 Varstvo kulturne dediščine

Povzete so Splošne kulturnovarstvene usmeritve za načrtovanje območnih gozdnogospodarskih načrtov z vidika varstva kulturne dediščine [36], ki smo jih prejeli od Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije.

Splošne varstvene usmeritve za območja kulturnih spomenikov, arheoloških najdišč in registrirane dediščine v gozdnem prostoru:

- spodbujanje trajnostne uporabe na način in v obsegu, ki dolgoročno ne povzroča izgube njihovih kulturnih lastnosti;
- spodbujanje vzdržnega razvoja, s katerim se omogoča zadovoljevanje potreb sedanje generacije, ne da bi bila s tem okrnjena njihova ohranitev za prihodnje generacije;
- spodbujanje dejavnosti in ravnanj, ki ohranjajo kulturne, socialne, gospodarske, znanstvene, izobraževalne in njihove druge pomene;
- ohranjanje lastnosti, posebne narave in njihovega družbenega pomena, materialne substance in avtentičnosti lokacije; pomembna je tudi širša krajinska zgradba in prostorska podoba, ohranja se gozdne robove in zaplate v vidnih stikih z enotami kulturne dediščine ter njihov vsebinski in prostorski kontekst (značilne silhuete, vedute in pogledi, razgledišča, kompozicije objektov z značilnim drevjem ter prostorsko pomembnejše vegetacijske in druge krajinske strukture);
- dovoljeni so posegi, ki upoštevajo in trajno ohranjajo njihove varovane vrednote;

- dovoljeni so posegi, ki omogočajo vzpostavitev trajnih gospodarskih temeljev za njihovo ohranitev ob spoštovanju njihove posebne narave in družbenega pomena;
- zbiranje in vlačenje lesa do obstoječih vlak in vlačenje po obstoječih vlakih se opravlja tako, da so negativni vplivi na varovane enote kulturne dediščine minimalni.

Varstvene usmeritve za vplivna območja:

- v vplivnih območjih kulturnih spomenikov velja režim varstva, ki določa, da morajo biti posegi in dejavnosti prilagojeni celostnemu ohranjanju spomenikov tako, da družbeni pomen spomenika v prostoru ni okrnjen;
- v vplivnih območjih registrirane dediščine velja režim varstva, ki določa, da morajo biti posegi in dejavnosti prilagojeni celostnemu ohranjanju dediščine; ohranjajo se prostorska integriteta, pričevalnost in dominantnost dediščine, zaradi katere je bilo vplivno območje določeno.

Dodatni režim varstva arheoloških najdišč:

- posegi in dejavnosti v prostoru se načrtujejo in izvajajo tako, da se arheološka najdišča ohranjajo; gospodarjenje z gozdom je treba prilagoditi tako, da se arheološka najdišča varujejo pred posegi ali uporabo, ki bi lahko poškodovali arheološke ostaline ali spremenili njihov vsebinski in prostorski kontekst.

Prepovedano je predvsem:

- odkopavati in zasipavati teren, graditi gozdne vlake, krčiti gozd ali izvesti posek na golo, odstranjevati koreninski sistem, če to pomeni poseg v arheološke ostaline;
- gospodarsko izkoriščati rudnine oz. kamnine;
- postavljati ali graditi trajne ali začasne objekte, vključno z nadzemno in podzemno infrastrukturo, ter nosilce reklam ali drugih oznak, razen kadar so ti nujni za učinkovito ohranjanje in prezentacijo arheološkega najdišča;

izjemoma je mogoče na arheološko najdišče po pridobitvi kulturnovarstvenega soglasja in izvedbi predhodne arheološke raziskave umestiti prej naštetе nedopustne posege:

- če ni možno najti drugih rešitev ali
- če se na podlagi rezultatov opravljenih predhodnih arheoloških raziskav izkaže, da je zemljišče mogoče sprostiti za gradnjo oz. izvedbo posega.

V tem primeru je treba slediti naslednjim usmeritvam:

- sanitarna sečnja naj se izvede v najmanjšem možnem potrebnem obsegu in zagotovi strokovno spravilo ter odvoz drevnine iz gozda pod nadzorom pristojne območne enote Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije (v nadaljevanju: ZVKDS);
- odstranjevanje štorov/drevesnih panjev naj se izvede s frezami;
- izjemoma je na območju grajskih razvalin, ki so arheološka najdišča, pod nadzorom pristojne območne enote ZVKDS dovoljeno izbiralno redčenje drevja in strokovno spravilo ter odvoz drevnine iz gozda; drevesa, ki se vraščajo v grajsko arhitekturo ali v drugo arheološko zidano substanco, je potrebno strokovno odstraniti, pri čemer ni dovoljeno odstranjevati koreninskega sistema;
- zbiranje in vlačenje lesa do obstoječih vlak in vlačenje po obstoječih vlakih se opravlja tako, da so negativni vplivi na arheološke ostaline minimalni; dela je potrebno izvajati z delovnimi stroji, ki v najmanjšem možnem obsegu obremenjujejo in posegajo v zemeljske plasti; o načrtovanih posegih je potrebno predhodno pisno obvestiti pristojno območno enoto ZVKDS; nastale eventualne poškodbe arheološkega najdišča je potrebno nemudoma dokumentirati in zagotoviti ustrezno zaščito arheoloških ostalin.

Dodatni režim varstva arheoloških ostalin:

- pristojni območni enoti ZVKDS je skladno s predpisi s področja varstva kulturne dediščine treba omogočiti dostop do zemljišč, kjer se bodo izvajala zemeljska dela in opravljanje strokovnega nadzora nad posegi, zato naj lastnik zemljišča/odgovorni vodja o dinamiki izvedbe del obvesti pristojno območno enoto ZVKDS vsaj 10 dni pred pričetkom zemeljskih del;
- ob vseh posegih v zemeljske plasti velja obvezujoč splošni arheološki varstveni režim, ki najditelja/lastnika zemljišča/investitorja/odgovornega vodjo del ob odkritju arheološke ostaline zavezuje, da najdbo zavaruje nepoškodovano na mestu odkritja in o najdbi takoj obvesti pristojno enoto ZVKDS, ki situacijo dokumentira v skladu z določili arheološke stroke; v primeru odkritja arheoloških ostalin, ki jim grozi nevarnost poškodovanja ali uničenja, lahko pristojni organ to zemljišče z izdajo odločbe določi za arheološko najdišče, dokler se ne opravijo raziskave arheoloških

ostalin, oz. se omeji ali prepove gospodarska in druga raba zemljišča, ki ogroža obstoj arheološke ostaline.

Dodatni režim varstva registrirane dediščine:

Območje stavbne dediščine, varuje se:

- gabariti, gradivo, oblikovanost;
- pojavnost in vedute (predvsem pri prostorsko izpostavljenih stavbah);
- celovitost dediščine v prostoru.

Območje naselbinske dediščine, varuje se:

- morfološka zasnova naselja;
- prostorsko pomembnejše naravne sestavine znotraj naselja ali njegovega dela (drevesa, vodotoki);
- prepoznavna lega v prostoru oz. krajini (glede na reliefne značilnosti, poti);
- varuje tudi naravne ter druge meje rasti in robove;
- odnosi med naseljem ali med njegovim delom in okolico (vedute na naselje in pogledi iz njega).

Območje kulturne krajine, območje zgodovinske krajine, varuje se:

- krajinska zgradba in prepoznavna prostorska podoba (naravne in grajene ali oblikovane sestavine);
- značilna obstoječa parcelna struktura, velikost in oblika parcel ter členitve (živice, vodotoki z obrežno vegetacijo, osamela drevesa);
- odnos med krajinsko zgradbo oz. prostorsko podobo in stavbo oz. naseljem;
- preoblikovanost reliefa in spremljajoči objekti, grajene strukture, gradiva in konstrukcije ter likovni elementi.

Območje vrtnoarhitekturne dediščine, varuje se:

- zasnova (oblika, struktura, velikost, poteze);
- grajene in naravne sestavine (vrtna oprema, likovni elementi, rastline, vodni motivi, relief);
- rastišče z ustreznimi ekološkimi razmerami, ki so potrebne za razvoj in obstoj rastlin;
- vsebinska, funkcionalna, likovna in prostorska povezanost med sestavinami prostorske kompozicije in stavbami ter površinami, pomembnimi za delovanje celote.

Območje memorialne dediščine, varuje se:

- avtentičnost lokacije in fizična pojavnost objekta;
- vsebinski, simbolni in prostorski odnos med dediščino in okolico ter vedutami.

Območje druge dediščine, varuje se:

- avtentičnost lokacije in fizična pojavnost objekta ali naprave;
- osnovna namembnost ali primarna raba objekta ali naprave in način njenega delovanja;
- vsebinski in prostorski odnos med dediščino in okolico.

Posegi v kulturno dediščino

ZVKD-1 predpisuje obveznost pridobitve kulturnovarstvenega soglasja:

- kulturnovarstveno soglasje za poseg (28. člen ZVKD-1);
- kulturnovarstveno soglasje za izvedbo raziskave in odstranitve arheološke ostaline ali dediščine (31. člen ZVKD-1).

Za poseg v enoto kulturne dediščine se štejejo vsa dela, dejavnosti in ravnanja, ki kakorkoli spreminjajo videz, strukturo, notranja razmerja in uporabo kulturne dediščine ali jo uničujejo, razgrajujejo ali spreminjajo njeno lokacijo. To so tudi vsa dela, ki se štejejo za vzdrževanje objekta skladno s predpisi s področja graditve objektov, in drugi posegi v prostor, ki se ne štejejo za gradnjo in so dopustni na podlagi prostorskega akta ali drugih predpisov. Zaradi zagotavljanja strokovnega nadzora je o načrtovanih posegih (npr. sanitarna sečnja, izbiralno redčenje ter spravilo in odvoz drevnine iz gozda) treba predhodno pisno obvestiti pristojno območno enoto ZVKDS.

Kadar je načrtovan poseg v enoto kulturne dediščine pod določenimi kulturnovarstvenimi pogoji sprejemljiv in so posegi načrtovani v območjih arheološke dediščine, je potrebno pridobiti tudi soglasje za raziskavo in odstranitev arheološke ostaline po 31. členu ZVKD-1, ki ga izdaja Ministrstvo za kulturo RS.

5.3.9 Natura 2000 in ohranjanje biotske pestrosti

Splošne varstvene usmeritve

S primernim gospodarjenjem ohranяти in vzdrževati ugodno stanje habitatov, še posebej redkih in ranljivih habitatnih tipov gozdov in habitatov redkih ali ogroženih rastlinskih in živalskih vrst.

Z namenom ohranjanja biotske raznovrstnosti in varovanja vseh zavarovanih in ogroženih prostoživečih vrst v GGO, torej tudi vrst, ki si se nahajajo izven varovanih območij narave, pri vseh posegih in dejavnostih na območju gozdnega prostora upoštevati varstvene usmeritve in priporočila, ki so navedena v nadaljevanju.

Krajinski vidik

S svetovanjem lastnikom gozdov in izborom drevja za posek na gozdnem robu poskušati razgibano oblikovati gozdni rob ob kmetijskih površinah (pas zelišč, pas nizkega grmovja, pas nizkega drevja in grmovja).

Osnovati mirne cone ali omejiti gibanje obiskovalcev gozda v območjih habitatov ogroženih živalskih vrst, ki so občutljive za vznemirjanje. Predvsem na območju Kočevskega roga z ureditvijo režima prometa preprečiti negativne vplive na življenjske razmere prostoživečih živali.

Dele gozda, ki so pomembni življenjski prostor redkih in ogroženih živalskih ali rastlinskih vrst, prepustiti naravnemu razvoju, oz. v njih tem vrstam ustrezno prilagojeno gospodariti (ekocelice, naravna zatočišča).

Drevesna sestava in zgradba sestojev

Ohranяти v določenem sestoji redke drevesne in grmovne vrste ter drevje posebnih oblik in varietet.

V gozdu načrtno puščati odmrlo biomaso, drevje z dupli in odmirajoča drevesa, ki ne morejo predstavljati nevarnosti za prenamnožitve glivnih, rastlinskih in živalskih vrst.

Vzdrževati stare sadovnjake in sadno drevje v opuščenih vaseh roškega masiva ter s sadnjo povečati delež sadnega drevja.

Pomlajevanje in obnova

Zagotavljati čim bolj naravno drevesno sestavo in omogočati naravno pomlajevanje. Pri morebitnih sadnjah dati prednost rastišču prilagojenim domačim vrstam in lokalnim proveniencam.

Vnašanje tujerodnih vrst mora biti spremljano, strokovno argumentirano in nadzorovano ter ne sme ogrožati naravnega ravnovesja in ugodnega stanja populacij avtohtonih vrst rastlin in živali.

V podrasti ohranяти grmovni in zeliščni sloj, razen v času obnove gozdov. Pri negi gozda ohranяти grmovno in zeliščno vegetacijo, ki ne ovira razvoja gozdnega mladja.

Sečnja, spravilo in gozdna tehnika

Čas izvajanja posegov, opravljanja dejavnosti ter drugih ravnanj kar najbolj prilagoditi življenjskim ciklom živali in rastlin tako, da se:

- živalim prilagodi tako, da poseganje oz. opravljanje dejavnosti ne, ali v čim manjši možni meri, sovпада z obdobji, ko potrebujejo mir, oz. se ne morejo umakniti, zlasti v času razmnoževalnih aktivnosti, vzrejanja mladičev, razvoja negibljivih ali slabo gibljivih razvojnih oblik ter prezimovanja;
- rastlinam prilagodi tako, da se omogoči semenjenje, naravno zasajevanje ali druge oblike razmnoževanja.

V razdalji vsaj 200 metrov od aktivnih medvedjih brlogov se ne sme izvajati gozdarskih del od sredine decembra do konca aprila. Gozdna infrastruktura se mora graditi v primerni oddaljenosti od brlogov.

Ob vodotokih, izviri in podzemnih jamah vzpostaviti in ohranяти naravno vegetacijo s tesnejšim sklepom ter ohranяти vsaj 5 do 10 m širok pas drevja in grmovja. Po sečnji in spravilu pa iz vodnih teles

odstraniti sečne ostanke. V okolici (30 do 50 m) ohranjati starejše drevje in mrtvo biomaso (sušice, podrtice).

Pri izvajanju del in posegov v gozdu in gozdnem prostoru se uporabljajo stroji in tehnologija z najmanjšim negativnim vplivom na habitate oziroma rastišča.

Gozdovi v območjih Natura 2000 in ekološko pomembnih območjih

Podrobnejše varstvene usmeritve so navedene v tabelarični obliki v Prilogi 6.1 »Cilji in ukrepi« Programa upravljanja območij Natura 2000 za obdobje 2015-2020 (v nadaljevanju PUN [37]), oz. so lahko dodatno določene v naravovarstvenih smernicah [35], kjer se določijo konkretne varstvene usmeritve za doseganje podrobnejših varstvenih ciljev oz. izvajanje podrobnih varstvenih ukrepov (PUN [37], Poglavje 3). Konkretne varstvene usmeritve po upravljavskih conah se v skladu z veljavnim PUN [37] smiselno vključijo v pripravo gozdnogospodarskih načrtov gozdnogospodarskih enot.

Sklep vlade št. 00719-6/205/13 z dne 9. 4. 2015 nalaga ministrstvu in drugim državnim organom ter izvajalcem javnih pooblastil, ki so v PUN [37] določeni kot izvajalci ukrepov, da do izteka programskega obdobja te ukrepe tudi izvedejo. S sklepom vlade št. 35600-5/2020/4 z dne 7. 1. 2021 je vlada podaljšala uporabo podrobnih varstvenih ciljev in ukrepov za njihovo doseganje iz PUN [37], do sprejetja novega programa upravljanja v letu 2022.

Splošne varstvene usmeritve, ki veljajo za vsa območja Natura 2000 znotraj GGO

Na območjih Natura 2000 se posege in dejavnosti načrtuje tako, da se v čim večji možni meri:

- ohranja naravna razširjenost habitatnih tipov ter habitatov rastlinskih ali živalskih vrst;
- ohranja ustrezne lastnosti abiotskih in biotskih sestavin habitatnih tipov, njihove specifične strukture ter naravne procese ali ustrezno rabo;
- ohranja ali izboljšuje kakovost habitatov rastlinskih in živalskih vrst, zlasti tistih delov habitatov, ki so bistveni za najpomembnejše življenjske faze, kot so zlasti mesta za razmnoževanje, skupinsko prenočevanje, prezimovanje, selitev in prehranjevanje živali;
- ohranja povezanost habitatov populacij rastlinskih in živalskih vrst in omogoča ponovno povezanost, če je le-ta prekinjena.

Pri izvajanju posegov in dejavnosti, ki so načrtovani v skladu s prejšnjim odstavkom, se izvedejo vsi možni tehnični in drugi ukrepi, da je neugoden vpliv na habitatne tipe, rastline in živali ter njihove habitate čim manjši.

Na predelih, kjer se pojavljajo invazivne tujerodne vrste (npr. japonski dresnik, zlata rozga in druge vrste), naj se le-te odstranjuje in omejuje (predvsem z ohranjanjem stalnega zastora odraslih dreves in ustreznim pomlajevanjem drevesnih vrst).

Upošteva se tudi priporočilo 6, ki presega GGN GGO, iz Okoljskega poročila [24] na strani 182 glede protokola za sanacijo posledic ujm v predelih, pomembnih za ohranjanje biotske raznovrstnosti in varstva narave.

Podrobnejše in konkretne varstvene usmeritve za območja Natura 2000

Pri izvajanju vseh posegov in dejavnosti v gozdu in gozdnem prostoru GGO znotraj območij Natura 2000, poleg splošnih varstvenih usmeritev, ki veljajo za vsa območja Natura 2000, upoštevati tudi predhodno navedene splošne in posebne varstvene usmeritve namenjene ohranjanju biotske pestrosti.

Nadaljevati z izvajanjem trajnostnega, sonaravnega in večnamenskega gospodarjenja z gozdom.

Ohranjati čim bolj strnjene gozdne komplekse brez večjih infrastrukturnih posegov ter fragmentacije.

Ohranjati uravnoteženo razmerje razvojnih faz in zgradbo gozdov.

Izvajati skupinsko postopno gospodarjenje s pomlajevanjem v manjših pomladitvenih jedrih. Zagotavljati naravno in rastišču prilagojeno drevesno sestavo gozdov ter omogočati naravno pomlajevanje.

Pospeševati minoritetne, ogrožene in plodonosne drevesne in grmovne vrste.

Na območja Natura 2000 ne vnašati živali in rastlin tujerodnih vrst ter gensko spremenjenih organizmov.

Ohranjati vsaj 3 % mrtve lesne mase od celotne lesne zaloge. Izboljšati debelinsko strukturo odmrlega in odmirajočega drevja v prid debelejšemu drevju B in C razširjenega debelinskega razreda.

Ohranjati habitate kot so gozdni robovi, jase, košenice, kali, luže, grmišča in obrežna vegetacija ter gozdne otoke, skupine odraslega drevja in vegetacijske pasove v kulturni krajini.

Varovati, vzdrževati in vzpostavljati nahajališča, zatočišča ter strukture živalskih in rastlinskih vrst (mokrišča, travišča, barja, izviri, jame, brezna, kali, brlogi, gnezda,...).

Preko nahajališč, zatočišč in drugih posebnih habitatov ne trasirati gozdnih prometnic.

Zagotoviti naravno usklajenost gostote parkljaste divjadi, ki omogoča naravno pomlajevanje rastišču primernih vrst.

Ne uporabljati neselektivnih kemičnih sredstev za zatiranje škodljivih organizmov v gozdu.

V neposredni okolici jam in brezen ne izvajati krčitev gozdov. Novih gozdnih prometnic na območju jam ne umeščati, oz. zagotavljati ustrezen odmik. Pri sečnji in spravilu lesa v okolici uporabljati biološko razgradljiva olja.

Rekreacijske in turistične dejavnosti usmerjati izven naravovarstveno najobčutljivejših območij.

Na območju potrjenih teritorijev gozdnega jereba znotraj območja Natura 2000 Kočevsko izločiti sestoje, v katerih naj se vzdržuje svetel in strukturno pester gozd z bogato zastopano grmovno in zeliščno plastjo. Vzpostaviti in vzdrževati dolge in stopničaste gozdne robove ter postopne prehode iz negozdnih površin v gozd (močnejše odkazilo in pomlajevanje na robu gozda). Pri gojitvenih delih ohranjati pionirske vrste, pospeševati lesko in druge plodonosne vrste (jerebika, mokovec, glog, jelša, vrba, češmin ipd.). Ohranjati skupine mlajših smrek. V polmeru 400 m okoli znanih stanišč oblikovati mirne cone, v katerih se vsaj v času od 1. aprila do 30. julija ne izvaja sečnje in spravila lesa ter gradnje oz. priprave gozdnih prometnic.

Na izbranih območjih gozdov, ki so bili poškodovani po ujmah, oz. tam, kjer sukcesija poteka s pomočjo grmovnic (češmin, glog, leska) oz. iglavcev (smreka, jelka), gozd obnavljati počasi (daljše pomladitvene dobe). Zaželeno je tudi sadnja jerebika, mokovca, vrbe, breke, breze, jelše, gloga ipd.

V okviru izdelave GGN GGE znotraj območja Natura 2000 SI3000263 Kočevsko, SI30062 Gradac, SI3000179 Veliko bukove, SI3000063 Metlika, SI3000338 Krka s pritoki in SI3000075 Lahinja izločiti primerne sestoje gozdnih habitatnih tipov (Ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi (Erythronio-Carpinion), Javorovi gozdovi (Tilio-Acerion) v grapah in na pobočnih gruščih).

Z izvedbo ustreznih negovalnih, gojitvenih in varstvenih ukrepov zagotoviti pomlajevanje habitatnemu tipu oz. rastišču primernih vrst.

Novogradnje gozdnih prometnic praviloma usmerjati izven sestojev habitatnega tipa 9180 Javorovi gozdovi (Tilio-Acerion) v grapah in na pobočnih gruščih.

Povečati površine negospodarjenih gozdov v varovanih območjih s prednostnim usmerjanjem v upravljalvske cone. V tem smislu poleg osnovanja novih ekocelic ohraniti tudi površino današnjih gozdnih rezervatov in povečati rezervat Kobile na njegov nekdanji obseg, na območju Globokih Gač in Belih sten pa določene površine dolgoročno izključiti iz gospodarjenja.

Ekocelice prioriteto oblikovati znotraj upravljalvskih con za vrste, vezane na negospodarjene gozdove, v območjih že do sedaj negospodarjenih gozdov oziroma gozdov z nizko intenziteto gospodarjenja v zadnjih 20 letih in v varstvenem pasu gozdnih rezervatov; ključen pogoj je primernost habitatov, pri čemer se zgledujemo po primerih dobrih praks in izdelanih priročnikih (Support, Life Kočevsko).

Ohranjati delež površine gozdov s prevladujočim drevjem nad 30 cm prsnega premera nad 30 %.

Ohranjati površine gospodarskih gozdov z nizko intenziteto gospodarjenja s prevladujočim drevjem nad 30 cm prsnega premera, ki so hkrati del upravljalvskih con. Delež površine gozdov s prevladujočim drevjem nad 30 cm prsnega premera zagotavljati na predpisani vrednosti znotraj upravljalvskih con (50 %), podan v Prilogi 13.12.

Ohranjati površine varovalnih gozdov s prevladujočim drevjem nad 30 cm prsnega premera z nizko intenzivnostjo gospodarjenja, ki so hkrati del upravljalvskih con, v kolikor to ni v neskladju z zagotavljanjem varovalnih učinkov gozda.

Proizvodne dobe v posameznih upravljavskih conah prilagajati glede na naravovarstvene smernice ob upoštevanju strateških usmeritev glede ohranjanja površine varovalnih in gospodarskih gozdov z nizko intenziteto gospodarjenja in zagotavljanja ustreznega razmerje razvojnih faz in zgradbe gozda.

Pri obnovi gozdnih sestojev v posameznih UC upoštevati usmeritve za velikost pomladitvenih jeder, podane v naravovarstvenih smernicah oziroma v PUN za posamezne upravljavske cone oziroma vrste.

Za gozdove, ki so vključeni v območja Nature 2000 ali EPO, so predpisane posebne usmeritve za ohranjanje ugodnega stanja posameznih vrst in gozdnih habitatnih tipov, ki jih je potrebno pri gospodarjenju z gozdovi upoštevati – Naravovarstvene smernice za gozdnogospodarski načrt GGO Novo mesto 2021-2030 [35].

V Prilogah 13.11 in 13.12 je prikazan pregled območij Natura 2000 in konkretne usmeritve po upravljavskih conah.

Splošne varstvene usmeritve, ki veljajo na vseh ekološko pomembnih območjih (EPO)

Na ekološko pomembnih območjih se v primeru obstoja alternativnih možnosti prostorske ureditve ne načrtujejo, če se zaradi njihove izvedbe lahko bistveno poslabša ugodno stanje habitatnih tipov ali vrst, zaradi katerih je ekološko pomembno območje opredeljeno, v drugih primerih pa se načrtujejo tako, da je njihov neugoden vpliv čim manjši.

Na ekološko pomembnih območjih, ki niso tudi posebna varstvena območja, so vsi posegi in dejavnosti možni, načrtuje pa se jih tako, da se v čim večji možni meri ohranja naravna razširjenost habitatnih tipov ter habitatov rastlinskih ali živalskih vrst, njihova kvaliteta ter povezanost habitatov populacij in omogoča ponovno povezanost, če bi bila le-ta z načrtovanim posegom ali dejavnostjo prekinjena.

Pri izvajanju posegov in dejavnosti, ki so načrtovani v skladu s prejšnjim odstavkom, se izvedejo vsi možni tehnični in drugi ukrepi, da je neugoden vpliv na habitatne tipe, rastline in živali ter njihove habitate čim manjši.

Pregled EPO je prikazan v Prilogah 13.10.

5.3.10 Varovalni in zaščitni gozdovi

V razglašeni varovalni gozdovi je pri gospodarjenju potrebno upoštevati z Uredbo [12] predpisan režim gospodarjenja.

Obnovo gozdov na večjih strminah izvajati tako, da bo z naravnim pomlajevanjem zagotovljena stalna pokritost tal z naravno vegetacijo.

Gospodariti z daljšimi proizvodnimi in pomladitvenimi dobami, kot so v ostalih rastiščno podobnih gozdovih.

Sečnje opraviti z namenom dolgoročnega povečanja stabilnosti teh sestojev. V primeru kritične stabilnosti odstraniti prestara drevesa in sanirati erozijska žarišča.

Minimalno posegati v sestoje na najstrmejših, termofilnih pobočjih. V najekstremnejših delih posegati samo v smislu saniranja ali preprečevanja izval in usadov.

Stremeti k skupinsko raznomernim in raznodobnim sestojem. V manj ekstremnih, hladnih rastiščih bukve, oblikovati enomernejše sestoje. Izvajati skupinsko postopno in zastorno gospodarjenje na strmih dolomitnih pobočjih.

Temeljiti na minimalni negi, kjer je ta nujno potrebna za izboljšanje ali ohranitev zagotavljanja varovalne in zaščitne funkcije gozdov.

Pospeševati rastišču in naravnim razmeram primerno drevesno sestavo, ki najbolje zagotavlja uresničevanje varovalne in zaščitne funkcije gozda ter hkrati pomeni glavni ukrep za reševanje povečanih tveganj zaradi podnebnih sprememb v teh gozdovih. Na obrežju rek zaradi erozije ob visokih vodah pospeševati drevesne in grmovne vrste, ki so primerne logom in dobravam.

Uporabljati rastišču in terenskim razmeram prilagojeno sečnjo in tehnologijo spravila lesa. Na najstrmejših predelih uporabiti žičniško spravilo. Omejiti zadiranje z vlakami v strma, dolomitna pobočja. Kljub uporabi žičniškega spravila se je potrebno izogibati odpiranju večjih površin.

Posegi, ki bi zmanjšali zagotavljanje varovalne funkcije teh gozdov, niso dovoljeni.

V varovalnih gozdovih, ki hkrati opravljajo tudi zaščitno funkcijo in so večinoma tudi požarno ogroženi, je potrebno zgraditi oz. vzdrževati protipožarne elemente (poti in preseke).

V gozdovih s poudarjeno zaščitno funkcijo:

- varovati in krepiti grmovni sloj, ki izdatno zaustavlja sprožene skale v pobočjih;
- vzpostaviti strukturo blizu prebiralni (malopovršinsko horizontalno, delno tudi vertikalno strukturirani sestoji), izjemne dimenzije dreves so neprimerne (izvesti posek predebelega, nestabilnega drevja predvsem na območju proženja skalnih podorov);
- na območjih nevarnosti skalnih podorov puščati visoke panje in prečno ležeča debla, prečno zložene sečne ostanke;
- zagotavljati stalno pokritost tal z naravno vegetacijo, dovoljeni so samo malopovršinski ukrepi, pri gradnji vlak je potrebna previdnost in zmernost, tudi na manj strmih predelih nad naselji in objekti;
- načrtovana gozdnogojitvena dela naj bodo manj intenzivna in naj se izvajajo pod strogimi varstvenimi ukrepi (opozorilne table, zapora cest ipd.);
- gozdnih vlak in cest se na strmih in erodibilnih tleh praviloma ne gradi, lahko pa se zgradi prestrezalne prometnice;
- na predelih, kjer gozd ne zagotavlja zadostne zaščite, je potrebno najti rešitev s tehničnimi ukrepi.

Usmeritve, ki izhajajo iz Zakona o vodah in Usmeritev DRSV

Za poplavna območja se določijo vodna, priobalna in druga zemljišča, kjer se voda zaradi naravnih dejavnikov občasno prelije izven vodnega zemljišča. Na poplavnem območju so v skladu s 86. členom ZV-1 [29] prepovedane vse dejavnosti in vsi posegi v prostor, ki imajo lahko ob poplavi škodljiv vpliv na vode, vodna in priobalna zemljišča ali povečujejo poplavno ogroženost območja, razen posegov, ki so namenjeni varstvu pred škodljivim delovanjem voda.

Ohraniti je treba obstoječe retenzijske površine, ureditve pa načrtovati celovito, s ciljem zmanjševanja obstoječe poplavne ogroženosti.

Za erozijsko območje se določijo zemljišča, ki so stalno ali občasno pod vplivom površinske, globinske in bočne erozije vode. Na erozijskem območju je v skladu z 87. členom ZV-1 [29] prepovedano:

- poseganje v prostor na način, ki pospešuje erozijo in oblikovanje hudournikov;
- ogoljevanje površin;
- krčenje tistih gozdnih sestojev, ki preprečujejo plazenje zemljišč in snežne odeje, uravnavajo odtočne razmere ali kako drugače varujejo nižje ležeča območja pred škodljivimi vplivi erozije;
- zasipavanje izvirov;
- nenadzorovano zbiranje ali odvajanje zbranih voda po erozivnih ali plazljivih zemljiščih;
- omejevanje pretoka hudourniških voda, pospeševanje erozijske moči voda in slabšanje ravnovesnih razmer;
- odlaganje ali skladiščenje lesa in drugih materialov;
- zasipavanje z odkopnim ali odpadnim materialom;
- odzemanje naplavin z dna in brežin, razen zaradi zagotavljanja pretočne sposobnosti hudourniške struge;
- vlačenje lesa.

Za plazljivo območje se v skladu z 88. členom ZV-1 [29] določijo zemljišča, kjer je zaradi pojava vode in geološke sestave tal ogrožena stabilnost zemeljskih ali hribinskih sestojev. Na plazljivem območju lastnik zemljišča ali drug posestnik ne sme posegati v zemljišče tako, da bi se zaradi tega sproščalo gibanje hribin ali bi se drugače ogrozila stabilnost zemljišča. Na tem območju je prepovedano:

- zadrževanje voda, predvsem z gradnjo teras, in drugi posegi, ki bi lahko pospešili zamakanje zemljišč;
- poseganje, ki bi lahko povzročilo dodatno zamakanje zemljišča in dvig podzemne vode;
- izvajati zemeljska dela, ki dodatno obremenjujejo zemljišče ali razbremenjujejo podnožje zemljišča;
- krčenje in večja obnova gozdnih sestojev ter grmovne vegetacije, ki pospešuje plazenje zemljišč.

Na območjih, kjer je predvidena ali se zaradi naravnih dejavnikov (okužbe, insekti, vetrolomi, žledolomi ipd.) izvaja intenzivna sečnja, je preredčene in ogoljene površine potrebno ustrezno protierozijsko zavarovati ter predvideti ukrepe in izvesti vse potrebne ukrepe, ki bodo zagotavljali ustrezno stabilnost brežin in preprečevali oz. zadrževali povečan odtok padavin oz. vode, plavin in plavja s teh površin. Ukrepi morajo biti usklajeni s področjem upravljanja z vodami in celovito sistematiko upravljanja in urejanja voda.

Za izboljšanje usmerjanja gospodarjenja na ogroženih območjih po ZV-1 [29] je potrebno izboljšati podlage, kot določa Priporočilo 6 na strani 181 Okoljskega poročila [24].

Druge usmeritve

Ohranja naj se površine varovalnih gozdov s prevladujočim drevjem nad 30 cm prsnega premera z nizko intenzivnostjo gospodarjenja, ki so hkrati del upravljalvskih con, v kolikor to ni v neskladju z zagotavljanjem varovalnih učinkov gozda.

Na nižji ravni upoštevati tudi priporočilo 11 iz Okoljskega poročila [24] na strani 181 glede ohranjanja biotske raznovrstnosti v varovalnih gozdovih.

5.3.11 Upravljanje z vodami

Splošne usmeritve:

V vseh gozdovih s poudarjeno hidrološko funkcijo na prvi in drugi stopnji moramo režim gospodarjenja prilagoditi funkciji in stopnji poudarjenosti funkcije. Na teh površinah je potrebno spoštovati predpisane varstvene režime in vsak poseg v prostor skrbno proučiti.

Usmeritve za krepitev hidrološke funkcije izhajajo iz Zakona o vodah [29] in so obširno predstavljene v Usmeritvah s področja upravljanja z vodami za pripravo GGN [38], ki jih je izdala Direkcija Republike Slovenije za vode.

Vodna in priobalna zemljišča so opredeljena v 11. in 14. členu ZV-1 [29], meje vodnega zemljišča tekočih voda pa še podrobneje v Pravilniku o podrobnejšem načinu določanja meje vodnega zemljišča tekočih voda [39].

Rabo in druge posege v vode, vodna in priobalna zemljišča ter zemljišča na varstvenih in ogroženih območjih ter kmetijska, gozdna in stavbna zemljišča je treba programirati, načrtovati in izvajati v skladu s 5. členom ZV-1 [29] tako, da se ne poslabšuje stanje voda, da se omogoča varstvo pred škodljivim delovanjem voda, ohranjanje naravnih procesov, naravnega ravnovesja vodnih in obvodnih ekosistemov ter varstvo naravnih vrednot in območij, varovanih po predpisih o ohranjanju narave.

Na vodnem in priobalnem zemljišču ni dovoljeno posegati v prostor, razen za izjeme, ki jih določa 37. člen ZV-1 [29]:

- ukrepe, ki se nanašajo na izboljšanje hidromorfoloških in bioloških lastnosti površinskih voda;
- gradnjo objektov, namenjenih varstvu voda pred onesnaženjem;
- gradnjo objektov, namenjenih obrambi države, zaščiti in reševanju ljudi, živali in premoženja ter izvajanju nalog policije;
- zagotovitev varnosti plovbe in zagotovitev varstva pred utopitvami v naravnih kopališčih;
- gradnjo objektov, potrebnih za rabo voda, ki jih je za izvajanje posebne rabe vode nujno zgraditi na vodnem oz. priobalnem zemljišču (npr. objekt za zajem ali izpust vode);
- ukrepe, ki se nanašajo na ohranjanje narave;
- gradnjo objektov grajenega javnega dobra po ZV-1 [29] ali drugih zakonih;
- gradnja objektov javne infrastrukture, komunalne infrastrukture in komunalnih priključkov na javno infrastrukturo, vendar le na krajših odsekih, kjer zaradi naravnih prostorskih omejitev ni možen drugačen potek trase;
- gradnjo pomožnih kmetijsko – gozdarskih objektov zunaj območij naselij na priobalnem zemljišču vodotokov 1. reda, vendar z zagotovljenim minimalnim 15 metrskim odmikom od meje vodnega zemljišča.

Pri načrtovanju je potrebno upoštevati določbe 84. člena ZV-1 [29], da so na vodnem in priobalnem zemljišču prepovedane dejavnosti in posegi v prostor, ki bi lahko:

- ogrožali stabilnost vodnih in priobalnih zemljišč;
- zmanjševali varnost pred škodljivim delovanjem voda;
- ovirali normalen pretok vode, plavin in plavja;
- onemogočili obstoj in razmnoževanje vodnih in obvodnih organizmov.

Pri načrtovanju je potrebno upoštevati določbe 68. člena ZV-1 [29], po katerih je na vodnem in priobalnem zemljišču prepovedano:

- odlaganje in pretovarjanje nevarne snovi v trdni, tekoči ali plinasti obliki;
- odlaganje ali odmetavanje odkopnih ali odpadnih materialov ali drugih podobnih snovi;
- odlaganje odpadkov.

Na vodovarstvenih območjih (skladno s 74. členom ZV-1 [29] jih določi vlada), določenih z namenom zavarovanja vodnega telesa, je treba pri načrtovanju posegov dosledno upoštevati mejo vodovarstvenega območja in njegovih notranjih območij ter vodovarstveni režim iz veljavnega predpisa, ki ureja vodovarstveno območje (predpisi, sprejeti na podlagi 74. člena oz. 60. člena ZV-1 [29]).

V okviru usklajevanja posegov v vodovarstvena območja in varovane pasove vodotokov je potrebno redno sodelovanje s službo pristojno za vode in z upravnimi organi, pri nadzoru virov pitne vode in drugih posegih v varovana, ogrožena in varstvena območja (vodna in priobalna zemljišča, poplavna območja, vodovarstvena območja).

Usmeritve za gospodarjenje z gozdovi:

Na širšem območju visokega krasa gospodariti po sonaravnih načelih, kar na najboljši način zagotavlja stabilnost vegetacije in tal na prepustni apnenčasti podlagi. Na karbonatnih podlagah težiti k naravni drevesni sestavi.

Na vodozbirnih območjih zagotavljati stalno pokrovnost vegetacije, ustrezno razmerje razvojnih faz ter strukturo in ohranjenost gozdov. Kakršnikoli posegi v gozd in gozdni prostor, ki bi lahko negativno vplivali na zagotavljanje hidrološke funkcije gozda (krčitve, gradnja cest ...), niso dovoljeni.

Pospeševati rastišču primerno drevesno sestavo, ki najbolje zagotavlja uresničevanje hidrološke funkcije, in vzdrževati zgradbo gozdov, ki ugodno vpliva na odtok vode.

Ustvarjati pogoje za uspešno naravno obnovo gozdov z daljšimi pomladitvenimi dobami, pomlajevanjem na manjših površinah in z majhno pogostostjo vračanja s sečnjo.

Prilagoditi časovno izvedbo sečnje, izdelave in spravila lesa ter gospodarjenje v okolici kraških jam, izvirov in studencev. V neposredni bližini vodnih virov ni dovoljeno izvajati vodno regulacijskih gradbenih del.

Uporabljati naravi prijazno tehnologijo in naravi neoporečne stroje, prilagoditi gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic ter način skladiščenja in spravila lesa.

Upoštevati omejitve pri sečnji in spravilu za preprečevanje onesnaženja vodnih virov, ohranjati ustrezno širino vegetacije obvodnega pasu.

Izvajati takojšnjo sanacijo poškodovanih gozdov v območju prve stopnje poudarjenosti hidrološke funkcije.

V neposredni bližini hidroloških naravnih vrednot upoštevati usmeritve, prikazane v poglavju 5.3.7.

Smernice za ogrožena območja po ZV-1 [29] (plazljiva, erozijska in poplavna) so obravnavana v poglavju 5.3.10. Usmeritve za pridobitev vodnega soglasja in pravice graditi so navedene v poglavju 5.3.4

5.3.12 Gozdni rezervati in raziskovalni objekti

V območju je 14 gozdnih rezervatov s skupno površino 471 ha, v katerih gospodarjenje ni dovoljeno, ostale dejavnosti pa se izvajajo v skladu z določili Uredbe [12], s katero so razglašeni.

Med njimi je 10 rezervatov z blažjim varstvenim režimom, skozi nekatere ali po njihovem obrobju potekajo planinske in gozdne učne poti: skozi Kobile Evropska pešpot E7, ob rezervatu Radenci nad Kolpo pešpot Radenci – Damelj, ob Podsteniški koliševki Gozdna učna pot Polharska pot – Pogorelec, ob Rožeški koliševki Gozdna učna pot Rožek in Padalska pot na Pogorelec ter ob rezervatu Luknja Gozdna učna pot Luknja. Vse poti je potrebno vzdrževati in zagotavljati njihovo prehodnost, na gozdnih učnih poteh tudi obnavljati table, smerokaze in ostalo infrastrukturo. Vsi ukrepi se izvedejo pod pogojem, da dela ne bodo povzročila škodljive spremembe obstoječega naravnega stanja in škodljivo vplivala na nemoten naravni razvoj v prihodnosti.

Med štirimi rezervati s strogim varstvenim režimom je najmanjši Hrastova loza, kjer so gnezdišča sive čaplje. Zaradi zagotavljanja miru kakršnekoli ureditve (npr. poti), ki bi spodbujale obisk v bližini, niso dovoljene. Najpomembnejši med rezervati so trije pragozdovi: Pečke, Kopa in Gorjanci. V njih je potrebno ob vsakokratni obnovi načrta enote izvesti polno premerbo ter tako zagotoviti kontinuiteto tovrstnega zbiranja podatkov, ki poteka že več desetletij. Pod pogoji, ki jih predpisuje Uredba [12], naj se v pragozdovih izvajajo tudi druge raziskovalne dejavnosti, ki prispevajo k spoznavanju in razumevanju naravnih procesov. V vseh rezervatih s strogim varstvenim režimom rekreativni ali turistični obisk ni dovoljen.

Dolina Kobile predstavlja dobrih 350 ha velik zaprt kotel, v katerem se gospodarjenja z gozdovi ni izvajalo že skoraj stoletje. Zaradi svoje velikosti in nedotaknjenosti predstavlja izjemno priložnost za proučevanje naravnega razvoja gozdov, zato je potrebno rezervat Kobile povečati na njegov nekdanji obseg in nedotaknjeno ohraniti celotno dolino. Kobile predstavljajo eno izmed najpomembnejših območij belohrbskega detla v Sloveniji, zato je potrebno nadaljevati s spremljanjem stanja in raziskovanjem življenjskih procesov te ogrožene vrste.

V varstvenem pasu rezervatov se drevju podaljša proizvodna doba, ohranja se estetsko in biotopsko primerna drevesa (debelejše drevje, drevje z dupli), gozdni red pa se izvaja v minimalnem obsegu, ki še zagotavlja preprečevanje negativnega vpliva na sosednje gozdne površine.

Zagotoviti je potrebno označitev in vzdrževanje označb mej rezervatov in označitev rezervatov s tablami z osnovnimi informacijami na vstopnih točkah in javnih poteh.

V raziskovalne namene se uporabljajo ploskve na Brezove rebri, kjer se proučujejo in številnim obiskovalcem predstavljajo učinki redčenja. Nadaljevati je potrebno z izvajanjem zastavljenih različnih načinov redčenja.

Na hrastovih rastiščih bi bilo potrebno vzpostavitičasne raziskovalne ploskve z izvajanjem različnih sistemov gospodarjenja z namenom proučevanja uspešnost pomlajevanja in preraščanja hrasta.

Na območju dinarskih jelovih gozdov bi bilo smiselno ugotoviti in spremljati vpliv rastlinojede divjadi na gozdno mladje. V ta namen bi bilo primerno pričeti z analiziranjem razlik v vrstni sestavi in višinskem preraščanju podmladka in mladovja med ograjenimi površinami, na katerih je izključen vpliv jelenjadi, in neograjenimi.

V prihodnje je potrebno vzpostaviti sistem stalnega spremljanja stanja in razvoja gozdnih rezervatov ter obstoječih in morebitnih novih raziskovalnih ploskev. Temu mora slediti ureditev javno dostopne zbirke in evidence zunanjih raziskav, ki se izvajajo ali so se izvedle v gozdnih rezervatih. S proaktivnim programom sodelovanja z znanstveno-raziskovalnimi institucijami naj se določi tematike raziskovalnih del in intenzivira raziskovalno dejavnost.

5.3.13 Turizem, rekreacija in ostale socialne vloge gozda

Higiensko-zdravstvena in klimatska funkcija

V okolici večjih krajev in emisijsko motečih objektov je potrebno v čim večji meri ohranjati obstoječe površine gozdov.

Ohranjati in pospeševati je potrebno strukturno in vrstno pestrost, pospeševati naravno drevesno sestavo ter stalno vzdrževati vitalne in stabilne sestoje. Pri obnovi in negi gozdov pospeševati drevesne vrste, ki izkazujejo večjo odpornost proti neugodnim vremenskim dejavnikom, boleznim in onesnaženju.

Redno izvajati ukrepe varstva pred škodljivimi organizmi in boleznimi.

Stremeti k raznomerni, močnejši vertikalni strukturiranosti sestojev. Pospeševati tudi grmovne vrste, še posebej na gozdnem robu, in polnilni sloj. Priporočljivo je malopovršinsko gospodarjenje.

Prepovedane so velikopovršinske sečnja ter direktne premene.

Rekreacija in turizem

Na območjih večjega obiska gozdov pospeševati raznodobno in malopovršinsko zgradbo sestojev, težiti k čimbolj naravni sestavi gozdov in oblikovanju pestrih sestojev, ohranjati večji delež starejših razvojnih faz in gospodariti z višjimi lesnimi zalogami.

Ohranjati posamezna estetsko zanimiva drevesa, drevesa izjemnih dimenzij, plodonosne in cvetoče drevesne vrste.

Izogibati se je potrebno velikopovršinskim posegom, ki so dopustni le izjemoma, v primeru sanacij posledic različnih ujm.

V gozdovih z izjemno poudarjeno rekreacijsko in turistično funkcijo podaljšati proizvodno in pomladitveno dobo, obnovo sestojev pa izvajati postopno in malopovršinsko.

Na točkah s slikovitim razgledom izvajati vedutno sečnjo. Še posebej to velja za okolico planinskih domov, ki so na teh lokacijah prav zaradi izjemnih razgledov.

Izvajanje del v gozdu prilagoditi času, ko ni večjega obiska, posamezne predele celo zapreti za obiskovalce, da se s tem zagotovi varnost, in poskrbeti za dobro označenost območja sečnje. V primeru izvajanja del na območju varovalnega pasu planinske poti o tem obvestiti skrbnika planinske poti, še zlasti v primeru potrebe po objavi obvestila o nevarnosti na poti ali začasni zapor poti.

Z rednim odstranjevanjem podrtega in polomljenega drevja in vejevja vzdrževati prehodnost vseh označenih poti in dostopov do rekreacijsko in turistično zanimivih objektov. Izvajati različne preventivne ukrepe zaradi varnosti obiskovalcev.

Pri gradnji gozdnih prometnic na območju velikega obiska uporabiti primerno mehanizacijo, pri spravilu lesa pa tehnologijo, ki bo imela najmanjše negativne vplive na gozd in obiskovalce.

Gozdne prometnice v teh območjih načrtovati tako, da so lahko namenjene tudi rekreaciji, jih redno vzdrževati, po končanih delih ustrezno sanirati in urediti. Pri načrtovanju novih gozdnih prometnic v največji možni meri upoštevati potek planinske poti, ki je razviden iz evidence gospodarske javne infrastrukture.

Trase planinskih poti po končanem delu (sečnja, spravilo) sanirati v skladu z določili Pravilnika o izvajanju sečnje, ravnanju s sečnimi ostanki, spravilu in odlaganju gozdnih lesnih sortimentov [40]. Nadomestiti poškodovane ali odstranjene planinske oznake oz. o tem obvestiti skrbnika planinske poti.

Na območju večjega obiska skrbno izvajati gozdni red na in ob gozdnih prometnicah.

Javna gozdarska služba mora nuditi strokovno pomoč pri ureditvi rekreacijske infrastrukture (table, smerokazi, razgledišča,...). Pri tem je treba sodelovati s turističnimi, planinskimi, kolesarskimi društvi ter taborniki, skavti in lokalnimi skupnostmi.

Rekreacijsko rabo usmerjati na za to primerna območja, pri tem upoštevati zakonitosti gozdnega prostora, gozdarske in druge dejavnosti v njem ter smernice pristojnih ustanov za varstvo naravne in

kulturne dediščine. Kjer je rekreacijska raba v nesoglasju s pospeševanjem drugih funkcij, se pobude za urejanje poti ali gradnjo drugih rekreacijskih ali turističnih objektov skuša usmeriti na druga območja.

Obisk naj se usmerja v skladu s členitvijo gozdnega prostora z vidika rekreacije in turizma.

Spremljati je potrebno turistični obisk in oceniti vpliv na naravo, z različnimi ukrepi pa poskrbeti za razpršitev obiska v primeru prevelike obremenitve.

Z ustrežno tematiko na učnih poteh in v mestnih gozdovih izboljšati interpretacijo naravne in kulturne dediščine.

Poučna funkcija

Pospeševati vitalnost, naravno sestavo in vrstno pestrost gozdov s poudarjeno poučno funkcijo, ohranjati estetsko zanimiva drevesa in grmovnice, z gozdom gospodariti malopovršinsko, z daljšo proizvodno dobo.

Zaradi varnosti je potrebno izvajati reden nadzor zdravstvenega stanja gozda in po potrebi izvesti sanitarno sečnjo, ob učnih poteh je potrebno posekati vsa suha, nevarna drevesa in odstraniti suhe veje, ki lahko ogrožajo obiskovalce, na območju večjega obiska gozdov redno zagotavljati urejenost sečišč ter zagotoviti stalno urejenost in prehodnost poti.

V času izvajanja gozdnih del je potrebno poskrbeti za varnost obiskovalcev, pravočasno in na primeren način obvestiti obiskovalce o delih ter po potrebi poti za čas izvajanja del zapreti.

Ohraniti obstoječe gozdne učne poti in po potrebi osnovati nove. Vzdrževati obstoječo in po potrebi postaviti novo izobraževalno infrastrukturo (učilnica v naravi, tematska pot,...). Z ustrežno tematiko na učnih poteh izboljšati interpretacijo naravne in kulturne dediščine.

Vzdrževati obstoječe raziskovalne ploskve z namenom izobraževanja različnih javnosti.

Estetska funkcija

Ohranjati strukture gozdnega drevja (gozdne otoke, omejke, obvodno vegetacijo vzdolž strug vodotokov in posamezno drevje ter skupine drevja in grmičevja v gozdnem prostoru in izven gozda), s katerimi se povečuje estetska vrednost krajine. Pri gradnji novih gozdnih prometnic se je potrebno izogibati tem površinam.

Pospeševati estetsko zanimive, minoritetne in cvetoče drevesne in grmovne vrste. Obnovo temeljiti na naravnemu pomlajevanju in ukrepih na manjših površinah.

V gozdovih, ki zakrivajo estetsko moteče objekte, in tistih, ki predstavljajo kuliso različnim objektom, zagotavljati raznodobno, malopovršinsko zgradbo s pestro strukturo rastišču primernih vrst. V bolj obiskanih gozdnih stremeti k večjemu deležu starejši razvojnih faz z visokimi lesnimi zalogami.

Ohraniti sestojni značaj gozda in zeleno kuliso ob pešpoteh in kulturnih spomenikih, paziti na vtis, ki ga ima gozdni prostor v okolici objektov, ki so pomembni z vidika kulturne dediščine, poučne ali rekreativne in turistične funkcije.

Ohranjati zanimivosti v gozdnem prostoru, evidentirati in ohranjati izjemna drevesa.

Obrambna funkcija

Ukrepanje naj bo malopovršinsko, omejeno predvsem na sanitarno sečnjo. Pri oblikovanju sestojev težiti k močnejši vertikalni strukturiranosti sestojev.

Ohraniti vire pitne vode tako kot je navedeno pri hidrološki funkciji.

5.3.14 Druge usmeritve

Gospodarjenje v zasebnih gozdovih

Z namenom izboljšanja realizacije načrtovanih del in uspešnejšega gospodarjenja z zasebnimi gozdovi je potrebno:

- intenzivirati komunikacijo terenskega kadra javne gozdarske službe z lastniki gozdov (svetovanje, informiranje, spodbujanje,...);
- povečati število izobraževalnih dejavnosti vseh oblik in vseh področij – sečnja in spravilo lesa, izvajanje varstvenih in gojitvenih del, varno delo v gozdu, zakonodaja in drugo;
- intenzivirati obveščanje in ozaveščanje lastnikov glede njihovih obveznosti pri gospodarjenju z gozdom;
- v večji meri izkoriščati javne medije za obveščanje in ozaveščanje lastnikov gozdov;
- sodelovati z lastniki pri načrtovanju in izvajanju del za splošnokoristne funkcije;
- nuditi pomoč pri medsebojnem formalnem ali neformalnem povezovanju lastnikov za uspešnejše in racionalnejše delo v gozdu;
- pomagati lastnikom pri sodelovanju z ostalimi institucijami;
- lastnikom pomagati pri postopkih pridobivanja sredstev (so)financiranja izvajanja del in nabave opreme;
- lastnike aktivneje vključiti v procese gozdarskega načrtovanja.

Mestni gozdovi

Lastnosti mestnih gozdov pripisujemo gozdovom v okolici Novega mesta, ki so z odlokom razglašeni za GPN z dovoljenimi ukrepi [11], v okolici Črnomlja in Trebnjega, ki so kot primestni gozdovi opredeljeni v občinskih prostorskih načrtih, in v okolici Metlike, kjer so gozdni otoki z Uredbo [12] razglašeni za varovalne gozdove.

V teh gozdovih je potrebno za zagotavljanje zdravega življenjskega okolja za meščane, za ohranjanje kakovosti pitne vode, narave in kulturne dediščine:

- ohranjati stabilne in vitalne gozdove,
- gradnjo gozdnih prometnic izvajati pod strogimi pogoji in standardi gradnje in vzdrževanja,
- uporabljati prilagojeno tehnologijo pridobivanja lesa in izvajati nadstandardni gozdni red,
- izboljšati stanja območij, ki so pomembna za varstvo narave in območij kulturne dediščine,
- izboljšati interpretacijo naravne in kulturne dediščine v mestnih gozdovih,
- izvajati ukrepe, ki zagotavljajo varnost obiskovalcev.

Ob povečanju obsega pritiskov na mestne gozdove bi bilo potrebno tudi gozdove v okolici Trebnjega in Črnomlja razglasiti za gozdove s posebnim namenom. Gozdarska stroka mora sodelovati tako pri pripravi razglasitvenih aktov kot operativnih načrtov nadaljnjega upravljanja razglašanih gozdov.

Vzpostaviti je potrebno instrument za odkup mestnih gozdov s strani občin, vzpostaviti možnost prevzema upravljanja gozdov od nezainteresiranih lastnikov ter določiti sistem nadomestil zaradi omejitev pri gospodarjenju z gozdovi.

Prebivalce je potrebno ozaveščati o pomenu aktivnega preživljanja prostega časa v naravi za zdravje ljudi, o pomenu mestnih gozdov za kakovost bivanja, za ohranjanje kakovosti in količine virov pitne vode, jih informirati o možnostih rekreacije in pravilih obiskovanja mestnih gozdov ter o odnosu do lastnikov gozdov in do gozdne proizvodnje, jih osveščati o pomenu aktivnega gospodarjenja z gozdovi.

Z ureditvijo vstopnih mest s poenoteno opremo in preglednimi zemljevidi je potrebno omogočiti dostop do mestnih gozdov. Urediti in vzdrževati je potrebno rekreacijsko infrastrukturo: pešpoti, jahalne in kolesarske poti, usmerjevalne in tematske table, klopi, razgledišča ipd.

Izboljšati je potrebno možnosti za vzgojno-izobraževalne aktivnosti v gozdu: urediti učilnice na prostem, tematske poti, učne poligone ter drugo izobraževalno infrastrukturo in programe, v vzgojno izobraževalne programe vključiti spoznavanje pomena mestnih gozdovih.

Za uspešnejše upravljanje z mestnimi gozdovi je potrebno vzpostaviti participativno načrtovanje razvoja gozdov z vključevanjem različnih javnosti (uporabniki, potencialni uporabniki, lastniki, šolske skupine,

lokalni politiki, nevladne organizacije, mnenjski voditelji), pomagati lastnikom gozdov pri gospodarjenju z gozdovi in organizirati lastnike za skupno gospodarjenje z gozdovi, koordinirati organizacijo izvedbe nujnih in potrebnih del v občinskih in državnih mestnih gozdovih ter izvajati monitoring mestnih gozdov: vplivi rekreacijske rabe, stanje sestojev in dreves ob urejenih gozdnih poteh z vidika zagotavljanja varnosti za obiskovalce, stanja rekreacijske infrastrukture in opreme.

Krčitve mestnih gozdov so prepovedane, ravno tako je prepovedan motoriziran promet, razen za potrebe gospodarjenja z gozdovi.

Pridobivanje drugih gozdnih dobrin

V območju pomembnosti čebelje paše je potrebno upoštevati določila in postopke, ki so opredeljeni v čebelarških redih, pri upravljanju gozdov pa je potrebno pospeševati in varovati zdrava in vitalna drevesa medonosnih vrst, saditi drevesa medonosnih vrst in sodelovati pri načrtnem postavljanju čebelnjakov na ustrezna mesta.

Ohranjati in pospeševati je potrebno drevesne (npr. kostanj) in druge vrste (npr. gobe, borovnice), katerih dele se izkorišča kot druge gozdne dobrine. Sečnja in spravilo lesa naj se v območjih intenzivnega nabiranja gob v največji možni meri opravlja izven obdobja najintenzivnejšega nabiranja. Javnost naj se usmerja, izobražuje in informira o omejitvah pri pridobivanju drugih gozdnih dobrin, hkrati pa tudi izvaja neposredni nadzor glede na vsebino Pravilnika o varstvu gozdov [27], zlasti glede nabiranja gob in mahu.

Usmeritve za gospodarjenje s semenskimi sestoji so navedene v poglavju 5.3.5.

5.4 Ukrepi

5.4.1 Možni posek

Načrtovani najvišji možni posek je določen na podlagi stanja sestojev, postavljenih ciljev gospodarjenja in usmeritev.

Preglednica 62: Možni posek po oblikah lastništva

	v 1.000 m ³	m ³ na ha, leto	% od LZ	% od P
Državni gozdovi				
Iglavci	863	3,8	24,4	80,0
Listavci	1.373	6,1	26,6	97,2
Skupaj	2.236	9,9	25,7	89,8
Zasebni gozdovi				
Iglavci	1.260	1,7	24,5	66,0
Listavci	4.407	5,9	26,2	88,3
Skupaj	5.667	7,6	25,8	82,1
Gozdovi lokalnih skupnosti				
Iglavci	25	1,5	22,8	54,5
Listavci	72	4,5	24,4	73,1
Skupaj	97	6,0	24,0	67,3
Skupaj vsi gozdovi v GGO				
Iglavci	2.148	2,2	24,5	70,8
Listavci	5.852	6,0	26,3	90,0
Skupaj	8.000	8,2	25,8	83,9

Presežek starejših sestojev in le 78 % realizacija poseka v preteklem desetletju zahtevata intenzivnejše sečnje, zato je načrtovani posek v absolutni vrednosti skoraj tretjino večji od tistega izpred desetih let in 70 % večji od realiziranega poseka. Dvig intenzivnosti glede na lesno zalogo in prirastek je manjši. Načrtovana intenzivnost poseka je pri listavcih večja kot pri iglavcih, kar temelji na stanju sestojev in je posledica presežene realizacije poseka pri iglavcih in nizke realizacije pri listavcih. V naslednjih tridesetih letih je predviden dvig lesne zaloge z današnjih 318 na 330 m³/ha, zato je načrtovan posek pod višino prirastka. V istem obdobju želimo dvigniti povprečno lesno zalogo drogovnjakov z današnjih 250 na 290 m³/ha in debeljakov s 410 na 450 m³/ha. Zaradi velikih potreb po obnovah sestojev je kar polovica poseka predvidenega iz pomladitvenih sečenj, pri listavcih več kot pri iglavcih.

Zaradi prevladujočega deleža starejših sestojev je največja intenziteta sečnje načrtovana v državnih gozdovih, kjer pomladitvene sečnje predstavljajo 58 % načrtovanega poseka, prebiralne sečnje pa eno desetino. Manjša intenziteta sečenj je načrtovana v gozdovih lokalnih skupnosti, v katerih so lesne zaloge precej nižje kot v ostalih gozdovih.

Najbolj intenzivne sečnje narekuje stanje sestojev v gorskih bukovjih, jelovjih na silikatnih kamninah, podgorskih bukovjih na karbonatnih in mešanih kamninah in jelovih-bukovjih. Najnižja intenziteta sečnje je načrtovana v gradnovih-belogabrovjih in skladno s cilji gospodarjenja s poudarkom na socialnih funkcijah v GPN z dovoljenimi ukrepi.

5.4.2 Ponori ogljika

V obdobju 2021-2030 je glede na določen možni posek ugotovljen stabilen ponor ogljika (slika 8 v poglavju 2.5.), in sicer okvirno v višini 250 Gg CO₂ letno. K ponorom ogljika bodo največ prispevali predvsem naravnemu razvoju prepuščeni gozdovi, torej gozdni rezervati (471 ha) in ekocelice (358 ha), sestoji, v katerih ukrepanje v tem desetletju ni potrebno, ter gozdovi z manjšo intenzivnostjo sečnje, kot so varovalni (1.578 ha) in razglašeni mestni gozdovi (220 ha).

5.4.3 Gojitvena, varstvena in ostala dela

Preglednica 63: Okvirne potrebe po gojitvenih, varstvenih in ostalih delih po oblikah lastništva

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Državni gozdovi		Zasebni in drugi gozdovi		Skupaj	
		minimalno	optimalno	minimalno	optimalno	minimalno	optimalno
Obnova	ha	150	190	850	1.200	1.000	1.390
Nega	ha	1.350	4.000	6.035	9.800	7.385	13.800
Varstvo	dni	1.100	1.300	3.100	3.200	4.200	4.500
Nega habitatov	dni	250	400	250	600	500	1.000

Minimalni in optimalni obseg nege smo določili na podlagi podatkov opisov sestojev za izdelavo načrtov GGE. Kot kriterij za določitev obsega smo upoštevali posamezne razvojne faze mladovij, sestojne zasnove, sklep in dosedanje negovanost. Načrtovana dela omogočajo nemoteno obnovo gozda, znatno zmanjšujejo ogroženost sestojev ter so zelo pomembna za krepitev biološke pestrosti in zdravja gozda oz. dolgoročne stabilnosti gozdnih sestojev.

V minimalni obseg del so vključena dela nege gozdov, ki bodo krepila mehansko stabilnost sestojev in hkrati ohranjala ali še izboljšala odlične in dobre zasnove oz. kakovost v do sedaj nenegovanih do slabo negovanih sestojih. Največji obseg teh del naj bo usmerjen predvsem v nego mladovij in drogovnjakov v zasebnih gozdovih podgorskih bukovij na karbonatnih in mešanih kamninah ter gradnovih-belogabrovjih. Minimalni obseg načrtovanih del nege je za dobrih 60 % manjši, kot je bil načrtovan obseg v preteklem obdobju, in predstavlja za 30 % večji obseg, kot je bila realizacija v preteklem obdobju. Tako veliko spremembo v načrtovanem obsegu negovalnih del pojasnjujemo z zelo slabim interesom lastnikov gozdov za izvedbo nege v manj kakovostnih gozdovih, v katerih je glavni cilj pridobivanje lesa za domače potrebe.

V optimalni obseg negovalnih del so dodatno, poleg minimalnega obsega, vključena tudi dela, ki bi prispevala k dvigu kakovosti slabše negovanih sestojev s pomanjkljivimi zasnovami, v katerih vseeno lahko pričakujemo dobro do odlično kakovost. Nekatera od načrtovanih del bodo prispevala tudi h krepitvi drugih funkcij. Optimalni obseg načrtovanih del nege je za slabih 30 % manjši kot je bil obseg teh del v preteklem obdobju. To razliko pojasnjujemo z dejstvom, da v do sedaj (zelo) dobro negovanih gozdovih z rahlim in pretrganim sklepom v prihodnjem desetletju nismo predvideli izvedbe nege.

Pri obnovi gozdov predstavljajo že načrtovana dela okvirni optimum za doseganje ciljev po RGR. Predvsem v gradnovih-belogabrovjih je potrebno pri uvajanju sestojev v obnovo opraviti tudi pripravo sestojev za nasemenitev in vznik semena. V okviru predvidenih del za obnovo gozdov načrtujemo tudi ukrep obnove s sadnjo sadik gozdnega drevja na skupno 70 ha gozdnih površin. Za to bo potrebno zagotoviti 236.000 sadik, od tega 25 % iglavcev in 75 % listavcev. Potrebe po obnovi s sadnjo lahko dodatno povečajo morebitne naravne ujme, ki bodo prizadele gozdove v naslednjem desetletju. Umetna obnova s sadnjo je sicer omejena na spopolnitve manj kakovostnega mladja na najboljših rastiščih.

Pri načrtovanju minimalnega obsega potrebnega varstva gozdov zaradi vse hujših posledic številnih naravnih ujm, gradacij škodljivcev ter pojava novih bolezni gozdnega drevja predvidevamo vsaj podoben obseg, kot je bil realiziran v preteklem obdobju. Optimalno bi bilo, da je ta obseg razpolovljen, vendar je tak cilj najverjetneje težko dosegljiv.

Zaradi velikega pomena stabilnosti sestojev naj se upošteva priporočilo 15 Okoljskega poročila [24] na strani 181 in okrepi (so)financiranje ukrepov za prilagajanje gozdov na pričakovane podnebne spremembe.

Za izboljšanje realizacije gojitvenih in varstvenih del naj se upošteva tudi priporočili 3 in 15 Okoljskega poročila na strani 180, 181 [24].

Med ukrepi za nego habitatov je v državnih gozdovih težišče na ukrepih vzdrževanja pasišč in vodnih virov ter puščanju predvsem stoječe biomase, v zasebnih gozdovih pa na ukrepih vzdrževanja vodnih virov, puščanju stoječe biomase ter zaščiti obvodnega drevja pred objedanjem. Količino stoječe odmrle mase razširjenega debelinskega razreda C je treba podvojiti, predvsem v državnih gozdovih v conah detlov (ciljne vrednosti glede odmrle lesne biomase so navedene v preglednicah 65 in 66). Med dela za nego habitatov ni zajet ukrep naravni razvoj biotopov (ekocelice). Obseg izločitve ekocelic se opredeli na podlagi ciljev zapisanih v PUN 2000 in na podlagi usklajevanja naravovarstvenih smernic za GGN GGE. Ciljne vrednosti glede površine negospodarjenih gozdov so navedene v preglednici 64.

Dolgoročni varstveni cilji PUN glede deleža negospodarjenih gozdov po posameznih kompleksnih območjih

Preglednica 64: Dolgoročni varstveni cilji PUN glede deleža negospodarjenih gozdov po posameznih kompleksnih območjih

Osrednje cone (iz UC krovnih vrst ptic)	Cilj	Opomba in usmeritev	Povečanje (ha/opisno)
			Skupaj gozdni rezervati + ekocelice brez ukrepanja
Kočevsko - osrednja	ohrani se	Usmerjati v preteklosti nizko intenzivno gospodarjene gozdove z drevjem nad 30 cm premera na območju Poljanske gore in Globokih Gač.	doseganje 5 % negospodarjenih gozdov znotraj Poljanske gore
Gorjanci - Radoha (Gluha loza)	poveča se	Odkupi se nekdanji gozdni rezervat Kobile in se ga ponovno razglasi za gozdni rezervat.	107
Krakovski gozd - Šentjernejsko polje	ohrani se	Prednostno usmerjati v ustrezen habitat nizko intenzivno gospodarjenih gozdov.	0

Ohranja naj se vsaj 3 % mrtve lesne mase od celotne lesne zaloge. Izboljša naj se debelinska struktura odmrlega in odmirajočega drevja v prid debelejšemu drevju B in C razširjenega debelinskega razreda.

V upravljavski coni Gluha loza se v gospodarjenih gozdovih zagotavlja vsaj 15-20 m³/ha odmrle lesne mase listavcev od celotne lesne zaloge. Bistveno je, da se zagotovi primerna struktura odmrlega drevja – večina odmrlega drevja mora biti premera vsaj 30 cm, poudarek naj bo na stoječem odmrlem drevju C razširjenega debelinskega razreda.

V upravljavski coni A – območju triprstega in belohrbtega detla – se zaradi zagotavljanja ustreznih habitatov vrst in ohranjanja biotske raznovrstnosti vsaj 5-10 % gozdov dolgoročno izloči iz gospodarjenja ter prepusti naravnemu razvoju. Zaželeno je, da so izločena območja velika vsaj 20 ha. Prednostno se izloča vrhove, grebene, strme, skalovite in trenutno s prometnicami slabo odprete predele, kjer je več odmrle in odmirajoče lesne mase. Znotraj cone se zagotavlja vsaj 15-20 m³/ha odmrle lesne mase (okvirno 5 % od LZ). Bistveno je, da se zagotovi primerna struktura odmrlega drevja – večina odmrlega drevja mora biti premera vsaj 30 cm, poudarek naj bo na stoječem odmrlem drevju C razširjenega debelinskega razreda, ki ga najbolj primanjkuje. Posamezne skupine odmrlih dreves iglavcev, kjer se sanitarna sečnja ni izvedla pravočasno in ni več nevarnosti za prenamnožitev podlubnikov, naj se prepušča naravnemu razvoju, še posebno v sestojih z drevjem B in C razširjenega debelinskega razreda.

Ciljne vrednosti glede odmrle lesne biomase so navedene v preglednicah 65 in 66.

Preglednica 65: Delež odmrle biomase ter število dreves v B+C debelinskih razredih znotraj upravljavskih con

Osrednje cone (iz UC krovnih vrst ptic)	Dolgoročni cilj			Usmeritev	Cilj	Stanje			
	Ciljna količina v B in C razširjenem debelskem razredu	Ciljni delež odmrle lesne biomase v LZ in B in C v LZ	Odmrta lesna biomasa						
			Št. B+C (stoječih in ležečih odmrlih)			Delež A+B+C v celotni LZ	Delež B+C v celotni LZ	Število stoječih dreves B in C	
			št/ha			%	%	št/ha	
Kočevsko - osrednja	Izloča se vsaj 5-7 stoječih dreves/ha v sestojih s prevladujočim drevjem premera nad 30 cm	več kot 5 % 50 % v B in C	Smiselno se upošteva delež gozdov brez gospodarjenja in delež gozdov z nizko intenziteto gospodarjenja, kjer je večji delež debele odmrle lesne biomase	poveča se	1	3,7	0,5	135	
Gorjanci - Radoha (Gluha loza)	Izloča se vsaj 5-7 stoječih dreves/ha v sestojih s prevladujočim drevjem premera nad 30 cm	več kot 5 % 50 % v B in C	Smiselno se upošteva delež gozdov brez gospodarjenja in delež gozdov z nizko intenziteto gospodarjenja kjer je večji delež debele odmrle lesne biomase	poveča se	3	4,9	1,7	133	
Krakovski gozd - Šentjernejsko polje	Izloča se vsaj 5-7 stoječih dreves/ha v sestojih s prevladujočim drevjem premera nad 30 cm	več kot 5 % 50 % v B in C	Smiselno se upošteva delež gozdov brez gospodarjenja in delež gozdov z nizko intenziteto gospodarjenja kjer je večji delež debele odmrle lesne biomase	poveča se	2	4,4	0,9	105	

Preglednica 66: Delež odmrle biomase ter število dreves v B+C debelinskih razredih znotraj območij Natura 2000 izven osrednjih con kompleksnih območij Natura 2000

Natura 2000 območje	Dolgoročni cilj	Ciljna količina v B in C razširjenem debelskem razredu	Ciljni delež odmrle lesne biomase v LZ in B in C v LZ	Vrsta
Krka s pritoki	poveča se	Znotraj cone vrste puščati 1-2 stoječi hrastovi drevesi C razširjenega debelskega razreda/ha	5 %, povečati delež C	hrastov kozliček

5.4.4 Vlaganja v gozdno infrastrukturo

Gozdne ceste

60 območij, ki bi jih bilo dolgoročno smotrno odpreti z gozdnimi cestami, je izločenih s pomočjo rastrske analize in strokovne presoje in so prikazana na karti. Med njimi je izločenih 29 prioriternih območij s površino 8.371 ha, kjer naj bi se gradilo prometnice v naslednjem ureditvenem obdobju z namenom boljše realizacije načrtovanega poseka in zmanjševanja pravičnih stroškov. Za optimalno odprtost gozdov v območju potrebujemo, ob uporabi sedanjih tehnologij, še 314 km gozdnih cest, od tega 172 km v prioriternih območjih, katerih večina (119 km) je na okoljsko sprejemljivih območjih, preostala pa so na območjih z okoljskimi omejitvami. Gozdne prometnice je možno graditi tudi izven teh območij, tako da se strokovno presodi vsako pobudo za gradnjo.

Realno naj bi se v času veljavnosti načrta zgradilo okoli 50 km gozdnih cest. Potrebno je odpiranje zlasti zasebnih gozdov, kjer je največja omejitev drobna posestniška struktura. Gostitev gozdnih prometnic se bo izvajala zlasti v predelih, kjer bo obstajal skupen interes in volja lastnikov gozdov.

Preglednica 67: Gradnja gozdnih cest, vlak in protipožarnih presek

Vrsta del	Potrebno za optimalno odprtost v km	Prioritetne dolžine odpiranja v naslednjem desetletju v km
Gradnja gozdnih cest	314	50
Gradnja gozdnih vlak	2.000	165
Gradnja protipožarnih presek	0	0

Za gospodarjenje z gozdom je pomembno tudi vzdrževanje obstoječega omrežja gozdnih cest, na katerega bodo v prihodnje zaradi podnebnih sprememb še močnejše vplivale ujme, zato ocenjujemo, da bi bili potrebni stroški vzdrževanja gozdnih cest 796 EUR/km letno.

Vlake

Prednostni predeli za odpiranje z gozdnimi vlakami so prestareli sestoji potrebni obnove in večje površine z dobrimi zasnovami v mlajših razvojnih fazah, kjer so potrebna redčenja. Predvidevamo, da se bo v naslednjem desetletju zgradilo 165 km ter rekonstruiralo 285 km vlak.

V državnih gozdovih se bo intenzivnost gradenj gozdnih vlak bistveno zmanjšala. Nadaljevala naj bi se predvsem tam, kjer so še nekdanje vlake za težke zgibnike in konjsko spravilo oz. so odseki z vlakami slabo odprti. Načrtujemo novogradnjo 40 km in rekonstrukcijo 160 km vlak.

V zasebnih gozdovih je potreba po gradnjah večja, vendar so realne možnosti za gradnjo, kljub raznim načinom subvencioniranja, manjše. Največja omejitev je drobnolastniška struktura zasebnih gozdov, zato se bo nadaljnja gostitev gozdnih prometnic izvajala v predelih, kjer bo obstajal skupen interes in volja lastnikov gozdov. Če želimo realizirati možni posek, bo potrebno vzbuditi interes lastnikov za gospodarjenje in potrebno bo zgraditi precej novih vlak. Največ potreb in možnosti je v zaprtih predelih Suhe in Bele krajine, pobočjih pod Gorjanci in pod roškim masivom. Načrtujemo izgradnjo 125 km in rekonstrukcijo 125 km vlak.

6 OKVIRNO EKONOMSKO VREDNOTENJE GOSPODARJENJA Z GOZDOVI

Okvirno ekonomsko vrednotenje gospodarjenja z gozdovi v okviru lesnoproizvodne funkcije v prihodnjem desetletju ocenjujemo na podlagi razlike med pričakovanimi prihodki in stroški gozdne proizvodnje. V presoji nismo upoštevali subvencij, stroškov gradnje gozdnih cest, stroškov gradnje in vzdrževanja gozdnih vlak, davčnih obveznosti in povračil, stroškov poslovanja gozdnega obrata ali zborničnih članarin ipd.

Pričakovani prihodki

Pričakovane prihodke smo ugotovili na podlagi količine načrtovanega poseka (neto m³), grobe strukture poseka in cen posamezne skupine gozdnih lesnih sortimentov. Kot osnovo smo uporabili strukturo in cene odkupa lesa v letu 2020 po podatkih SURS ter strukturo gozdnih lesnih sortimentov prilagodili razmeram v GGO.

Preglednica 68: Ocena strukture in cene gozdnih lesnih sortimentov

Gozdni lesni sortiment	Delež
Hlodi - iglavcev, skupaj	67 %
Les za celulozo in plošče, iglavcev	23 %
Drug okrogel industrijski les, iglavcev	9 %
Les za kurjavo, iglavcev	1 %
Skupaj iglavci	100 %
Hlodi, hrast	7 %
Hlodi, bukev	20 %
Hlodi ostalih listavcev	3 %
Les za celulozo, plošče in kurjavo, listavcev	62 %
Drug okrogel industrijski les, listavcev	8 %
Skupaj listavci	100 %

Razmerje iglavcev in listavcev v načrtovanem poseku je 27 : 73 %, zato znaša ocena vrednosti povprečnega neto m³ prodanega gozdnega lesnega sortimenta 55,16 EUR.

Pričakovani stroški

Med stroški gozdne proizvodnje smo upoštevali stroške sečnje in spravila lesa, stroške gojitvenih, varstvenih in biomeliorativnih del ter stroške vzdrževanja gozdnih cest.

Stroške sečnje in spravila lesa upoštevamo v višini 20 EUR/m³.

Za izračun stroškov gojitvenih del smo površino potrebnih del (optimalni obseg) pomnožili s 4,8 dnine/ha. Pri gojitvenih, varstvenih in drugih delih smo upoštevali vrednost dnine 133 EUR in dodali 45 % za materialne stroške.

Višino stroškov vzdrževanja gozdnih cest v območju smo ocenili tako, da smo dolžino gozdnih cest pomnožili z oceno vrednosti stroška iz kalkulacije povprečnih stroškov vzdrževanja gozdnih cest za potrebe izdelave ON (796 EUR/km).

Preglednica 69: Ocena ekonomske presoje lesnoproizvodne funkcije

	Ocena v milijon EUR			
	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Pričakovani prihodki	282,00	110,35	4,82	397,17
Stroški skupaj (sečnja in spravilo)	102,01	40,24	1,75	144,00
Stroški gojitvena, varstvena in druga dela – optimalni obseg	10,68	4,21	0,23	15,12
Vzdrževanje gozdnih cest	0,43	0,32	0,01	0,76
Ocena ekonomske presoje	168,88	65,58	2,83	237,29

Rezultat okvirne ocene ekonomske presoje lesnoproizvodne funkcije kaže, da bo, ob prikazanih vhodnih podatkih, dohodek gospodarjenja z gozdovi v GGO, po odšteti stroških gospodarjenja, v prihodnjem desetletju znašal skoraj 24 milijonov EUR letno, kar pomeni dobrih 32 EUR/m³.

7 TVEGANJA ZA URESNIČEVANJE OBMOČNEGA NAČRTA

Na izvajanje načrtovanih ukrepov in doseganje z načrtom postavljenih ciljev vplivajo številni zunanji dejavniki. Gre za tveganja oz. nevarnosti, na katere ne moremo ali zelo težko vplivamo. Na delavnicah so bile izpostavljene spodaj navedene nevarnosti, ki imajo največji vpliv na gozdove in na gospodarjenje z njimi.

Podnebne spremembe in s tem povezane nevarnosti

V zadnjem desetletju se je delež sanitarnih sečenj v primerjavi s predhodnimi obdobji povečal, predvsem je bilo veliko drevja posekanega zaradi napada podlubnikov, pa tudi zaradi ujm (vetrolomi, snegolomi, žledolomi). Glede na napovedane podnebne spremembe je pričakovati še ekstremnejše razmere, ki bodo prinašale še več ujm in prenamnožitev obstoječih kot tudi pojav novih škodljivcev ter širitev tujerodnih invazivnih vrst.

Nekontroliran turizem in rekreacija

V zadnjem obdobju se povečuje obisk tako na rekreacijsko in turistično najbolj zanimivih točkah kot tudi v predelih, kjer v preteklosti obiskovalcev skoraj ni bilo. V porastu je gorsko kolesarjenje. V kolikor ne bo skrbno načrtovan in reguliran, bo imel prekomeren obisk gozda negativne posledice na okolje in na odnos z lastniki gozdov. Zagotovljen mora biti učinkovit nadzor, še posebno nad tistimi oblikami rekreacije, ki ne sodijo v gozdni prostor (motokros, motorne sani,...).

Vpliv politike na stroko

Gozdarska zakonodaja omogoča koriščenje splošno koristnih funkcij tudi nelastnikom gozdov, se pa v družbi pojavljajo interesi za spremembe, ki bi omogočile prevlado zasebnega nad javnim interesom v gozdovih, kar je v določenih primerih (izjemno poudarjene predvsem ekološke funkcije) lahko neprimerno. Trenutno veljavna zakonodaja je premalo stimulativna, morda tudi premalo zahtevna, za boljšo realizacijo načrtovanih del v gozdovih. Tudi kaznovalna politika za vse vrste prekrškov v gozdovih je premalo učinkovita. Slabo premišljene politične odločitve v zvezi z gospodarjenjem z gozdovi ter organizacijo in financiranjem gozdarstva imajo dolgoročni negativni vpliv na gozdove in gozdarstvo.

Porast birokratskih zahtev

Kot v vseh dejavnostih je tudi v gozdarstvu zaznati močan porast birokratskih zahtev ter zapletenih in zamudnih postopkov, ki gozdarske strokovnjake s terena silijo v pisarne in vplivajo na razpoložljiv čas za kvalitetno strokovno delo. Prekomerna birokracija ima za posledico slabše odnose med gozdarskimi službami, lastniki gozdov in ostalo javnostjo.

Drobnoposestniška struktura zasebnih gozdov

Dobra polovica lastnikov gozdov v območju ima posest manjšo od 1 ha, ki se praviloma nahaja na več lokacijah, stanje pa dodatno otežuje solastništva. Malopovršinska lastniška struktura pomeni majhno odvisnost lastnikov od prihodkov iz gozda in s tem nizko realizacijo načrtovanih del. Posledica je oteženo doseganje proizvodnih ciljev in ugodnega stanja gozdov za opravljanje splošno koristnih funkcij. Dodatno ima negativne učinke na negovanost in s tem posledično na zasnovah, kakovosti in mehanski stabilnosti sestojev, k čemur svoj delež prispeva tudi pomanjkanje sredstev za vlaganje v gozdove.

Stanje lesnopredelovalnega sektorja

Zaradi pogostih ujm in neenakomernega pritoka lesa na trg je ta zelo nihal. Kljub v zadnjem desetletju izboljšanjem stanju kapacitet primarne predelave lesa v območju se veliko lesa izvozi v tujino. Pri tem velja izpostaviti, da se je domače povpraševanje povečalo le za les iglavcev, medtem ko je povpraševanje predvsem po lesu manj kvalitetnega lesa listavcev izredno majhno. Možnost prodaje lesa listavcev za predelavo, ki predstavlja večino napadle lesne mase pri gospodarjenju z gozdovi, je sedaj skoraj v celoti odvisna od dveh odkupovalcev iz Italije.

8 OBNOVA NAČRTOV GOZDNOGOSPODARSKIH ENOT

Gozdnogospodarske enote in prva leta veljavnosti njihovih načrtov ostajajo enake, kot so bile določene v preteklem GGN GGO Novo mesto za obdobje 2011-2020.

Preglednica 70: Načrt obnove načrtov gozdnogospodarskih enot

Šifra	GGE	Površina (ha)	Obdobje veljavnosti veljavnega načrta	Prvo leto veljavnosti novega načrta
03	Novo mesto-jug	5.244	2012-2021	2022
04	Novo mesto-sever	4.596	2019-2028	2029
05	Šentjernej	4.156	2020-2029	2030
06	Straža-Toplice	4.063	2018-2027	2028
07	Žužemberk	9.635	2016-2025	2026
08	Krka	5.938	2015-2024	2025
09	Brezova reber	1.726	2015-2024	2025
10	Soteska	1.922	2014-2023	2024
11	Poljane	4.515	2014-2023	2024
12	Črmošnjice	5.944	2017-2026	2027
13	Mirna gora	3.885	2019-2028	2029
16	Semič	4.747	2016-2025	2026
17	Metlika	5.656	2018-2027	2028
18	Trebnje I	4.188	2011-2020	2021
19	Trebnje II	4.577	2013-2022	2023
20	Črnomelj	5.356	2020-2029	2030
21	Stari trg	8.485	2011-2020	2021
22	Adlešiči	7.876	2013-2022	2023
23	Mehovo	5.644	2012-2021	2022

9 METODOLOGIJA IZDELAVE OBMOČNEGA NAČRTA

9.1 Proces izdelave in sprejemanja območnega načrta

Proces priprave in sprejemanja območnih gozdnogospodarskih in lovsko upravljavskih načrtov za obdobje 2021-2030 je obsežen in se je formalno pričel leta 2020 ter je celoti potekal v letu 2021. V letu 2022 se je zaradi postopka celovite presoje vplivov na okolje nadaljeval predvsem postopek sprejemanja območnih načrtov in posledično dopolnjevanje načrtov.

Zaradi usklajevanja številnih interesov, ki jih družba od gozdov pričakuje, je participacija deležnikov v postopku priprave in sprejemanja GGN zelo pomembna. Zato smo v postopek priprave aktivno vključili različno zainteresirano javnost (predstavnike lastnikov gozdov, zastopnikov upravljavcev lovišč, kmetijskega sektorja, služb za varstvo narave, kulturne dediščine, upravljanja z vodami, lokalnih skupnosti,...). Poleg formalno določene participacije deležnikov v okviru zbiranja pobud pred pričetkom izdelave načrta ter v okviru javne razgrnitve in javne predstavitve osnutka načrta smo na ravni Slovenije pripravili predstavitev izdelave in sprejemanja območnih načrtov. V mesecu maju smo po območnih enotah izvedli delavnice, na katerih je bilo predstavljeno stanje in analiza preteklega gospodarjenja. Z udeleženci delavnic so bile opredeljene glavne prednosti, slabosti, priložnosti in tveganja pri gospodarjenju z gozdovi. Izvedli smo anketo za opredelitev pomembnosti različnih ciljev gospodarjenja z gozdovi. V septembru smo oblikovali delavnice za prikaz opredeljenih ciljev, strategij, usmeritev in ukrepov. Pripravili smo osnutek GGN GGO, ki je bil določen na seji strokovnega sveta ZGS dne 10. 12. 2021 in še isti dan skupaj z okoljskim poročilom, z Vlogo za izdajo mnenja o ustreznosti OP in sprejemljivosti vplivov GGN GGO 2021 - 2030 na okolje, poslan na Ministrstvo za okolje in prostor. Po prejemu mnenja o ustreznosti okoljskega poročila je bil GGN GGO Novo mesto javno razgrnjen med 26. 7. in 2. 9. 2022. Dne 2. 9. 2022 je bila izvedena javna obravnava GGN GGO Novo mesto. Do vseh zbranih pripomb se je dne 25. 10. 2022 opredelil svet OE Novo mesto. GGN GGO Novo mesto je bil skladno z omilitvenimi ukrepi iz okoljskega poročila in utemeljenimi pripombami na GGN GGO Novo mesto dopolnjen.

Vzporedno s pripravo GGN GGO je potekal tudi proces izdelave okoljskega poročila [24] in dodatka za varovana območja [21] v postopku Celovite presoje vplivov na okolje. Izvedeno je bilo interno vsebinjenje in vsebinjenje s sektorji, na katerih smo skupaj z udeleženci identificirali potencialne vplive, določili okoljske cilje in kazalnike ter merila vrednotenja. Osnutek okoljskega poročila in dodatka na varovana območja je bil prav tako obravnavan na seji strokovnega sveta ZGS dne 10. 12. 2021 in istega dne z vlogo za izdajo mnenja o ustreznosti OP in sprejemljivosti vplivov GGN GGO 2021 - 2030 na okolje poslan na Ministrstvo za okolje in prostor. Pripravljen okoljsko poročilo smo večkrat usklajevali z mnenjedajalci in 7. 6. 2022 prejeli mnenje Ministrstva za okolje in prostor o ustreznosti okoljskega poročila. Okoljsko poročilo je bilo z načrti razgrnjeno med 26. 7. in 2. 9. 2022 ter predstavljeno na javni obravnavi 2. 9. 2022. Opredelili smo se do vseh prejetih pripomb in pripravili dopolnjeno okoljsko poročilo z dodatkom na varovana območja. Dne 23. 2. 2023 smo prejeli odločbo Ministrstva za okolje, podnebje in energijo o okoljski sprejemljivosti GGN GGO, kar je bil pogoj za nadaljnji postopek sprejemanja. Dne 18. 5. 2023 je bil na 11. redni seji Sveta Zavoda za gozdove Slovenije določen predlog GGN GGO Novo mesto, ki je bil skupaj z ostalimi GGN GGO dne 22. 5. 2023 poslan na ministrstvu pristojni za okolje, prostor in vode ter ohranjene narave v mnenje. Po prejemu mnenj obeh pristojnih ministrstev ob koncu junija 2023 je bil GGN GGO poslan v sprejem.

9.2 Viri in zbirke podatkov

Območni načrt je izdelan na podlagi podatkovnih zbirk veljavnih GGN GGE, ki se posodablja na ZGS in hranijo na podatkovnem skladišču. Upoštevani so bili podatki o sestojih, odsekih in stalnih vzorčnih ploskvah GGN GGE s prvim letom veljavnosti med 2011 in 2020. Zbirke podatkov so bile pred obdelavo usklajene z veljavno Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom [12]. Narejene so bile naslednje korekcije:

- po odsekih smo uskladili podatke o kategoriji varovalnih gozdov (datoteka: odsek) v skladu z Uredbo [12],
- po odsekih smo uskladili podatke o kategoriji gozdov s posebnim namenom, kjer ukrepi niso dovoljeni (datoteka: odsek), v skladu z Uredbo [12],
- glede na kartiranje gozdnih rastiščnih tipov v preteklem obdobju in tipologijo gozdnih rastiščnih tipov (Kutnar in sod., 2012 [41] in Bončina in sod. 2021 [5]) smo korigirali podatek o gozdnih rastiščnih tipih (datoteka: odseki_gozdne_združbe).

Orografske značilnosti (tipi površja in pokrajin) in značilnosti podnebja (podnebni tipi) smo opredelili na podlagi Geografskega atlasa Slovenije. Na podlagi podatkov ARSO o padavinah in temperaturah zraka za obdobje 1971-2019 za dvajset ključnih meteoroloških postaj v Sloveniji, smo prikazali grafikone referenčnih meteoroloških postaj glede na v GGO prisotne podnebne tipe.

Za vegetacijski oris območja smo pripravili posodobitev v prejšnjem načrtu uveljavljene obravnave rastišč z gozdnimi združbami v obravnavo rastišč z gozdnimi rastiščnimi tipi, ki predstavljajo osnovno enoto obravnave gozdne vegetacije. Gozdni rastiščni tipi so opredeljeni po Tipologiji gozdnih rastiščnih tipov Slovenije (Kutnar in sod., 2012 [41]), ki je bila nedavno posodobljena (Bončina in sod., 2021 [5]). Tipologija gozdnih rastiščnih tipov omogoča enotno in stabilnejše obravnavanje gozdne vegetacije in primerljivost v celotnem slovenskem prostoru. Posodobljena je bila podatkovna baza podatkov gozdnih rastiščnih tipov (datoteka: odsgzd).

Opis demografskih in socialnih razmer je narejen na podlagi statističnih podatkov zadnjega popisa prebivalstva.

Vir podatkov za opredelitev števila gozdnih posestnikov, posestne strukture in velikosti posesti v GGO je podatkovna zbirka, ki je nastala v okviru študije Medved in sod. 2010 (IUFRO Bled) in bila uporabljena že v prejšnjem načrtu. Osnova za izračun posestne strukture gozdnih posestnikov so bili prostorski podatki GURS (2021) o vseh lastnikih zemljišč v Sloveniji (parcele z atributnimi podatki). Iz podatkov smo na podlagi sestojne karte (ZGS 2021) izbrali le gozdne parcele, ki so bile osnova za izdelavo baze vseh posesti ter lastnikov gozdov po GGO. Te smo glede na obseg gozda, ki ga imajo v lasti, uvrstili v enega od velikostnih razredov in kategorijo lastništva, kateri pripada (zasebni gozd, gozd lokalne skupnosti, državni gozd).

Dolžino gozdnih cest za izračun odprtosti gozdov in določitev razmer za pridobivanje lesa smo določili na podlagi Evidence gozdnih cest, ki jo vodi ZGS in usklajuje z lokalnimi skupnostmi, in sicer po metodologiji, ki je bila prvič uporabljena pri območnih načrtih za obdobje 2011-2020 in je podrobneje predstavljena v delu Krč in Beguš, 2013 [42].

Izračun ohranjenosti drevesne sestave smo naredili na podlagi metodologije Bončina in sod. 2017 [19]. Kot osnovo za trenutno drevesno sestavo na ravni odseka smo uporabili agregirane podatke o deležih lesne zaloge posameznih skupin drevesnih vrst po sestojih. Naravno sestavo po gozdnih rastiščnih tipih smo izračunali na osnovi vodilnega gozdnega rastiščnega tipa v odseku. Izračunali smo evklidske razdalje med naravno in trenutno drevesno sestavo na ravni odseka ter maksimalne evklidske razdalje. Izračunali smo indeks spremenjenosti, ki je bil osnova za izračun ohranjenosti (100 minus spremenjenost).

Dobljene vrednosti smo rangirali v štiri razrede:

1 ohranjeni	tuje ali redko prisotne drevesne vrste je do 30 %;
2 spremenjeni	tuje ali redko prisotne drevesne vrste je 31 do 70 %;
3 močno spremenjeni	tuje ali redko prisotne drevesne vrste je 71 do 90 %;
4 izmenjani	tuje ali redko prisotne drevesne vrste je več kot 90 %.

Podlaga za prikaz strukture zemljiških kultur je zbirka atributivnih in grafičnih podatkov o dejanski rabi tal iz konca leta 2020, ki jo vodi in obnavlja MKGP.

Prikazi kakovosti gozdnega drevja, poškodovanosti drevja in prikaz odmrlega drevja so narejeni na podlagi izračuna podatkov iz baze podatkov stalnih vzorčnih ploskev. Podatki o poškodovanosti mladovja so dobljeni iz popisa objedenosti gozdnega mladja.

Določitev okvirnih proizvodnih dob in modelnega razmerja razvojnih faz smo za razliko od preteklih načrtov preverili in ustrezno korigirali z izračuni razvojnih starosti po podatkih stalnih vzorčnih ploskev (Kadunc in sod. 2013 [20]).

Na podlagi sprememb Pravilnika o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo [43] ter najnovejših razpoložljivih prostorskih informacijskih slojev različnih institucij in uporabnikov prostora je bila prenovljena karta funkcij. Za pripravo karte funkcij so bile uporabljene baza prostorskih podatkov ZGS [44], Naravovarstvene smernice ... [35], Splošne kulturnovarstvene usmeritve ... [36] in Usmeritve s področja upravljanja z vodami ... [38].

Na podlagi Pravilnika o varstvu gozdov [27] je bila posodobljena karta požarne ogroženosti gozdov po metodologiji iz pravilnika. Uporabljeni so bili najnovejši podatki ARSO o vremenu in podnebjju za obdobje 1991-2020.

Okvirno ekonomsko vrednotenje smo opravili za lesnoproizvodno funkcijo na podlagi razlike med pričakovanimi prihodki in stroški gozdne proizvodnje. V presoji nismo upoštevali subvencij, davčnih obveznosti in povračil, stroškov poslovanja gozdnega obrata ali zborničnih članarin ipd. Pričakovane prihodke smo ugotovili na podlagi količine najvišjega možnega poseka v ureditvenem obdobju (neto m³), grobe strukture poseka in cen posamezne skupine gozdnih lesnih sortimentov. Kot osnovo smo uporabili strukturo in cene lesa, ki jih vodi SURS. Za cene lesa smo vzeli podatke SURS za obdobje 1. 7. 2020 do 30. 6. 2021, strukturo lesa smo ocenili za potrebe GGO. Med stroški gozdne proizvodnje smo upoštevali stroške sečnje in spravila lesa (osnova Gozdarski inštitut Slovenije – WoodChainManager), stroške gojitvenih del (osnova Pravilnik o financiranju in sofinanciranju vlaganj v gozdove [28]), stroške varstvenih in biomeliorativnih del in stroške vzdrževanja gozdnih cest (kalkulacija na podlagi metodologije, ki je opredeljena v Uredbi o pristojbini za vzdrževanje gozdnih cest [17]).

Prostorski in opisni podatki s podatkovnega skladišča ZGS iz leta 2021:

- (a) opisni podatki o:
 - odsekih;
 - gozdnih rastiščnih tipih v odsekih;
 - sestojih;
 - drevesni sestavi sestojev;
 - lastniški strukturi sestojev;
 - načrtovanih ukrepah v sestojih;
 - ploskvah;
 - drevesih na ploskvah;
 - izračunih glavnih gozdnih fondov na ploskvah;
 - odmrlem drevju na ploskvah;
- (b) prostorski podatki
 - odseki;
 - oddelki;
 - prikaz gozdnega in negozdnega prostora, gozdni prostor sestavljajo gozdni sestoji in ostale negozdne površine ekološko oz. funkcionalno povezano z gozdom, ki skupaj z njim zagotavlja uresničevanje funkcij gozda;
 - ploskovni sloji funkcij;
 - točkovni sloji funkcij;
 - linijski sloji funkcij;
 - krajinski tipi;
 - varovalni gozdovi;
 - gozdni rezervati;
 - mirne cone;
 - gozdne ceste;
 - lovsko upravljavska območja;
 - nelovne površine;
 - krmišča;
 - stalne vzorčne ploskve;
- (c) zbirke podatkov za analizo preteklega gospodarjenja
 - evidenca poseka;
 - evidenca gozdnogojitvenih, varstvenih in drugih del;

- evidenca (so)financiranja vlaganj v gozdove;
- evidenca gozdnih požarov;
- opisni podatki o pojavu škodljivih dejavnikov ZGS in GIS;
- evidenca gozdnih cest;

(d) šifranti

Vsi pri obdelavah uporabljeni šifranti imajo podlago v Pravilniku o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo [43].

Za izdelavo GGN GGO so bili uporabljeni tudi različni prostorski in opisni podatki ostalih institucij in uporabnikov prostora:

- MOP - Geodetska uprava Republike Slovenije: kataster gospodarske javne infrastrukture, pregledne karte v različnih merilih (1: 25.000, 1: 50.000, 1:250.000), karta EHIS, karta naselij, občin, UE, prostorskih enot, kataster stavb, REN;
- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije: karta rabe tal (2009, 2021);
- MOP - Agencija Republike Slovenije za okolje: sloji naravnih vrednot (območja, točke in jame), ekološko pomembna območja (EPO), karta projektne hitrosti vetra 10 m nad tlemi (10 sekundni interval), povprečna letna hitrost vetra 1994-2001, karta pojavljanja snežnih plazov (2020);
- DRSV - Direkcija Republike Slovenije za vode: Karte poplav s slojem katastrofalnih, pogostih in redkih poplav, sloji vodnih teles površinskih voda, kategorizacija vodotokov, vodovarstvenih območij (cone), integralne karte razredov poplavne nevarnosti, ostale karte DRSV (poplavni dogodki, vodna dovoljenja, izviri vode, jame);
- MK - Ministrstvo za kulturo: register kulturne dediščine s priročnikom (2021);
- GIS - Gozdarski inštitut Slovenije: Karta raziskovalnih ploskev (Nivo II) (2021), Karta semenskih sestojev (2021);
- ZRSVN - Zavod Republike Slovenije za varstvo narave: karte zavarovanih območij (2021), karte naravnih vrednot (2021);
- GZS - Geološki zavod Slovenije: Zemljevid verjetnosti pojavljanja plazov v Sloveniji;
- PZS - Planinska zveza Slovenije: Planinske poti Slovenije;
- BF - Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire: Karta nevarnosti skalnih podorov 1:50.000 (Kobal, M., 2021);
- MORS - Ministrstvo za obrambo: Območja (možne) izključne rabe (2021), Območja nadzorovane rabe (2021);
- ČZS - Čebelarska zveza Slovenije: stojišča fiksni čebelnjakov (2017), kataster čebelje paše (2015);
- Ostalo:
 - Karta karbonatnega kraškega sveta (vir: Gostinčar, Petra, 2016, Geomorphological characteristics of karst on contact between limestone and dolomite in Slovenia: dissertation, Gostinčar, Petra, doktorska disertacija, Nova Gorica);
 - Karta bolnišnic in zdravstvenih domov (Geopedija);
 - Slovenska turno kolesarska pot.

9.3 Členitev gozdov

Gozdove po lastništvu delimo na zasebne, državne in gozdove v lasti lokalnih skupnosti (občinske gozdove).

Pri členitvi gozdov na rastiščnogojitvene razrede smo upoštevali določila 4. člena Pravilnika o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo [43]. Razrede smo (delno) preimenovali, za nekatere razrede pa so bile izvedene tudi vsebinske spremembe pri uvrščanju sestojev v posamezne rastiščnogojitvene razrede. Pri izbiri kriterijev za oblikovanje območnih rastiščnogojitvenih razredov smo izhajali iz podobnih izhodišč kot pri prejšnjem območnem načrtu:

- sorodnost rastišč (združili smo sorodne gozdne rastiščne tipe, upoštevali višinske pasove, matično podlago, globino tal);
- stanje sestojev (sestojna zgradba; vrsta obratovanja – prebiralni gozdovi);
- gozdnogojitveno problematiko (spremenjenost naravne drevesne sestave);

- poudarjenost funkcij gozdov (varovalni gozdovi, gozdni rezervati, gozdovi s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi).

9.4 Obdelava podatkov

Za potrebe izdelave območnih načrtov so bile uporabljene naslednje aplikacije:

- ON20 (program za izpis tekstnega dela načrta ter prilog O1 (raven območje), O2 (raven rastiščnogojitveni razredi), O3 (raven lastništvo) in O4 (raven občine);
- XPI (program za izpis podatkov SVP).

9.5 Izdelava kart za prostorski del

Vse karte, ki so zapisane v nadaljevanju, so oblikovane na podlagi 2. odstavka 9. člena Pravilnika o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo [43] in 2. odstavka 10. člena Zakona o gozdovih [25].

Karta A: Območja gozdov in drugih gozdnih zemljišč

Karta prikazuje območja gozdov in drugih gozdnih zemljišč. Območja gozdov predstavlja gozdna maska iz karte gozdnih sestojev ZGS, druga gozdna zemljišča pa predstavljajo površine rušja, daljnovodov in obor. Na karti so prikazana območja drugih gozdnih zemljišč iz GGN GGE s prvim letom veljavnosti med 2011 in 2020.

Ob tej vsebini so na karti prikazane tudi meje GGO in GGE. Za podlago je uporabljena pregledna karta DPK v merilu 1 : 250.000 (GURS).

Karta B: Karta namenske rabe parcel

Karta namenske rabe parcel na območju gozdov in drugih gozdnih zemljišč prikazuje območja, ki so po prostorskih planskih aktih namenjena drugim rabam.

Na karti so prikazani podatki GURS-a o namenski rabi parcel navezani na digitalni katastrski načrt (DKN) na stanje julij 2021. Izbrane so bile le parcele, kjer je delež rabe drugačne kot gozd večji od 50 % in se nahajajo v gozdu (glede na sloj sestojev). Prikazane so naslednje skupine namenske rabe zemljišč:

- stavbna zemljišča;
- kmetijska zemljišča;
- druga zemljišča.

Karta je izdelana v formatu A4, njeno merilo pa je pogojeno z velikostjo GGO. Ob tej vsebini so na karti prikazane tudi meje GGO in GGE. Za podlago je uporabljena pregledna karta DPK v merilu 1 : 250.000 (GURS).

Karta C: Karta zavarovanih območij

Karta zavarovanih območij prikazuje območja, ki so z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom [12] razglašena kot varovalni gozd ali gozdni rezervat (gozd s posebnim namenom brez ukrepanja), gozd s posebnim namenom z dovoljenim ukrepanjem (kot so določeni v gozdnogospodarskih načrtih GGE) ter zavarovana in varovana območja po predpisih, ki urejajo varstvo okolja, ohranjanje narave in upravljanje z vodami (območja Natura 2000, ekološko pomembna območja (EPO), zavarovana območja, vodovarstvena območja ipd.).

Ob tej vsebini so na karti prikazane tudi meje GGO in GGE. Za podlago je uporabljena pregledna karta DPK v merilu 1 : 250.000 (GURS).

Karta D: Območja posamičnega in skupin gozdnega drevja

Karta območij posamičnega gozdnega drevja in skupin gozdnega drevja zunaj ureditvenih naselij, ki so pomembna za ohranjanje in razvoj krajine ali življenjskega prostora divjadi, je bila izdelana na podlagi podatkov vektorskega sloja Raba tal (MKGP), različica iz avgusta 2021. Izbrani so vsi objekti s šifro 1500 (drevesa in grmičevje) in prikazani na karti.

Ob tej vsebini so na karti prikazane tudi meje GGO in GGE. Za podlago je uporabljena pregledna karta DPK v merilu 1 : 250.000 (GURS).

Karta E: Karta zasnove gozdne infrastrukture

Karta zasnove gozdne infrastrukture in drugih prostorskih ureditev v gozdnem prostoru prikazuje gozdne ceste (iz evidence gozdnih cest) in protipožarne preseke prve kategorije ter predele, ki bi jih bilo potrebno odpreti z gozdnimi cestami. Ob tem so prikazane tudi javne ceste, ki pogojno odpirajo gozd.

Predeli, ki bi jih bilo potrebno odpreti z gozdnimi cestami, so razdeljeni na dve kategoriji, in sicer:

- predeli, ki jih je potrebno odpreti z gozdnimi cestami;
- ostali predeli za odpiranje z gozdnimi cestami, na katerih obstajajo različne omejitve pri gradnji, ki jih je potrebno pri načrtovanju upoštevati.

Ob tej vsebini so na karti prikazane tudi meje GGO in GGE. Za podlago je uporabljena pregledna karta DPK v merilu 1 : 250.000 (GURS).

Karta F: Karta členitev gozdnega prostora z vidika rekreacije in turizma

Karta členitev gozdnega prostora z vidika rekreacije in turizma določa območja, na katerih sta mogoči ježa in vožnja s kolesom brez motorja po označenih gozdnih vlakih in drugih poteh. Pri izdelavi te karte so bile upoštevane naslednje strokovne podlage:

- gozdni rezervati;
- varovalni gozdovi;
- druga zavarovana naravna območja;
- območja poudarjenih funkcij gozdov;
- območja Natura 2000;
- ekološko pomembna območja (EPO);
- mirne cone;
- zimovališča divjadi.

Ob tej vsebini so na karti prikazane tudi že obstoječe kolesarske poti in steze za jahanje, ki potekajo skozi coni A in B, ter meje GGO in GGE. Za podlago je uporabljena pregledna karta DPK v merilu 1 : 250.000 (GURS).

Karta G: Pregledna karta funkcij

Pregledna karta funkcij prikazuje območja gozdov s poudarjenimi ekološkimi funkcijami na prvi stopnji, socialnimi funkcijami na prvi stopnji in območja gozdov, kjer so na prvi stopnji hkrati poudarjene ekološke in socialne funkcije gozdov.

Ob tej vsebini so na karti prikazane tudi meje GGO in GGE. Za podlago je uporabljena pregledna karta DPK v merilu 1 : 250.000 (GURS).

Karta H: Karta funkcij

Karta funkcij gozdov je v obliki interaktivne karte prikazana na spletnem pregledovalniku.

10 VIRI IN LITERATURA

- [1] Podatki ARSO po opazovalnih postajah. <http://meteo.arso.gov.si/met/sl/climate/observation-stations/>. (februar 2021)
- [2] Ocena podnebnih sprememb v Sloveniji do konca 21. stoletja, Povzetek. ARSO vreme. https://meteo.arso.gov.si/uploads/probase/www/climate/text/sl/publications/OPS21_povzetek_posodobljeno.pdf. (februar 2021)
- [3] Projekcije podnebnih sprememb v Sloveniji. <http://www.slovenija-co2.si/index.php/o-co2/projekcije-podnebnih-sprememb-v-sloveniji>. (februar 2021)
- [4] Podatki o padavinah in temperaturah za obdobje 1971-2019 za ključne meteorološke postaje v Sloveniji. <https://meteo.arso.gov.si/met/sl/archive>. (februar 2021)
- [5] Bončina A., Rozman A., Dakskobler I., Klopčič M., Babij V., Poljanec A. 2021. Ljubljana. Gozdni rastiščni tipi Slovenije. Biotehniška fakulteta Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire, Zavod za gozdove Slovenije: 575 str.
- [6] Podatki o prebivalstvu za leti 2019 in 2010, SI_STAT podatkovni portal. 2021a. Statistični urad Republike Slovenije. <http://gis.stat.si/>. (februar 2021)
- [7] Program razvoja podeželja Republike Slovenije 2014-2020. (2015). Republika Slovenija, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. <https://www.program-podezelja.si/sl/kaj-je-program-razvoja-podezelja-2014-2020>. (marec 2021)
- [8] Interpretacijski ključ rabe tal. 2013. Republika Slovenija, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. http://rkg.gov.si/GERK/documents/RABA_IntKljuc_20131009.pdf. (februar 2021)
- [9] Raba tal 2009. Podatki evidence dejanske rabe za pretekla leta. Republika Slovenija, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. https://rkg.gov.si/arhiv/RABA_Verzije/index.html (25. 4. 2021)
- [10] Raba tal 2020. Podatki evidence dejanske rabe. Republika Slovenija, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. <https://rkg.gov.si/vstop/> (25. 4. 2021)
- [11] Odlok o razglasitvi gozdov s posebnim namenom v Mestni občini Novo mesto. Uradni list RS, št. 31/14.
- [12] Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom. Uradni list RS, št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20.
- [13] Odlok o razglasitvi Baze 20 za kulturni spomenik državnega pomena. Uradni list RS, št. 81/99.
- [14] Odlok o razglasitvi bolnišnice Jelendol za kulturni spomenik državnega pomena. Uradni list RS, št. 81/99.
- [15] Odločba o zavarovanju spomenikov NOB na Rogu. Uradni list LRS, št. 36-205/52.
- [16] Odlok o razglasitvi gozdov s posebnim namenom. Skupščinski Dolenjski list, 6/79, Uradni list RS, št. 50/97.
- [17] Uredba o pristojbini za vzdrževanje gozdnih cest. Uradni list RS, št. 38/94, 20/95, 42/98, 12/99, 25/02, 35/03, 31/05, 9/06, 32/07, 36/09, 103/10, 35/12, 101/13 – ZDavNepr, 22/14 – odl. US in 42/15.
- [18] Poročilo o trajnostnem gospodarjenju z gozdovi v Sloveniji v obdobju 2014-2018, PEFC, ZGS, december 2019.
- [19] Bončina A., Klopčič M., Simončič T., Dakskobler I., Ficko A., Rozman A. 2017. A general framework to describe the alteration of natural tree species composition as an indicator of forest naturalness. Elsevier, Ecological Indicators 77: 194–204.

- [20] Kadunc A., Poljanec A., Dakskobler I., Rozman A. in Bončina A. 2013. Ugotavljanje proizvodne sposobnosti gozdnih rastišč v Sloveniji: poročilo o realizaciji projekta. Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire.
- [21] Dodatek okoljskemu poročilu za presojo sprejemljivosti izvedbe 14 območnih gozdnogospodarskih načrtov za obdobje 2021–2030. Ljubljana, Zavod za gozdove Slovenije, Zavita d.o.o.
- [22] Resolucija o nacionalnem gozdnem programu. Uradni list RS, št. 111/2007.
- [23] Progress Report on LULUCF Actions Slovenia. 2021. Republic of Slovenia, Ministry of agriculture, forestry and food, Slovenian Forestry Institute: 34 str.
- [24] Okoljsko poročilo za 14 območnih gozdnogospodarskih načrtov za obdobje 2021–2030. Ljubljana, Zavod za gozdove Slovenije, Zavita d.o.o.
- [25] Zakon o gozdovih. Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 24/15, 9/16 – ZGGLRS in 77/16.
- [26] Uredba o načrtih upravljanja voda na vodnih območjih Donave in Jadranskega morja. Uradni list RS, št. 67/16.
- [27] Pravilnik o varstvu gozdov. Uradni list RS, št. 114/09 in 31/16.
- [28] Pravilnik o financiranju in sofinanciranju vlaganj v gozdove. Uradni list RS, št. 71/04, 95/04, 37/05, 87/05, 73/08, 63/10, 54/14, 60/15, 86/16 in 31/19.
- [29] Zakon o vodah. Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdl-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15 in 65/20.
- [30] Pravilnik o vsebini vlog za pridobitev projektnih pogojev in pogojev za druge posege v prostor ter o vsebini vlog za izdajo vodnega soglasja. Uradni list RS, št. 25/09.
- [31] Pravilnik o gozdnih prometnicah. Uradni list RS, št. 4/09.
- [32] Uredba o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja. Uradni list RS, št. 89/08.
- [33] Pravilnik o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja. Uradni list RS, št. 64/04, 5/06, 58/11 in 15/16.
- [34] Gradbeni zakon. Uradni list RS, št. 199/21 in 105/22 - ZZNŠPP.
- [35] Naravovarstvene smernice za Gozdnogospodarski načrt GGO Novo mesto (2021-2030), ZRSVN OE Novo mesto, januar 2021.
- [36] Splošne kulturnovarstvene usmeritve za načrtovanje območnih gozdnogospodarskih načrtov z vidika varstva kulturne dediščine, ZVKD RS, december 2020.
- [37] Program upravljanja območij Natura 2000 (2015-2020). RS, Vlada Republike Slovenije, 9. 4. 2015, 44 str.
- [38] Usmeritve s področja upravljanja z vodami za pripravo gozdnogospodarskih načrtov. 2020. MOP, Direkcija RS za vode. https://www.gov.si/assets/organi-v-sestavi/DRSV/Dokumenti/Navodila_Smernice/Usmeritve-za-pripravo-GGN-dopolnitev-februar-2020.pdf/.
- [39] Pravilnik o podrobnejšem načinu določanja meje vodnega zemljišča tekočih voda. Uradni list RS, št. 129/06 in 58/18.
- [40] Pravilnik o izvajanju sečnje, ravnanju s sečnimi ostanki, spravilu in odlaganju gozdnih lesnih sortimentov. Uradni list RS, št. 55/94, 95/04, 110/08 in 83/13.
- [41] Kutnar, L., Veselič, Ž., Dakskobler, I., Robič, D. 2012. Tipologija gozdnih rastišč Slovenije na podlagi ekoloških in vegetacijskih razmer za potrebe usmerjanja razvoja gozdov. Gozdarski vestnik, letnik 70, številka 4, str. 195-214.

- [42] Krč, J., Beguš, J. 2013. Planning Forest Opening with Forest Roads. Croatian Journal of Forest Engineering 34/2, str.: 217-228.
- [43] Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo. Uradni list RS, št. 91/10 in 200/20.
- [44] ZGS, prostorske baze podatkov, 2020.

Integralne karte razredov poplavne nevarnosti (eVode 2021)

Karta nevarnosti skalnih podorov 1:50.000 (Kobal, M. 2021)

Karta snežnih in zemeljskih plazov

Nevarnostni potencial

Potencial poplavne nevarnosti

Karte gospodarske javne infrastrukture (črpališča, ceste)

Karta karbonatnega kraškega sveta (vir: Gostinčar, Petra, 2016, Geomorphological characteristics of karst on contact between limestone and dolomite in Slovenia : dissertation, Gostinčar, Petra, doktorska disertacija, Nova Gorica)

Povprečna letna hitrost vetra 1994-2001 (ARSO)

Karta bolnišnic in zdravstvenih domov (Geopedija)

Območja (možne) izključne rabe (MORS 2021)

Območja nadzorovane rabe (MORS 2021)

Karta slovenske planinske transverzale (PZS)

Slovenska turno kolesarska pot

Karta raziskovalnih ploskev Gozdarskega inštituta (GIS 2021)

Karta semenskih sestojev (GIS 2021)

Karte zavarovanih območij (ZRSVN 2021)

Karte naravnih vrednost (ZRSVN 2021)

Karte kulturne dediščine (MK 2021)

Kataster čebelje paše (ČZS 2015)

Stojišča fiksnih čebelnjakov (ČZS 2017)

11 NAČRT SO IZDELALI

Sodelavci pri izdelavi načrta:

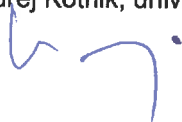
Gregor Colarič, Andrej Držaj, Marjan Grah, mag. Andrej Kotnik, Robert Kruh, Marjan Kumelj, Katja Mrvar, Roman Šimic, Robert Vidervol, Sašo Vilič

Datum: 18. 5. 2023

Podpisniki

Vodja odseka za načrtovanje razvoja gozdov:

mag. Andrej Kotnik, univ. dipl. inž. gozd.

Vodja OE Novo mesto:

Anton Turk, univ. dipl. inž. gozd.

Direktor ZGS:

Gregor Danev, univ. dipl. inž. gozd.

12 PROSTORSKI DEL

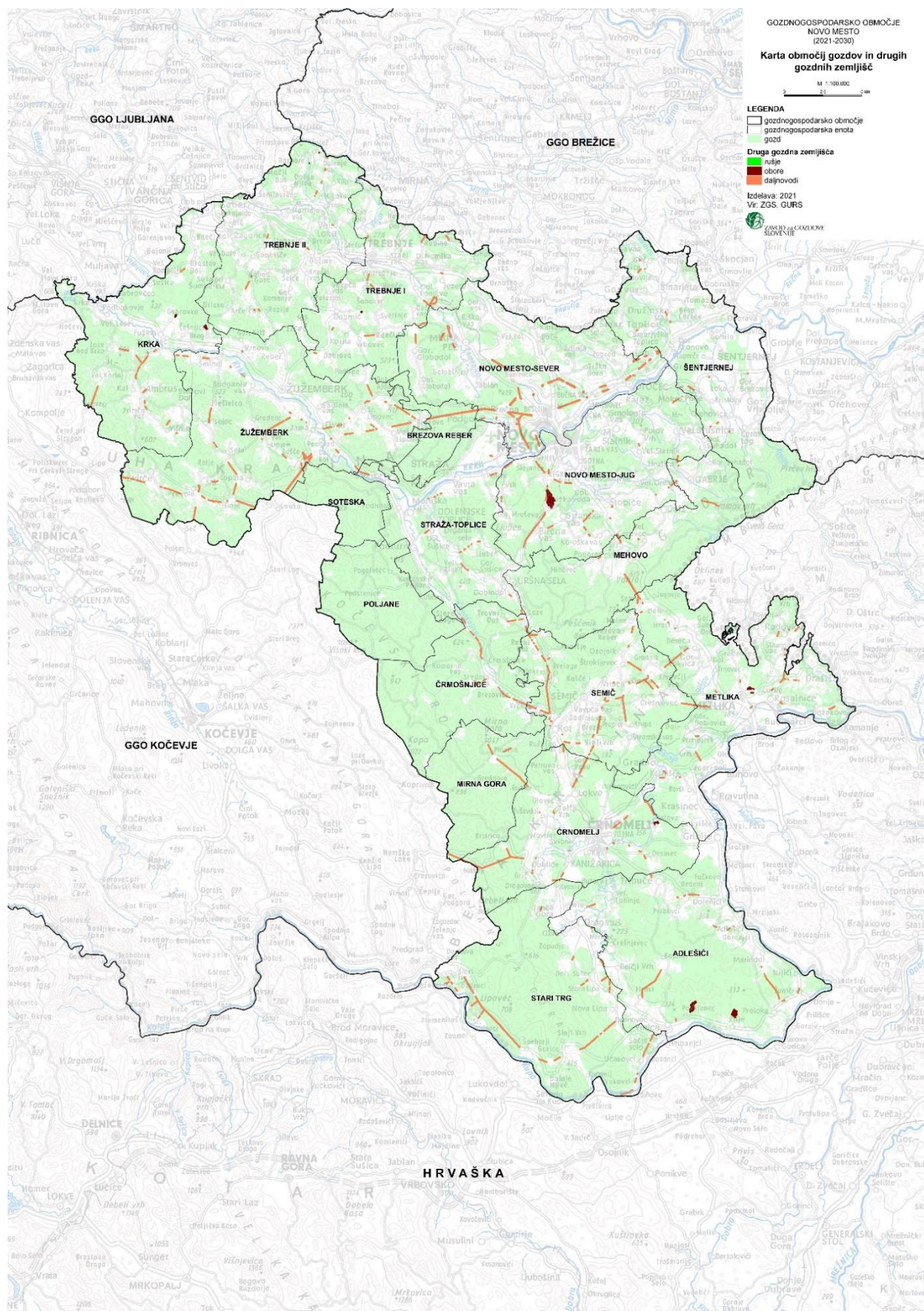
Karte prostorskega dela območnega načrta na podlagi Zakona o gozdovih [25] in Pravilnika o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo [35] so:

- KARTA A: Karta območij gozdov in drugih gozdnih zemljišč;
- KARTA B: Karta namenske rabe parcel;
- KARTA C: Karta zavarovanih območij;
- KARTA D: Karta območij posamičnega in skupin gozdnega drevja;
- KARTA E: Karta zasnovne gozdne infrastrukture;
- KARTA F: Karta členitev gozdnega prostora z vidika rekreacije in turizma;
- KARTA G: Pregledna karta funkcij;
- KARTA H: Karta funkcij.

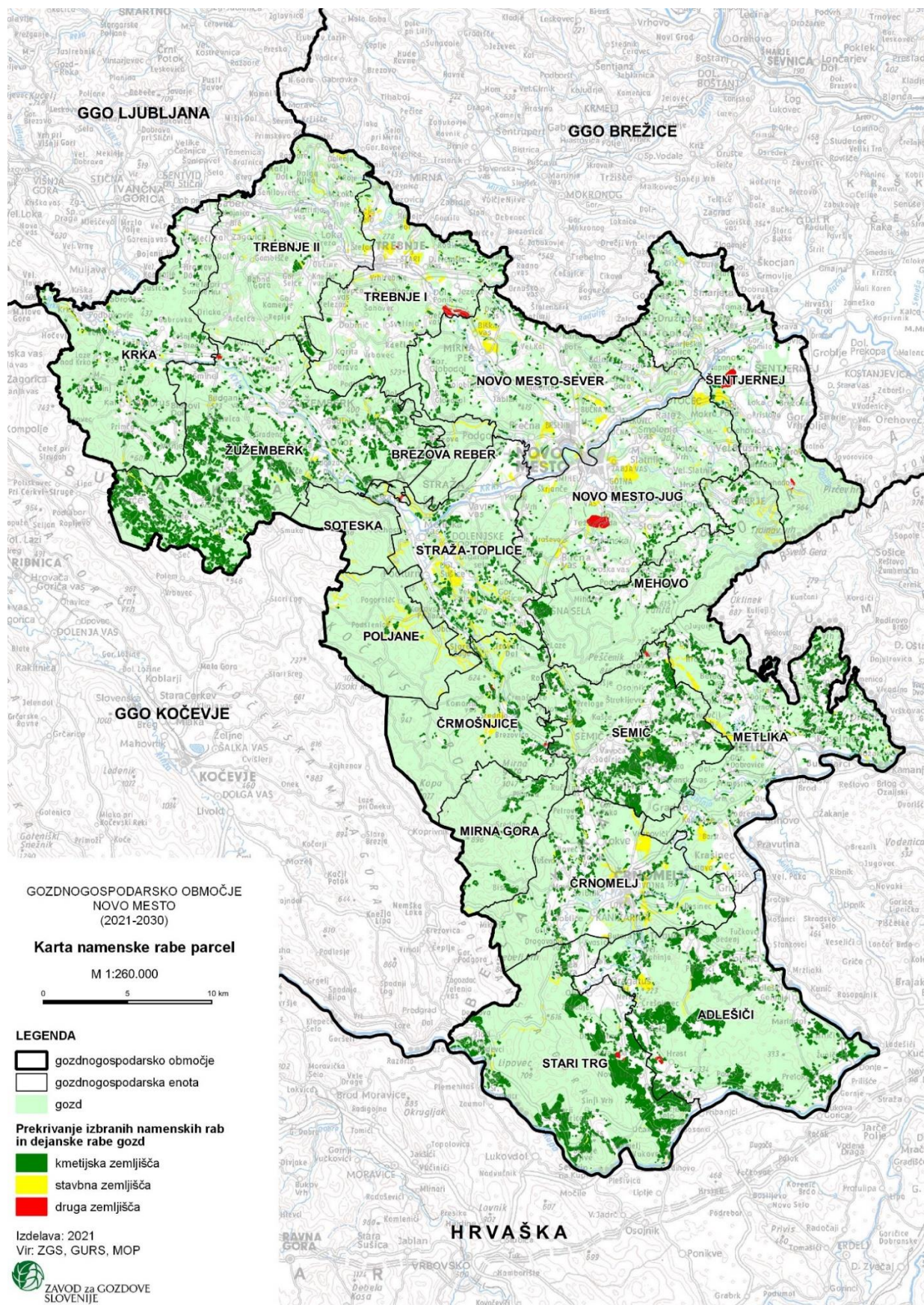
V načrtu prikazujemo tudi druge pomembne prostorske vsebine, na katere se nanaša besedilo GGN GGO:

- KARTA I: Karta rastiščnogojitvenih razredov;
- KARTA J: Karta kategorij gozdov;
- KARTA K: Karta skupin gozdnih rastiščnih tipov;
- KARTA L: Karta požarne ogroženosti;
- KARTA M: Varstvena območja in območja poplav po predpisih o vodah;
- KARTA N: Informativni prikaz plazovitih in plazljivih območij;
- KARTA O: Potencialna erozijska območja.

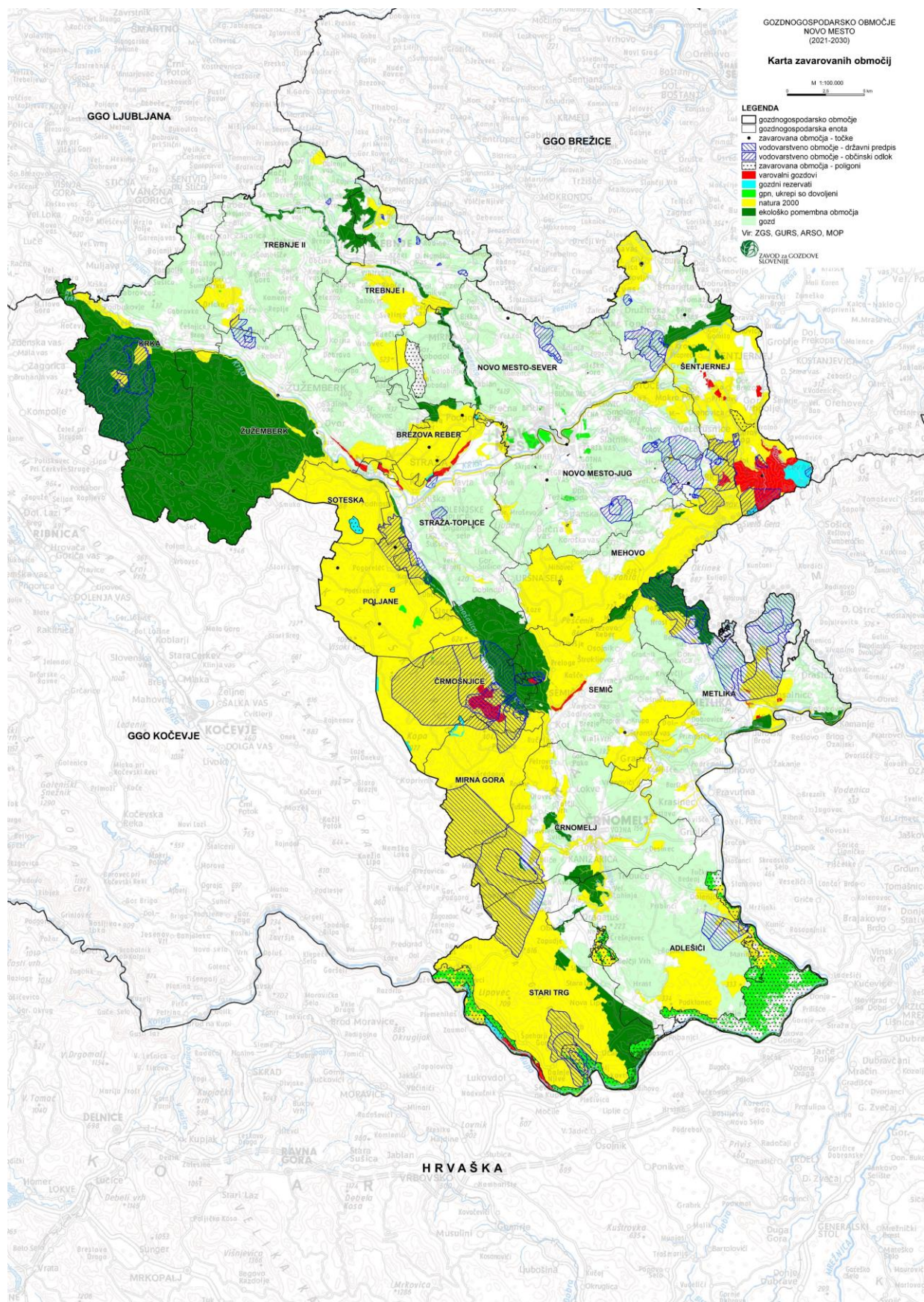
Karta A: Karta območij gozdov in drugih gozdnih zemljišč

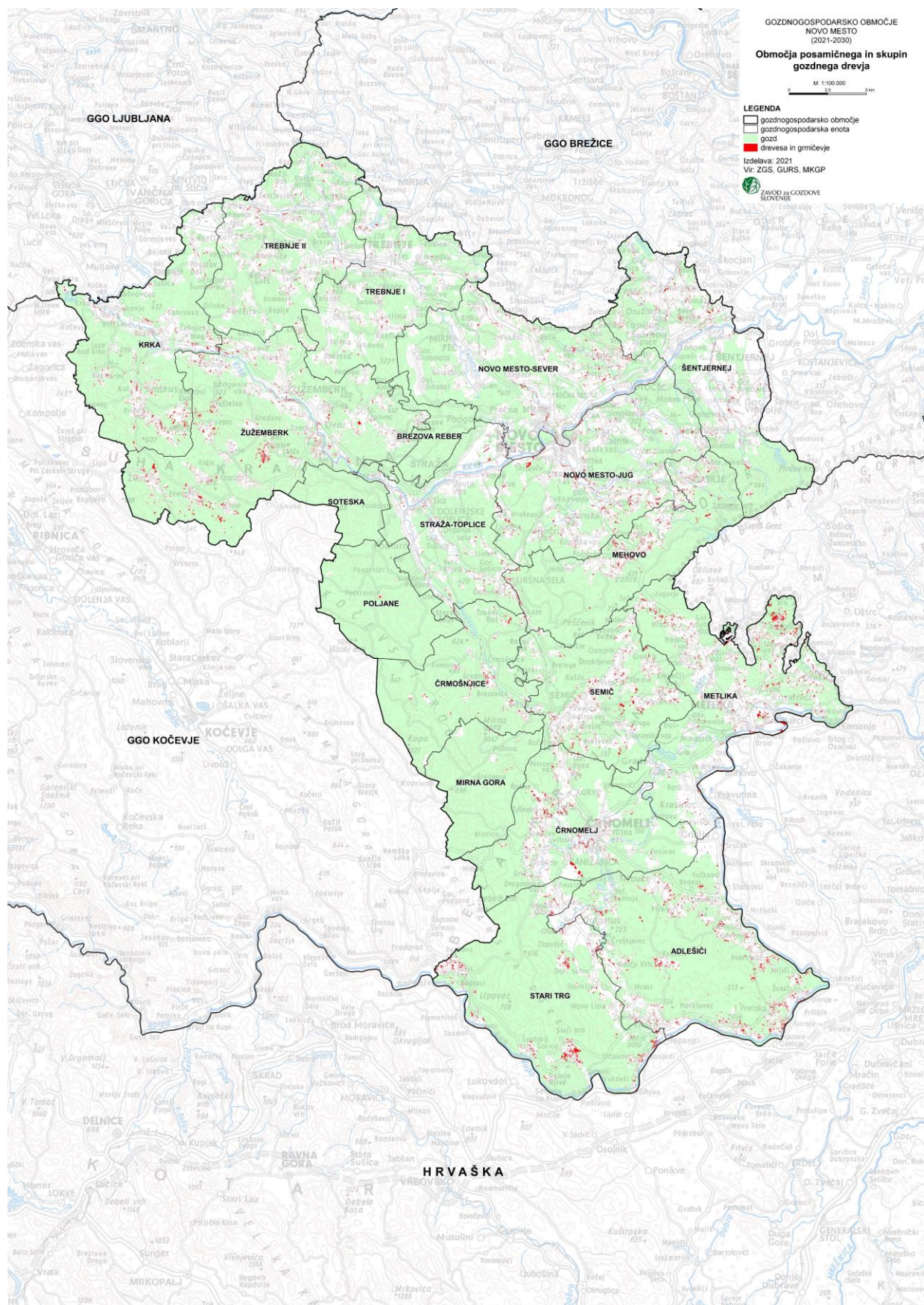
Karta B: Karta namenske rabe parcel

Karta C: Karta zavarovanih območij

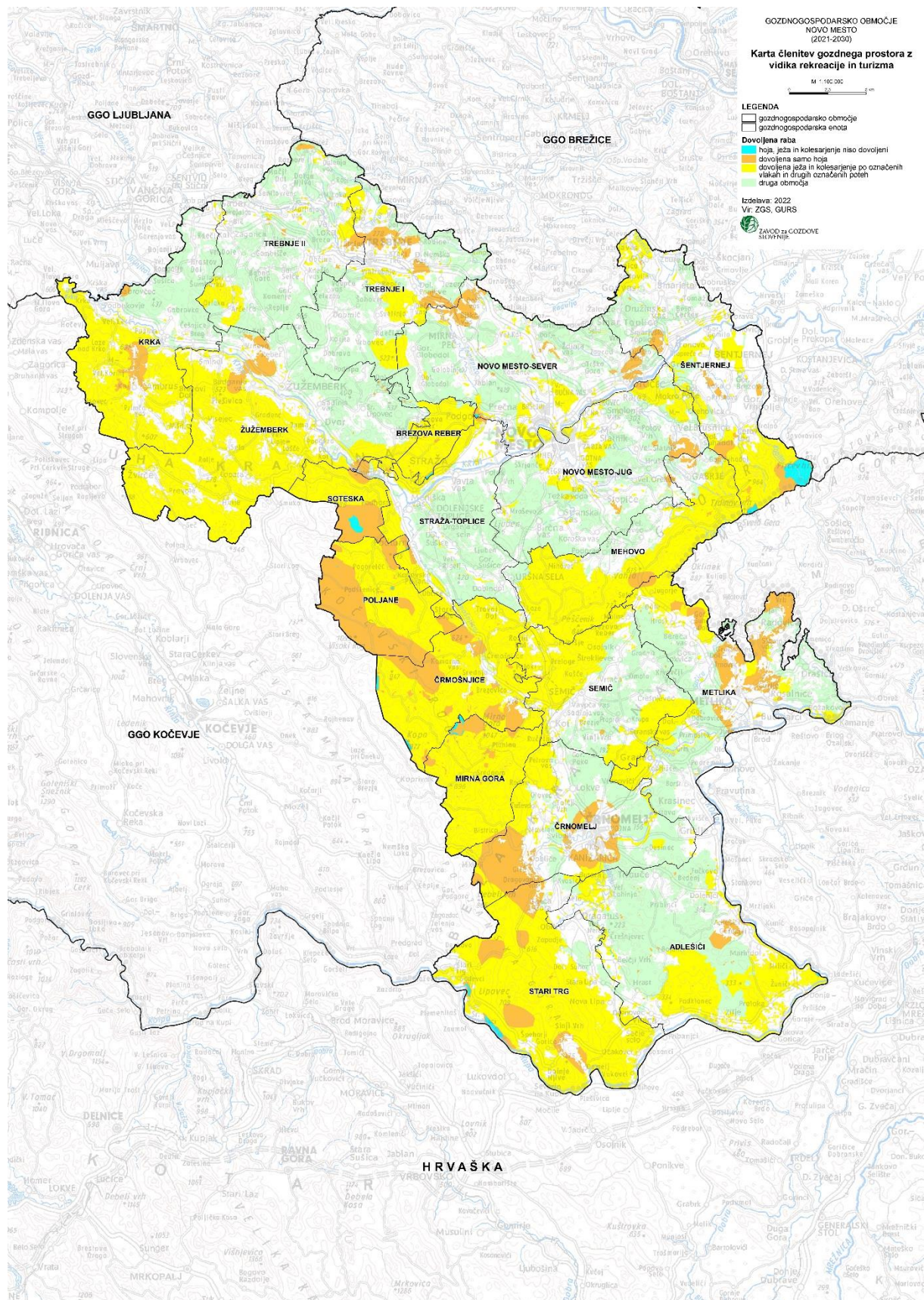

Karta D: Karta območij posamičnega in skupin gozdnega drevja

Karta F: Karta členitve gozdnega prostora z vidika rekreacije in turizma

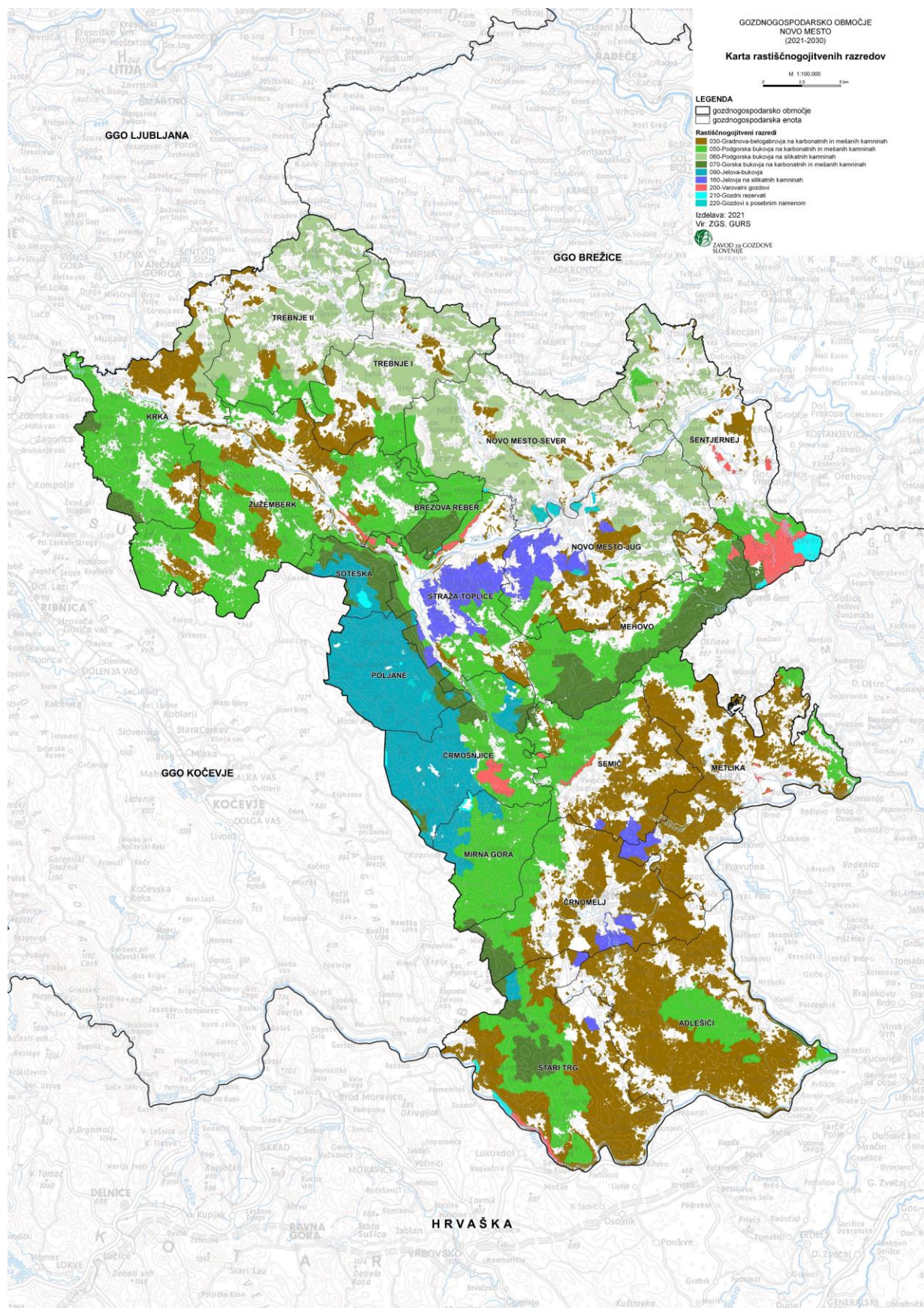

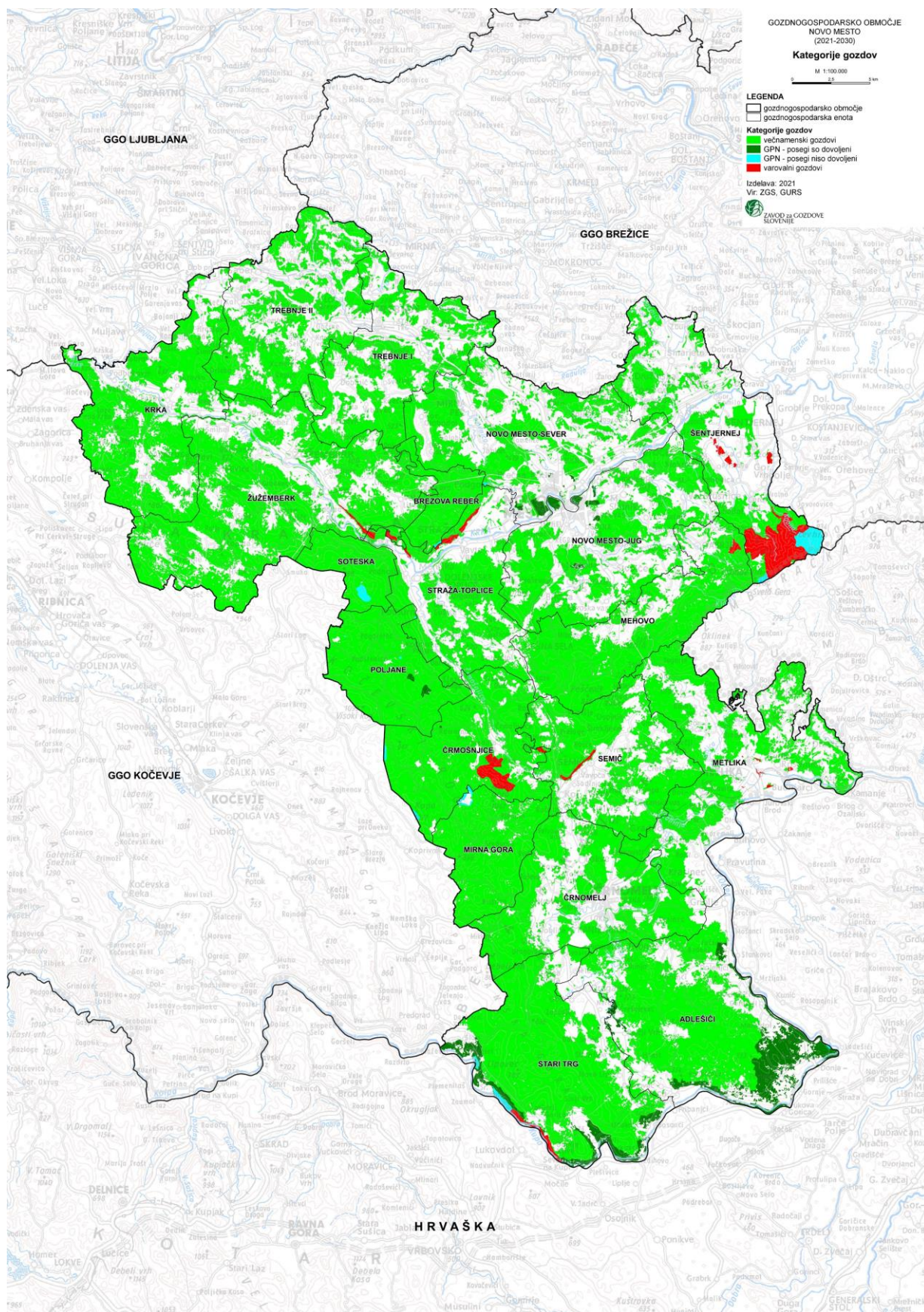
Karta H: Karta funkcij

Karta funkcij gozdov je kot interaktivna karta prikazana na pregledovalniku ZGS.

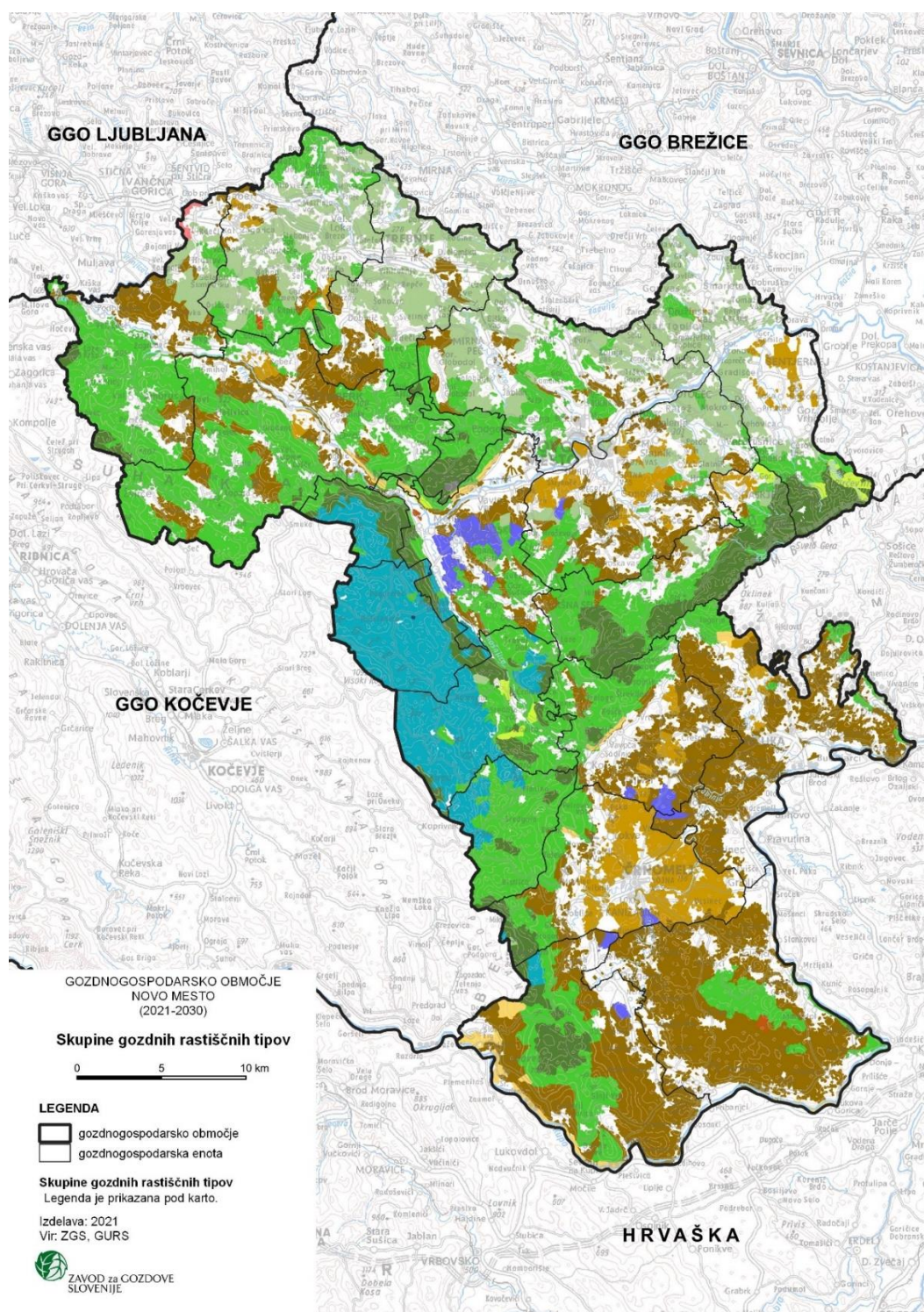
Karta I: Karta rastiščnogojitvenih razredov

Karta J: Karta kategorij gozdov

Karta K: Skupine gozdnih rastišnih tipov

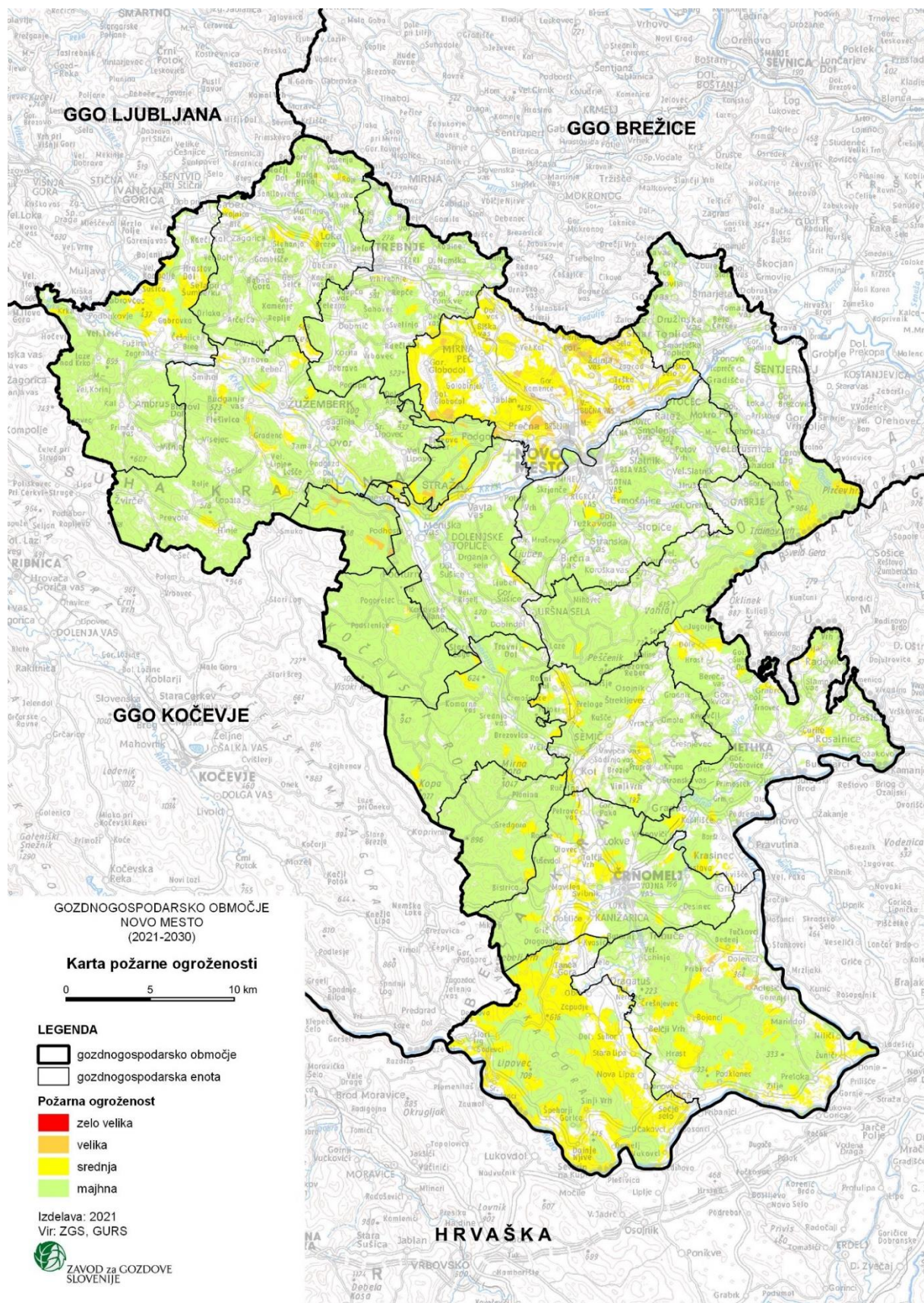

Skupine gozdnih rastišnih tipov

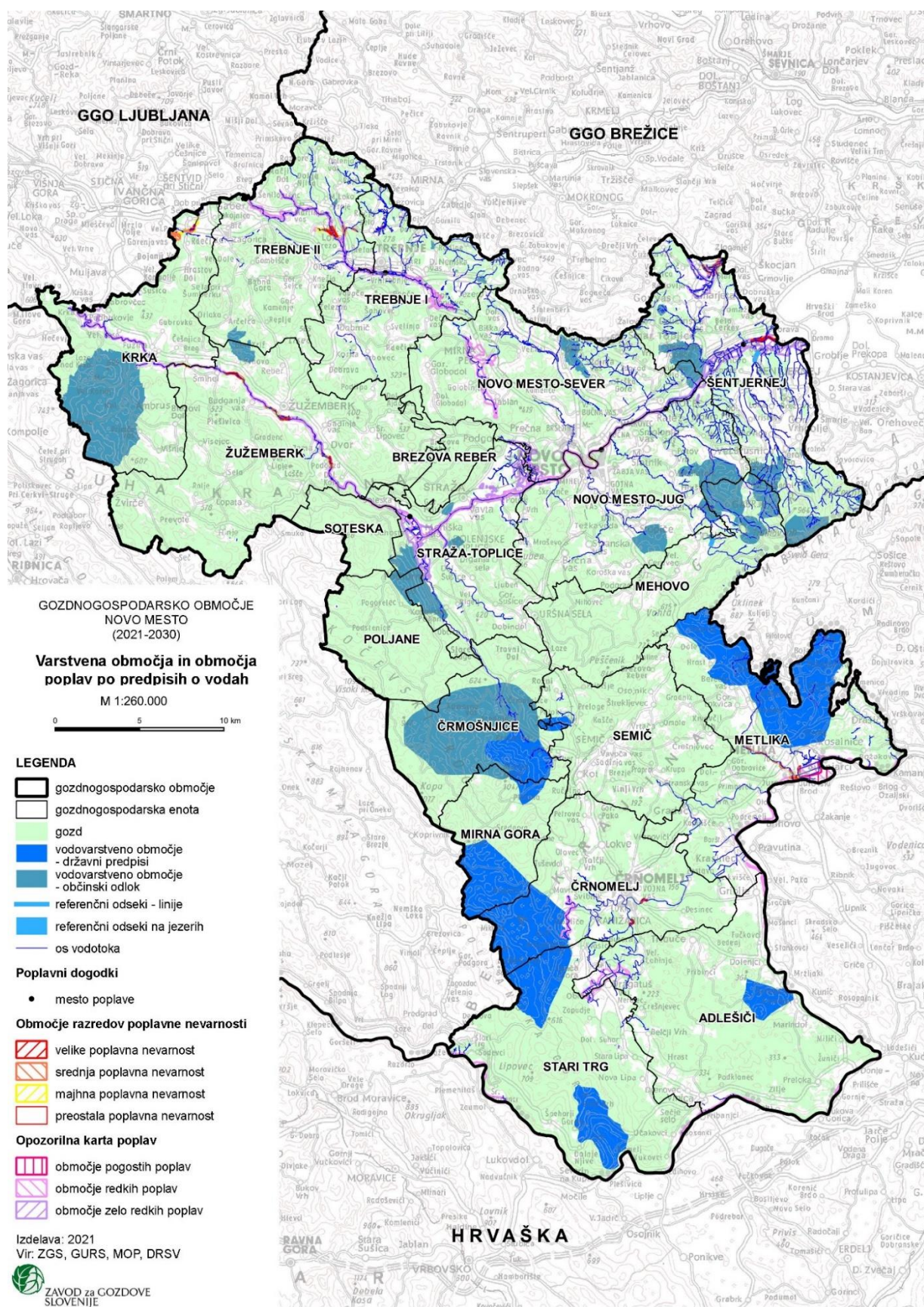
- Dobova-belogabrova in brestovja z ozkolistnim jesenom
- Gradnova-belogabrova na karbonatnih in mešanih kamninah
- Gradnova-belogabrova in hrastovja na silikatnih kamninah
- Podgorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah
- Podgorska bukovja na silikatnih kamninah
- Gorska, zgornjegorska in subalpinska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah

- Jelova-bukovja
- Javorovja, velikojesenovja in lipovja
- Toploljubna bukovja
- Gozdovi in grmišča toplotoljubnih listavcev
- Kisloljubna rdečeborovja
- Jelovja in smrekovja na karbonatnih in mešanih kamninah
- Jelovja in smrekovja na silikatnih kamninah

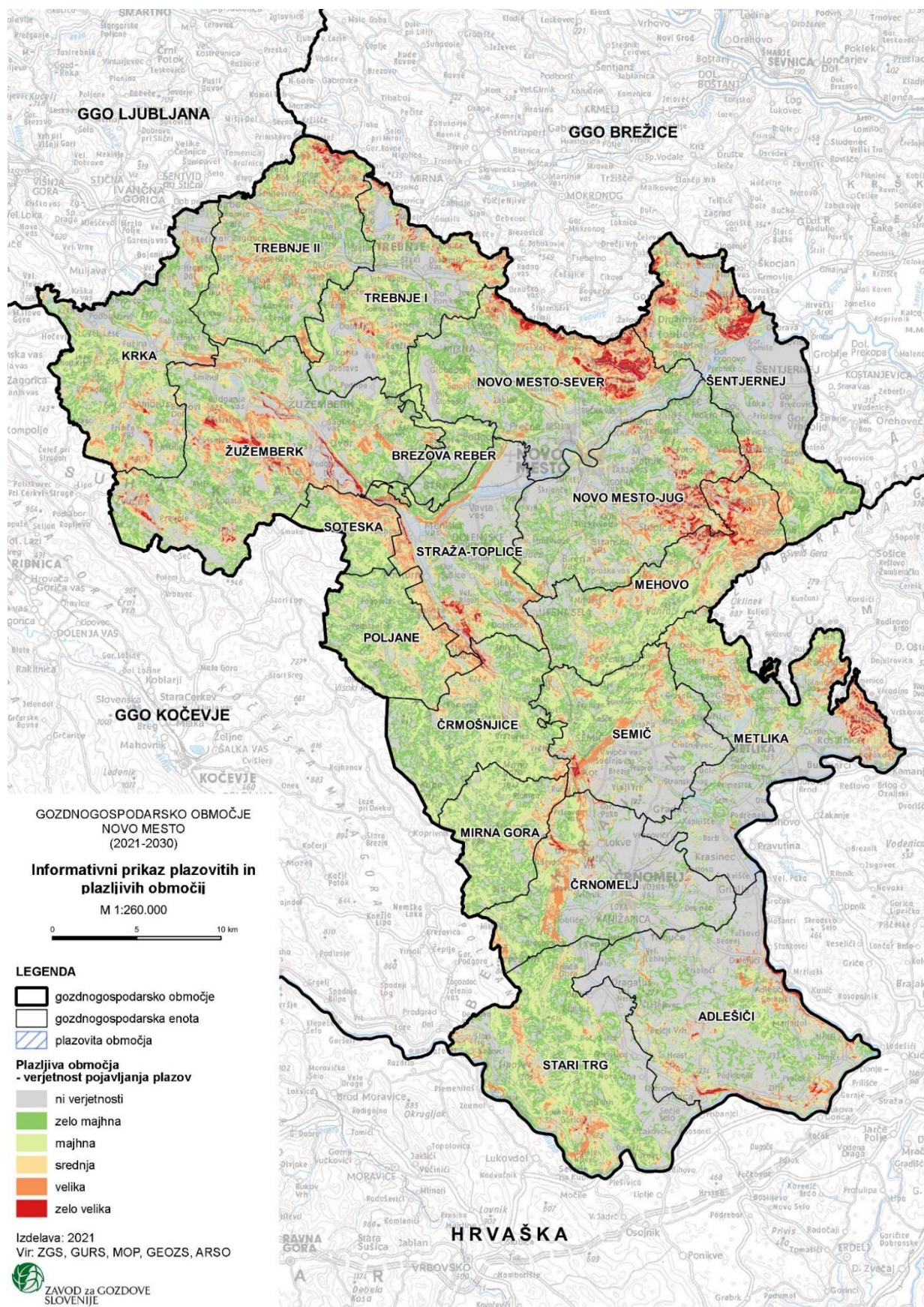
Karta L: Karta požarne ogroženosti

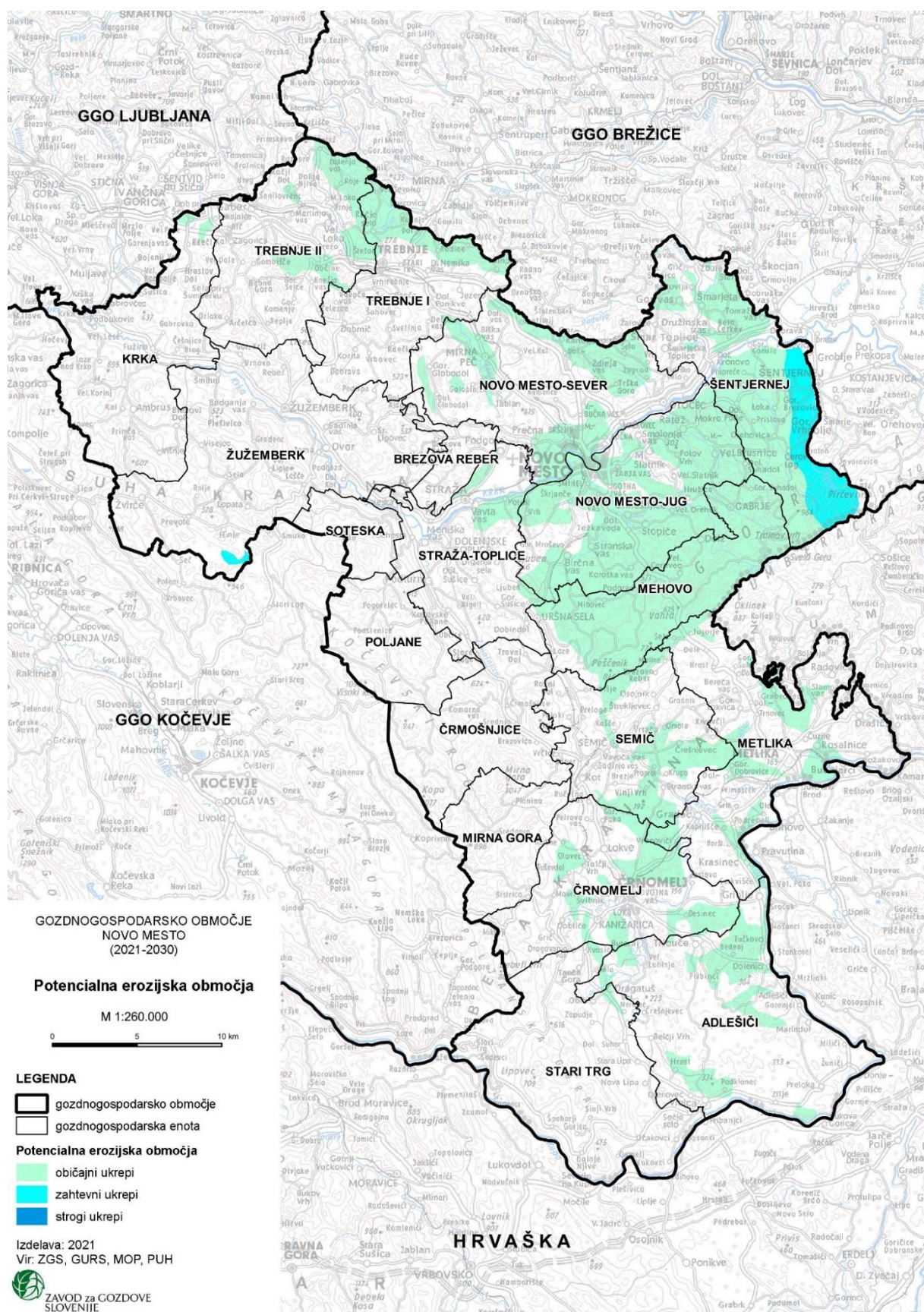
Karta M: Varstvena območja in območja poplav po predpisih o vodah

Karta N: Informativni prikaz plazovitih in plazljivih območij

Karta O: Potencialna erozijska območja

13 PRILOGE

13.1 Pregled stanja in ukrepov na ravni GGO

Preglednica 1: LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	74.071	22.481	1.601	98.153
Delež (%)	75,5	22,9	1,6	100,0

Preglednica 2: GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov

Gospodarska kategorija gozdov in rastiščnogojitveni razred	Pov. ha	Lesna zaloga m³/ha			Prirastek m³/ha			Možni posek % od lesne zaloge				% na
		igl	list	sk	igl	list	sk	igl	list	sk	PR	
Gradnova-belogabrovja na karbonatnih in mešanih kamninah	27.727	83	185	268	3,2	6,0	9,2	23,2	24,2	23,9	69,7	
Podgorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah 050	32.137	48	266	314	1,8	7,5	9,3	24,6	27,7	27,2	91,4	
Podgorska bukovja na silikatnih kamninah 060	14.176	74	230	305	2,6	7,0	9,6	26,1	26,7	26,6	84,1	
Gorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah 070	7.315	69	304	374	2,1	7,8	9,9	26,3	28,9	28,5	107,2	
Jelova-bukovja 090	8.916	253	180	433	7,2	4,7	11,9	23,7	26,4	24,8	90,4	
Jelovja na silikatnih kamninah 160	3.310	289	115	404	10,2	3,9	14,0	27,0	27,8	27,2	78,4	
Večnamenski gozdovi skupaj	93.581	92	226	318	3,2	6,6	9,8	24,5	26,7	26,1	84,5	
Gradnova-belogabrovja na karbonatnih in mešanih kamninah	2.083	28	179	207	1,2	7,0	8,2	21,9	23,4	23,2	58,6	
Podgorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah 050	109	31	255	286	1,3	9,4	10,7	32,0	22,6	23,6	62,9	
Gorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah 070	45	0	260	261	0,0	11,5	11,5	23,8	23,9	23,9	54,3	
Gozdovi s posebnim namenom 220	286	207	173	381	7,1	5,4	12,5	23,3	21,2	22,4	68,0	
GPN, ukrepi so dovoljeni	2.523	47	183	230	1,8	7,0	8,8	22,5	23,1	22,9	60,0	
GPN, ukrepi niso dovoljeni	471	43	363	406	1,2	6,0	7,2	0,0	0,0	0,0	0,0	
Varovalni gozdovi	1.578	15	297	312	0,5	7,1	7,6	25,1	20,3	20,5	84,7	
Skupaj vsi gozdovi	98.153	89	227	316	3,1	6,6	9,7	24,5	26,3	25,8	83,9	

Preglednica 3: **RF1 - Razvojne faze oziroma zgradba sestojev**

Razvojna faza	Površina ha	Delež %	Površina ha	Delež %	Podmladek			
					Zasnova (%)			
					1	2	3	4
Mladovje	4.099	4,2	4.099	100,0	95,9	3,1	0,8	0,2
Drogovnjak	22.120	22,5	171	0,8	28,5	53,6	17,2	0,7
Debeljak	43.243	44,0	3.223	7,5	44,4	47,9	7,0	0,7
Sestoj v obnovi	14.642	14,9	8.569	58,5	64,1	33,2	2,6	0,1
Dvoslojni sestoj	175	0,2	15	8,3	74,8	0,0	25,2	0,0
Raznomerno (ps-šp)	1.662	1,7	264	15,9	49,5	21,3	27,7	1,5
Raznomerno (sk-gnz)	4.616	4,7	746	16,2	44,0	50,9	4,9	0,2
Panjevec	259	0,3	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	258	0,3	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	5.067	5,2	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	2.012	2,0	458	22,7	60,8	39,0	0,2	0,0
Skupaj	98.153	100,0	17.545	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 4: **ZNS - Zasnova, negovanost in sklep sestojev**

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova				Negovanost			Sklep			
		1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4
Mladovje	4.099	60,6	30,8	6,9	1,7	28,8	50,9	20,3	59,0	27,6	6,7	6,7
Drogovnjak	22.120	30,4	42,4	24,9	2,3	14,3	54,6	31,1	33,9	51,6	13,6	0,9
Debeljak	43.243	26,5	64,9	7,1	1,5	25,8	62,4	11,8	13,2	68,1	18,1	0,6
Sestoj v obnovi	14.642	16,8	79,2	3,7	0,3	29,5	62,4	8,1	0,0	1,6	29,1	69,3
Dvoslojni sestoj	175	3,7	74,5	7,0	14,8	0,0	40,5	59,5	7,4	72,3	20,3	0,0
Raznomerno (ps-šp)	1.662	2,4	63,2	17,7	16,7	2,8	51,2	46,0	0,7	65,4	31,2	2,7
Raznomerno (sk-gnz)	4.616	3,0	83,0	13,3	0,7	6,5	65,2	28,3	4,0	74,1	18,8	3,1
Panjevec	259	2,7	69,3	27,6	0,4	3,5	50,4	46,1	80,4	19,6	0,0	0,0
Grmičav gozd	258	0,0	0,0	76,1	23,9	0,0	0,0	100,0	0,0	74,1	15,8	10,1
Pionirski gozd z grmišči	5.067	0,0	5,4	62,1	32,5	0,0	4,7	95,3	9,1	24,1	45,2	21,6
Tipični prebiralni sestoj	2.012	64,1	35,9	0,0	0,0	59,8	36,4	3,8	2,9	32,9	48,1	16,1

Preglednica 5: LZ1 - Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih - vsi gozdovi

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Smreka	9,0	20,2	23,3	22,0	25,5	60	19,0
Jelka	4,2	11,1	16,7	23,2	44,8	22	7,0
Bor	10,2	21,6	26,9	23,4	17,9	5	1,6
Macesen	12,2	26,7	25,9	18,7	16,5	0	0,0
Drugi iglavci	9,3	18,9	25,4	24,8	21,6	2	0,6
Bukev	8,5	19,4	24,8	23,2	24,1	111	35,4
Hrast	11,3	23,0	24,6	22,4	18,7	43	13,6
Plemeniti listavci	9,5	19,7	24,1	22,9	23,8	19	6,0
Drugi trdi listavci	13,9	25,8	24,4	19,9	16,0	47	14,9
Mehki listavci	18,1	28,9	22,5	16,8	13,7	6	1,9
Iglavci	7,9	18,1	22,0	22,4	29,6	89	28,3
Listavci	10,5	21,7	24,5	22,2	21,1	227	71,7
Skupaj	9,8	20,7	23,8	22,2	23,5	316	100,0

Preglednica 6: LZ1 - Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih - gozdovi z načrtovanim posekom

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Smreka	9,0	20,2	23,3	22,1	25,4	60	19,4
Jelka	4,2	11,1	16,8	23,2	44,7	22	7,1
Bor	10,3	21,5	26,9	23,4	17,9	5	1,6
Macesen	12,2	26,7	25,8	18,7	16,6	0	0,0
Drugi iglavci	9,3	18,9	25,4	24,8	21,6	2	0,6
Bukev	8,6	19,7	25,2	23,3	23,2	107	34,8
Hrast	11,3	23,0	24,7	22,4	18,6	43	13,9
Plemeniti listavci	9,6	19,8	24,2	23,0	23,4	18	5,8
Drugi trdi listavci	13,9	25,7	24,5	19,9	16,0	46	14,9
Mehki listavci	18,1	28,8	22,6	16,8	13,7	6	1,9
Iglavci	7,9	18,1	22,0	22,5	29,5	89	28,8
Listavci	10,6	21,9	24,8	22,2	20,5	220	71,2
Skupaj	9,8	20,8	24,0	22,3	23,1	309	100,0

Preglednica 7: PR1 - Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha) - vsi gozdovi

	Debelinski razredi (v m ³ /ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Iglavci	0,6	0,8	0,7	0,6	0,4	3,1	31,8
Listavci	1,7	1,9	1,5	1,0	0,5	6,6	68,2
Skupaj	2,3	2,7	2,2	1,6	0,9	9,7	100,0

Preglednica 8: **PR1 - Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha) - gozdovi z načrtovanim posekom**

	Debelinski razredi (v m ³ /ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Iglavci	0,6	0,8	0,7	0,5	0,4	3,0	31,6
Listavci	1,6	1,9	1,5	1,0	0,5	6,5	68,4
Skupaj	2,2	2,7	2,2	1,5	0,9	9,5	100,0

Preglednica 9: **D-GFR1 Razvoj gozdnih fondov**

Leto	Površina (ha)	Lesna zaloga (m ³ /ha)			Letni prirastek (m ³ /ha)			Letni posek (m ³ /ha)		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
1970	79.757	46	113	159	1,4	3,2	4,6	1,0	2,3	3,3
1980	81.583	55	130	185	1,6	3,9	5,5	0,7	1,2	1,9
1990	83.134	60	142	202	1,8	3,9	5,7	1,0	2,2	3,2
2000	93.657	68	154	222	2,0	4,4	6,4	1,3	2,7	4,0
2010	97.239	82	190	272	2,4	5,1	7,5	1,9	4,3	6,2
2020	98.153	89	227	316	3,1	6,6	9,7	2,2	6,0	8,2

Preglednica 10: **D-PGR Posek v obdobju 2011-2020 po RGR in primerjava z načrtovanim**

Rastiščnogojitveni razred		Načrtovani posek	Realizirani posek	Realizacija načrtov. poseka	Realizirani posek	Struktura poseka po razš. deb. st.		
		m ³	m ³	%	m ³ /ha	A	B	C
Gradnova-belogabrovja na karbonatnih in mešanih kamninah 030	Iglavci	453.293	412.994	91,1	14	24,8	48,8	26,4
	Listavci	890.487	482.755	54,2	17	35,6	45,6	18,8
	Skupaj	1.343.780	895.749	66,7	31	30,6	47,1	22,3
Podgorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah 050	Iglavci	290.550	366.938	126,3	12	26,8	42,0	31,2
	Listavci	1.607.830	1.133.519	70,5	36	25,1	48,1	26,8
	Skupaj	1.898.380	1.500.457	79,0	47	25,5	46,6	27,9
Podgorska bukovja na silikatnih kamninah 060	Iglavci	220.630	311.635	141,2	22	23,3	58,4	18,3
	Listavci	676.023	361.836	53,5	25	31,9	51,2	16,9
	Skupaj	896.653	673.471	75,1	47	27,9	54,6	17,5
Gorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah 070	Iglavci	116.459	120.111	103,1	16	14,2	36,2	49,6
	Listavci	490.088	389.495	79,5	53	19,9	44,4	35,7
	Skupaj	606.547	509.606	84,0	69	18,5	42,6	38,9
Jelova-bukovja 090	Iglavci	534.544	486.265	91,0	54	10,7	26,4	62,9
	Listavci	375.111	345.406	92,1	39	14,1	34,7	51,2
	Skupaj	909.655	831.671	91,4	93	12,1	29,8	58,1
Jelovja na silikatnih kamninah 160	Iglavci	193.772	186.571	96,3	57	11,6	40,6	47,8
	Listavci	71.174	53.318	74,9	16	30,3	44,1	25,6
	Skupaj	264.946	239.889	90,5	73	15,8	41,4	42,8
Varovalni gozdovi 200	Iglavci	5.858	3.350	57,2	2	33,6	48,4	18,0
	Listavci	97.178	32.766	33,7	21	12,5	43,0	44,5
	Skupaj	103.036	36.116	35,1	23	14,5	43,5	42,0

PRILOGE

Rastiščnogojitveni razred		Načrtovani posek	Realizirani posek	Realizacija načrtov. poseka	Realizirani posek	Struktura poseka po razš. deb. st.		
		m ³	m ³	%	m ³ /ha	A	B	C
Gozdni rezervati 210	Iglavci	0	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0
	Listavci	0	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0
	Skupaj	0	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0
Gozdovi s posebnim namenom 220	Iglavci	12.035	17.444	144,9	62	13,7	46,5	39,8
	Listavci	10.384	7.485	72,1	27	24,0	50,4	25,6
	Skupaj	22.419	24.929	111,2	88	16,8	47,7	35,5
Skupaj	Iglavci	1.827.141	1.905.308	104,3	19	19,3	41,7	39,0
	Listavci	4.218.275	2.806.580	66,5	29	25,7	45,8	28,5
	Skupaj	6.045.416	4.711.888	77,9	48	23,1	44,1	32,8

Preglednica 11: D-OGDL Opravljena gojitvena in varstvena dela

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Državni gozd			Zasebni in drugi gozdovi			Skupaj		
		Načrtovano	Realizirano	Indeks	Načrtovano	Realizirano	Indeks	Načrtovano	Realizirano	Indeks
Priprava sestoja	ha	560	554	1,0	2.268	1.171	0,5	2.828	1.725	0,6
Priprava tal	ha	6	7	1,3	180	49	0,3	186	56	0,3
Sadnja	ha	54	11	0,2	347	106	0,3	401	118	0,3
Setev	ha	0	0	0,0	1	3	3,0	1	3	3,0
Gnojenje	ha	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
Obžetev	ha	311	185	0,6	1.794	596	0,3	2.105	781	0,4
Nega mladja	ha	1.077	295	0,3	2.741	225	0,1	3.817	520	0,1
Nega gošče	ha	2.202	1.214	0,6	3.454	214	0,1	5.655	1.428	0,3
Nega letvenjaka	ha	1.488	1.213	0,8	2.121	141	0,1	3.609	1.354	0,4
Nega ml. drogovnjaka	ha	1.221	1.074	0,9	2.672	365	0,1	3.893	1.439	0,4
Obžagovanje vej	ha	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
Nega prebiralnega gozda	ha	0	152	0,0	0	11	0,0	0	163	0,0
Graditev protipožarnih objektov	km	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
Vzdrževanje protipožarnih objektov	km	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
Drugo varstvo pred požari	dni	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
Varstvo pred erozijo	dni	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
Varstvo pred žuželkami	dni	0	1.915	0,0	0	2.563	0,0	0	4.478	0,0
Varstvo pred boleznimi	dni	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
Zaščita s premazom	ha	83	6	0,1	13	13	1,0	96	19	0,2

PRILOGE

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Državni gozd			Zasebni in drugi gozdovi			Skupaj		
		Načrtovano	Realizirano	Indeks	Načrtovano	Realizirano	Indeks	Načrtovano	Realizirano	Indeks
Zaščita s količenjem ali tulci	kos	21	625	29,4	98	14.639	149,7	119	15.264	128,2
Zaščita z ograjo	m	119	440	3,7	966	0	0,0	1.085	440	0,4
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	7	650	97,3	0	3.968	0,0	7	4.618	691,3
Ostalo varstvo pred divjadjo	dni	0	3	0,0	0	62	0,0	0	65	0,0
Vzdrževanje grmišč	ha	291	0	0,0	22	0	0,0	313	0	0,0
Vzdrževanje travinj	ha	44	16	0,4	17	17	1,0	60	33	0,5
Vzdrževanje vodnih površin	dni	0	80	0,0	0	301	0,0	0	381	0,0
Sadnja plodonosnega drevja	dni	0	46	0,0	0	6	0,0	0	51	0,0
Vzdrževanje plodonosnega drevja	dni	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
Postavitev in vzd. valilnic	dni	0	20	1.984,0	0	0	0,0	0	20	1.984,0
Osnovanje pasišč v gozdu	ha	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
Ohranjanje biotopov - nega	ha	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
Ohranjanje biotopov - sečnja	m ³	0	2.091	0,0	0	0	0,0	0	2.091	0,0
Vzdrževanje gnezdnic	kos	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
Postavitev gnezdnic	kos	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
Vzdrževanje stez	dni	0	11	0,0	0	0	0,0	0	11	0,0
Ostala biomeliorativna dela	dni	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
Ostala varstvena dela	dni	0	123	0,0	0	273	0,0	0	396	0,0

Preglednica 12: OGD Opravljena gojitvena, varstvena in druga dela po rastiščnogojitvenih razredih

Gojitvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Gradnova-belogabrovja na karbonatnih in mešanih kamninah 030				
Obnova	ha	1.471	533	0,4
Nega	ha	4.517	767	0,2
Varstvo	dni	324	1.185	3,7
Nega habitatov	dni	10	53	5,1

PRILOGE

Gojitvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Podgorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah 050				
Obnova	ha	1.029	738	0,7
Nega	ha	6.207	1.534	0,2
Varstvo	dni	889	1.359	1,5
Nega habitatov	dni	3	88	31,7
Podgorska bukovja na silikatnih kamninah 060				
Obnova	ha	296	290	1,0
Nega	ha	2.637	400	0,2
Varstvo	dni	0	928	0,0
Nega habitatov	dni	0	63	0,0
Gorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah 070				
Obnova	ha	136	38	0,3
Nega	ha	2.143	809	0,4
Varstvo	dni	11	148	13,7
Nega habitatov	dni	7	30	4,0
Jelova-bukovja 090				
Obnova	ha	355	233	0,7
Nega	ha	2.654	2.052	0,8
Varstvo	dni	77	477	6,2
Nega habitatov	dni	353	153	0,4
Jelovja na silikatnih kamninah 160				
Obnova	ha	120	63	0,5
Nega	ha	656	59	0,1
Varstvo	dni	4	246	57,3
Nega habitatov	dni	0	0	0,0
Varovalni gozdovi 200				
Obnova	ha	8	4	0,5
Nega	ha	203	32	0,2
Varstvo	dni	0	2	0,0
Nega habitatov	dni	0	2	0,0
Gozdni rezervati 210				
Obnova	ha	0	0	0,0
Nega	ha	0	0	0,0
Varstvo	dni	0	1	0,0
Nega habitatov	dni	0	0	0,0
Gozdovi s posebnim namenom 220				
Obnova	ha	0	3	11,5
Nega	ha	63	31	0,5
Varstvo	dni	0	24	0,0
Nega habitatov	dni	0	0	0,0

Preglednica 13: **MP - Možni posek**

	m ³	m ³ /ha	% na LZ	% na PR
Iglavci	2.148.000	22	24,5	70,8
Listavci	5.852.000	60	26,3	90,0
Skupaj	8.000.000	82	25,8	83,9

Preglednica 14: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Obseg	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	1.390	1.390
Nega	ha	13.437	13.800
Varstvo	dni	4.500	4.500
Nega habitatov	dni	998	1.000

Preglednica 15: **D-POM - Površina (ha) in sestava pomladka (%) po skupinah drevesnih vrst in rastiščnogojitvenih razredih**

Rastiščnogojitveni razred	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr list.	Meh.list.
Gradnova-belogabrovja na karbonatnih in mešanih kamninah	ha	1.123	165	19	0	51	414	639	320	791	42
	%	3,8	0,6	0,1	0,0	0,2	1,4	2,1	1,1	2,6	0,1
Podgorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah	ha	326	127	3	0	2	4.095	183	674	408	22
	%	1,0	0,4	0,0	0,0	0,0	12,7	0,6	2,1	1,3	0,1
Podgorska bukovja na silikatnih kamninah	ha	538	45	6	0	24	1.205	74	38	163	4
	%	3,8	0,3	0,0	0,0	0,2	8,5	0,5	0,3	1,1	0,0
Gorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah	ha	54	62	0	0	0	1.328	9	272	20	2
	%	0,7	0,8	0,0	0,0	0,0	18,0	0,1	3,7	0,3	0,0
Jelova-bukovja	ha	350	273	0	0	0	1.439	0	109	2	0
	%	3,9	3,1	0,0	0,0	0,0	16,1	0,0	1,2	0,0	0,0
Jelovja na silikatnih kamninah	ha	207	205	1	0	6	112	33	28	65	1
	%	6,2	6,2	0,0	0,0	0,2	3,4	1,0	0,8	2,0	0,0
Varovalni gozdovi	ha	3	0	0	0	0	202	2	26	10	0
	%	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	12,8	0,1	1,6	0,7	0,0
Gozdni rezervati	ha	0	2	0	0	0	37	0	1	4	0
	%	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	7,9	0,0	0,3	0,8	0,0
Gozdovi s posebnim namenom	ha	18	7	0	0	0	16	3	1	6	0
	%	7,3	2,9	0,1	0,0	0,0	6,7	1,4	0,4	2,4	0,0
Skupaj	ha	2.618	885	28	0	83	8.848	944	1.469	1.470	71
	%	2,7	0,9	0,0	0,0	0,1	9,0	1,0	1,5	1,5	0,1

13.2 Pregled stanja in ukrepov na ravni RGR GGO

030 Gradnova-belogabrovja na karbonatnih in mešanih kamninah

Preglednica 1: LP - Površina gozdov RGR po oblikah lastništva

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	27.814	1.037	959	29.810
Delež (%)	93,3	3,5	3,2	100,0

Preglednica 2: D-OGRGZ - Pomembnejši rastiščno gojitveni tipi, njihova površina in delež

Gozdna združba	Površina (ha)	Delež (%)
Preddinarsko-dinarsko gradново belogabrovje	23.024	77,2
Kisloljubno gradново belogabrovje	4.286	14,4
Gradново bukovje na izpranih tleh	734	2,5
Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	454	1,5
Kisloljubno bukovje z rebrenjačo	368	1,2
Preddinarsko-dinarsko hrastovo črnogabrovje	238	0,8
Bazoljubno gradnovje	213	0,7
Kisloljubno gradново bukovje	130	0,4
Jelovje s praprotni	82	0,3
Kisloljubno rdečeborovje	78	0,3
Dinarsko jelovo bukovje	76	0,3
Preddinarsko-dinarsko in predpanonsko toploljubno bukovje	51	0,2
Dobovje in dobovo belogabrovje	27	0,1
Preddinarsko gorsko bukovje	25	0,1
Podgorsko-gorsko javorovje in lipovje	12	0,0
Nižinsko črnojelševje	5	0,0
Osojno bukovje s kresničevjem	4	0,0
Gorsko-zgornjegorsko javorovje z brestom	3	0,0
Skupaj	29.810	100,0

Preglednica 3: **RF1 - Razvojne faze oziroma zgradba sestojev**

Razvojna faza	Površina ha	Delež %	Površina ha	Delež %	Podmladek			
					Zasnova (%)			
					1	2	3	4
Mladovje	724	2,4	724	100,0	0,5	97,3	1,2	1,0
Drogovnjak	7.765	26,0	99	1,3	14,2	63,6	21,3	0,9
Debeljak	11.117	37,3	860	7,7	27,9	53,6	16,7	1,8
Sestoj v obnovi	2.714	9,1	1.400	51,6	43,4	48,8	7,5	0,3
Dvoslojni sestoj	142	0,5	12	8,3	68,9	0,0	31,1	0,0
Raznomerno (ps-šp)	943	3,2	120	12,7	37,9	12,2	48,0	1,9
Raznomerno (sk-gnz)	2.169	7,3	360	16,6	45,5	47,7	6,4	0,4
Panjevec	223	0,7	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	88	0,3	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	3.925	13,2	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	29.810	100,0	3.575	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 4: **ZNS - Zasnova, negovanost in sklep sestojev**

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova				Negovanost			Sklep			
		1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4
Mladovje	724	30,3	48,5	15,3	5,9	19,3	47,3	33,4	43,9	29,7	10,8	15,6
Drogovnjak	7.765	13,7	48,8	32,4	5,1	4,1	52,0	43,9	20,1	56,0	22,5	1,4
Debeljak	11.117	10,1	76,4	9,2	4,3	6,3	75,6	18,1	5,4	66,0	27,4	1,2
Sestoj v obnovi	2.714	4,4	89,8	4,5	1,3	8,1	73,7	18,2	0,0	0,2	22,1	77,7
Dvoslojni sestoj	142	1,6	80,4	2,6	15,4	0,0	40,1	59,9	9,1	68,7	22,2	0,0
Raznomerno (ps-šp)	943	2,4	51,5	21,0	25,1	1,9	37,4	60,7	0,6	54,1	41,5	3,8
Raznomerno (sk-gnz)	2.169	2,8	79,7	16,4	1,1	1,9	70,6	27,5	4,1	72,2	21,2	2,5
Panjevec	223	2,6	78,5	18,9	0,0	3,5	57,1	39,4	89,9	10,1	0,0	0,0
Grmičav gozd	88	0,0	0,0	32,0	68,0	0,0	0,0	100,0	0,0	36,9	44,3	18,8
Pionirski gozd z grmišči	3.925	0,0	6,5	56,8	36,7	0,0	4,1	95,9	9,9	22,6	43,8	23,7
Tipični prebiralni sestoj	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 5: **LZ1 - Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih**

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Smreka	10,3	22,6	24,5	22,4	20,2	61	23,2
Jelka	8,3	17,1	24,3	26,1	24,2	4	1,7
Bor	10,2	21,5	26,4	22,9	19,0	10	3,8
Macesen	11,3	23,4	24,1	20,6	20,6	0	0,0
Drugi iglavci	9,9	19,1	23,5	23,4	24,1	4	1,3
Bukev	12,9	24,4	24,9	21,7	16,1	14	5,4
Hrast	12,1	23,0	23,4	22,5	19,0	73	27,9
Plemeniti listavci	14,3	24,7	23,6	20,7	16,7	8	3,0
Drugi trdi listavci	15,3	26,7	23,4	19,2	15,4	74	28,0
Mehki listavci	18,8	29,4	22,0	16,5	13,3	15	5,7
Iglavci	10,2	22,0	24,7	22,7	20,4	79	30,0
Listavci	14,1	25,1	23,4	20,6	16,8	184	70,0
Skupaj	12,9	24,2	23,8	21,2	17,9	263	100,0

Preglednica 6: **PR1 - Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha)**

	Debelinski razredi (v m ³ /ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Iglavci	0,7	0,9	0,7	0,5	0,3	3,1	33,7
Listavci	2,0	1,9	1,2	0,7	0,3	6,1	66,3
Skupaj	2,7	2,8	1,9	1,2	0,6	9,2	100,0

Preglednica 7: **D-GFR1 - Razvoj gozdnih fondov**

Leto	Površina ha	Lesna zaloga m ³ /ha			Letni prirastek m ³ /ha			Letni posek m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2010	29.182	69	149	218	2,2	4,2	6,4	1,6	3,0	4,6
2020	29.810	79	184	263	3,1	6,1	9,2	1,8	4,5	6,3

Preglednica 8: **D-GFR2 - Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %)**

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Drugi igl.	Bukev	Hrast	Plem. list	Dr. tr. list	Meh. list
2010	24,8	1,5	3,9	0,0	1,4	4,4	29,0	2,6	26,9	5,5
2020	23,1	1,7	3,9	0,0	1,3	5,3	28,1	3,0	28,0	5,6

Preglednica 9: **MP - Možni posek**

	m ³	m ³ /ha	% na LZ	% na PR
Iglavci	545.000	18	23,1	60,7
Listavci	1.328.000	45	24,2	73,1
Skupaj	1.873.000	63	23,9	69,0

Preglednica 10: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	684	684
Nega	ha	2.634	2.839
Varstvo	dni	1.312	1.312
Nega habitatov	dni	149	149

050 Podgorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah

Preglednica 11: **LP - Površina gozdov RGR po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	24.253	7.645	348	32.246
Delež (%)	75,2	23,7	1,1	100,0

Preglednica 12: **D-OGRGZ - Pomembnejši rastiščno gojitveni tipi, njihova površina in delež**

Gozdna združba	Površina (ha)	Delež (%)
Gradnovo bukovje na izpranih tleh	15.736	48,8
Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	10.683	33,1
Preddinarsko-dinarsko gradnovo belogabrovje	2.672	8,3
Preddinarsko gorsko bukovje	1.645	5,1
Bazoljubno gradnovje	512	1,6
Dinarsko jelovo bukovje	202	0,6
Preddinarsko-dinarsko in predpanonsko toploljubno bukovje	190	0,6
Kisloljubno gradnovo bukovje	170	0,5
Osojno bukovje s kresničevjem	140	0,4
Dobovje in dobovo belogabrovje	86	0,3

Gozdna združba	Površina (ha)	Delež (%)
Gorsko-zgornjegorsko javorovje z brestom	60	0,2
Kisloljubno bukovje z rebrenjačo	54	0,2
Podgorsko-gorsko javorovje in lipovje	33	0,1
Preddinarsko zgornjegorsko bukovje z zasavsko konopnico	25	0,1
Jelovje s praprotni	20	0,1
Kisloljubno gradново belogabrovje	10	0,0
Nižinsko črnojelševje	6	0,0
Preddinarsko-dinarsko hrastovo črnogabrovje	2	0,0
Skupaj	32.246	100,0

Preglednica 13: **RF1 - Razvojne faze oziroma zgradba sestojev**

Razvojna faza	Površina ha	Delež %	Površina ha	Delež %	Podmladek			
					Zasnova (%)			
					1	2	3	4
Mladovje	1.373	4,3	1.372	99,9	97,3	2,5	0,2	0,0
Drogovnjak	8.034	24,9	35	0,4	53,2	30,4	15,7	0,7
Debeljak	14.940	46,4	1.080	7,2	52,9	40,8	5,6	0,7
Sestoj v obnovi	5.562	17,2	3.334	59,9	66,2	31,5	2,3	0,0
Dvoslojni sestoj	15	0,0	2	13,1	100,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	355	1,1	76	21,4	39,1	43,1	17,8	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	902	2,8	116	12,9	43,3	50,0	6,7	0,0
Panjevec	2	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	7	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	1.036	3,2	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	20	0,1	3	14,6	67,1	32,9	0,0	0,0
Skupaj	32.246	100,0	6.018	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 14: **ZNS - Zasnova, negovanost in sklep sestojev**

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova				Negovanost			Sklep			
		1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4
Mladovje	1.373	69,5	25,3	4,4	0,8	28,9	57,1	14,0	71,0	21,5	4,5	3,0
Drogovnjak	8.034	33,0	39,4	26,7	0,9	15,4	55,9	28,7	36,3	52,5	10,3	0,9
Debeljak	14.940	26,9	62,8	9,7	0,6	26,8	61,3	11,9	14,9	66,6	18,0	0,5
Sestoj v obnovi	5.562	14,6	79,6	5,6	0,2	25,7	67,4	6,9	0,0	1,5	28,5	70,0
Dvoslojni sestoj	15	28,5	44,4	0,0	27,1	0,0	28,5	71,5	0,0	72,9	27,1	0,0
Raznomerno (ps-šp)	355	4,1	67,4	18,3	10,2	0,6	43,4	56,0	1,6	78,1	18,8	1,5
Raznomerno (sk-gnz)	902	2,4	77,0	19,9	0,7	10,9	52,1	37,0	1,6	17,5	72,7	8,2

PRILOGE

Razvojna faza	Površina	Zasnova				Negovanost			Sklep			
	ha	1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4
Panjevec	2	52,6	47,4	0,0	0,0	52,6	0,0	47,4	52,6	47,4	0,0	0,0
Grmičav gozd	7	0,0	0,0	11,4	88,6	0,0	0,0	100,0	0,0	77,9	22,1	0,0
Pionirski gozd z grmišči	1.036	0,0	1,8	82,0	16,2	0,0	7,3	92,7	4,4	27,3	52,6	15,7
Tipični prebiralni sestoj	20	100,0	0,0	0,0	0,0	15,2	84,8	0,0	91,8	0,0	8,2	0,0

Preglednica 15: **LZ1 - Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih**

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m³/ha	%
Smreka	10,9	24,4	24,0	20,0	20,7	39	12,4
Jelka	5,3	14,6	20,7	24,3	35,1	5	1,7
Bor	11,6	24,2	24,3	21,2	18,7	2	0,7
Macesen	13,6	29,9	25,6	16,9	14,0	1	0,2
Drugi iglavci	11,4	21,0	25,6	24,4	17,6	1	0,3
Bukev	8,4	19,4	25,7	24,4	22,1	152	48,6
Hrast	10,3	22,2	25,9	22,9	18,7	38	12,0
Plemeniti listavci	10,1	20,6	24,6	23,5	21,2	26	8,2
Drugi trdi listavci	12,5	24,1	25,4	21,1	16,9	46	14,7
Mehki listavci	15,7	27,6	24,2	18,0	14,5	4	1,2
Iglavci	10,3	23,3	23,7	20,6	22,1	48	15,3
Listavci	9,6	20,9	25,5	23,4	20,6	266	84,7
Skupaj	9,7	21,2	25,3	23,0	20,8	314	100,0

Preglednica 16: **PR1 - Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha)**

	Debelinski razredi (v m³/ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m³/ha	%
Iglavci	0,4	0,6	0,4	0,3	0,2	1,9	20,2
Listavci	1,7	2,1	1,8	1,2	0,7	7,5	79,8
Skupaj	2,1	2,7	2,2	1,5	0,9	9,4	100,0

Preglednica 17: **D-GFR1 - Razvoj gozdnih fondov**

Leto	Površina ha	Lesna zaloga m³/ha			Letni prirastek m³/ha			Letni posek m³/ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2010	31.800	42	222	264	1,4	5,7	7,1	0,9	5,1	6,0
2020	32.246	48	266	314	1,9	7,5	9,4	1,2	7,4	8,6

Preglednica 18: **D-GFR2 - Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %)**

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Drugi igl.	Bukev	Hrast	Plem. list	Dr. tr. list	Meh. list
2010	13,2	1,7	0,6	0,1	0,3	48,9	12,7	7,3	13,6	1,6
2020	12,5	1,7	0,7	0,2	0,3	48,5	12,0	8,2	14,7	1,2

Preglednica 19: **MP - Možni posek**

	m ³	m ³ /ha	% na LZ	% na PR
Iglavci	382.000	12	24,6	64,6
Listavci	2.370.000	74	27,7	97,8
Skupaj	2.752.000	86	27,2	91,3

Preglednica 20: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	538	538
Nega	ha	4.920	4.989
Varstvo	dni	1.516	1.516
Nega habitatov	dni	477	477

060 Podgorska bukovja na silikatnih kamninah

Preglednica 21: **LP - Površina gozdov RGR po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	13.207	870	99	14.176
Delež (%)	93,2	6,1	0,7	100,0

Preglednica 22: **D-OGRGZ - Pomembnejši rastiščno gojitveni tipi, njihova površina in delež**

Gozdna združba	Površina (ha)	Delež (%)
Kisloljubno bukovje z rebrenjačo	4.785	33,7
Kisloljubno gradново bukovje	4.023	28,4
Gradново bukovje na izpranih tleh	2.306	16,3
Preddinarsko-dinarsko gradново belogabrovje	1.868	13,2
Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	551	3,9

PRILOGE

Gozdna združba	Površina (ha)	Delež (%)
Kisloljubno gradново belogabrovje	325	2,3
Kisloljubno rdečeborovje	146	1,0
Preddinarsko gorsko bukovje	82	0,6
Preddinarsko-dinarsko in predpanonsko toploljubno bukovje	39	0,3
Nižinsko črnojelševje	30	0,2
Preddinarsko-dinarsko hrastovo črnogabrovje	16	0,1
Bazoljubno gradnovje	5	0,0
Skupaj	14.176	100,0

Preglednica 23: **RF1 - Razvojne faze oziroma zgradba sestojev**

Razvojna faza	Podmladek							
	Površina ha	Delež %	Površina ha	Delež %	Zasnova (%)			
					1	2	3	4
Mladovje	895	6,3	895	100,0	3,8	94,4	1,7	0,1
Drogovnjak	3.378	23,8	31	0,9	43,1	49,2	7,7	0,0
Debeljak	7.126	50,4	422	5,9	41,0	56,7	2,3	0,0
Sestoj v obnovi	2.055	14,5	1.220	59,4	53,9	43,2	2,5	0,4
Dvoslojni sestoj	5	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	158	1,1	27	16,9	94,1	0,8	5,1	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	503	3,5	85	16,8	44,5	49,5	6,0	0,0
Panjevec	34	0,2	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	22	0,2	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	14.176	100,0	2.680	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 24: **ZNS - Zasnova, negovanost in sklep sestojev**

Razvojna faza	Površina		Zasnova				Negovanost			Sklep			
	ha	1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4	
Mladovje	895	51,5	37,6	9,7	1,2	8,2	63,1	28,7	51,9	27,3	8,7	12,1	
Drogovnjak	3.378	37,4	47,1	15,0	0,5	9,5	71,5	19,0	48,9	44,7	6,1	0,3	
Debeljak	7.126	14,7	80,3	4,6	0,4	9,7	83,4	6,9	12,6	76,7	10,5	0,2	
Sestoj v obnovi	2.055	4,5	93,5	2,0	0,0	12,5	82,9	4,6	0,0	1,3	22,1	76,6	
Dvoslojni sestoj	5	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	
Raznomerno (ps-šp)	158	0,0	88,8	8,3	2,9	0,0	89,7	10,3	0,0	8,2	90,0	1,8	
Raznomerno (sk-gnz)	503	0,6	89,5	9,9	0,0	3,9	74,7	21,4	3,3	83,3	13,4	0,0	
Panjevec	34	0,0	9,9	86,9	3,2	0,0	9,9	90,1	19,6	80,4	0,0	0,0	

PRILOGE

Razvojna faza	Površina		Zasnova				Negovanost			Sklep			
	ha	1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4	
Pionirski gozd z grmišči	22	0,0	0,0	54,1	45,9	0,0	0,0	100,0	36,2	33,8	28,5	1,5	
Grmičav gozd	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Tipični prebiralni sestoj	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	

Preglednica 25: **LZ1 - Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih**

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Smreka	11,5	22,9	30,3	23,0	12,3	61	20,0
Jelka	11,5	19,8	28,8	24,5	15,4	2	0,5
Bor	10,2	20,7	30,2	25,7	13,2	9	3,0
Macesen	16,2	29,6	29,2	18,1	6,9	0	0,0
Drugi iglavci	7,4	18,8	31,3	27,6	14,9	3	0,9
Bukev	11,8	26,0	26,7	19,8	15,7	136	44,7
Hrast	11,4	25,6	26,7	20,1	16,2	41	13,3
Plemeniti listavci	13,2	27,3	26,1	19,0	14,4	6	2,0
Drugi trdi listavci	12,9	26,9	26,2	19,0	15,0	46	15,2
Mehki listavci	17,7	30,2	25,2	16,6	10,3	1	0,4
Iglavci	11,2	22,4	30,4	23,5	12,5	75	24,4
Listavci	12,0	26,2	26,5	19,7	15,6	230	75,6
Skupaj	11,8	25,3	27,5	20,6	14,8	305	100,0

Preglednica 26: **PR1 - Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha)**

	Debelinski razredi (v m ³ /ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Iglavci	0,7	0,8	0,7	0,4	0,1	2,7	27,8
Listavci	1,8	2,3	1,6	0,9	0,4	7,0	72,2
Skupaj	2,5	3,1	2,3	1,3	0,5	9,7	100,0

Preglednica 27: **D-GFR1 - Razvoj gozdnih fondov**

Leto	Površina ha	Lesna zaloga m ³ /ha			Letni prirastek m ³ /ha			Letni posek m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2010	14.334	77	197	274	2,5	5,6	8,1	1,5	4,7	6,2
2020	14.176	75	230	305	2,7	7,0	9,7	1,9	6,2	8,1

Preglednica 28: **D-GFR2 - Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %)**

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Drugi igl.	Bukev	Hrast	Plem. list	Dr. tr. list	Meh. list
2010	23,7	0,3	3,1	0,0	1,0	40,6	15,4	1,4	14,2	0,3
2020	20,0	0,5	3,0	0,0	0,8	44,8	13,3	2,0	15,2	0,4

Preglednica 29: **MP - Možni posek**

	m ³	m ³ /ha	% na LZ	% na PR
Iglavci	275.000	19	26,1	73,7
Listavci	873.000	62	26,7	88,0
Skupaj	1.148.000	81	26,6	84,1

Preglednica 30: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	33	33
Nega	ha	2.098	2.163
Varstvo	dni	602	602
Nega habitatov	dni	0	0

070 Gorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah

Preglednica 31: **LP - Površina gozdov RGR po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	3.904	3.401	55	7.360
Delež (%)	53,1	46,2	0,7	100,0

Preglednica 32: **D-OGRGZ - Pomembnejši rastiščno gojitveni tipi, njihova površina in delež**

Gozdna združba	Površina (ha)	Delež (%)
Preddinarsko gorsko bukovje	5.021	68,2
Preddinarsko zgornjegorsko bukovje z zasavsko konopnico	765	10,4
Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	543	7,4
Gradnovo bukovje na izpranih tleh	487	6,6
Dinarsko jelovo bukovje	223	3,0

Gozdna združba	Površina (ha)	Delež (%)
Gorsko-zgornjegorsko javorovje z brestom	89	1,2
Predpanonsko podgorsko bukovje	56	0,8
Bukovje s polžarko in javorovo bukovje	48	0,6
Podgorsko-gorsko javorovje in lipovje	42	0,6
Osojno bukovje s kresničevjem	27	0,4
Preddinarsko-dinarsko in predpanonsko toploljubno bukovje	22	0,3
Kisloljubno gradnovo bukovje	19	0,3
Preddinarsko-dinarsko gradnovo belogabrovje	13	0,2
Preddinarsko-dinarsko hrastovo črnogabrovje	3	0,0
Bazoljubno gradnovje	2	0,0
Skupaj	7.360	100,0

Preglednica 33: **RF1 - Razvojne faze oziroma zgradba sestojev**

Razvojna faza	Podmladek							
	Površina ha	Delež %	Površina ha	Delež %	Zasnova (%)			
					1	2	3	4
Mladovje	521	7,1	521	100,0	100,0	0,0	0,0	0,0
Drogovnjak	1.180	16,0	0	0,0	97,9	0,0	2,1	0,0
Debeljak	3.776	51,3	400	10,6	44,7	54,2	1,1	0,0
Sestoj v obnovi	1.523	20,7	926	60,7	82,0	17,4	0,5	0,1
Dvoslojni sestoj	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	35	0,5	9	27,1	38,0	62,0	0,0	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	269	3,7	54	20,0	36,6	63,4	0,0	0,0
Panjevec	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	14	0,2	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	32	0,4	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	10	0,1	2	22,9	100,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	7.360	100,0	1.912	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 34: **ZNS - Zasnova, negovanost in sklep sestojev**

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova				Negovanost			Sklep			
		1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4
Mladovje	521	84,6	15,1	0,3	0,0	41,9	53,6	4,5	61,7	33,0	4,9	0,4
Drogovnjak	1.180	64,2	26,3	9,5	0,0	44,1	45,1	10,8	49,2	42,7	8,1	0,0
Debeljak	3.776	78,2	19,9	1,1	0,8	64,0	34,4	1,6	29,2	54,9	15,7	0,2
Sestoj v obnovi	1.523	28,2	70,8	1,0	0,0	50,5	48,3	1,2	0,0	1,1	59,9	39,0
Raznomerno (ps-šp)	35	0,0	0,0	0,0	0,0	36,5	50,6	12,9	0,0	61,6	34,2	4,2

PRILOGE

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova				Negovanost			Sklep			
		1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4
Raznomerno (sk-gnz)	269	4,1	3,6	92,3	0,0	6,2	59,3	34,5	8,5	80,1	10,3	1,1
Grmičav gozd	14	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	32	0,0	0,0	41,9	58,1	0,0	0,0	100,0	9,7	87,6	0,0	2,7
Tipični prebiralni sestoj	10	65,8	34,2	0,0	0,0	20,1	79,9	0,0	0,0	54,3	45,7	0,0
Dvoslojni sestoj	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Panjevec	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 35: **LZ1 - Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih**

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m³/ha	%
Smreka	6,3	14,2	22,2	26,3	31,0	47	12,7
Jelka	2,9	6,8	17,1	29,4	43,8	20	5,4
Bor	6,2	29,1	33,3	17,7	13,7	0	0,0
Macesen	8,3	18,9	29,3	26,7	16,8	1	0,2
Drugi iglavci	5,0	10,8	23,3	31,4	29,5	1	0,2
Bukev	6,8	15,9	25,2	25,5	26,6	241	64,7
Hrast	9,4	19,7	24,7	24,2	22,0	5	1,3
Plemeniti listavci	7,4	16,8	25,2	25,0	25,6	48	12,7
Drugi trdi listavci	13,7	22,0	22,9	20,9	20,5	8	2,2
Mehki listavci	15,3	26,9	24,2	14,9	18,7	2	0,6
Iglavci	5,3	12,1	20,8	27,2	34,6	69	18,5
Listavci	7,2	16,4	25,1	25,2	26,1	304	81,5
Skupaj	6,9	15,6	24,3	25,6	27,6	373	100,0

Preglednica 36: **PR1 - Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha)**

	Debelinski razredi (v m³/ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m³/ha	%
Iglavci	0,3	0,4	0,5	0,5	0,4	2,1	21,2
Listavci	1,4	1,8	2,0	1,6	1,0	7,8	78,8
Skupaj	1,7	2,2	2,5	2,1	1,4	9,9	100,0

Preglednica 37: **D-GFR1 - Razvoj gozdnih fondov**

Leto	Površina ha	Lesna zaloga m ³ /ha			Letni prirastek m ³ /ha			Letni posek m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2010	7.346	68	261	329	1,8	6,9	8,7	1,6	6,7	8,3
2020	7.360	69	304	373	2,1	7,8	9,9	1,8	8,8	10,6

Preglednica 38: **D-GFR2 - Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %)**

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Drugi igl.	Bukev	Hrast	Plem. list	Dr. tr. list	Meh. list
2010	14,7	5,5	0,0	0,3	0,2	63,8	2,3	11,0	1,9	0,3
2020	12,7	5,4	0,1	0,1	0,2	64,8	1,3	12,7	2,1	0,6

Preglednica 39: **MP - Možni posek**

	m ³	m ³ /ha	% na LZ	% na PR
Iglavci	134.000	18	26,4	85,5
Listavci	647.000	88	28,9	112,7
Skupaj	781.000	106	28,5	106,9

Preglednica 40: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	40	40
Nega	ha	1.318	1.322
Varstvo	dni	356	356
Nega habitatov	dni	60	60

090 Jelova-bukovjaPreglednica 41: **LP - Površina gozdov RGR po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	337	8.567	12	8.916
Delež (%)	3,8	96,1	0,1	100,0

Preglednica 42: **D-OGRGZ - Pomembnejši rastiščno gojitveni tipi, njihova površina in delež**

Gozdna združba	Površina (ha)	Delež (%)
Dinarsko jelovo bukovje	8.311	93,2
Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	351	3,9
Preddinarsko gorsko bukovje	111	1,3
Gradnovo bukovje na izpranih tleh	49	0,6
Preddinarsko zgornjegorsko bukovje z zasavsko konopnico	48	0,5
Gorsko-zgornjegorsko javorovje z brestom	34	0,4
Dinarsko jelovje na skalovju	9	0,1
Osojno bukovje s kresničevjem	3	0,0
Skupaj	8.916	100,0

Preglednica 43: **RF1 - Razvojne faze oziroma zgradba sestojev**

Razvojna faza	Površina ha	Delež %	Površina ha	Delež %	Podmladek			
					Zasnova (%)			
					1	2	3	4
Mladovje	335	3,8	335	100,0	99,9	0,1	0,0	0,0
Drogovnjak	1.020	11,4	1	0,1	76,7	23,3	0,0	0,0
Debeljak	3.675	41,2	319	8,7	54,8	44,2	0,8	0,2
Sestoj v obnovi	1.910	21,4	1.217	63,7	80,0	19,9	0,1	0,0
Dvoslojni sestoj	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	7	0,1	2	29,0	0,0	0,0	15,8	84,2
Raznomerno (sk-gnz)	68	0,8	23	33,4	31,1	67,4	1,5	0,0
Panjevec	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	3	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	1.898	21,3	422	22,3	57,8	42,0	0,2	0,0
Skupaj	8.916	100,0	2.319	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 44: **ZNS - Zasnova, negovanost in sklep sestojev**

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova				Negovanost			Sklep			
		1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4
Mladovje	335	89,2	9,1	1,2	0,5	79,7	17,9	2,4	67,5	28,2	2,9	1,4
Drogovnjak	1.020	73,0	26,3	0,7	0,0	67,0	29,6	3,4	41,7	53,0	5,3	0,0
Debeljak	3.675	75,4	22,0	2,1	0,5	80,0	16,5	3,5	15,1	72,6	11,7	0,6
Sestoj v obnovi	1.910	61,8	38,1	0,1	0,0	76,4	22,5	1,1	0,0	4,1	40,0	55,9
Raznomerno (ps-šp)	7	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	81,5	18,5	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	68	0,0	100,0	0,0	0,0	80,5	19,5	0,0	0,0	7,8	92,2	0,0
Pionirski gozd z grmišči	3	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	1.898	65,7	34,3	0,0	0,0	63,0	36,4	0,6	2,9	33,7	49,6	13,8
Dvoslojni sestoj	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Panjevec	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 45: **LZ1 - Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih**

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m³/ha	%
Smreka	4,4	13,2	16,7	19,9	45,8	131	30,1
Jelka	3,3	9,4	14,0	20,7	52,6	122	28,2
Bor	3,9	12,3	18,0	22,9	42,9	0	0,0
Macesen	7,7	20,2	21,1	16,1	34,9	0	0,1
Drugi iglavci	10,4	26,5	22,6	15,5	25,0	0	0,0
Bukev	5,5	15,1	21,5	22,1	35,8	147	34,1
Hrast	6,1	16,2	20,8	22,7	34,2	0	0,1
Plemeniti listavci	5,6	15,2	22,1	22,2	34,9	32	7,3
Drugi trdi listavci	9,7	19,7	21,5	20,9	28,2	1	0,1
Mehki listavci	21,4	28,8	13,0	11,7	25,1	0	0,0
Iglavci	3,9	11,4	15,4	20,3	49,0	253	58,4
Listavci	5,5	15,1	21,6	22,1	35,7	180	41,6
Skupaj	4,6	12,9	18,0	21,1	43,4	433	100,0

Preglednica 46: **PR1 - Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha)**

	Debelinski razredi (v m³/ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m³/ha	%
Iglavci	0,9	1,5	1,4	1,4	2,0	7,2	61,0
Listavci	0,7	1,1	1,1	0,9	0,8	4,6	39,0
Skupaj	1,6	2,6	2,5	2,3	2,8	11,8	100,0

Preglednica 47: **D-GFR1 - Razvoj gozdnih fondov**

Leto	Površina ha	Lesna zaloga m ³ /ha			Letni prirastek m ³ /ha			Letni posek m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2010	8.931	235	165	400	5,7	4,1	9,8	6,0	4,2	10,2
2020	8.916	253	180	433	7,2	4,6	11,8	6,0	4,8	10,8

Preglednica 48: **D-GFR2 - Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %)**

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Drugi igl.	Bukev	Hrast	Plem. list	Dr. tr. list	Meh. list
2010	30,3	28,3	0,1	0,1	0,0	33,5	0,1	7,3	0,2	0,1
2020	30,1	28,2	0,1	0,1	0,0	34,0	0,1	7,3	0,1	0,0

Preglednica 49: **MP - Možni posek**

	m ³	m ³ /ha	% na LZ	% na PR
Iglavci	534.000	60	23,7	83,0
Listavci	424.000	48	26,4	102,1
Skupaj	958.000	108	24,8	90,5

Preglednica 50: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	54	54
Nega	ha	1.681	1.687
Varstvo	dni	515	515
Nega habitatov	dni	312	313

160 Jelovja na silikatnih kamninah

Preglednica 51: **LP - Površina gozdov RGR po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	2.961	337	12	3.310
Delež (%)	89,4	10,2	0,4	100,0

Preglednica 52: **D-OGRGZ - Pomembnejši rastiščno gojitveni tipi, njihova površina in delež**

Gozdna združba	Površina (ha)	Delež (%)
Jelovje s praprotni	1.138	34,4
Preddinarsko-dinarsko gradnovo belogabrovje	947	28,6
Kisloljubno gradnovo belogabrovje	526	15,9
Gradnovo bukovje na izpranih tleh	356	10,8
Kisloljubno bukovje z rebrenjačo	163	4,9
Kisloljubno gradnovo bukovje	65	2,0
Dinarsko jelovo bukovje	60	1,8
Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	24	0,7
Preddinarsko gorsko bukovje	20	0,6
Bazoljubno gradnovje	11	0,3
Skupaj	3.310	100,0

Preglednica 53: **RF1 - Razvojne faze oziroma zgradba sestojev**

Razvojna faza	Podmladek							
	Površina ha	Delež %	Površina ha	Delež %	Zasnova (%)			
					1	2	3	4
Mladovje	89	2,7	89	100,1	3,0	92,5	4,3	0,2
Drogovnjak	384	11,6	5	1,3	35,3	60,5	4,2	0,0
Debeljak	1.636	49,4	107	6,6	69,4	26,4	4,1	0,1
Sestoj v obnovi	600	18,1	310	51,6	65,0	34,1	0,9	0,0
Dvoslojni sestoj	14	0,4	1	6,3	100,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	156	4,7	28	18,0	89,7	9,1	1,2	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	409	12,4	73	17,9	57,2	42,6	0,2	0,0
Panjevec	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	22	0,7	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	3.310	100,0	613	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 54: **ZNS - Zasnova, negovanost in sklep sestojev**

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova				Negovanost			Sklep			
		1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4
Mladovje	89	41,9	36,4	17,5	4,2	24,1	44,7	31,2	62,8	21,3	10,2	5,7
Drogovnjak	384	47,3	24,6	23,3	4,8	17,3	54,7	28,0	48,1	40,1	9,4	2,4
Debeljak	1.636	82,1	15,1	2,8	0,0	19,7	74,0	6,3	9,2	77,7	13,0	0,1
Sestoj v obnovi	600	3,0	97,0	0,0	0,0	18,7	71,9	9,4	0,0	0,2	9,2	90,6
Dvoslojni sestoj	14	0,0	37,5	62,5	0,0	0,0	37,5	62,5	0,0	100,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	156	1,6	91,9	6,5	0,0	8,6	80,0	11,4	0,0	86,1	13,9	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	409	0,8	99,2	0,0	0,0	17,7	82,3	0,0	0,0	5,8	94,2	0,0
Pionirski gozd z grmišči	22	0,0	0,0	68,4	31,6	0,0	1,6	98,4	1,5	11,6	85,3	1,6
Panjevec	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 55: **LZ1 - Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih**

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Smreka	6,8	16,0	20,7	27,3	29,2	117	29,0
Jelka	4,7	12,9	18,6	25,5	38,3	166	41,1
Bor	5,9	15,5	20,9	26,4	31,3	4	0,9
Macesen	3,3	18,1	18,0	24,4	36,2	0	0,0
Drugi iglavci	5,3	14,3	21,1	28,5	30,8	2	0,5
Bukev	8,0	19,9	25,8	23,5	22,8	29	7,2
Hrast	9,5	20,5	24,9	24,4	20,7	51	12,5
Plemeniti listavci	8,8	19,2	24,4	21,4	26,2	6	1,5
Drugi trdi listavci	10,8	22,1	24,5	23,6	19,0	28	7,0
Mehki listavci	19,8	29,0	19,9	16,6	14,7	1	0,3
Iglavci	5,6	14,2	19,5	26,3	34,4	289	71,5
Listavci	9,6	20,8	24,9	23,7	21,0	115	28,5
Skupaj	6,7	16,1	21,0	25,6	30,6	404	100,0

Preglednica 56: **PR1 - Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha)**

	Debelinski razredi (v m ³ /ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Iglavci	1,5	2,5	2,4	2,3	1,5	10,2	72,3
Listavci	1,0	1,1	0,9	0,6	0,3	3,9	27,7
Skupaj	2,5	3,6	3,3	2,9	1,8	14,1	100,0

Preglednica 57: **D-GFR1 - Razvoj gozdnih fondov**

Leto	Površina (ha)	Lesna zaloga (m ³ /ha)			Letni prirastek (m ³ /ha)			Letni posek (m ³ /ha)		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2010	3.305	251	87	338	7,3	2,3	9,6	5,9	2,1	8,0
2020	3.310	289	115	404	10,2	3,9	14,1	7,8	3,2	11,0

Preglednica 58: **D-GFR2 - Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %)**

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Drugi igl.	Bukev	Hrast	Plem. list	Dr. tr. list	Meh. list
2010	30,9	41,5	1,0	0,1	0,7	6,3	11,9	1,3	6,0	0,3
2020	29,0	41,3	0,9	0,0	0,5	7,1	12,5	1,5	6,9	0,3

Preglednica 59: **MP - Možni posek**

	m ³	m ³ /ha	% na LZ	% na PR
Iglavci	259.000	78	27,0	76,9
Listavci	105.000	32	27,6	82,2
Skupaj	364.000	110	27,2	78,3

Preglednica 60: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	39	39
Nega	ha	523	535
Varstvo	dni	149	149
Nega habitatov	dni	0	0

200 Varovalni gozdovi

Preglednica 61: **LP - Površina gozdov RGR po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	1.175	357	46	1.578
Delež (%)	74,5	22,6	2,9	100,0

Preglednica 62: **D-OGRGZ - Pomembnejši rastiščno gojitveni tipi, njihova površina in delež**

Gozdna združba	Površina (ha)	Delež (%)
Osojno bukovje s kresničevjem	536	34,0
Preddinarsko gorsko bukovje	256	16,2
Bazoljubno gradnovje	210	13,3
Preddinarsko-dinarsko in predpanonsko toploljubno bukovje	183	11,6
Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	111	7,0
Preddinarsko zgornjegorsko bukovje z zasavsko konopnico	92	5,8
Kisloljubno gradnovo belogabrovje	69	4,4
Preddinarsko-dinarsko gradnovo belogabrovje	64	4,1
Preddinarsko-dinarsko hrastovo črnogabrovje	38	2,4
Gradnovo bukovje na izpranih tleh	14	0,9
Gorsko-zgornjegorsko javorovje z brestom	5	0,3
Skupaj	1.578	100,0

Preglednica 63: **RF1 - Razvojne faze oziroma zgradba sestojev**

Razvojna faza	Površina ha	Delež %	Površina ha	Delež %	Podmladek			
					Zasnova (%)			
					1	2	3	4
Mladovje	156	9,9	156	99,9	0,0	99,8	0,2	0,0
Drogovnjak	313	19,8	0	0,1	0,0	0,0	100,0	0,0
Debeljak	685	43,5	26	3,8	49,9	50,1	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	218	13,8	133	60,5	55,6	41,9	2,5	0,0
Dvoslojni sestoj	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	137	8,7	17	12,5	9,4	90,6	0,0	0,0
Panjevec	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	45	2,8	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	24	1,5	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	1.578	100,0	332	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 64: **ZNS - Zasnova, negovanost in sklep sestojev**

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova				Negovanost			Sklep			
		1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4
Mladovje	156	46,9	52,9	0,2	0,0	41,4	8,1	50,5	36,5	55,8	7,2	0,5
Drogovnjak	313	18,1	50,9	31,0	0,0	2,5	25,9	71,6	48,8	41,2	10,0	0,0
Debeljak	685	19,9	65,0	15,0	0,1	5,7	38,9	55,4	22,0	63,9	14,1	0,0
Sestoj v obnovi	218	14,3	60,7	25,0	0,0	25,3	32,6	42,1	0,0	12,9	29,5	57,6
Raznomerno (sk-gnz)	137	83,5	16,5	0,0	0,0	0,0	12,3	87,7	86,7	10,5	2,8	0,0
Grmičav gozd	45	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	85,8	0,0	14,2
Pionirski gozd z grmišči	24	0,0	0,0	99,0	1,0	0,0	0,0	100,0	70,2	15,6	14,2	0,0
Dvoslojni sestoj	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Panjevec	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 65: **LZ1 - Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih**

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m³/ha	%
Smreka	15,6	27,3	23,5	14,4	19,2	12	3,9
Jelka	10,7	51,2	14,5	2,0	21,6	0	0,0
Bor	1,1	33,4	37,2	17,4	10,9	3	0,9
Macesen	15,5	27,2	31,4	12,1	13,8	0	0,0
Drugi iglavci	7,0	14,0	6,6	26,2	46,2	0	0,0
Bukev	7,6	13,5	16,5	21,9	40,5	206	65,9
Hrast	10,7	21,9	22,6	21,4	23,4	29	9,3
Plemeniti listavci	9,2	16,0	17,9	20,6	36,3	22	7,1
Drugi trdi listavci	17,1	24,7	19,9	18,7	19,6	39	12,7
Mehki listavci	23,3	25,7	18,5	18,7	13,8	1	0,2
Iglavci	12,9	28,5	25,9	14,9	17,8	15	4,8
Listavci	9,3	16,0	17,7	21,3	35,7	297	95,2
Skupaj	9,5	16,7	18,1	21,0	34,7	312	100,0

Preglednica 66: **PR1 - Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha)**

	Debelinski razredi (v m³/ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m³/ha	%
Iglavci	0,1	0,2	0,1	0,1	0,0	0,5	6,5
Listavci	1,8	1,6	1,3	1,2	1,2	7,1	93,5
Skupaj	1,9	1,8	1,4	1,2	1,3	7,6	100,0

Preglednica 67: **D-GFR1 - Razvoj gozdnih fondov**

Leto	Površina ha	Lesna zaloga m ³ /ha			Letni prirastek m ³ /ha			Letni posek m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2010	1.591	16	263	279	0,7	6,4	7,1	0,4	6,1	6,5
2020	1.578	15	297	312	0,5	7,1	7,6	0,4	6,0	6,4

Preglednica 68: **D-GFR2 - Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %)**

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Drugi igl.	Bukev	Hrast	Plem. list	Dr. tr. list	Meh. list
2010	4,0	0,2	1,5	0,1	0,0	66,3	8,2	7,1	12,4	0,2
2020	3,9	0,0	0,9	0,1	0,0	65,8	9,3	7,1	12,7	0,2

Preglednica 69: **MP - Možni posek**

	m ³	m ³ /ha	% na LZ	% na PR
Iglavci	6.000	4	25,1	77,7
Listavci	95.000	60	20,3	85,1
Skupaj	101.000	64	20,5	84,7

Preglednica 70: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	1	1
Nega	ha	226	227
Varstvo	dni	36	36
Nega habitatov	dni	0	0

210 Gozdni rezervati

Preglednica 71: **LP - Površina gozdov RGR po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	258	194	19	471
Delež (%)	54,9	41,2	3,9	100,0

Preglednica 72: **D-OGRGZ - Pomembnejši rastiščno gojitveni tipi, njihova površina in delež**

Gozdna združba	Površina (ha)	Delež (%)
Osojno bukovje s kresničevjem	130	27,6
Preddinarsko-dinarsko hrastovo črnogabrovje	83	17,6
Dinarsko jelovo bukovje	80	17,0
Preddinarsko-dinarsko in predpanonsko toploljubno bukovje	70	14,9
Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	29	6,2
Preddinarsko zgornjegorsko bukovje z zasavsko konopnico	29	6,2
Preddinarsko gorsko bukovje	18	3,8
Bazoljubno gradnovje	16	3,4
Bukovje s polžarko in javorovo bukovje	7	1,5
Smrekovje na karbonatnem skalovju	4	0,8
Gradnovo bukovje na izpranih tleh	3	0,6
Grmičavo vrbovje	1	0,2
Gorsko-zgornjegorsko javorovje z brestom	1	0,2
Skupaj	471	100,0

Preglednica 73: **RF1 - Razvojne faze oziroma zgradba sestojev**

Razvojna faza	Površina ha	Delež %	Površina ha	Delež %	Podmladek			
					Zasnova (%)			
					1	2	3	4
Mladovje	2	0,4	2	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Drogovnjak	26	5,5	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	166	35,2	0	0,2	100,0	0,0	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	33	7,0	13	40,1	0,0	100,0	0,0	0,0
Dvoslojni sestoj	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	54	11,6	1	1,2	0,0	100,0	0,0	0,0
Panjevec	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

PRILOGE

Razvojna faza	Podmladek							
	Površina	Delež	Površina	Delež	Zasnova (%)			
	ha	%	ha	%	1	2	3	4
Grmičav gozd	104	22,1	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	3	0,6	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	83	17,6	30	35,9	100,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	471	100,0	46	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 74: ZNS - Zasnova, negovanost in sklep sestojev

Razvojna faza	Površina	Zasnova				Negovanost			Sklep			
	ha	1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4
Mladovje	2	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Drogovnjak	26	6,9	9,0	84,1	0,0	0,0	6,9	93,1	9,0	91,0	0,0	0,0
Debeljak	166	0,6	94,5	4,9	0,0	0,6	4,4	95,0	0,0	93,1	6,9	0,0
Sestoj v obnovi	33	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Raznomerno (sk-gnz)	54	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	24,1	75,9	0,0
Grmičav gozd	104	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	96,9	0,0	3,1
Pionirski gozd z grmišči	3	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	83	20,5	79,5	0,0	0,0	0,0	20,5	79,5	0,0	20,5	5,3	74,2
Dvoslojni sestoj	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Panjevec	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 75: LZ1 - Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Smreka	4,3	16,4	19,3	21,0	39,0	15	3,8
Jelka	2,8	6,8	8,3	12,9	69,2	26	6,3
Bor	6,4	41,8	18,1	13,8	19,9	2	0,5
Bukev	4,0	10,1	14,8	18,6	52,5	276	68,0
Hrast	6,7	18,2	22,6	19,1	33,4	9	2,2
Plemeniti listavci	5,0	13,0	18,1	20,8	43,1	25	6,1
Drugi trdi listavci	17,1	25,4	21,0	19,3	17,2	52	12,7
Mehki listavci	7,7	21,4	24,5	25,1	21,3	1	0,4
Iglavci	3,5	11,8	12,7	15,8	56,2	43	10,6
Listavci	6,0	12,7	16,1	18,9	46,3	363	89,4
Skupaj	5,8	12,6	15,8	18,6	47,2	406	100,0

Preglednica 76: **PR1 - Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha)**

	Debelinski razredi (v m ³ /ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Iglavci	0,1	0,3	0,2	0,2	0,4	1,2	16,7
Listavci	1,1	1,3	1,2	1,0	1,4	6,0	83,3
Skupaj	1,2	1,6	1,4	1,2	1,8	7,2	100,0

Preglednica 77: **D-GFR1 - Razvoj gozdnih fondov**

Leto	Površina ha	Lesna zaloga m ³ /ha			Letni prirastek m ³ /ha			Letni posek m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2010	468	43	329	372	1,0	6,0	7,0	0,0	0,0	0,0
2020	471	43	363	406	1,2	6,0	7,2	0,0	0,0	0,0

Preglednica 78: **D-GFR2 - Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %)**

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Drugi igl.	Bukev	Hrast	Plem. list	Dr. tr. list	Meh. list
2010	2,5	8,5	0,6	0,0	0,0	66,7	2,5	4,9	13,7	0,6
2020	3,8	6,3	0,5	0,0	0,0	68,0	2,2	6,1	12,7	0,4

Preglednica 79: **MP - Možni posek**

	m ³	m ³ /ha	% na LZ	% na PR
Iglavci	0	0	0,0	0,0
Listavci	0	0	0,0	0,0
Skupaj	0	0	0,0	0,0

Preglednica 80: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	0	0
Nega	ha	0	0
Varstvo	dni	0	0
Nega habitatov	dni	0	0

220 Gozdovi s posebnim namenom

Preglednica 81: **LP - Površina gozdov RGR po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	162	73	51	286
Delež (%)	56,6	25,7	17,7	100,0

Preglednica 82: **D-OGRGZ - Pomembnejši rastiščno gojitveni tipi, njihova površina in delež**

Gozdna združba	Površina (ha)	Delež (%)
Kisloljubno gradnovno belogabrovje	83	28,8
Preddinarsko-dinarsko gradnovno belogabrovje	76	26,4
Gradnovno bukovje na izpranih tleh	56	19,5
Dinarsko jelovo bukovje	47	16,3
Kisloljubno bukovje z rebrenjačo	26	9,0
Skupaj	286	100,0

Preglednica 83: **RF1 - Razvojne faze oziroma zgradba sestojev**

Razvojna faza	Podmladek							
	Površina ha	Delež %	Površina ha	Delež %	Zasnova (%)			
					1	2	3	4
Mladovje	4	1,5	4	99,8	0,0	100,0	0,0	0,0
Drogovnjak	20	6,9	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	121	42,6	6	5,0	50,2	49,8	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	27	9,5	18	65,3	90,2	9,8	0,0	0,0
Dvoslojni sestoj	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raznomerno (ps-šp)	8	2,7	2	27,2	78,3	21,7	0,0	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	105	36,6	18	17,5	34,2	64,2	1,6	0,0
Panjevec	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	1	0,2	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	0	0,0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	286	100,0	48	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 84: **ZNS - Zasnova, negovanost in sklep sestojev**

Razvojnna faza	Površina ha	Zasnova				Negovanost			Sklep			
		1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4
Mladovje	4	11,7	65,4	22,9	0,0	11,7	88,3	0,0	11,7	57,0	31,3	0,0
Drogovnjak	20	47,2	16,0	36,8	0,0	15,7	47,0	37,3	65,0	31,8	3,2	0,0
Debeljak	122	89,6	9,0	1,4	0,0	32,8	62,3	4,9	7,7	83,6	6,3	2,4
Sestoj v obnovi	27	88,4	11,6	0,0	0,0	66,2	33,8	0,0	0,0	0,0	76,4	23,6
Raznomerno (ps-šp)	8	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Raznomerno (sk-gnz)	105	0,0	97,1	2,9	0,0	0,0	97,1	2,9	0,0	84,8	6,8	8,4
Pionirski gozd z grmišči	1	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Dvoslojni sestoj	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Panjevec	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tipični prebiralni sestoj	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 85: **LZ1 - Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih**

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m³/ha	%
Smreka	7,1	14,1	25,6	24,9	28,3	149	39,3
Jelka	4,2	9,7	23,8	25,4	36,9	48	12,5
Bor	10,2	13,3	20,4	24,6	31,5	9	2,4
Drugi iglavci	9,3	13,3	19,7	24,6	33,1	1	0,2
Bukev	6,7	18,0	27,7	21,0	26,6	68	18,0
Hrast	8,7	24,0	32,4	21,6	13,3	63	16,5
Plemeniti listavci	5,5	13,8	23,1	20,0	37,6	12	3,1
Drugi trdi listavci	10,6	25,1	31,0	20,2	13,1	30	7,8
Mehki listavci	15,7	25,3	32,6	17,4	9,0	1	0,2
Iglavci	6,6	13,0	24,9	25,0	30,5	207	54,4
Listavci	8,0	21,1	29,7	21,0	20,2	174	45,6
Skupaj	7,2	16,7	27,1	23,2	25,8	381	100,0

Preglednica 86: **PR1 - Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha)**

	Debelinski razredi (v m³/ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m³/ha	%
Iglavci	1,2	1,5	2,1	1,4	0,8	7,0	56,9
Listavci	1,2	1,6	1,5	0,7	0,3	5,3	43,1
Skupaj	2,4	3,1	3,6	2,1	1,1	12,3	100,0

Preglednica 87: **D-GFR1 - Razvoj gozdnih fondov**

Leto	Površina ha	Lesna zaloga m³/ha			Letni prirastek m³/ha			Letni posek m³/ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2010	282	186	151	337	5,6	3,6	9,2	4,3	3,7	8,0
2020	286	207	174	381	7,0	5,3	12,3	4,8	3,7	8,5

Preglednica 88: **D-GFR2 - Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %)**

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Drugi igl.	Bukev	Hrast	Plem. list	Dr. tr. list	Meh. list
2010	43,0	8,1	3,6	0,0	0,5	17,6	13,5	2,3	11,0	0,4
2020	39,3	12,5	2,4	0,0	0,2	18,0	16,5	3,1	7,8	0,2

Preglednica 89: **MP - Možni posek**

	m³	m³/ha	% na LZ	% na PR
Iglavci	13.000	48	22,1	64,4
Listavci	10.000	37	20,1	65,3
Skupaj	23.000	85	21,2	64,8

Preglednica 90: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	0	0
Nega	ha	38	38
Varstvo	dni	13	13
Nega habitatov	dni	0	0

13.3 Pregled stanja in ukrepov po lastniških kategorijah

2 ZASEBNI GOZD

Preglednica 1: KG - Gozdni fondi po kategorijah gozdov

Kategorije gozdov	Površina ha	Lesna zaloga m³/ha			Prirastek m³/ha			Možni posek % od lesne zaloge			% na PR
		igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	
Večnamenski gozdovi	70.805	71	226	297	2,7	6,7	9,4	24,6	26,6	26,1	82,7
GPN, ukrepi so dovoljeni	1.833	39	178	217	1,6	6,9	8,5	21,7	22,7	22,5	57,8
GPN, ukrepi niso dovoljeni	258	1	378	379	0,0	5,1	5,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Varovalni gozdovi	1.175	16	305	321	0,5	6,8	7,3	26,2	21,4	21,6	95,0
Skupaj vsi gozdovi	74.071	69	227	296	2,6	6,7	9,3	24,5	26,2	25,8	82,1

Preglednica 2: RF2 - Razvojne faze oz. zgradba sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina ha	Delež %
Mladovje	2.725	3,7
Drogovnjak	17.982	24,3
Debeljak	32.642	44,0
Sestoj v obnovi	10.149	13,7
Dvoslojni sestoj	167	0,2
Raznomerno (ps-šp)	1.602	2,2
Raznomerno (sk-gnz)	3.930	5,3
Panjevec	257	0,3
Grmičav gozd	156	0,2
Pionirski gozd z grmišči	4.421	6,0
Tipični prebiralni sestoj	39	0,1
Skupaj	74.071	100,0

Preglednica 3: DV - Drevesna sestava

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Drugi igl.	Bukev	Hrast	Plem. list.	Dr. tr. list	Meh.List
m³/ha	50,2	10,7	6,5	0,2	1,8	93,5	53,4	15,3	57,2	7,2
%	16,9	3,6	2,2	0,1	0,6	31,6	18,1	5,2	19,3	2,4

Preglednica 4: LZ2 - Lesna zaloga in njena struktura

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m³/ha	%
Iglavci	9,6	20,7	24,9	23,5	21,3	69	23,4
Listavci	11,6	23,3	24,7	21,5	18,9	227	76,6
Skupaj	11,1	22,7	24,7	22,0	19,5	296	100,0

Preglednica 5: **D-PVP Posek po vrstah poseka**

		Negovalni posek						% od LZ	% od P
		Redčenje	Pomladitveni	Prebiralni	Sanitarni vzroki poseka	Krčitve in posek za gozdno infrastrukturo	Nedovoljeni posek		
Iglavci	m ³	211.351	314.451	1.909	514.370	20.424	7.602	23,5	73,5
	%	19,8	29,4	0,2	48,1	1,9	0,7		
Listavci	m ³	321.880	996.723	952	328.976	59.125	23.697	12,7	46,7
	%	18,6	57,6	0,1	19,0	3,4	1,4		
Skupaj	m ³	533.230	1.311.175	2.861	843.346	79.549	31.298	15,4	54,27
	%	19,0	46,8	0,1	30,1	2,8	1,1		

Preglednica 6: **MP - Možni posek**

	m ³	m ³ /ha	% na LZ	% na PR
Iglavci	1.260.000	17	24,5	66,0
Listavci	4.407.000	59	26,2	88,3
Skupaj	5.667.000	76	25,8	82,1

Preglednica 7: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	1.175	1.175
Nega	ha	9.329	9.663
Varstvo	dni	3.131	3.131
Nega habitatov	dni	600	600

5 DRŽAVNI GOZD

Preglednica 8: **KG - Gozdni fondi po kategorijah gozdov**

Kategorije gozdov	Površina ha	Lesna zaloga m ³ /ha			Prirastek m ³ /ha			Možni posek % od lesne zaloge			% na PR
		igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	
Večnamenski gozdovi	21.628	161	228	389	4,9	6,2	11,1	24,5	27,2	26,1	91,1
GPN, ukrepi so dovoljeni	302	83	200	283	2,6	7,2	9,8	26,2	23,7	24,5	70,7
GPN, ukrepi niso dovoljeni	194	99	365	464	2,6	7,4	10,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Varovalni gozdovi	357	10	283	293	0,3	8,3	8,6	18,9	18,2	18,2	62,0
Skupaj vsi gozdovi	22.481	158	229	387	4,8	6,3	11,1	24,4	26,6	25,7	89,8

Preglednica 9: RF2 - Razvojne faze oz. zgradba sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina ha	Delež %
Mladovje	1.341	6,0
Drogovnjak	3.575	15,9
Debeljak	10.201	45,4
Sestoj v obnovi	4.394	19,5
Dvoslojni sestoj	2	0,0
Raznomerno (ps-šp)	19	0,1
Raznomerno (sk-gnz)	603	2,7
Panjevec	0	0,0
Grmičav gozd	77	0,3
Pionirski gozd z grmišči	295	1,3
Tipični prebiralni sestoj	1.972	8,8
Skupaj	22.481	100,0

Preglednica 10: DV - Drevesna sestava

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Drugi igl.	Bukev	Hrast	Plem. list.	Dr. tr. list	Meh.List
m ³ /ha	94,3	59,2	1,5	0,6	2,0	174,7	11,0	31,1	11,0	1,7
%	24,4	15,3	0,4	0,2	0,5	45,2	2,8	8,0	2,8	0,4

Preglednica 11: LZ2 - Lesna zaloga in njena struktura

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Iglavci	5,3	14,0	17,8	21,0	41,9	158	40,7
Listavci	6,8	16,2	24,3	24,4	28,3	229	59,3
Skupaj	6,2	15,3	21,6	23,0	33,9	387	100,0

Preglednica 12: D-PVP Posek po vrstah poseka

Negovalni posek									
		Redčenje	Pomladitveni	Prebiralni	Sanitarni vzroki poseka	Krčitve in posek za gozdno infrastrukturo	Nedovoljeni posek	% od LZ	% od P
Iglavci	m ³	192.376	235.631	27.849	344.619	22.718	858	24,6	91,1
	%	23,3	28,6	3,4	41,8	2,8	0,1		
Listavci	m ³	279.971	661.844	22.303	68.203	26.839	1.962	22,6	89,9
	%	26,4	62,4	2,1	6,4	2,5	0,2		
Skupaj	m ³	472.348	897.474	50.152	412.821	49.556	2.820	23,43	90,4
	%	25,1	47,6	2,7	21,9	2,6	0,1		

Preglednica 13: **MP - Možni posek**

	m ³	m ³ /ha	% na LZ	% na PR
Iglavci	863.000	38	24,4	80,0
Listavci	1.373.000	61	26,6	97,2
Skupaj	2.236.000	99	25,7	89,8

Preglednica 14: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	190	190
Nega	ha	3.975	4.000
Varstvo	dni	1.300	1.300
Nega habitatov	dni	398	400

6 OBČINSKI GOZD

Preglednica 15: **KG - Gozdni fondi po kategorijah gozdov**

Kategorije gozdov	Površina ha	Lesna zaloga m³/ha			Prirastek m³/ha			Možni posek % od lesne zaloge			% na PR
		igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	
Večnamenski gozdovi	1.148	72	183	255	3,1	5,8	8,9	23,5	25,7	25,1	71,7
GPN, ukrepi so dovoljeni	388	59	191	250	2,2	7,5	9,7	20,8	24,3	23,5	60,3
GPN, ukrepi niso dovoljeni	19	43	137	180	2,0	4,4	6,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Varovalni gozdovi	46	30	211	241	1,0	5,0	6,0	25,0	4,4	6,9	27,9
Skupaj vsi gozdovi	1.601	67	186	253	2,8	6,2	9,0	22,8	24,4	24,0	67,3

Preglednica 16: **RF2 - Razvojne faze oz. zgradba sestojev**

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina ha	Delež %
Mladovje	34	2,1
Drogovnjak	563	35,1
Debeljak	400	25,0
Sestoj v obnovi	99	6,2
Dvoslojni sestoj	6	0,4
Raznomerno (ps-šp)	40	2,5
Raznomerno (sk-gnz)	83	5,2
Panjevec	1	0,0
Grmičav gozd	25	1,6
Pionirski gozd z grmišči	350	21,9
Tipični prebiralni sestoj	0	0,0
Skupaj	1.601	100,0

Preglednica 17: **DV - Drevesna sestava**

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Drugi igl.	Bukev	Hrast	Plem. list.	Dr. tr. list	Meh.List
m ³ /ha	43,8	8,8	10,3	0,0	4,4	46,0	35,1	11,1	73,2	19,9
%	17,3	3,5	4,1	0,0	1,8	18,2	13,9	4,4	28,9	7,9

Preglednica 18: **LZ2 - Lesna zaloga in njena struktura**

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Iglavci	12,8	24,9	27,4	18,1	16,8	67	26,6
Listavci	15,0	25,3	23,5	19,8	16,4	186	73,4
Skupaj	14,4	25,2	24,6	19,3	16,5	253	100,0

Preglednica 19: **D-PVP Posek po vrstah poseka**

Negovalni posek									
		Redčenje	Pomladitveni	Prebiralni	Sanitarni vzroki poseka	Krčitve in posek za gozdno infrastrukturo	Nedovoljeni posek	% od LZ	% od P
Iglavci	m ³	1.504	3.718	198	5.455	237	40	13,8	40,3
	%	13,5	33,3	1,8	48,9	2,1	0,4		
Listavci	m ³	3.723	8.410	585	583	598	207	7,5	27,4
	%	26,4	59,6	4,1	4,1	4,2	1,5		
Skupaj	m ³	5.227	12.127	783	6.038	836	247	9,4	31,9
	%	20,7	48,0	3,1	23,9	3,3	1,0		

Preglednica 20: **MP - Možni posek**

	m ³	m ³ /ha	% na LZ	% na PR
Iglavci	25.000	15	22,8	54,5
Listavci	72.000	45	24,4	73,1
Skupaj	97.000	60	24,0	67,3

Preglednica 21: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	25	25
Nega	ha	134	137
Varstvo	dni	69	69
Nega habitatov	dni	0	0

13.4 Pregled stanja in ukrepov po občinah

017 Črnomelj

Preglednica 1: LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	19.439	2.802	1.013	23.254
Delež (%)	83,5	12,1	4,4	100,0

Preglednica 2: GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov

Rastiščnogojitveni razred	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga m³/ha			Prirastek m³/ha			Možni posek			
									% od lesne zaloge		% na	
			igl	list	sk	igl	list	sk	igl	list	sk	PR
Gradnova-belogabrovja na karbonatnih in mešanih kamninah 030	1	12.041	64	176	240	2,3	6,2	8,5	20,6	21,9	21,6	60,9
Gradnova-belogabrovja na karbonatnih in mešanih kamninah 030	2	2.083	28	178	207	1,2	7,0	8,2	21,8	23,2	23,0	58,1
Skupaj		14.124	59	176	235	2,2	6,3	8,5	20,7	22,1	21,8	60,5
Podgorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah 050	1	6.732	32	269	301	1,2	7,4	8,6	23,1	27,1	26,7	93,0
Podgorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah 050	2	109	31	255	286	1,3	9,4	10,7	32,0	22,6	23,6	62,9
Skupaj		6.842	32	269	300	1,2	7,5	8,7	23,3	27,1	26,7	92,4
Gorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah 070	1	1.394	28	276	304	1,0	7,1	8,0	14,1	32,5	30,8	116,4
Gorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah 070	2	45	0	260	261	0,0	11,5	11,5	23,8	23,9	23,9	54,3
Skupaj		1.439	27	276	303	0,9	7,2	8,1	14,1	32,2	30,6	113,7
Jelova-bukovja 090	1	262	212	249	462	5,9	6,5	12,4	17,6	17,6	17,6	65,5
Jelovja na silikatnih kamninah 160	1	412	210	104	314	8,1	2,8	10,9	26,5	24,8	26,0	74,7
Varovalni gozdovi 200	4	104	42	157	199	1,5	5,6	7,1	17,4	15,8	16,1	45,2
Gozdni rezervati 210	3	72	11	171	182	0,5	4,9	5,4	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 3: NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	329	329
Nega	ha	3.184	3.270
Varstvo	dni	1.066	1.066
Nega habitatov	dni	236	237

039 Ivančna GoricaPreglednica 4: **LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	5.830	80	28	5.938
Delež (%)	98,2	1,3	0,5	100,0

Preglednica 5: **GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov**

Rastiščnogojitveni razred	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga m³/ha			Prirastek m³/ha			Možni posek % od lesne zaloge			
			igl	list	sk	igl	list	sk	igl	list	sk	% na PR
Gradnova-belogabrovja na karbonatnih in mešanih kamninah 030	1	1.654	159	140	299	5,0	3,8	8,8	19,7	25,2	22,3	75,7
Podgorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah 050	1	3.304	33	226	259	1,3	5,7	7,0	26,3	26,6	26,6	98,3
Podgorska bukovja na silikatnih kamninah 060	1	630	121	191	312	4,2	5,4	9,7	23,9	29,0	27,0	87,0
Gorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah 070	1	349	12	288	299	0,5	6,6	7,1	24,1	30,6	30,4	128,5

Preglednica 6: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	84	84
Nega	ha	813	835
Varstvo	dni	272	272
Nega habitatov	dni	60	60

073 MetlikaPreglednica 7: **LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	5.109,0	507,0	40,0	5.656,0
Delež (%)	90,3	9,0	0,7	100,0

Preglednica 8: **GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov**

Rastiščnogojitveni razred	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga m³/ha			Prirastek m³/ha			Možni posek % od lesne zaloge			
			igl	list	sk	igl	list	sk	igl	list	sk	PR
Gradnova-belogabrovja na karbonatnih in mešanih kamninah 030	1	4.385	85	202	288	3,4	6,4	9,8	25,5	24,5	24,8	72,5
Podgorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah 050	1	1.023	20	275	295	0,9	7,6	8,5	24,6	22,9	23,0	80,0
Jelovja na silikatnih kamninah 160	1	225	170	106	276	6,0	4,3	10,3	30,9	36,5	33,1	88,9
Varovalni gozdovi 200	4	22	21	310	331	0,8	8,6	9,4	24,6	22,1	22,3	78,6

Preglednica 9: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	80	80
Nega	ha	774	795
Varstvo	dni	259	259
Nega habitatov	dni	57	58

085 Novo mesto

Preglednica 10: LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	10.884	2.419	206	13.509
Delež (%)	80,6	17,9	1,5	100,0

Preglednica 11: GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov

Rastiščnogojitveni razred	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga m³/ha			Prirastek m³/ha			Možni posek % od lesne zaloge			
			igl	list	sk	igl	list	sk	igl	list	sk	% na PR
Gradnova-belogabrovja na karbonatnih in mešanih kamninah 030	1	2.482	97	180	277	4,3	6,3	10,7	22,8	25,4	24,5	63,4
Gradnova-belogabrovja na karbonatnih in mešanih kamninah 030	2	26	143	206	349	4,9	5,7	10,6	16,8	16,7	16,8	55,0
Skupaj		2.508	97	180	277	4,3	6,3	10,7	22,7	25,3	24,4	63,4
Podgorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah 050	1	3.141	62	283	344	2,4	8,8	11,2	26,1	30,1	29,4	90,4
Podgorska bukovja na silikatnih kamninah 060	1	3.620	74	222	296	2,4	6,7	9,1	24,4	26,6	26,0	84,7
Podgorska bukovja na silikatnih kamninah 060	2	14	308	109	418	10,6	2,8	13,4	18,9	16,2	18,2	56,7
Skupaj		3.634	75	221	296	2,5	6,6	9,1	24,3	26,6	26,0	84,6
Gorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah 070	1	2.801	58	347	405	1,9	8,6	10,4	27,4	28,2	28,1	109,3
Jelova-bukovja 090	1	111	180	141	321	6,2	3,7	10,0	25,3	37,2	30,5	98,3
Jelovja na silikatnih kamninah 160	1	1.076	258	142	400	9,2	5,1	14,3	28,8	27,0	28,1	78,6
Varovalni gozdovi 200	4	35	0	424	424	0,0	10,4	10,4	20,0	24,8	24,8	101,0
Gozdni rezervati 210	3	6	29	468	497	1,0	14,2	15,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Gozdovi s posebnim namenom 220	2	198	197	161	358	7,2	5,4	12,6	20,2	19,5	19,9	56,4

Preglednica 12: NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	191	191
Nega	ha	1.850	1.899
Varstvo	dni	619	619
Nega habitatov	dni	137	138

109 SemičPreglednica 13: **LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	5.375	6.000	87	11.462
Delež (%)	46,9	52,3	0,8	100,0

Preglednica 14: **GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov**

Rastiščnogojitveni razred	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga m³/ha			Prirastek m³/ha			Možni posek % od lesne zaloge			
			igl	list	sk	igl	list	sk	igl	list	sk	% na PR
Gradnova-belogabrovja na karbonatnih in mešanih kamninah 030	1	2.428	74	205	279	2,7	6,5	9,1	31,1	27,9	28,7	87,7
Podgorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah 050	1	5.148	71	288	359	2,7	7,8	10,5	18,7	29,8	27,6	94,4
Gorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah 070	1	423	67	335	403	2,1	8,3	10,4	21,9	28,7	27,5	106,3
Jelova-bukovja 090	1	2.915	277	181	458	8,1	4,8	12,9	16,3	20,5	17,9	63,8
Jelovja na silikatnih kamninah 160	1	177	161	168	328	7,3	5,5	12,8	26,3	29,1	27,8	71,4
Varovalni gozdovi 200	4	318	3	312	316	0,1	9,6	9,6	22,9	20,4	20,5	67,1
Gozdni rezervati 210	3	50	132	331	463	4,0	9,6	13,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Gozdovi s posebnim namenom 220	2	2	44	343	388	1,5	9,4	10,9	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 15: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	162	162
Nega	ha	1.569	1.612
Varstvo	dni	525	525
Nega habitatov	dni	117	117

119 ŠentjernejPreglednica 16: **LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	2.627	237	42	2.906
Delež (%)	90,4	8,2	1,4	100,0

Preglednica 17: **GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov**

Rastiščnogojitveni razred	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
			m³/ha			m³/ha			% od lesne zaloge			% na
			igl	list	sk	igl	list	sk	igl	list	sk	PR
Gradnova-belogabrova na karbonatnih in mešanih kamninah 030	1	348	115	251	366	4,5	5,5	10,0	20,5	19,8	20,0	73,6
Podgorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah 050	1	577	21	263	284	0,7	7,1	7,7	24,3	30,4	30,0	110,2
Podgorska bukovja na silikatnih kamninah 060	1	664	140	171	311	4,4	4,9	9,3	24,6	23,2	23,9	79,6
Gorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah 070	1	126	106	224	330	3,4	5,5	8,8	17,1	39,5	32,4	120,8
Varovalni gozdovi 200	4	940	19	307	326	0,6	6,7	7,3	31,4	27,0	27,3	122,7
Gozdni rezervati 210	3	251	0	379	379	0,0	4,8	4,8	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 18: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	41	41
Nega	ha	398	409
Varstvo	dni	133	133
Nega habitatov	dni	30	30

121 ŠkocjanPreglednica 19: **LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	90	3	13	106
Delež (%)	84,9	3,2	11,9	100,0

Preglednica 20: **GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov**

Rastiščnogojitveni razred	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
			m³/ha			m³/ha			% od lesne zaloge			% na
			igl	list	sk	igl	list	sk	igl	list	sk	PR
Gradnova-belogabrovja na karbonatnih in mešanih kamninah 030	1	36	25	316	341	1,1	7,6	8,7	9,9	17,8	17,2	67,9
Podgorska bukovja na silikatnih kamninah 060	1	71	35	299	334	1,6	9,0	10,6	9,9	28,0	26,1	81,9

Preglednica 21: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	2	2
Nega	ha	15	15
Varstvo	dni	5	5
Nega habitatov	dni	1	1

130 Trebnje

Preglednica 22: LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	8.479	252	34	8.765
Delež (%)	96,7	2,9	0,4	100,0

Preglednica 23: GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov

Rastiščnogojitveni razred	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga m³/ha			Prirastek m³/ha			Možni posek			
			igl	list	sk	igl	list	sk	% od lesne zaloge	% na		
Gradnova-belogabrovja na karbonatnih in mešanih kamninah 030	1	1.340	132	159	292	5,3	4,6	9,9	25,6	28,2	27,0	79,7
Podgorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah 050	1	1.400	36	246	282	1,5	7,6	9,1	28,1	24,9	25,3	78,4
Podgorska bukovja na silikatnih kamninah 060	1	6.023	77	232	309	2,7	7,3	10,0	27,9	27,3	27,5	85,2
Podgorska bukovja na silikatnih kamninah 060	2	2	91	379	470	3,0	11,5	14,5	6,3	8,5	8,0	26,0
Skupaj		6.025	77	233	309	2,7	7,3	10,0	27,9	27,3	27,5	85,2

Preglednica 24: NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	124	124
Nega	ha	1.200	1.232
Varstvo	dni	402	402
Nega habitatov	dni	89	89

157 Dolenjske Toplice

Preglednica 25: **LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	2.165	7.251	14	9.430
Delež (%)	23,0	76,9	0,1	100,0

Preglednica 26: **GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov**

Rastiščnogojitveni razred	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga m ³ /ha			Prirastek m ³ /ha			Možni posek % od lesne zaloge			
									% na			
			igl	list	sk	igl	list	sk	igl	list	sk	PR
Gradnova-belogabrovja na karbonatnih in mešanih kamninah 030	1	258	105	247	352	4,1	7,5	11,6	22,1	31,2	28,5	86,5
Podgorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah 050	1	1.503	91	279	371	2,9	8,0	10,9	26,1	29,4	28,6	96,9
Gorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah 070	1	1.370	120	268	389	3,6	7,3	10,9	30,9	28,4	29,2	104,1
Jelova-bukovja 090	1	5.371	249	175	424	7,0	4,5	11,5	28,3	29,6	28,8	106,4
Jelovja na silikatnih kamninah 160	1	747	345	103	448	12,0	3,2	15,2	23,1	25,4	23,6	69,5
Varovalni gozdovi 200	4	53	0	321	321	0,0	5,8	5,8	0,0	19,8	19,8	109,8
Gozdni rezervati 210	3	84	152	493	645	3,7	7,9	11,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Gozdovi s posebnim namenom 220	2	44	263	220	482	7,0	5,3	12,2	34,1	28,6	31,6	124,4

Preglednica 27: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	134	134
Nega	ha	1.291	1.326
Varstvo	dni	432	432
Nega habitatov	dni	96	96

170 Mirna PečPreglednica 28: **LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	2.332	327	5	2.664
Delež (%)	87,5	12,3	0,2	100,0

Preglednica 29: **GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov**

Rastiščnogojitveni razred	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga m³/ha			Prirastek m³/ha			Možni posek			
			igl	list	sk	igl	list	sk	% od lesne zaloge	% na		PR
Gradnova-belogabrovja na karbonatnih in mešanih kamninah 030	1	113	93	240	334	3,3	7,6	10,9	25,4	25,5	25,5	77,8
Podgorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah 050	1	469	80	286	366	2,7	8,0	10,7	38,0	24,1	27,2	92,4
Podgorska bukovja na silikatnih kamninah 060	1	2.082	60	237	297	2,6	6,9	9,5	26,5	25,2	25,5	79,2

Preglednica 30: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	38	38
Nega	ha	365	375
Varstvo	dni	122	122
Nega habitatov	dni	27	27

193 ŽužemberkPreglednica 31: **LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	9.348	2.234	93	11.675
Delež (%)	80,1	19,1	0,8	100,0

Preglednica 32: **GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov**

Rastiščnogojitveni razred	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga m³/ha			Prirastek m³/ha			Možni posek			
			igl	list	sk	igl	list	sk	% od lesne zaloge			% na PR
Gradnova-belogabrovja na karbonatnih in mešanih kamninah 030	1	2.418	75	204	279	3,0	6,1	9,1	24,3	24,5	24,4	74,6
Podgorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah 050	1	8.128	46	254	300	1,8	7,4	9,2	27,1	26,5	26,6	86,5
Gorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah 070	1	842	113	268	380	3,2	7,7	10,8	24,4	25,4	25,1	88,4
Jelova-bukovja 090	1	257	141	230	371	3,4	5,8	9,3	28,4	34,3	32,1	128,5
Varovalni gozdovi 200	4	30	2	183	185	0,1	4,6	4,7	26,5	0,0	0,3	1,3

Preglednica 33: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	165	165
Nega	ha	1.598	1.641
Varstvo	dni	535	535
Nega habitatov	dni	119	119

203 Straža

Preglednica 34: **LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	1.313	187	21	1.521
Delež (%)	86,3	12,3	1,4	100,0

Preglednica 35: **GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov**

Rastiščnogojitveni razred	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
			m³/ha			m³/ha			% od lesne zaloge		% na	
			igl	list	sk	igl	list	sk	igl	list	sk	PR
Gradnova-belogabrovja na karbonatnih in mešanih kamninah 030	1	174	186	168	354	6,0	4,4	10,4	24,5	13,7	19,4	65,7
Podgorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah 050	1	580	66	300	366	2,1	9,1	11,1	28,6	31,9	31,3	102,9
Gorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah 070	1	9	70	345	414	2,9	11,0	14,0	20,3	7,9	10,0	29,5
Jelovja na silikatnih kamninah 160	1	674	399	82	482	13,1	2,6	15,8	28,6	30,9	29,0	88,7
Varovalni gozdovi 200	4	76	0	264	264	0,0	3,7	3,7	0,0	1,9	1,9	13,9
Gozdni rezervati 210	3	8	0	369	369	0,0	6,2	6,2	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica 36: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	22	22
Nega	ha	208	214
Varstvo	dni	70	70
Nega habitatov	dni	15	16

206 Šmarješke Toplice

Preglednica 37: **LP - Površina gozdov GGO po oblikah lastništva**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	1.080	181	5	1.266
Delež (%)	85,3	14,3	0,4	100,0

Preglednica 38: **GF1 - Gozdni fondi po rastiščnogojitvenih razredih in kategorijah gozdov**

Rastiščnogojitveni razred	Kat. gozd.	Pov. ha	Lesna zaloga m³/ha			Prirastek m³/ha			Možni posek			
									% od lesne zaloge		% na	
			igl	list	sk	igl	list	sk	igl	list	sk	PR
Gradnova-belogabrovja na karbonatnih in mešanih kamninah 030	1	49	28	284	312	1,2	7,4	8,6	22,5	22,2	22,2	80,6
Podgorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah 050	1	132	14	281	295	0,5	7,4	7,9	18,3	24,3	24,0	90,0
Podgorska bukovja na silikatnih kamninah 060	1	1.085	25	290	315	0,9	8,9	9,8	23,4	27,0	26,7	85,4

Preglednica 39: **NGD - Načrtovana gojitvena in varstvena dela**

Vrsta dela	Enota	Površina (ha)	
		dejanska	s ponovitvami
Obnova	ha	18	18
Nega	ha	173	178
Varstvo	dni	58	58
Nega habitatov	dni	13	13

13.5 Vključenost gozdnih rastiščnih tipov v območja Natura 2000 (osnova: Bončina in sod. 2021, priloga 1)

Šifra habitatnega tipa	Natura 2000 Ime habitatnega tipa	Šifra rastiščnega tipa	Rastiščni tip
91E0*	Obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja	512	Grmičavo vrbovje
		521	Nižinsko črnojelševje
91L0*	Ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi	541	Predinarsko-dinarsko gradnovo belogabrovje
		711	Kisloljubno gradnovo belogabrovje
91K0	Ilirski bukovi gozdovi	551	Predinarsko-dinarsko podgorsko bukovje
		554	Gradnovo bukovje na izpranih tleh
		581	Osojno bukovje s kresničjem
		591	Predinarsko-dinarsko toploljubno bukovje
		631	Predinarsko gorsko bukovje
		636	Bukovje s polžarko
		641	Dinarsko jelovo bukovje
		681	Predinarsko zgornjegorsko bukovje z zasavsko konopnico
		752	Predpanonsko podgorsko bukovje
9180*	Javorjevi gozdovi v grapah in na pobočnih gruščih	600	Podgorsko-gorsko lipovje
		651	Gorsko-zgornjegorsko javorovje z brestom
9110	Srednjeevropski kisloljubni bukovi gozdovi	731	Kisloljubno gradnovo bukovje
		751	Kisloljubno bukovje z rebrenjačo

**Habitatni tipi, ki so na območju Evropske unije v nevarnosti, da izginejo in so v predpisih Evropske unije, ki urejajo varstvo prosto živečih rastlinskih in živalskih vrst, opredeljeni kot prednostni.*

13.6 Sanitarni posek v letih 2011-2020 po vzrokih poseka in kategorijah lastništva

Vzrok poseka	Drevesna vrsta	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj	Skupaj	Povprečno drevo
(šifre vzrokov)		m ³	m ³	m ³	m ³	Št. dreves	m ³
Žuželke (301, 901, 991)	Iglavci	355.960	193.452	3.947	553.359	544.515	1,02
	Listavci	564	121	1	686	1.283	0,53
	Skupaj	356.524	193.573	3.948	554.045	545.798	1,02
Bolezni, glive (302, 902)	Iglavci	23.819	7.468	603	31.890	27.892	1,14
	Listavci	80.285	5.066	85	85.436	138.902	0,62
	Skupaj	104.104	12.534	688	117.326	166.794	0,70
Divjad (303, 903)	Iglavci	1.158	787	0	1.945	6.837	0,28
	Listavci	30	0	0	30	29	1,03
	Skupaj	1.188	787	0	1.975	6.866	0,29
Veter (304, 904, 994)	Iglavci	63.538	57.343	151	121.032	104.886	1,15
	Listavci	35.494	10.367	138	45.999	48.169	0,95
	Skupaj	99.032	67.710	289	167.031	153.055	1,09
Sneg (305, 905)	Iglavci	18.958	13.774	125	32.857	80.817	0,41
	Listavci	70.489	19.871	55	90.415	141.981	0,64
	Skupaj	89.447	33.645	180	123.272	222.798	0,55
Žled (306, 906))	Iglavci	29.901	11.180	499	41.580	110.561	0,38
	Listavci	62.344	16.698	50	79.092	128.495	0,62
	Skupaj	92.245	27.878	549	120.672	239.056	0,50
Plaz, usad (307, 907)	Iglavci	11	0	0	11	23	0,48
	Listavci	20	0	0	20	49	0,41
	Skupaj	31	0	0	31	72	0,43
Požar (308, 908)	Iglavci	210	105	24	339	329	1,03
	Listavci	115	2	2	119	214	0,56
	Skupaj	325	107	26	458	543	0,84
Imisija (lokalna) (309, 9)	Iglavci	31	0	0	31	32	0,97
	Listavci	1	0	0	1	1	1,00
	Skupaj	32	0	0	32	33	0,97
Delo v gozdu (310, 910)	Iglavci	9.224	5.271	22	14.517	12.276	1,18
	Listavci	6.708	3.302	10	10.020	10.993	0,91
	Skupaj	15.932	8.573	32	24.537	23.269	1,05
Drugo* (311, 911, 990)	Iglavci	11.561	55.239	84	66.884	40.296	1,66
	Listavci	72.926	12.777	242	85.945	78.280	1,10
	Skupaj	84.487	68.016	326	152.829	118.576	1,29
Skupaj	Iglavci	514.371	344.619	5.455	864.445	928.464	0,93
	Listavci	328.976	68.204	583	397.763	548.396	0,73
	Skupaj	843.347	412.823	6.038	1.262.208	1.476.860	0,85

13.7 Podatki popisa objedenosti gozdnega mladja v obdobju 2010-2020 po popisnih enotah

Preglednica 1: Število popisanih osebkov na hektar in njihov delež ter delež poškodovanih osebkov (objedenost) po višinskih razredih in drevesnih vrstah (skupinah) v letu 2020 za **PE Gorjanci (10)**

Skup. DV	št.	< 15cm		R1 15-30 cm			R2 30-60 cm			R3 60-100 cm			R4 100-150 cm			R1-R4		
	vz.	DV %	št./ha	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %
Smreka	13	4	1.305	1	218			127		1	146		1	91		1	582	
Jelka	4	3	1.205	6	1.474	3,7	4	1.128	6,5	3	546	6,7	2	218		4	3.366	4,9
Bori	2				18												18	
Bukev	49	13	4.719	39	9.678	4,9	69	21.321	5,7	78	15.591	12,0	88	9.697	10,1	65	56.287	8,1
Hrasti	10	9	3.012	8	1.874	6,8	3	928	9,8	1	146	12,5		18		3	2.965	8,0
Plemeniti listavci	37	65	22.894	30	7.423	46,1	14	4.184	56,5	7	1.437	64,6	3	346	26,3	15	13.390	50,8
Drugi trdi listavci	30	6	2.209	16	3.857	37,3	10	3.165	46,0	10	2.074	56,1	6	619	29,4	11	9.715	43,6
Mehki listavci	2							91	100,0					18	100,0		109	100,0
Iglavci	14	7	2.510	7	1.710	3,2	4	1.255	5,8	3	691	5,3	3	309		5	3.966	4,1
Listavci	51	93	32.835	93	22.831	23,9	96	29.690	17,6	97	19.248	20,7	97	10.697	11,9	95	82.466	19,3
Skupaj	51	100	35.345	100	24.542	22,5	100	30.945	17,1	100	19.939	20,2	100	11.006	11,6	100	86.432	18,6
AVG (št./vz.)			7		26	6		33	6		21	4		12	1		93	17
MAX (št./vz.)			39		96	65		80	39		50	29		44	25		182	92
SD (+-št./vz.)			10		23	12		20	8		12	6		10	4		39	21

Preglednica 2: Delež poškodovanih osebkov (objedenost) po posameznih drevesnih vrstah za razrede R1-R4

	Objedenost 2010	Objedenost 2014	Objedenost 2017	Objedenost 2020
Smreka	3,5	1,6		
Jelka	46,7	35,7	5,2	4,9
Bori				
Macesen				
Bukev	12,3	12,3	3,5	8,1
Hrasti	15,9	19,1	11,3	8,0
Plemeniti listavci	43,8	43,8	32,2	50,8
Drugi trdi listavci	36,2	42,6	29,3	43,6
Mehki listavci	33,3	4,0	42,9	100,0
Iglavci	12,5	7,6	4,3	4,1
Listavci	19,9	20,7	12,5	19,3
Skupaj	19,8	20,5	12,1	18,6

Preglednica 3: Število popisanih osebkov na hektar in njihov delež ter delež poškodovanih osebkov (objedenost) po višinskih razredih in drevesnih vrstah (skupinah) v letu 2020 za **PE Dolenjska II (11)**

Skup. DV	št.	< 15cm		R1 15-30 cm			R2 30-60 cm			R3 60-100 cm			R4 100-150 cm			R1-R4		
	vz.	DV %	št./ha	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %
Smreka	14	1	311	1	492		1	410		1	143		3	287		1	1.331	
Jelka	2	2	830	2	614		3	901	4,5	1	143			20		2	1.680	2,4
Bori	1							20			41						61	
Bukev	47	29	10.893	54	20.524	1,6	66	20.012	5,3	69	13.007	8,0	71	6.165	2,7	63	59.708	4,4
Hrasti	31	39	14.524	27	10.323	5,6	11	3.380	32,1	4	778	26,3	2	184	11,1	15	14.666	12,8
Plemeniti listavci	28	8	3.112	5	1.823	28,1	5	1.413	55,1	8	1.475	80,6	7	635	58,1	6	5.346	53,3
Drugi trdi listavci	39	21	7.781	11	4.179	7,8	13	3.994	45,1	17	3.175	53,5	16	1.372	46,3	13	12.720	35,1
Mehki listavci	2							20									20	
Iglavci	14	3	1.141	3	1.106		4	1.331	3,1	2	328		4	307		3	3.072	1,3
Listavci	51	97	36.311	97	36.849	4,7	96	28.820	16,4	98	18.435	22,4	96	8.357	14,2	97	92.460	12,8
Skupaj	51	100	37.452	100	37.955	4,6	100	30.151	15,8	100	18.762	22,1	100	8.664	13,7	100	95.533	12,4
AVG (št./vz.)				7	36	2		29	5		18	4		8	1		91	11
MAX (št./vz.)				68	146	14		64	32		54	22		25	11		178	52
SD (+-št./vz.)				13	36	3		16	7		12	6		8	2		34	14

Preglednica 4: Delež poškodovanih osebkov (objedenost) po posameznih drevesnih vrstah za razrede R1-R4

	Objedenost 2010	Objedenost 2014	Objedenost 2017	Objedenost 2020
Smreka	3,7	0,5	0,6	
Jelka	3,6	0,0		2,4
Bori		50,0	33,3	
Ostali iglavci	42,9			
Bukev	6,9	5,0	3,2	4,4
Hrasti	27,3	19,5	18,7	12,8
Plemeniti listavci	50,0	54,4	39,4	53,3
Drugi trdi listavci	31,4	45,1	54,7	35,1
Mehki listavci	71,4	86,0	25,0	
Iglavci	4,5	1,1	1,2	1,3
Listavci	19,0	18,6	18,0	12,8
Skupaj	18,1	17,3	17,4	12,4

Preglednica 5: Število popisanih osebkov na hektar in njihov delež ter delež poškodovanih osebkov (objedenost) po višinskih razredih in drevesnih vrstah (skupinah) v letu 2020 za **PE Krka (16)**

Skup. DV	št.	< 15cm		R1 15-30 cm			R2 30-60 cm			R3 60-100 cm			R4 100-150 cm			R1-R4		
	vz.	DV %	št./ha	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %
Smreka	30	4	2.075	9	3.342	0,5	16	5.379	1,3	18	2.918	0,6	10	577		13	12.216	0,8
Jelka	14	6	2.767	4	1.510	10,1	3	933	7,3	2	390		3	187		3	3.020	7,3
Bori	1				34	50,0		68			51						153	11,1
Macesen	1				17												17	
Ostali iglavci	1							51			34						85	
Bukev	46	19	8.794	37	14.032	3,7	45	14.778	7,6	64	10.587	8,0	73	4.377	5,0	47	43.775	6,2
Hrasti	26	4	2.075	8	3.071	5,5	4	1.442	3,5		17					5	4.530	4,9
Plemeniti listavci	37	30	13.933	11	4.191	30,8	6	1.968	46,6	3	577	38,2	2	119	28,6	7	6.855	35,9
Drugi trdi listavci	39	37	17.490	30	11.368	13,4	24	7.958	31,1	11	1.832	20,4	12	730	7,0	23	21.887	20,2
Mehki listavci	2				187	45,5	1	356	28,6	1	136	12,5				1	679	30,0
Skupaj	51	100	47.134	100	37.752	10,0	100	32.933	14,6	100	16.543	8,9	100	5.989	5,1	100	93.217	11,1
AVG (št./vz.)			9		44	4		38	6		19	2		7			108	12
MAX (št./vz.)			81		120	21		84	53		53	8		29	3		166	60
SD (+-št./vz.)			16		29	5		14	9		12	2		8	1		19	13

Preglednica 6: Delež poškodovanih osebkov (objedenost) po posameznih drevesnih vrstah za razrede R1-R4

	Objedenost 2010	Objedenost 2014	Objedenost 2017	Objedenost 2020
Smreka	1,1	0,7	0,5	0,8
Jelka	13,6	27,5	6,3	7,3
Bori		0,0	9,1	11,1
Macesen				
Bukev	5,8	7,6	3,2	6,2
Hrasti	15,1	17,9	8,6	4,9
Plemeniti listavci	43,5	42,9	26,7	35,9
Drugi trdi listavci	41,9	35,2	17,1	20,2
Mehki listavci	40,0	25,0	20,0	30,0
Iglavci	2,9	3,5	1,4	2,2
Listavci	18,8	20,7	9,9	12,9
Skupaj	15,4	16,6	7,9	11,1

PRILOGE

Preglednica 7: Število popisanih osebkov na hektar in njihov delež ter delež poškodovanih osebkov (objedenost) po višinskih razredih in drevesnih vrstah (skupinah) v letu 2020 za **PE Bela krajina (17)**

Skup. DV	št.	< 15cm		R1 15-30 cm			R2 30-60 cm			R3 60-100 cm			R4 100-150 cm			R1-R4		
	vz.	DV %	št./ha	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %
Smreka	10		99	2	1.254		3	1.374		2	410		2	72		3	3.111	
Jelka	15	3	3.650	3	2.098	13,8	3	1.230	13,7	2	434	11,1	2	96		3	3.858	13,1
Ostali iglavci	1							24									24	
Bukev	27	15	17.167	25	15.505	4,2	41	16.807	3,6	58	10.393	9,3	69	2.677	5,4	37	45.382	5,2
Hrasti	32	23	26.243	24	14.902	8,3	11	4.558	22,2	4	627	30,8	1	48	50,0	16	20.135	12,2
Plemeniti listavci	41	33	38.378	24	14.878	27,2	16	6.607	28,5	11	2.026	22,6	11	434	11,1	19	23.945	26,9
Drugi trdi listavci	43	25	29.104	21	13.190	21,9	25	9.935	36,4	22	4.003	37,3	15	579	20,8	22	27.707	29,3
Iglavci	19	3	3.749	5	3.352	8,6	6	2.628	6,4	5	844	5,7	4	169		6	6.993	7,2
Listavci	51	97	110.892	95	58.476	15,1	94	37.907	18,8	95	17.048	18,2	96	3.738	9,0	94	117.169	16,5
Smreka	10		99	2	1.254		3	1.374		2	410		2	72		3	3.111	
Skupaj	51	100	114.641	100	61.828	14,7	100	40.535	18,0	100	17.892	17,7	100	3.906	8,6	100	124.162	16,0
AVG (št./vz.)			23		50	7		33	6		15	3		3			101	16
MAX (št./vz.)			93		98	51		68	26		53	17		29	5		167	54
SD (+-št./vz.)			23		25	9		15	6		14	3		6	1		26	12

Preglednica 8: Delež poškodovanih osebkov (objedenost) po posameznih drevesnih vrstah za razrede R1-R4

	Objedenost 2010	Objedenost 2014	Objedenost 2017	Objedenost 2020
Smreka	5,0	9,7		
Jelka	12,4	26,1	5,5	13,1
Ostali iglavci	8,4	0,0	17,0	
Macesen				
Bukev	4,6	8,5	2,5	5,2
Hrasti	9,7	18,2	2,9	12,2
Plemeniti listavci	39,4	36,0	16,1	26,9
Drugi trdi listavci	26,0	38,9	16,8	29,3
Mehki listavci	29,2	44,4	21,8	
Iglavci	7,2	14,0	2,4	7,2
Listavci	20,1	26,9	9,9	16,5
Skupaj	18,2	24,6	9,1	16,0

Preglednica 9: Število popisanih osebkov na hektar in njihov delež ter delež poškodovanih osebkov (objedenost) po višinskih razredih in drevesnih vrstah (skupinah) v letu 2020 za **PE Rog (18)**

Skup. DV	št.	< 15cm		R1 15-30 cm			R2 30-60 cm			R3 60-100 cm			R4 100-150 cm			R1-R4		
	vz.	DV %	št./ha	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %
Smreka	8	1	601	1	226		1	226	5,6	2	189	6,7	1	75		1	717	3,5
Jelka	14	4	2.103	1	176	64,3		38	33,3		13	100,0					226	61,1
Bukev	51	12	5.707	47	10.978	10,3	80	14.022	18,9	95	11.657	25,6	96	6.200	23,3	72	42.857	19,2
Hrasti	4		100		88	28,6		13									101	25,0
Plemeniti listavci	46	71	34.144	37	8.740	60,1	13	2.276	52,5	2	252	70,0	1	75	33,3	19	11.343	58,6
Drugi trdi listavci	30	11	5.207	13	3.094	51,2	4	780	69,4	1	176	57,1	1	75	33,3	7	4.125	54,6
Mehki listavci	5			1	264	76,2	1	88	100,0							1	352	82,1
Iglavci	18	6	2.704	2	402	28,1	2	264	9,5	2	201	12,5	1	75		2	943	17,3
Listavci	51	94	45.159	98	23.164	35,4	98	17.178	26,1	98	12.085	27,0	99	6.351	23,6	98	58.778	29,7
Smreka	8	1	601	1	226		1	226	5,6	2	189	6,7	1	75		1	717	3,5
Skupaj	51	100	47.862	100	23.566	35,3	100	17.442	25,8	100	12.286	26,7	100	6.426	23,3	100	59.721	29,5
AVG (št./vz.)				9	37	13		27	7		19	5		10	2		93	27
MAX (št./vz.)				48	102	63		58	33		49	20		28	18		132	81
SD (+-št./vz.)				11	25	15		12	7		12	6		8	4		24	21

Preglednica 10: Delež poškodovanih osebkov (objedenost) po posameznih drevesnih vrstah za razrede R1-R4

	Objedenost 2010	Objedenost 2014	Objedenost 2017	Objedenost 2020
Smreka	1,2	0,8	4,8	3,5
Jelka	46,3	58,1	39,3	61,1
Ostali iglavci				
Macesen				
Bukev	16,7	29,3	30,4	19,2
Hrasti	75,0	33,3		25,0
Plemeniti listavci	55,7	72,0	67,6	58,6
Drugi trdi listavci	73,0	65,6	63,1	54,6
Mehki listavci	76,2	97,8	78,6	82,1
Iglavci	18,0	16,0	13,5	17,3
Listavci	24,2	36,9	37,9	29,7
Skupaj	23,8	36,1	37,3	29,5

13.8 Pregled zavarovanih območij in varstvenih režimov

Preglednica 1: Pregled zavarovanih območij in varstvenih režimov

ZAP. ŠT.	IME	STATUS	URADNA OBJAVA	VARSTVENI REŽIM
1	Pragozd Gorjanci	NR	Odlok o razglasitvi naravnih znamenitosti in nepremičnih kulturnih in zgodovinskih spomenikov v občini Novo mesto (Uradni list RS, št. 38/92 in 37/99)	V rezervatu so prepovedane vse gospodarske, rekreacijske, raziskovalne in ostale dejavnosti, ki bi kakorkoli spremenile obstoječe naravno stanje in vplivale na nemoten razvoj v prihodnosti. Dovoljeno je znanstveno-raziskovalno delo, vendar le v soglasju s pristojno organizacijo za varstvo narave.
2	Pragozd Pečke	NR		
3	Rastišče rumenega sleča	NR		Prepovedano je: - vsako poseganje na rastišču, npr. odstranjevanje ali spreminjanje vegetacije, spreminjanje kislosti oz. alkalnosti tal, odstranjevanje zamlje, ruše ali kamninske podlage, odlaganje odpadnih materialov, gradnje vseh vrst ter zemeljska dela; - spreminjati kulturo rastišča, kar bi pomenilo poseg v rastiščne pogoje (npr. izkrčenje gozda); - trgati cvetje, izkopavati, nabirati, poškodovati ali lomiti rastline ali uničevati rastlinske formacije; - nabirati semena in plodove rastlin, ki so pod posebnim varstvom; - izvajati takšna melioracijska in regulacijska dela v okolici, katerih škodljive posledice bi bilo mogoče čutiti na ožji lokaliteti; - onesnaževanje površinske talne ali podzemeljske vode, kar bi poslabšalo rastiščne pogoje na ožji lokaliteti;
4	Soteska Radulje pri Klevevžu	NS		Prepovedan je vsak poseg, ki bi razvrednotil, poškodoval ali uničil naravno dediščino in prizadel njeno svojevrstnost, kar zlasti velja za: - gradbena dela (graditev cest in infrastrukturnih naprav), odkopavanje in zasipavanje terena ipd., - na novo graditi vse vrste objektov na novih lokacijah na bregu ali v neposredni bližini bregov, - posegati v obrežno vegetacijo, V jamskem vhodu in njegovi neposredni okolici je prepovedano: - vse vrste gradenj in zemeljska dela, - poseganje v estetsko podobo neposredne okolice vhoda (skladiščenje lesa, prekomeren posek), - spreminjanje vegetacijske združbe.
5	Rožeška koliševka	NS		Prepovedano je:
6	Podsteniška koliševka	NS		- graditi kakršne koli objekte (tudi gozdno infrastrukturo), odkopavanje ali zasipavanje terena, - zakrivanje ali kvarjenje značilnih razgledov (npr. skladiščenje lesa, prekomeren posek),

PRILOGE

ZAP. ŠT.	IME	STATUS	URADNA OBJAVA	VARSTVENI REŽIM
				- sekati, obsekavati, lomiti, ruvati in kako drugače uničevati oz. poškodovati drevesa, grmovje in zelišča ter njihove dele, - spreminjati rastiščne pogoje z odstranjevanjem zemlje, odkrivanjem korenin, zasipavanjem debla in površine nad koreninami, spreminjati višino talne vode in kislost oziroma bazičnost tal, spuščati škodljive tekočine ali plinaste snovi na območju rastišča ter odlagati odpadne snovi, - spreminjati obstoječo osončenost dreves in rastišča, - krmljenje divjadi, postavljanje solnic, gradnja obor za divjad, - pašništvo.
7	Luknja	NS		Prepovedan je vsak poseg, ki bi razvrednotil, poškodoval ali uničil naravno dediščino in prizadel njeno svojevrstnost, kar zlasti velja za: - gradbena dela (graditev cest in infrastrukturnih naprav), odkopavanje in zasipavanje terena ipd., - na novo graditi vse vrste objektov na novih lokacijah na bregu ali v neposredni bližini bregov, - posegati v obrežno vegetacijo, - vsakršno poseganje, ki bi spremenilo življenjske pogoje živali, - približevati se gnezdiščem ter prostorom, kjer se živali zadržujejo, hranijo ali razmnožujejo, - uničevati ali poškodovati gnezdišča ter prostore, kjer se živali zadržujejo, hranijo ali razmnožujejo, - povzročati hrup ali vibracije na ožjem in širšem območju od kjer seže njihov vpliv. V jamskem vhodu in njegovi neposredni okolici je prepovedano: - vse vrste gradenj in zemeljska dela, - odlaganje odpadkov ter zasipavanje vhoda, - kakršno koli zakrivanje ali zapiranje vhoda, - poseganje v estetsko podobo neposredne okolice vhoda (skladiščenje lesa, prekomeren posek), - spreminjanje vegetacijske združbe.
8	Zijalo	NS		Prepovedan je vsak poseg, ki bi razvrednotil, poškodoval ali uničil naravno dediščino in prizadel njeno svojevrstnost, kar zlasti velja za: - gradbena dela (graditev cest in infrastrukturnih naprav), odkopavanje in zasipavanje terena ipd., - na novo graditi vse vrste objektov na novih lokacijah na bregu ali v neposredni bližini bregov, - posegati v obrežno vegetacijo.
9	Mihovska jama	NS		V jamskem vhodu in njegovi neposredni okolici je prepovedano:
10	Rupa na Brodu	NS		- vse vrste gradenj in zemeljska dela,
11	Pihalnik**	NS		- odlaganje odpadkov ter zasipavanje vhoda,
	NV_jame_id 42577			- kakršno koli zakrivanje ali zapiranje vhoda,

PRILOGE

ZAP. ŠT.	IME	STATUS	URADNA OBJAVA	VARSTVENI REŽIM
12	Šolново brezno** NV_jame_id 44669	NS		- poseganje v estetsko podobo neposredne okolice vhoda (skladiščenje lesa, prekomeren posek), - spreminjanje vegetacijske združbe.
13	Kotarjeva prepadna	NS		Na širšem ali vplivnem območju jame (površje nad znanimi rovi jame, ponornice, ki tečejo v jamo oz. skozi njo) je prepovedano: - vse vrste gradenj, ki bi lahko posredno poškodovale ali onesnaževale podzemlje, - spreminjanje vegetacijske odeje ali njeno odstranjevanje, ki bi lahko vplivalo na kemične ali količinske spremembe pronicajoče skalne vode, - odlagati odpadke, - onesnažiti tekoče vode, ki tečejo v jamo, - kakorkoli spreminjati vodni režim vodotoka, ki teče v jamo.
14	Hrušica** NV_jame_id 46036	NS		
15	Črničkova jama	NS		
16	Skedenc	NS		
17	Straško brezno	NS		
18	Velika Strašca** NV_jame_id 40361	NS		
19	Ahnenloch** NV_jame_id 40573	NS		
20	Cinkov križ** NV_jame_id 43631	NS		
21	Ledena jama pri Ledenici** NV_jame_id 41301	NS		
22	Velika Knežja jama** NV_jame_id 40666	NS		
23	Radoška jama** NV_jame_id 41357	NS		

PRILOGE

ZAP. ŠT.	IME	STATUS	URADNA OBJAVA	VARSTVENI REŽIM
24	Mala Prepadna	NS		
25	Velika Prepadna** NV_jame_id 40425	NS		
26	Ledena jama pri Kunču	NS		
27	Jazbina** NV_jame_id 40114	NS		
28	Črmošnjiška jelka** NV_tocke_id 35	NS		Prepovedano je: - sekati, obsekovati, lomiti oz. drugače uničevati ali poškodovati drevesa ali njihove dele, - spreminjati rastiščne pogoje, npr. odstranjevati zemljo, odkrivati korenine, zasipavati deblo, zasipavati rastišče oz. površino nad koreninami, odlagati odpadke,... - spreminjati obstoječo osončenost dreves in rastišča, - zgraditi stalne objekte na območju neposrednega rastišča.
29	Minutnik	NS		Prepovedano je: - izvajati ukrepe in posege v vodotok, s katerimi se spreminja količina, kakovost, prostorska in časovna razporeditev vode oziroma se spreminjajo naravne razmere na vodnih in pribrežnih zemljiščih, razen če to zahtevajo ukrepi za omejevanje erozijskih procesov, - izvajati regulacijska gradbena dela, - na novo graditi vse vrste objektov na novih lokacijah na bregu ali v neposredni bližini bregov, - odlagati odpadke vseh vrst v strugo, na breg ali v neposredno bližino vode. Izjemoma je po predhodnem soglasju pristojne varstvene službe možno: - graditi poti na ožjem območju hidrološkega objekta oz. vodnega toka, - posegati v obrežno vegetacijo.
30	Krajinski park Lahinja	KP	Odlok o razglasitvi krajinskega parka Lahinja (Skupščinski Dolenjski list, št. 3/88)	V skladu s 7. členom Odloka je na celotnem območju krajinskega parka Lahinja prepovedano:
31	Naravni rezervat Nerajske luge	NR		- izvajati posege v vodotoke in vodna zemljišča, s katerimi se spreminja količina in kakovost voda oz. se spreminjajo naravne razmere na vodnih in pribrežnih zemljiščih, razen pod določenimi pogoji,
32	Naravni rezervat Lahinjske luge	NR		- onesnaževati površne in talne vode,
33	Počina, vodna jama** NV_jame_id 45218	NS		- sekati na golo ali spreminjati vegetacijo, - puščati sečne odpadke v strugah potokov, - pogozdovati površine območja, razen če to terjajo ukrepi za zavarovanje pred erozijo ali če je s planskimi akti določena sprememba kmetijskega zemljišča v gozdno,

ZAP. ŠT.	IME	STATUS	URADNA OBJAVA	VARSTVENI REŽIM
34	Zjot, kraško polje z izviri in ponornimi jamami	NS	Odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o razglasitvi krajinskega parka Lahinja (Uradni list RS, št. 73/98)	- vnašati neavtohtone gozdne rastlinske vrste, - loviti divjad s pregonom, s pritiskom, z gonjači in s pastmi ter nastavljati strupe za divjad.
35	Reka Lahinja od izvira do Pustega Gradca	NS		
36	Potok Nerajčica z izviri Okno, Stepanjec in Krnica	NS		
37	Izvir Topličice	NS		
38	Krajinski park Kolpa	KP	Uredba o krajinskem parku Kolpa (Uradni list RS, št. 85/06)	V skladu s 6. členom Uredbe je potrebno na območju parka pri gospodarjenju z naravnimi viri uporabljati okolju prijazne tehnologije in metode, tako da se ohranja njihova ekosistemska vrednost in obnovljivost ter da se ohranjajo življenjski prostori rastlinskih in živalskih vrst in naravne vrednote.
39	Dolenjski zdenec	NS		
40	Fučkovski zdenec	NS		
41	Zdenec Jarbol	NS		
42	Kolpa	NS		8. člen prepoveduje izvajati posege in dejavnosti oziroma rabo zemljišč na način, ki bi lahko prizadel krajinsko pestrost oz. spremenil značilno podobo krajine.
43	Dečinska stena	NS		9. člen Uredbe v prvem varstvenem območju parka prepoveduje:
44	Velika stena nad Radenci	NS		- ograjevati zemljišč z nenaravnimi materiali razen s transparentnimi žičnatimi ograjami, - gradnjo novih objektov, - obnavljanje gozdov s tujerodnimi drevesnimi vrstami.
45	Hrastova loza	SNR		10. člen Uredbe v drugem varstvenem območju parka prepoveduje:
46	Marindolska loza	NS		- ograjevati zemljišč z nenaravnimi materiali razen s transparentnimi žičnatimi ograjami, - obnavljanje gozdov s tujerodnimi drevesnimi vrstami.
47	Kobiljača	NS		V strogem naravnem rezervatu Hrastova loza, 12. člen Uredbe prepoveduje približevanje gnezdišču sive čaplje v času gnezdenja. 12. člen Uredbe tudi prepoveduje posegati v brežino reke Kolpe in obrežno vegetacijo, razen v primerih nujnih sanitarnih in vzdrževalnih del ter ureditev dostopov do vode na območjih rekreacijskih površin v skladu z načrtom upravljanja parka.

13.9 Pregled naravnih vrednot

Preglednica 1: Pregled naravnih vrednot

IDENT.ŠT.	IME	ZVRST
4265	Črna lica - košenica na Gorjancih	BOT
4315	Rute - košenica na Gorjancih	BOT
8202	Miklavž - košenica	BOT
8496	Mirna Peč - tise	BOT
8601	Gričice - rastišče bodike	BOT
28	Velike Brusnice - rastišče rumenega sleča	BOT, EKOS
35	Črmošnjiška jelka	DREV
3518	Smrečje - beli gaber 2	DREV
8265	Breg - hruška	DREV
8327	Sredgora - jelka 1	DREV
8328	Sredgora - jelka 2	DREV
8495	Novo mesto - hrast	DREV
8497	Novo mesto - hrast in smreka	DREV
8581	Pendirjevka - gaber	DREV
8605	Bukev pri Knežji roki	DREV
8282	Grad Prežek - lipa	DREV
8294	Kurbine drage - hrast	DREV
8299	Kurbine drage – bukev	DREV
8324	Gače - lipi	DREV
80260	Smreka pod Kunčem	DREV

IDENT.ŠT.	IME	ZVRST
80261	Bodika pod Pečkami	DREV
80262	Podturn - mutant smreke	DREV
80264	Drenje - poljski brest	DREV
212	Pečka - pragozd	EKOS
4342	Dolga gorica	EKOS
8341	Brezova Reber	EKOS
8585	Kunč - košenica	EKOS
8312	Planinska luža	EKOS
80226	Poganka	EKOS
80227	Luža v Dolu	EKOS
80236	Bič	EKOS
8253	Planina 1	EKOS, BOT
227	Podsteniška koliševka	EKOS, GEOMORF
8331	Bele stene	EKOS, GEOMORF
140	Kopa - pragozd	EKOS, ZOOL
320	Trdinov vrh - pragozd	EKOS, ZOOL, BOT
4508	Sinjevrški kal	EKOS, ZOOL, BOT
8544	Kremenjak - luža	EKOS, ZOOL, BOT
8621	Mali Gaber - udornica	GEOMORF
4387	Velika Prestrana	GEOMORF
200	Rožeška koliševka	GEOMORF, BOT

IDENT.ŠT.	IME	ZVRST
4527	Velika stena nad Radenci	GEOMORF, EKOS
8250	Globoki dol - koliševka	GEOMORF, EKOS
4537	Dečinska stena	GEOMORF, EKOS
4497	Ponikve - kraško polje	GEOMORF, EKOS, (HIDR)
1569	Klevevž - soteska	GEOMORF, HIDR, GEOL
1936V	Kobila - dolina	GEOMORF, HIDR, EKOS, (ZOO), (BOT)
3577	Deški studenec	HIDR
8646	Trpotec	HIDR
8483	Beč	HIDR
7953	Podbukovje - izvir pod Stražnikom	HIDR
80232	Studenec pri Srednjem Lipovcu	HIDR
1935	Jamnik	HIDR, GEOMORF
1680	Okno	HIDR, EKOS
4547	Tominčev studenec	HIDR, EKOS
8220	Jarbol	HIDR, EKOS
8221	Zilje - zdenec	HIDR, EKOS
8230	Škavla	HIDR, EKOS
8263	Krivec	HIDR, EKOS
8310	Smrečnik - izvir	HIDR, EKOS
8311	Sredgorska luža	HIDR, EKOS
8315	Smuk - izvir	HIDR, EKOS

IDENT.ŠT.	IME	ZVRST
8508	Kozlov zdenec	HIDR, EKOS
8509	Grobak	HIDR, EKOS
8512	Poganac	HIDR, EKOS
8514	Jakljevac	HIDR, EKOS
8516	Japlenica	HIDR, EKOS
8594	Stopinec	HIDR, EKOS
8603	Gričice - izvir	HIDR, EKOS
8606	Ratje - studenec	HIDR, EKOS
8317	Brstovec-Vodenica	HIDR, EKOS
185	Minutnik	HIDR, EKOS, GEOL
1678	Obršec - izvir	HIDR, EKOS, ZOO
8607	Izvir na Debeljakovi loki	HIDR, EKOS, ZOO
8142	Topličica	HIDR, GEOL, EKOS
8140	Hrastova loza	ZOO, EKOS
8200	Žerjavinski potok	ZOO, HIDR, EKOS

13.10 Pregled ekološko pomembnih območij (EPO)

Preglednica 1: Pregled ekološko pomembnih območij (EPO)

KODA	IME
66200	Šumberk
68900	Brusnice
65400	Vejar
65500	Mirna
64600	Veliko bukovje
68800	Slugova jama
68500	Bezgovka
68300	Petanjska jama
95500	Rakovnik
68400	Čatež
68600	Kotarjeva prepadna
37900	Vodena jama
69400	Gornji kal
64500	Krupa
67900	Petrišina jama
66500	Koprivnica
65700	Vrhtrebnje
62200	Ajdovska planota
64900	Metlika
64800	Lahinja
66300	Dobličica
62300	Temenica
63400	Šentjernejsko polje
94500	Lukovski potok
97300	Štavberk
63600	Radulja
92400	Dolenji Suhor
94700	Marindol
65100	Krka - reka
80000	Osrednje območje življenjskega prostora velikih zveri
31100	Kočevsko
64700	Kolpa
61400	Gorjanci
60103	Lukenjska jama

13.11 Pregled območij Natura 2000 in evropsko pomembnih vrst in habitatni tipov, ki se nahajajo znotraj GGO

Preglednica 1: Pregled območij Natura 2000 in evropsko pomembnih vrst in habitatni tipov, ki se nahajajo znotraj GGO

KODA IN IME	STATUS	VRSTE IN HABITATNI TIPI VEZANI NA GOZDNI PROSTOR ZNOTRAJ GGO NOVO MESTO
SI3000058 Šumberk	POO	<u>Habitatni tipi:</u> (9110) Bukovi gozdovi (<i>Luzulo-Fagetum</i>) <u>Metulji:</u> črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>)*
SI3000086 Gabrje-Brusnice	POO	<u>Rastline:</u> rumeni sleč (<i>Rhododendron luteum</i>)
SI3000157 Bobnova jama	POO	<u>Habitatni tipi:</u> (8310) Jame, ki niso odprte za javnost <u>Dvoživka:</u> človeška ribica (<i>Proteus anguinus</i> *),
SI3000204 Globočec	POO	<u>Habitatni tipi:</u> (8310) Jame, ki niso odprte za javnost <u>Dvoživka:</u> človeška ribica (<i>Proteus anguinus</i> *), <u>Metulji:</u> črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>)*
SI3000170 Krška jama	POO	<u>Habitatni tipi:</u> (8310) Jame, ki niso odprte za javnost <u>Netopirji:</u> mali podkovnjak (<i>Rhinolophus hipposideros</i>) navadni netopir (<i>Myotis myotis</i>) <u>Metulji:</u> črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>)*
SI3000059 Mirna	POO	<u>Raki:</u> navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i>)*
SI3000346 Lukovski potok	POO	<u>Raki:</u> navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i>)*
SI3000347 Štavberk	POO	<u>Raki:</u> navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i>)*

PRILOGE

KODA IN IME	STATUS	VRSTE IN HABITATNI TIPI VEZANI NA GOZDNI PROSTOR ZNOTRAJ GGO NOVO MESTO
SI3000192 Radulja s pritoki	POO	<u>Habitatni tipi:</u> (8310) Jame, ki niso odprte za javnost <u>Metulji:</u> črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>)* <u>Raki:</u> navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i>)* <u>Netopirji:</u> južni podkovnjak (<i>Rhinolophus euryale</i>) navadni netopir (<i>Myotis myotis</i>) dolgokrili netopir (<i>Miniopterus schreibersi</i>)
SI3000179 Veliko bukovje	POO	<u>Habitatni tipi:</u> (91L0) Ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi (Erythronio-Carpinion) <u>Metulji</u> črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>)* veliki frfotavček (<i>Leptidea morsei</i>)
SI3000186 Slugova jama	POO	<u>Habitatni tipi:</u> (8310) Jame, ki niso odprte za javnost
SI3000064 Bezgovka	POO	<u>Habitatni tipi:</u> (8310) Jame, ki niso odprte za javnost
SI3000187 Petanjska jama	POO	<u>Habitatni tipi:</u> (8310) Jame, ki niso odprte za javnost <u>Dvoživka:</u> človeška ribica (<i>Proteus anguinus</i> *),
SI3000316 Dolenji Suhor	POO	<u>Netopirji:</u> navadni netopir (<i>Myotis myotis</i>)
SI3000378 Rakovnik	POO	<u>Raki:</u> navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i>)*
SI3000143 Čatež	POO	<u>Netopirji:</u> mali podkovnjak (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)
SI3000052 Kotarjeva prepadna	POO	<u>Habitatni tipi:</u> (8310) Jame, ki niso odprte za javnost <u>Dvoživka:</u> človeška ribica (<i>Proteus anguinus</i> *),
SI3000152 Vodena jama	POO	<u>Netopirji:</u> mali podkovnjak (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)

PRILOGE

KODA IN IME	STATUS	VRSTE IN HABITATNI TIPI VEZANI NA GOZDNI PROSTOR ZNOTRAJ GGO NOVO MESTO
		<u>Hrošči:</u> drobnovratnik (<i>Leptodirus hochenwarti</i>)
SI3000062 Gradac	POO	<u>Habitatni tipi:</u> (8310) Jame, ki niso odprte za javnost (91L0) Ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi (Erythronio-Carpinion)
		<u>Metulji</u> črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>)*
		<u>Dvoživka:</u> človeška ribica (<i>Proteus anguinus</i> *),
SI3000072 Petrišina jama	POO	<u>Netopirji:</u> južni podkovnjak (<i>Rhinolophus euryale</i>)
SI3000185 Koprivnica	POO	(91K0) Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (Aremonio-Fagion))
		<u>Hrošči:</u> drobnovratnik (<i>Leptodirus hochenwarti</i>)
SI3000057 Vrhtrebnje – Sv. Ana	POO	<u>Habitatni tipi:</u> (9110) Bukovi gozdovi (Luzulo-Fagetum) (8310) Jame, ki niso odprte za javnost
		<u>Metulji:</u> črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>)*
		<u>Hrošči:</u> drobnovratnik (<i>Leptodirus hochenwarti</i>)
SI3000188 Ajdovska planota	POO	<u>Habitatni tipi</u> (8310) Jame, ki niso odprte za javnost (91K0) Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (Aremonio-Fagion))
		<u>Sesalci</u> rjavi medved (<i>Ursus arctos</i> *)
		<u>Netopirji</u> veliki podkovnjak (<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>) vejicati netopir (<i>Myotis emarginatus</i>) navadni netopir (<i>Myotis myotis</i>)
		<u>Metulji</u> črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i> *)

PRILOGE

KODA IN IME	STATUS	VRSTE IN HABITATNI TIPI VEZANI NA GOZDNI PROSTOR ZNOTRAJ GGO NOVO MESTO
SI3000048 Dobličica	POO	<u>Hrošči:</u> drobnovratnik (<i>Leptodirus hochenwarti</i>)
		<u>Dvoživka:</u> človeška ribica (<i>Proteus anguinus</i> *)
		<u>Habitatni tipi:</u> (8310) Jame, ki niso odprte za javnost
		<u>Dvoživke:</u> človeška ribica (<i>Proteus anguinus</i> *)
		<u>Raki:</u> navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i> *)
SI3000338 Krka s pritoki	POO	<u>Metulji:</u> črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i> *) veliki frfotavček (<i>Leptidea morsei</i>)
		<u>Netopirji:</u> navadni netopir (<i>Myotis myotis</i>) veliki podkovnjak (<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>) vejicati netopir (<i>Myotis emarginatus</i>)
		<u>Habitatni tipi</u> (8310) Jame, ki niso odprte za javnost (91L0) Ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi (Erythronio-Carpinion)
		<u>Plazilci</u> močvirska sklednica (<i>Emys orbicularis</i>)
		<u>Dvoživke</u> človeška ribica (<i>Proteus anguinus</i> *)
		<u>Netopirji</u> navadni netopir (<i>Myotis myotis</i>)
		<u>Metulji</u> črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i> *)
		<u>Hrošči</u> puščavnik (<i>Osmoderma eremita</i> *)

PRILOGE

KODA IN IME	STATUS	VRSTE IN HABITATNI TIPI VEZANI NA GOZDNI PROSTOR ZNOTRAJ GGO NOVO MESTO
		rogač (<i>Lucanus cervus</i>)
		<u>Raki</u> navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i> *)
		<u>Kačji pastir:</u> veliki studenčar (<i>Cordulegaster heros</i>)
SI3000075 Lahinja	POO	<u>Habitatni tipi</u> (91L0) Ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi (Erythronio-Carpinion) (8310) Jame, ki niso odprte za javnost
		<u>Dvoživke:</u> hribski urh (<i>Bombina variegata</i>)
		<u>Dvoživke</u> človeška ribica (<i>Proteus anguinus</i> *)
		<u>Netopirji:</u> veliki podkovnjak (<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>) vejicati netopir (<i>Myotis emarginatus</i>)
SI3000387 Divji potok	POO	<u>Raki</u> navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i> *)
SI3000388 Vrčica	POO	<u>Raki</u> navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i> *)
SI3000389 Rožnodolski potok	POO	<u>Raki</u> navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i> *)
SI3000263 Kočevsko	POO	<u>Habitatni tipi:</u> (8310) Jame, ki niso odprte za javnost, (9180*) Javorovi gozdovi (Tilio-Acerion) v grapah in na pobočnih gruščih (91K0) Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (Aremonio-Fagion)) (91L0) Ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi (Erythronio-Carpinion) (6210(*)) Polnaravna suha travišča in grmiščne faze na karbonatnih tleh (Festuco-Brometalia) (* pomembna rastišča kukavičevk)
		<u>Sesalci:</u> volk (<i>Canis lupus</i> *) rjavi medved (<i>Ursus arctos</i> *) ris (<i>Lynx lynx</i>)
		<u>Netopirji:</u> širokouhi netopir (<i>Barbastella barbastellus</i>)

PRILOGE

KODA IN IME	STATUS	VRSTE IN HABITATNI TIPI VEZANI NA GOZDNI PROSTOR ZNOTRAJ GGO NOVO MESTO
		veliki navadni netopir (<i>Myotis bechsteini</i>) navadni netopir (<i>Myotis myotis</i>) mali podkovnjak (<i>Rhinolophus hipposideros</i>) veliki podkovnjak (<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>) južni podkovnjak (<i>Rhinolophus euryale</i>) vejicati netopir (<i>Myotis emarginatus</i>) <u>Dvoživke:</u> človeška ribica (<i>Proteus anguinus</i>*) hribski urh (<i>Bombina variegata</i>) veliki pupek (<i>Triturus carnifex</i>) <u>Hrošči:</u> alpski kozliček (<i>Rosalia alpina</i>*) bukov kozliček (<i>Morimus funereus</i>) škrlatni kukuj (<i>Cucujus cinnaberinus</i>) brazdar (<i>Rhysodes sulcatus</i>) rogač (<i>Lucanus cervus</i>) močvirski krešič (<i>Carabus variolosus</i>) drobnovratnik (<i>Leptodirus hochenwarti</i>) <u>Metulji:</u> črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>*) gozdni postavnež (<i>Euphydryas maturna</i>) <u>Raki:</u> navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i>*) <u>Mahovi:</u> <i>Dicranum viride</i> <i>Buxbaumia viridis</i>
SI5000013 Kočevsko	POV	<u>Ptice:</u> črna žolna (<i>Dryocopus martius</i>) gozdni jereb (<i>Bonasa bonasia</i>) koconogi čuk (<i>Aegolius funereus</i>) kozača (<i>Strix uralensis</i>) mali skovik (<i>Glaucidium passerinum</i>) pivka (<i>Picus canus</i>) sršenar (<i>Pernis apivorus</i>) belohrbti detel (<i>Dendrocopos leucotos</i>) triprsti detel (<i>Picoides tridactylus</i>)

PRILOGE

KODA IN IME	STATUS	VRSTE IN HABITATNI TIPI VEZANI NA GOZDNI PROSTOR ZNOTRAJ GGO NOVO MESTO
		mali muhar (<i>Ficedula parva</i>) vijeglavka (<i>Jynx torquilla</i>) planinski orel (<i>Aquila chrysaetos</i>) belorepec (<i>Haliaeetus albicilla</i>)
SI3000063 Metlika	POO	<u>Habitatni tipi:</u> (91L0) Ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi (Erythronio-Carpinion) <u>Metulji:</u> črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>)* <u>Netopirji:</u> navadni netopir (<i>Myotis myotis</i>) veliki podkovnjak (<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>) vejicati netopir (<i>Myotis emarginatus</i>)
SI3000267 Gorjanci - Radoha	POO	<u>Habitatni tipi:</u> (91K0) Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (Aremonio-Fagion)) (9110) Bukovi gozdovi (Luzulo-Fagetum) (6210(*)) Polnaravna suha travišča in grmiščne faze na karbonatnih tleh (Festuco-Brometalia) (* pomembna rastišča kukavičevk) <u>Rastline:</u> lepi čeveljc (<i>Cypripedium calceolus</i>) <u>Sesalci:</u> rjavi medved (<i>Ursus arctos</i>*) ris (<i>Lynx lynx</i>*) <u>Netopirji:</u> širokouhi netopir (<i>Barbastella barbastellus</i>) veliki navadni netopir (<i>Myotis bechsteini</i>) <u>Hrošči:</u> alpski kozliček (<i>Rosalia alpina</i>*) bukov kozliček (<i>Morimus funereus</i>) <u>Kačji pastirji:</u> veliki studenčar (<i>Cordulegaster heros</i>) <u>Metulji:</u> črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>*)

PRILOGE

KODA IN IME	STATUS	VRSTE IN HABITATNI TIPI VEZANI NA GOZDNI PROSTOR ZNOTRAJ GGO NOVO MESTO
		<u>Raki</u> navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i> *)
SI5000029 Gluha loza	POV	<u>Ptice:</u> belohrbti detel (<i>Dendrocopos leucotos</i>) koconogi čuk (<i>Aegolius funereus</i>)
SI5000012 Krakovski gozd – Šentjernejsko polje	POV	<u>Ptice:</u> belovrati muhar (<i>Ficedula albicollis</i>) pivka (<i>Picus canus</i>) srednji detel (<i>Dendrocopos medius</i>)

Opomba:

* - prednostna vrsta oz. habitatni tip.

13.12 Konkretna usmeritve s pripadajočimi upravljavskimi conami

Preglednica 1: Konkretna usmeritve s pripadajočimi upravljavskimi conami

IME CONE: Cona – Gluha loza	POVRŠINA CONE V GGO: 1353 ha
VRSTE: belohrbti detel (<i>Dendrocopos leucotos</i>), koconogi čuk (<i>Aegolius funereus</i>)	
OPIS CONE: Cona obsega gozdne rezervate Trdinov vrh, Kobile in Ravna gora ter varovalne gozdove v dolini Kobile in Pendirjevke. V coni želimo vzpostaviti nadstandardni delež mrtvega lesa ter čim več površin prepustiti naravnemu razvoju.	
KONKRETNE USMERITVE:	
- Na območju gozdnega rezervata Kobile, vključno z odseki varovalnega gozda 126a, 126b, 130, 131b, naj se ne izvaja sečnje in spravila lesa ter gradi ali pripravlja gozdnih prometnic. - Na območju gozdnega rezervata Trdinov vrh naj se ne izvaja sečnje in spravila lesa ter gradi ali pripravlja gozdnih prometnic. - Okrog obeh gozdnih rezervatov se določi varstveni pas, ki ni ožji od ene sestoje višine, v katerem se gospodari z najmanjšo možno intenziteto. - V coni se dolgoročno zagotavlja najmanj 50 % delež debeljakov, sestojev v obnovi ter raznomernih sestojev. Ustreden delež starega gozda se zagotavlja preko prilagojenih modelov razvojnih faz ter s podaljševanjem proizvodnih in pomladitvenih dob. - Intenziteta gospodarjenja v coni, predvsem v varovalnih gozdovih, naj bo nizka in prilagojena ohranjanju biotske raznovrstnosti ter izboljšanju varovalne funkcije gozda. - Načrtuje se nižji možni posek. Etat naj se predvidi zgolj v primeru, da je posekan les iz gozda možno tudi spraviti, brez da bi pri tem vplivali na varovalno funkcijo gozda. - Predlagamo malopovršinsko skupinsko postopen način gospodarjenja, obnova naj se vrši v manjših pomladitvenih jedrih. Obnova se izvaja v daljšem časovnem obdobju, postopoma ter prostorsko razpršeno. Izogibati se je treba velikopovršinskim sečnjam in večjim intenzivnostim pri redčenjih. - V gospodarjenih gozdovih se zagotavlja vsaj 15-20 m³/ha odmrle lesne mase listavcev od celotne lesne zaloge. Bistveno je, da se zagotovi primerna struktura odmrlega drevja - večina odmrlega drevja mora biti premera vsaj 30 cm, poudarek naj bo na stoječem odmrlem drevju C razširjenega debelinskega razreda. - V coni se zaradi zagotavljanja ustreznih habitatov in varstva biotske raznovrstnosti v čim večjem obsegu izloči tudi nova območja brez lesnoproizvodne funkcije. Strme, slabo dostopne in ekonomsko nezanimive predele, predele z drevjem slabše kakovosti ter predele z ostarelimi bukovimi drevesi se opredeli kot ekocelice brez ukrepanja in prepusti naravnemu razvoju. - Zaprtih predelov varovalnih gozdov se ne odpira. - V coni se praviloma ne gradi oz. pripravlja novih gozdnih prometnic.	
UKREPI:	
- 653 – Ohranjanje biotopov – naravni razvoj (ekocelica brez ukrepanjem) - 670 – Puščanje stoječe biomase - obročkanje drogovnjakov z intenziteto redčenja 10-15 %	

IME CONE: Upravljavska cona A – območje triprstega in belohrbtega detla	POVRŠINA CONE V GGO: 7530 ha
VRSTE: belohrbti detel (<i>Dendrocopos leucotos</i>), triprsti detel (<i>Picoides tridactylus</i>), brazdar (<i>Rhysodes sulcatus</i>), mali muhar (<i>Ficedula parva</i>)	
OPIS CONE: Cona obsega najbolj ohranjene jelovo-bukove in bukove gozdove, vključujoč gozdne rezervate. Ključni dejavniki ogrožanja so odpiranje zaprtih predelov gozdov in povečevanje intenzitete gospodarjenja v še pred kratkim zaprtih sestojih ter odstranjevanje odmrlega in odmirajočega drevja, ki predstavlja prehranjevalni in gnezditveni habitat vrst. V coni želimo vzpostaviti nadstandardni delež mrtvega lesa ter čim več površin prepustiti naravnemu razvoju.	
KONKRETNE USMERITVE:	
- V coni naj se dolgoročno zagotavlja najmanj 50 % delež debeljakov, sestojev v obnovi ter raznomernih sestojev. Ustreden delež starega gozda se zagotavlja preko prilagojenih modelov razvojnih faz ter s podaljševanjem proizvodnih in pomladitvenih dob. - Izogibati se je treba velikopovršinskim sečnjam. - Vitalne jelove semenjake naj se ohranja. V coni naj se zagotovi vse potrebne ukrepe za naravno obnovo jelke.	

- V coni naj se zaradi zagotavljanja ustreznih habitatov vrst in ohranjanja biotske raznovrstnosti vsaj 5-10 % gozdov dolgoročno izloči iz gospodarjenja ter prepusti naravnemu razvoju. Zaželeno je, da so izločena območja velika vsaj 20 ha. Prednostno se izloča vrhove, grebene, strme, skalovite in trenutno s prometnicami slabo odprete predele, kjer je več odmrle in odmirajoče lesne mase.
- Obstoječim gozdnim rezervatom naj se določi varstveni pas, ki ni ožji od ene sestoje višine, v katerem se gospodari z najmanjšo možno intenziteto.
- Varovalne gozdove na območju Globokih Gač in Belih sten naj se dolgoročno izloči iz gospodarjenja in prepusti naravnemu razvoju.
- Na območju Poljanske gore naj se poveča delež gozdov prepuščenih naravnemu razvoju.
- Nadaljuje se z vzpostavljanjem mreže starih in odmirajočih habitatnih dreves, ki se jih prepusti naravnemu razvoju.
- Znotraj cone se zagotavlja vsaj 15-20 m³/ha odmrle lesne mase (okvirno 5 % od LZ). Bistveno je, da se zagotovi primerna struktura odmrlega drevja - večina odmrlega drevja mora biti premera vsaj 30 cm, poudarek naj bo na stoječem odmrlem drevju C razširjenega debelinskega razreda, ki ga najbolj primanjkuje.
- Ob upoštevanju predpisov s področja varstva gozdov naj se na območjih, ki ne predstavljajo večje nevarnosti za nadaljnje širjenje podlubnikov, del poškodovanega oz. s podlubniki napadenega drevja ohrani oz. prepusti naravnemu razvoju.
- Sanitarna sečnja je smiselna zgolj v primeru preventivnega delovanja. Posamezne skupine odmrlih dreves iglavcev, kjer se sanitarna sečnja ni izvedla pravočasno in ni več nevarnosti za prenamnožitev podlubnikov, naj se prepušča naravnemu razvoju, še posebno v sestojih z drevjem B in C razširjenega debelinskega razreda.
- Neselektivnih kemičnih sredstev za zatiranje škodljivih organizmov v gozdu naj se ne uporablja.
- Težko dostopnih in slabo odprtih območij, območij brez večje ekonomske vrednosti ter grebenov in vrhov naj se ne odpira z novimi gozdnimi prometnicami.

UKREPI:

- 653 – Ohranjanje biotopov – naravni razvoj (ekocelica brez ukrepanjem)
- 670 – Puščanje stoječe biomase
- obročkanje drogovnjakov

IME CONE: Cona - travišča**POVRŠINA CONE V GGO: 727 ha**

HT: (6210(*)) Polnaravna suha travišča in grmiščne faze na karbonatnih tleh (*Festuco Brometalia*) (* pomembna rastišča kukavičevk)

OPIS CONE: Cona obsega suha travišča na pogorju Gorjancev in Kočevskega. S preprečevanjem zaraščanja oz. vzdrževanjem obstoječih košenic želimo izboljšati stanje suhih travišč.

KONKRETNE USMERITVE:

- S košnjo in drugimi potrebnimi ukrepi se preprečuje zaraščanje travniških površin. Intenzivneje se ukrepa na površinah v zaraščanju (s strojnim mulčenjem se revitalizira degradirane travniške površine), na ohranjenih travnikih pa se s pozno košnjo vzdržuje obstoječe stanje.
- Prioriteta za izvajanje ukrepov so zaraščajoča se zemljišča, ki bi bila ob izdelavi naslednjih gozdnogospodarskih načrtov določena kot gozd oziroma drugo gozdno zemljišče.
- Na košenicah se ne gradi oz. pripravlja novih gozdnih prometnic, rampnih prostorov in skladišč lesa.
- Gnojenja košenic se ne izvaja.

UKREPI:

- 611 – Vzdrževanje pasišč (travišč) v gozdu

IME CONE: Cona rumeni sleč**POVRŠINA CONE V GGO: 11 ha**

VRSTE: Rumeni sleč (*Rhododendron luteum*)

OPIS CONE: Cona obsega nahajališče rumenega sleča pri Velikih Brusnicah.

KONKRETNE USMERITVE:

- V coni naj bo gospodarjenje prilagojeno oz. prednostno namenjeno ohranjanju ugodnega stanja rumenega sleča.
- V coni se zagotavlja stalna presvetljenost nahajališča rumenega sleča. V primeru zasenčenja nadstojnih dreves se drevesa z najboljšežnejšo krošnjo odstrani.

- Na pomlajenih površinah se izvaja nega gozda s pozitivno izbiro v korist rumenega sleča.
- Sečnja in spravilo lesa se izvajata tako, da se čim manj poškoduje grme ter mlade rastline rumenega sleča v podrasti in s čim manjšimi poškodbami tal na nahajališču.
- V coni naj se zagotavlja popoln gozdni red.
- V coni se ne uporablja kemičnih sredstev za uničevanje živali in rastlin.
- Čas izvajanja posegov se rastlinam prilagodi tako, da se omogoči semenjenje, naravno zasajevanje ali druge oblike razmnoževanja.
- Novogradnje gozdnih prometnic se usmerja izven cone.
- V coni naj se krčenje gozda ne izvaja.

UKREPI:

- 651 – Ohranjanje biotopov – sečnja (ekocelica z ukrepanjem)
- 652 – Ohranjanje biotopov – nega (ekocelica z ukrepanjem)

IME CONE: Cona koščaka**POVRŠINA CONE V GGO: 1476 ha**

VRSTE in HT: navadni koščak (*Austropotamobius torrentium*)*, močvirski krešič (*Carabus variolosus*), veliki studenčar (*Cordulegaster heros*), močirska sklednica (*Emys orbicularis*), puščavnik (*Osmoderma eremita*)*, rogač (*Lucanus cervus*)

OPIS CONE: Cona obsega vodotoke ter pas vegetacije ob njih. Znotraj cone želimo ohranjati naravne značilnosti struge, obrežno strukturo brežin, potek struge, obrežno vegetacijo in zamočvirjene gozdne površine.

Cona obsega tudi sestoje črne jelše, gozdne potoke, šašje, rogozje in trstičje ter mokrotne habitate na območju Čadraške hoste, Kronovske hoste in Žerjavina. Širše območje Žerjavinskega potoka je eno najboljših območij za velikega studenčarja v Sloveniji.

KONKRETNE USMERITVE:

- Ohranja naj se naravna hidromorfologija potokov v gozdu.
- Ohranja naj se zamočvirjene gozdne površine.
- V coni naj bo gospodarjenje prilagojeno oz. prednostno namenjeno ohranjanju obrežne vegetacije. Zagotavlja naj se sklenjenost krošenj oz. zasenčenost vodnih površin. Sečnja naj bo selektivna, izvaja naj se le sečnja posameznih dreves.
- Izvaja naj se ukrepe za preprečevanje širjenja in izkorenitev invazivnih tujerodnih vrst.
- V coni naj se krčenje gozda ne izvaja.
- V coni se ne uporablja kemičnih sredstev za uničevanje živali in rastlin.
- Pri sečnji in spravilu lesa se uporablja biološko razgradljiva olja.
- Po strugah potokov se ne izvaja spravila lesa. Možna so posamezna točkovna prečenja vodnih teles, ki naj potekajo čim bolj pravokotno na vodno telo. Prečenje preko izrazitih geomorfoloških oblik kot so korita, slapišča, tolmoni, skalni skoki ipd., niso dopustna.
- Novogradnje gozdnih prometnic se usmerja izven cone.
- Pri gradnji in vzdrževanju gozdnih prometnic naj se prepreči zasipavanje in odnašanje materiala iz gozdnih prometnic in njihovih brežin v vodna telesa.
- Na širšem območju Žerjavinskega potoka s pritoki se ohranja mokrišča in mikrorastišča močvirskih združb (črna jelša, šašje, rogozje in trstičje). Intenziteta gospodarjenja naj bo nizka oz. naj se dobro ohranjene sestoje prepusti naravnemu razvoju.
- Na ustreznih rastiščih se zagotovi pomlajevanje hrasta, delež smreke in bora se zmanjša.

PREDLOGI UKREPOV:

- 653 - ohranjanje biotopov - naravni razvoj (površine namenjene izboljšanju stanja močvirskega krešiča, zamočvirjene gozdne površine).
- 651 – Ohranjanje biotopov – sečnja (ekocelica z ukrepanjem)
- 652 – Ohranjanje biotopov – nega (ekocelica z ukrepanjem)

13.13 Utemeljitev in uporaba strokovnih podlag za pripravo prostorskih slojev posameznih funkcij gozdov:

FUNKCIJA VAROVANJA GOZDNIH ZEMLJIŠČ IN SESTOJEV		
Utemeljitev	Šifra	Podlaga
Prva stopnja		
Gozdni rastiščni tipi (gozdne združbe) - ekstremni.	Va	Gozdni rastiščni tipi smiselno enako kot Priročnik in skladno z monografijo Bončina in sod., 2021, in sicer šifre: 621, 623, 624, 741, 562, 563, 661, 671, 684, 685, 701, 702, 703, 811 in 812.
Vse gozdno raste nad zgornjo mejo strnjene gozda.	Vb	Izbor sestojev iz sestojne karte s šifro sestoja 24 - ruševje.
Gozdovi na kompaktni matični podlagi z naklonom nad 35°.	Vc	Določitev naklona na podlagi rastrskih slojev – 25° in 35°
Gozdovi na erodibilni ali plazljivi matični podlagi z naklonom nad 25°.		Osnova je sloj naklonov nad 35°.
Gozdovi na zelo plitvih tleh (10 cm) ali gozdovi s skalovitostjo oziroma kamenitostjo nad 70 % površine (upoštevajo se tudi samo z mahom porasle skale in kamenje).	Vd	Kamnitost / skalovitost – osnova je na podlagi novih podatkov po odsekih izdelana karta kamnitosti oz. skalovitosti.
Gozdovi v hudourniških območjih z veliko gostoto erozijskih pojavov.	Ve	Podatki o hudournikih v primernem merilu še niso na voljo, zato se do ureditve teh podatkov uporabi ekspertna ocena načrtovalca skupaj s pristojno krajevno enoto. Določi se najbolj problematične odseke hudournikov, v katerih je potrebno izvajati redni pregled stanja.
Gozdovi, ki preprečujejo ali zadržujejo snežne plazove.	Vf	Podatki o nevarnosti snežnih plazov v primernem merilu še niso na voljo. Ko bodo na razpolago, se jih uporabi za namen določanja funkcije. Do takrat osnovo predstavlja do grebenov razširjen kataster snežnih plazov.
Gozdovi na področju skalnih podorov.	Vk	Kot območja naravne nevarnosti skalnih podorov smo uporabili na podlagi modela izdelano karto nevarnosti skalnih podorov 1:50.000.
Gozdovi ob vodotokih v območju 10-letnih visokih vod; Območje 10-letnih vod pomeni območje, ki je v povprečju poplavljen vsaj enkrat na 10 let.	Vg	Uporabili smo integralne karte razredov poplavne nevarnosti. Prvo stopnjo poudarjenosti ima gozdni prostor na območju razreda velike poplavne nevarnosti oz. območju pogostih poplav.
Varovalni gozdovi, razglašeni z Uredbo.	Vu	Uporabili smo sloj z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom izločenih varovalnih gozdov.
Varovalni gozdovi s poudarjeno zaščitno funkcijo.	Vz	Vsi gozdovi s poudarjeno zaščitno funkcijo imajo hkrati poudarjeno tudi varovalno funkcijo. Stopnja poudarjenosti varovalne funkcije je enaka stopnji poudarjenosti zaščitne funkcije.
Druga stopnja		
Gozdni rastiščni tipi (gozdne združbe) – ekstremne.	Va	Gozdne združbe smiselno enako kot Priročnik in skladno z monografijo Bončina in sod., 2021, in sicer šifre: 672, 692, 600, 601, 651, 761, 561, 591, 592, 581, 636, 637, 634, 635, 565, 566, 511, 521 in 611.

Gozdovi na sušnih legah s kserofilno vegetacijo, ki ne izpolnjujejo pogojev za 1. stopnjo poudarjenosti, ali gozdovi na neprepustnih, občasno poplavljenih tleh.	Vh	Uporabili smo integralne karte razredov poplavne nevarnosti iz portala e-vode. Prvo stopnjo poudarjenosti ima gozdni prostor na območju razreda srednje poplavne nevarnosti oz. območju redkih poplav.
Gozdovi na erodibilni ali plazljivi matični podlagi z naklonom 15°–25°.	Vc	Določitev naklona na podlagi rastrskih slojev – 15° in 25°. Podatki o erodibilni in kompaktni matični podlagi še niso na voljo. Ko bodo na razpolago podatki o erodibilni in plazljivi matični podlagi, se uporabi še presek pripravljene podlage s slojem naklonov, do takrat se uporablja ekspertno znanje in poznavanje terena načrtovalcev in krajevne enote.
Gozdovi v območjih z navzočnostjo erozijskih pojavov.	Ve	Ko bodo na razpolago podatki v ustreznem merilu, se jih uporabi, do takrat pa se uporablja ekspertna ocena načrtovalca skupaj s pristojno krajevno enoto.
Gozdovi na plitvih tleh (do 20 cm) ali gozdovi s skalovitostjo oziroma kamnitostjo na 50–70 % površine.	Vi	Kamnitost/ skalovitost – na podlagi novih podatkov po odsekih izdelati karto kamnitosti oz. skalovitosti.
Tretjo stopnjo poudarjenosti imajo vse preostale površine gozdnega prostora, razen neporaščenih predelov (npr. pobočni grušči), ker vse ohranjajo in izboljšujejo rodovitnost tal.		

HIDROLOŠKA FUNKCIJA**Utemeljitev****Šifra****Podlaga****Prva stopnja**

Na območjih 1. in 2. varstvene cone po odloku o zaščiti virov pitne vode.

Ha

Uporabili smo sloje iz portala e-vode:

- Državni nivo: 0 - območje zajetja; 1 - najožje vodovarstveno območje; 2, 2A, 2B ožje vodovarstveno območje.

- Občinski nivo: 1, 1A, 1B - najožje vodovarstveno območje; 2 - ožje vodovarstveno območje.

Na ožjih območjih vodnih zajetij in drugih vodnih virov.

Hb

Kot pomoč pri določanju pravih lokacij zajetij smo uporabili sloj vodnih dovoljenj iz portala e-vode. V okolici zajetij iz gospodarske javne infrastrukture, dodana so tista (lokalna) vodna zajetja, ki nimajo občinskih odlokov.

Ob jezerih v pasu do 50 (100 m) - odvisno od reliefa.

Hf

Uporabili smo:

- Pas 100 m ob večjih jezerih;

- Pas 50 m ob manjših jezerih.

Nad jamami in okoli brezen.

Hd

Uporabili smo sloj naravnih vrednot: NV-jame, NV-točke, ZO-točke

Okolica izvirov vode odvisno od izdatnosti.

He

Uporabili smo sloj izvirov, pri čemer prvo in drugo stopnjo ločimo glede na polje IZDAT (izdatnost). Če je izdatnost večja ali enaka 5 l/s, izviru določimo prvo stopnjo.

Okolica črpališč.

Hg

Uporabili smo črpališča iz sloja gospodarske javne infrastrukture (Atribut.: 3103).

Druga stopnja

Na širšem vodozbirnem območju (območja 3. varstvene cone po predpisih o zaščiti pitne vode).

Ha

Uporabili smo sloje varstvenih con po predpisih o zaščiti pitne vode iz portala e-vode. Drugo stopnjo poudarjenosti imajo: 3 – širše vodovarstveno območje (državni nivo) in 3 – širše vodovarstveno območje in 4 – ogrožena območja (občinski nivo).

Ob vodotokih in manjših stoječih vodah v širini ene do dveh drevesnih višin in na prispevnih območjih jezer.

Hf

Uporabili smo sloj vodotokov iz portala e-vode in ga ohranili kot linijski element.

Kot vplivni radij smo določili do 50 m na vsako stran vodotoka (za večje vodotoke npr. Sava v srednjem in spodnjem toku ter Drava do 100 m) od sredinske linije vodotoka.

Ostale stoječe vodne površine predstavlja sloj iz portala e-vode Vodno zemljišče stojećih celinskih voda.

Osnovni sloj smo pripravili iz prispevnih območij jezer iz portala e-vode.

Karbonatni kraški svet s podzemnimi kraškimi jamami in podzemnimi vodnimi tokovi.

Hc

Uporabili smo sloj območij karbonatnih kamnin (glej Gostinčar, 2016). Drugo stopnjo smo določili površinam, kjer je v opombo zapisan »apnenec« ali »apnenec in dolomit«, v primeru »dolomit« in »klastične karbonatne« pa smo presodili o smiselnosti.

Okolica izvirov vode odvisno od izdatnosti.

He

Uporabili smo sloj izvirov. Prvo in drugo stopnjo smo ločili glede na polje IZDAT (izdatnost). V kolikor je izdatnost manjša od 5 l/s, se določi drugo stopnjo. To se ovrednoti tudi v okolici tistih (lokalnih) vodnih zajetij, ki nimajo občinskih odlokov (prikazujemo točkovno).

Okolica črpališč. Hg Uporabili smo črpališča iz sloja gospodarske javne infrastrukture (Atribut.: 3103).

Tretjo stopnjo poudarjenosti ima ves preostali gozdni prostor.

FUNKCIJA OHRANJANJA BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI

Utemeljitev	Šifra	Podlaga
Prva stopnja		
Ohranjeni redki gozdni ekosistem ali bližina drugih ekosistemov.	Ba	Temelji se na smernicah ZRSVN in poznavanju območja: npr. visoka barja, mokrišča, mrzišča, udornice ... naravne vrednote ekosistemske zvrsti. Osnova so sloji, pridobljeni v okviru naravovarstvenih smernic.
Nahajališče redkih ali ogroženih rastlinskih vrst.	Bb	Temelji se na smernicah ZRSVN: npr. redke in ogrožene rastlinske vrste, vezane na gozd: bodika, tisa, lepi čevljič ... Osnova so sloji, pridobljeni v okviru naravovarstvenih smernic.
Gozdovi, pomembni za ohranitev redkih ali ogroženih živalskih vrst - rastišča divjega petelina in ruševca.	Bc	Uporabi se zaris območja prisotnosti vrste ali centre rastišč, okoli katerih se določi vplivni radij skladno s Pravilnikom o varstvu gozdov. Vrsta se vpiše v opombe.
Gnezdišča (črne štorklje, planinskega orla, belorepca in ostalih vrst orlov, sršenarja in ostalih ogroženih ujed, gnezdišča sove kozače, velike uharice in ostalih vrst sov).	Bh	Zariše se, če so lokacije znane. V kolikor so znani le točkovni objekti, se določi vplivni radij, odvisen od vrste, katera gnezdi, skladno s Pravilnikom o varstvu gozdov. Vrsta se vpiše v opombe.
Prisotnost zveri (brlogi) – medveda, volka, vidre, risa in divje mačke.	Bi	Zariše se znane lokacije brlogov oz. lokacije kraja poganjanja mladičev. V kolikor so znani le točkovni objekti, se določi vplivni radij, odvisen od vrste (skladno s Pravilnikom o varstvu gozdov). Vrsta se vpiše v opombe.
Gozdni rezervati, ekocelice in habitatna drevesa.	Bd	Ekocelice, financirane iz gozdnega sklada ter iz projektov, in ekocelice s soglasjem upravljavca državnih gozdov. Prav tako se doda vse ekocelice, ki so bile določene s soglasjem lastnikov (smernica 20) na podlagi sestojne karte. Habitatna drevesa, financirana iz gozdnega sklada, ter eventuelno iz projektov, habitatna drevesa z dupli ali gnezdi – nujen je podatek o lokaciji.
Gozdovi z izjemnimi biotopi, pomembnimi z vidika ohranjanja biotske raznovrstnosti - koridorji	Bj	Uporabi se sloj koridorjev, ki je bil po enotni metodologiji pripravljen v okviru projekta Life Lynx in DinAlpConnect.
Okolica (25 do 50 m pas) stoječih vodnih površin, pomembnih za prostoživeče živali - kaluže (točke), barja, mokrišča.	Bk	Temelji se na smernicah ZRSVN in poznavanju območja: npr. visoka barja, mokrišča, mrzišča, udornice... naravne vrednote ekosistemske zvrsti. Osnova so sloji, pridobljeni v okviru naravovarstvenih smernic. Podatek o kalužah predstavljajo točkovni objekti.
Vzdrževane travne površine – pasišča (gozdne jase) v gozdni krajini.	Bl	
Grmišča.	Bg	

Gozdovi, pomembni za obstoj in ohranitev populacij različnih vrst prosto živečih živali - mirne cone.	Bm	Površine gozdov, v katerih z različnimi ukrepi (rampe, obveščevalne in opozorilne table, prometni znaki) ohranjamo mir. Vrsta, zaradi katere je izločena mirna cona, se vpiše v opombe.
Gozdovi, pomembni za obstoj in ohranitev populacij različnih vrst prosto živečih živali - zimovališča.	Bz	Del življenjskega prostora populacije, kjer njeni osebk preživijo zimsko obdobje (zimovališča si izbere divjad, zato so gozdnogojitveni cilji tu drugačni). Vrsta, zaradi katere je izločeno zimovališče, se vpiše v opombe.
Zelo pomembne manjše gozdne površine z ohranjeno drevesno sestavo in zgradbo gozdov v kmetijski in primestni krajini, kjer je gozda manj kot 25 %.	Be	Manjše gozdne površine z ohranjeno drevesno sestavo in zgradbo gozdov, ki jih je nujno potrebno ohraniti pred posegi v gozd in gozdni prostor. Presoja se izvede na podlagi Karte občin z nizkim odstotkom gozdov v kmetijski in primestni krajini in na podlagi gozdnosti v GGO, nujnosti ohranitve teh gozdov in problematike posegov v prostor v GGO. Območja morajo imeti opredeljeno namensko rabo gozdna zemljišča.
Varovalni gozdovi z izjemnimi biotopi.	Bu	Z Uredbo o varovalnih gozdovih opredeljeni varovalni gozdovi na podlagi izjemno poudarjene funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti.
Druga stopnja		
Ostale pomembne manjše gozdne površine z ohranjeno drevesno sestavo in zgradbo gozdov v kmetijski in primestni krajini, kjer je gozda manj kot 25 %.	Be	Manjše gozdne površine z ohranjeno drevesno sestavo in zgradbo gozdov, ki jih je potrebno ohraniti pred posegi v gozd in gozdni prostor. Presoja se izvede na podlagi Karte občin z nizkim odstotkom gozdov v kmetijski in primestni krajini in na podlagi gozdnosti v GGO, nujnosti ohranitve teh gozdov in problematike posegov v prostor v GGO. Območja morajo imeti opredeljeno namensko rabo gozdna zemljišča.
Gozd v območjih Nature 2000.	Bf	Osnova je sloj območij Nature 2000, pridobljen v okviru naravovarstvenih smernic.
Gozdovi, ki imajo status ekološko pomembnega območja – EPO.	Bn	Osnova je sloj Ekološko pomembnih območij, pridobljen v okviru naravovarstvenih smernic. Druga stopnja se določi ekološko pomembnim območjem, izpostavljenim v naravovarstvenih smernicah. Ekološko pomembna območja, ki v naravovarstvenih smernicah niso izpostavljena, dobijo tretjo stopnjo poudarjenosti.
Tretjo stopnjo poudarjenosti ima ves preostali gozdni prostor.		

KLIMATSKA FUNKCIJA

Utemeljitev	Šifra	Podlaga
Prva stopnja		
Gozd, ki varuje kmetijske površine pred vetrom, izsuševanjem, pozebo.	Ka	Osnova je karta občin, ki imajo znotraj kmetijske krajine nizek delež gozdov. Osnova za določitev območij močnih vetrov je sloj Povprečna letna hitrost vetra 1994–2001 – meja so povprečne letne vrednosti nad 3 m/s (ARSO). Ker podrobnejši podatki ne obstajajo, smo glede na poznavanje terena izbrali gozdove, kjer so pogosto močni vetrovi.

PRILOGE

Gozd, ki varuje naselja, rekreacijske in turistične objekte, prometnice pred vremenskimi ekstremi.	Kb	
Gozdovi v oddaljenosti do 200 m (odvisno od reliefa) okrog izpostavljenih zaselkov in turističnih bivalnih objektov v gorskem in visokogorskem pasu (nad 700 m).	Kb	Na podlagi poznavanja smo določili izpostavljene zaselke in odvisno od reliefa določili velikost vplivnega radija okrog teh zaselkov.
Gozd okrog večjih strnjenih naselij (mesta), velikost naselja nad 100 ha, v oddaljenosti 500–1000 m.	Kc	Na podlagi rabe tal smo izdelali sloj naselij nad 100 ha.
Gozdna zaplata ali pas v območju z burjo.	Kd	
Gozd okoli klimatskega zdravilišča, rekreacijskega ali turističnega objekta.	Ke	Okolica najpomembnejših rekreacijskih, turističnih objektov in klimatskih zdravilišč. Kot okolico se smatra območje do 200 m odvisno od reliefa.

Druga stopnja

Gozdovi okrog strnjenih naselij velikosti 10–100 ha v oddaljenosti 100–500 m (odvisno od reliefa in velikosti naselja), če je v pasu 500 m okrog njih gozda po površini manj kot 25 %.	Kc	Osnova je sloj naselij velikosti 10 do 100 ha.
Gozdovi, ki se nahajajo v območjih stalnih ali pogostih močnih vetrov, ki povzročajo kalamitete (vetrolomi).	Kf	Optimalna bi bila uporaba sloja največjih hitrosti, ki ni na razpolago, zato je osnova sloj povprečnih hitrosti. Funkcija se določi le gozdu, ki zmanjšuje hitrost vetra v okolici naselij ali kmetijskih površin.
Gozdovi, kjer stalna prisotnost vetrov povzroča deformirano rast gozdnega drevja.	Kf	

Tretjo stopnjo poudarjenosti ima ves preostali gozdni prostor.

ZAŠČITNA FUNKCIJA

Utemeljitev	Šifra	Podlaga
Prva stopnja		
Zaščita pred skalnimi podori.	Zg	Osnova za določitev elementov ogroženosti so podatki iz kart gospodarske javne infrastrukture, pri čemer gozdnih cest nismo šteli pod elemente ogroženosti. Kot osnovo za določitev območja naravne nevarnosti skalnih podorov smo uporabili karto nevarnosti skalnih podorov v merilu 1:50.000, izdelano na Oddelku za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire BF, na podlagi modela.
Zaščita pred snežnimi plazovi.	Zh	Osnova za določitev elementov ogroženosti so podatki iz kart gospodarske javne infrastrukture, pri čemer gozdnih cest nismo šteli pod elemente ogroženosti. Kot območja naravne nevarnosti snežnih plazov smo vzeli kataster snežnih plazov. Območja snežnih plazov smo razširili do grebenov, kar predstavlja prispevno območje snežnih plazov.

Zaščita pred zemeljskimi plazovi in drobirskimi tokovi.	Zi	Osnova za določitev elementov ogroženosti so podatki iz kart gospodarske javne infrastrukture, pri čemer gozdnih cest nismo šteli pod elemente ogroženosti. Kartnih podlag za celotno Slovenijo v primernem merilu še ni izdelanih, zato je pri tem pomembno tudi lastno poznavanje problematike območja.
Gozd v hudourniških območjih nad naselji.	Zj	Ekspertna ocena načrtovalca skupaj s pristojno krajevno enoto. Določijo se najbolj problematični odseki hudournikov, v katerih bi bilo potrebno izvajati redni pregled, saj lahko vplivajo na poplavno varnost. Predvsem tisti predeli, kjer so se v preteklosti že dogodili škodni dogodki.
Gozd ob letališču.	Ze	
Protivetrni gozd ali pas gozdnega drevja ob infrastrukturnih objektih.	Zf	Osnova za določitev elementov ogroženosti so infrastrukturni objekti iz kart gospodarske javne infrastrukture, pri čemer gozdnih cest ne štejemo pod elemente ogroženosti. Za določitev območij močnih vetrov smo uporabili sloj ARSO Povprečna letna hitrost vetra 1994–2001. Mejna vrednost so območja s povprečnimi letnimi vrednostmi nad 3 m/s.
Druga stopnja		
Gozdovi, ki ščitijo manj ogrožene objekte.		Šifre Zg, Zh, Zi in Zj ostajajo enake, le da se objekti nahajajo v bolj oddaljenih predelih, kjer je verjetnost za dosež pobočnih procesov manjša.
Tretje stopnje poudarjenosti se ne določa.		
Dodatno pojasnilo:	Gozdovi, ki imajo zaradi ekstremnosti razmer funkcijo varovanja gozdnih zemljišč in sestojev na prvi stopnji poudarjenosti in hkrati neposredno varujejo tudi objekte, praviloma zagotavljajo tudi zaščitno funkcijo na prvi stopnji poudarjenosti. V kolikor je na nekem območju določena varovalna funkcija, prav tako pa gozd ščiti objekte pred pobočnimi procesi, se temu predelu določi obe funkciji.	

HIGIENSKO-ZDRAVSTVENA FUNKCIJA

Utemeljitev	Šifra	Podlaga
Prva stopnja		
Gozdovi okoli večjih strnjenih naselij (nad 100 ha) oziroma drugih večjih emisijskih virov (od 500 m do 1 km oddaljenosti – odvisno od reliefa in podnebnih razmer).	Gz	Osnova je sloj naselij nad 100 ha.
Neposredna bližina bolnice in zdravilišča (do 200 m, odvisno od reliefa).	Ga	Obstoječi sloj bolnišnic se dopolni z znanimi zdravilišči na podlagi lastnega poznavanja območja.

Druga stopnja

Gozdovi v bližini večjih strnjenih naselij (nad 100 ha) oziroma drugih večjih emisijskih virov (na razdalji 1 do 3 km - odvisno od reliefa in podnebnih razmer) ter gozdovi okoli manjših strnjenih naselij (od 10 do 100 ha) (do 1 km oddaljenosti - odvisno od reliefa in podnebnih razmer).	Gz	Osnova je sloj za naselja 10 do 100 ha in nad 100 ha.
Gozdovi, ki se nahajajo v pasu med naselji oziroma bivalnimi objekti ter večjimi viri hrupa, smradu, sevanja in onesnaženja, kot so npr. avtoceste, železnica, termoelektrarne, kamnolomi in peskokopi, večje farme, smetišča, sežigalnice in predelovalnice odpadkov, dirkališča ipd.	Gb	Pri določitvi velikih virov hrupa so v pomoč območja z določeno obrambno funkcijo, ki povzročajo hrup (strelišča, vojaški poligoni in avtoceste iz sloja gospodarske javne infrastrukture).

Tretjo stopnjo poudarjenosti imajo vse preostale površine gozdnega prostora.

OBRAMBNA FUNKCIJA**Utemeljitev****Šifra Podlaga****Prva stopnja**

Gozdovi na območjih izključne rabe prostora v neposredni bližini vojaških in policijskih objektov oziroma gozdovi, ki so ograjeni zaradi rabe v vojaške ali policijske namene.	Oa	Osnova so območja izključne rabe Ministrstva za obrambo Republike Slovenije (MORS).
Gozdovi znotraj obsežnih stalnih poligonov (z objekti) za urjenje policijskih in vojaških enot - dodatnega pasu okrog njih pa se ne določa.	Ob	Osnova so območja izključne rabe MORS.
Gozdovi, ki varujejo črpališča pitne vode.	Oh	Osnova so črpališča iz sloja gospodarske javne infrastrukture (Atribut.: 3103). Dodajo se ostala znana črpališča.
Gozdovi območij nadzorovane rabe prostora, to so območja, ki so občasno na terenu zaprta in pod nadzorom vojaških enot.	Ob	Kot osnovo smo vzeli območja nadzorovane rabe MORS. Izbrali smo le manjša, natančneje zarisana območja, ki so pogosto varovana s strani vojske. Vplivnih radijev in koridorjev, v katerih nadzorujejo zračni prostor, nismo vključevali. V primeru prekrivanja s slojem izključne rabe ima izključna raba prednost.

Druga stopnja

Gozdovi območij možne izključne rabe prostora, to so območja, ki so primarno namenjena za druge potrebe, ki se jih v primeru izrednega ali vojnega stanja lahko uporabi za obrambne potrebe ter v miru za usposabljanje vojske.	Oa	Osnova so območja možne izključne rabe MORS.
Druga območja, ki so primarno namenjena za druge potrebe, ki se jih v primeru izrednega ali vojnega stanja lahko uporabi za obrambne potrebe ter v miru za usposabljanje vojske.	Oc	Ostala območja, pomembna za obrambno funkcijo, smo določili na podlagi strokovne ocene.

Tretje stopnje poudarjenosti se ne določa.

REKREACIJSKA FUNKCIJA

Utemeljitev

Šifra

Podlaga

Prva stopnja

Gozdovi v neposredni bližini mest in večjih naselij mestnega značaja, skozi katera vodijo pešpoti do turističnih in rekreacijskih točk, ki jih ljudje dnevno obiskujejo.

Ra

Osnova so sloji pešpoti ter poznavanje območja. V pomoč so nam bili tudi sloji, ki prikazujejo obiskanost poti, npr. strava heatmap.

Gozdovi ob vstopnih mestih na območjih, ki so namenjena rekreaciji (cca. 100 m levo in desno).

Rc

Gozdovi, ki so opremljeni s tablami z vsebinskimi prikazi za rekreacijske dejavnosti (npr. trim steza).

Rb

Gozdovi ob močno obiskanih oziroma prepoznavnejših odsekih pohodnih in kolesarskih poti (pomembnejši odseki slovenske planinske transverzale, E6, E7, slovenske turno kolesarske poti ipd.).

Rd

Osnovo predstavljajo karte planinskih poti, slovenske turno kolesarske poti, Jakobove poti in druge razpoložljive karte glede lokalno pomembnih poti, za določitev obiskanosti pa so nam bili v pomoč sloji, ki prikazujejo obiskanost, npr. strava heatmap.

Območja z urejenimi poligoni in objekti, ki so namenjeni izvajanju športno-rekreacijskih dejavnosti oziroma aktivnosti (adrenalinski parki, paint ball poligoni, kolesarski poligoni).

Rg

Določili na podlagi stanja (poznavanje območja).

Gozdovi ob kolesarskih poteh, kjer je množičen obisk.

Re

Gorskokolesarske poti, ki imajo soglasje ZGS in so označene na terenu, oziroma druge množično obiskane kolesarske poti.

Razglašen mestni gozd (mestni/občinski odlok).

Rf

Druga stopnja

V neposredni bližini mest in večjih naselij mestnega značaja, skozi katera vodijo pešpoti do turističnih in rekreacijskih točk, ki jih ljudje srednje pogosto obiskujejo.

Ra

Gozdovi s širše prepoznanimi naravnimi plezalnimi stenami, vzletišča padalcev in gozdovi ob poligonih, namenjenih izvajanju zimskih športov (smučišča, nordijski centri z grajenimi tekaškimi progami, gozdovi z urejenimi sankaskimi progami ipd.).

Rg

Osnova je sloj vzletišč za jadrane padalce.

Območje intenzivnega rekreativnega nabiranja gozdnih plodov.

Rh

Podatki ne obstajajo, zato smo območja opredelili na podlagi stanja (poznavanje območja).

Ob obiskanih planinskih, kolesarskih in drugih lokalno pomembnih poteh.

Rd

Vključi se predele, kjer funkcija nima prve stopnje poudarjenosti. Osnova so sloji planinskih poti, slovenske turno kolesarske poti in Jakobova pot.

Tretjo stopnjo poudarjenosti imajo vse preostale površine gozdnega prostora, razen ograjenih območij gozdnega prostora in predelov, na katere dostop ni dovoljen.

Dodatno pojasnilo:	V gozdnih rezervatih smo rekreacijsko funkcijo določili le potem, ki so označene tudi na terenu. Rekreacijske funkcije ne določamo na območjih strogih rezervatov, ograjenih območjih vojaških objektov, ograjenih raziskovalnih ploskvah, ograjenih predelih zaradi gojenja in lovni oborah.
--------------------	--

TURISTIČNA FUNKCIJA		
Utemeljitev	Šifra	Podlaga
Prva stopnja		
Gozd v okolici turističnega centra ali počitniškega naselja.	Ta	Ker konkretnih podatkovnih slojev ni, je osnova poznavanje območja.
Zelo obiskan gozd mesta ali večjega naselja.	Tb	Ker konkretnih podatkovnih slojev ni, je osnova poznavanje območja.
Gozd ob turistični poti, točki in poti do nje. 50m na vsako stran.	Tc	
Učna pot.	Te	Osnova je oblikovan sloj gozdnih učnih poti. Uporabili smo vplivni radij 50 m ob liniji poti.
Druga stopnja		
Gozdovi ob obiskanih (od mest in naselij mestnega značaja bolj oddaljenih) izletniških točkah in ob dostopih do njih.	Tc	
Tretjo stopnjo poudarjenosti imajo vse preostale površine gozdnega prostora, razen ograjenih območij gozdnega prostora in predelov, na katere dostop ni dovoljen.		

POUČNA FUNKCIJA		
Utemeljitev	Šifra	Podlaga
Prva stopnja		
Učna pot, učni objekt ali muzej na prostem.	Pa	Oblikovan je sloj gozdnih učnih poti, ki so na seznamu gozdnih učnih poti. Uporabili smo vplivni radij 50 m ob liniji. V kolikor so učne poti speljane tako, da pokrivajo širše območje, se lahko prikaže tudi celotna površina gozdnega prostora, ne samo linija. Prav tako imajo poudarjeno funkcijo tudi območja mestnih gozdov (gozdovi s posebnim namenom), opremljena z informativnimi tablam in učnimi potmi, vezanimi na gozd.
Učni ali demonstracijski objekt za izvajanje praktičnega pouka v sistemu gozdarskega izobraževanja in poklicnega usposabljanja.	Pb	Temelji se na poznavanju GGO in vključi znane objekte.
Druga stopnja		
Gozdovi, v katerih se občasno seznanja javnost, zlasti mladino, z lastnostmi in zakonitostmi gozda ter njegovimi funkcijami, pa niso posebej opremljeni za ta namen.	Pc	Gozdovi v bližini šol ali vrtcev, ki jih obiskujejo otroci ob pouku naravoslovja, naravoslovnih dnevih ipd.

Tretjo stopnjo poudarjenosti imajo vse druge površine gozdnega prostora, razen gozdov na območjih, na katera dostop ni dovoljen.

RAZISKOVALNA FUNKCIJA

Utemeljitev	Šifra	Podlaga
Prva stopnja		
Gozd, vključen v dolgoročne raziskave.	Ia	Gozdovi, vključeni v dolgoročne raziskave in vplivni radij ene drevesne višine.
Gozd na raziskovalni ploskvi: ploskve z vplivnim radijem.	Ib	Osnova so sloji raziskovalnih ploskev Gozdarskega inštituta Slovenije z vplivnim radijem 50 m in druge raziskovalne ploskve, v kolikor so vključene v intenzivne dolgoročne raziskave (npr. Biotehniške fakultete).
Razglašen gozdni rezervat.	Ic	Uporabili smo sloj gozdnih rezervatov iz veljavne Uredbe o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom.
Druge in tretje stopnjo poudarjenosti se ne določa.		

FUNKCIJA VAROVANJA NARAVNIH VREDNOT

Utemeljitev	Šifra	Podlaga
Prva stopnja		
Območja in okolica naravnih vrednot, kjer se ne sme izkoriščati gozdnih dobrin ali kjer varovanje naravne vrednote določa način gospodarjenja z gozdom. To so tiste naravne vrednote, za katere prvo stopnjo poudarjenosti predlaga služba, pristojna za varstvo narave (ZRSVN). Pod »okolico« objektov razumemo pas gozda 50–100 m okrog njih.	Da	Po naravovarstvenih smernicah. Uporabili smo sloj naravnih vrednot iz usklajenih naravovarstvenih smernic ZRSVN. Prvo stopnjo poudarjenosti smo določili izjemoma, in sicer za območja z najostrejšim režimom. Pričakovanih naravnih vrednot se ne vključuje.
Širša zavarovana območja oz. njihova varstvena območja z režimom I., II. In III. stopnje po IUCN, ki ne dovoljuje izkoriščanja gozdnih dobrin.	Db	Uporabili smo sloj naravnih vrednot iz usklajenih naravovarstvenih smernic ZRSVN.
Gozdni rezervati.	Dc	Uporabili smo sloj gozdnih rezervatov iz veljavne Uredbe o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom.
Izjemna drevesa.	Dd	Uporabili smo sloj izjemnih dreves iz evidence naravnih vrednot iz usklajenih naravovarstvenih smernic ZRSVN. Dodali smo podatke iz evidence izjemnih dreves ZGS, v kolikor drevesa še niso pridobila statusa NV.

Druga stopnja

Območja naravnih vrednot, ki niso vključena v prvo stopnjo in pomembno vplivajo na izkoriščanje gozdnih dobrin.	Da	Uporabili smo sloj naravnih vrednot iz usklajenih naravovarstvenih smernic ZRSVN. Pričakovanih naravnih vrednot se ne vključuje.
Širša zavarovana območja oz. njihova varstvena območja z režimom II. in IV. ter naravni spomeniki III. stopnje po IUCN, ki pomembno vplivajo na izkoriščanje gozdnih dobrin.	Db	Uporabili smo sloj zavarovanih območij iz usklajenih naravovarstvenih smernic ZRSVN.

Tretje stopnje poudarjenosti se ne določa.

FUNKCIJA VAROVANJA KULTURNE DEDIŠČINE

Utemeljitev Šifra Podlaga

Prva stopnja

Gozdovi na območjih kulturne dediščine iz registra kulturne dediščine, kjer se ne sme izkoriščati gozdnih dobrin, ali so upravljani izključno za varstveni namen.	Ca	Osnova je sloj kulturne dediščine iz portala Pravnih režimov varstva kulturne dediščine, Ministrstva za kulturo in predlogi za opredelitev prve stopnje ZVKD v sklopu pridobljenih Kulturnovarstvenih usmeritev. Prvo stopnjo poudarjenosti imajo: · območja vrtnoarhitekturne dediščine, kot so arboretumi, drevoredi ...; · točkovni objekti memorialne dediščine, kot so znamenja, spomeniki ...; · točkovni objekti sakralne stavbne dediščine, kot so kapelice, cerkve ...; · območja arheološke dediščine, ki nimajo opredeljenega vplivnega območja, kot so ruševine objektov ...; · pomembna arheološka najdišča.
---	----	--

Druga stopnja

Gozdovi na območjih in v okolici drugih objektov kulturne dediščine, za katere je določen blažji varstveni režim, ki dopušča izkoriščanje gozdnih dobrin.	Ca	Osnova je sloj kulturne dediščine iz portala Pravnih režimov varstva kulturne dediščine, Ministrstva za kulturo. Gre za vsa ostala območja, kjer ni funkcija varovanja kulturne dediščine opredeljena na prvi stopnji poudarjenosti.
Ostanki gozdov z ohranjeno tradicionalno obliko gospodarjenja (steljniki, panjevci, logi, gaji).	Cb	Temelji se na poznavanju območja in tradicionalnih oblik gospodarjenja z gozdovi.
Območje kulturne krajine.	Cc	Tip kulturna krajina ima poudarjeno drugo stopnjo poudarjenosti kulturne dediščine, kot tudi estetsko funkcijo.

Tretje stopnje poudarjenosti se ne določa.

ESTETSKA FUNKCIJA**Utemeljitev****Šifra****Podlaga****Prva stopnja**

Gozd v neposredni bližini objekta kulturne dediščine ali naravne vrednote, ki predstavlja kuliso objektu (Register KD in NV).

Ea

Osnova je sloj kulturne dediščine iz portala Pravnih režimov varstva kulturne dediščine, Ministrstva za kulturo – samo v primerih, ko gre za nadzemno kulturno dediščino.

Kot osnovo za naravne vrednote smo vzeli sloj naravne dediščine.

Estetsko funkcijo smo določili le v neposredni bližini objektov kulturne dediščine ali naravne vrednote, kjer gozd predstavlja pomembno estetsko kuliso.

Gozd v območju krajinske pestrosti po predpisih o ohranjanju narave.

Ec

Razglašen mestni gozd (z odloki).

Ed

Osnova so podatki o razglašeni mestnih gozdovih na OE.

Druga stopnja

Gozd na območju kulturne krajine po predpisih o varstvu kulturne dediščine (Register KD).

Eb

Osnova je sloj kulturne dediščine – kjer je Tip kulturna krajina.

Gozd, gozdni otok, gozdni rob ali posamezno izjemno drevo, ki največ prispeva k lepoti krajinske podobe.

Ee

Gozdovi v izjemnih krajinah in območjih nacionalne prepoznavnosti po predpisih o urejanju prostora.

Ef

Gozdovi, namenjeni zakrivanju degradacijskih procesov ali vizuelno motečih elementov v krajini.

Eg

Tretje stopnje poudarjenosti se ne določa.

LESNOPROIZVODNA FUNKCIJA**Utemeljitev****Šifra****Podlaga****Prva stopnja**

Gozdovi tistih odsekov, kjer je možno dolgoročno sekati letno več kot 5 m³ bruto lesne mase na hektar.

La

Osnova je izračun produkcijske sposobnosti rastišča po Kadunc in sod., 2013. Prvo stopnjo poudarjenosti smo določili odsekom s produkcijsko sposobnostjo rastišča, višjo od 5 m³.

Druga stopnja

Gozdovi tistih odsekov, kjer je možno dolgoročno sekati letno od 2 do 5 m³ bruto lesne mase na hektar.

La

Osnova je izračun produkcijske sposobnosti rastišča po Kadunc in sod., 2013. Drugo stopnjo poudarjenosti

smo določili odsekom s produkcijsko sposobnostjo rastišča med 2 in 5 m³.

Tretja stopnja

Gozdovi tistih odsekov, kjer je možno dolgoročno sekati letno do 2 m ³ bruto lesne mase na hektar.	La	Osnova je izračun produkcijske sposobnosti rastišča po Kadunc in sod., 2013. Tretjo stopnjo poudarjenosti smo določili odsekom s produkcijsko sposobnostjo rastišča, nižjo od 2 m ³ . Prav tako imajo tretjo stopnjo poudarjenosti vsi varovalni gozdovi.
---	----	--

Brez stopnje poudarjenosti

Z uredbo razglašeni gozdni rezervati.	Lu	Osnova je sloj z uredbo sprejetih gozdnih rezervatov.
S soglasjem lastnikov izločene ekocelice.	Le	Osnovo predstavljajo s soglasjem lastnikov izločene ekocelice.

Dodatna pojasnila

Stopnje poudarjenosti lesnoproizvodne funkcije smo določili le gozdnim površinam.

Gozdu, ki je z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom opredeljen kot varovalni gozd, smo določili 3. stopnjo poudarjenosti ne glede na vrednost PSGR, saj je v tem primeru lesnoproizvodna funkcija podrejena namenu, zaradi katerega je bil gozd izločen kot varovalni gozd.

Gozdu, ki je z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom določen kot gozdni rezervat, in gozdu, ki je s soglasjem lastnika za določeno obdobje prepuščen naravnemu razvoju (ekocelice), se lesnoproizvodne funkcije za prihodnje obdobje ne določijo.

FUNKCIJA PRIDOBIVANJA DRUGIH GOZDNIH DOBRIN

Utemeljitev	Šifra	Podlaga
Prva stopnja		
Gozdni semenski sestoj.	Na	Osnova je karta semenskih sestojev.
Nadpovprečno nabiranje drugih gozdnih dobrin (gobe, borovnice, tudi za prodajo).	Nb	Osnova so razpoložljivi podatki o nadpovprečnem nabiranju drugih gozdnih dobrin in zaznani problemi na terenu glede prekomernega nabiranja gozdnih plodov.
Gozd, v katerem se gospodar zaradi plodov.	Nc	Osnovo predstavljajo podatki o gozdovih, v katerih se gospodarji zaradi plodov.
Čebelarstva stojišča za premične čebelnjake in stalne čebelnjake v gozdnem prostoru (polmer: 100 m).	Np	Osnova so čebelarstva stojišča za premične čebelnjake iz Čebelarstva zveze Slovenije.
Druga stopnja		
Območja nabiranja drugih gozdnih dobrin (gobe, borovnice, tudi za prodajo) – manj obremenjena.	Nb	Osnova so razpoložljivi podatki o območjih, kjer se nabirajo druge gozdne dobrine, vendar so ta območja manj obremenjena in zato problemi na terenu glede prekomernega nabiranja niso tako izraziti.
Sestoji z velikim deležem kostanja v lesni zalogi (nad 25 %).	Nd	
Območje gozdne čebelje paše.	Ne	Osnova so podatki iz katastra čebelje paše.
Gozd intenzivnega steljarjenja, pridobivanja smole ali drevesnih sokov.	Nf	Podatki o območjih gozdov, kjer se intenzivno steljarji in pridobiva smola ali drevesne sokove

niso razpoložljivi, zato je osnova lastno poznavanje območij teh tradicionalnih oblik.

Tretje stopnje poudarjenosti se ne določa.

LOVNOGOSPODARSKA FUNKCIJA

Utemeljitev

Šifra

Podlaga

Prva stopnja

Lovne obore.

Jo

Osnova je sloj lovni obor v Sloveniji.

Krmišče z okolico (zimsko krmišča z okolico do 200 m).

Jk

Osnova je sloj lokacije zimskih krmišč, okoli katerih smo kot vplivni radij določili oddaljenost do 200 m.

Okolica rukališč.

Jr

Osnova je poznavanje lokacij rukališč.

Druga stopnja

Območje lovišča z intenzivnim lovni turizmom..

Jt

Osnova je poznavanje lokacij.

Tretje stopnje poudarjenosti se ne določa.

13.14 Modelna stanja po rastiščnogojitvenih razredih

030 Gradnova-belogabrovja na karbonatnih in mešanih kamninah

Preglednica 1: Modelni deleži razvojnih faz

Razvojna faza	Model v letih	Model v %
Mladovje	15	12,0
Drogovnjak	40	32,0
Debeljak	55	44,0
Sestoj v obnovi	15	12,0
Skupaj	125	100,0

050 Podgorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah

Preglednica 2: Modelni deleži razvojnih faz

Razvojna faza	Model v letih	Model v %
Mladovje	15	12,0
Drogovnjak	40	32,0
Debeljak	55	44,0
Sestoj v obnovi	15	12,0
Skupaj	125	100,0

060 Podgorska bukovja na silikatnih kamninah

Preglednica 3: Modelni deleži razvojnih faz

Razvojna faza	Model v letih	Model v %
Mladovje	15	12,0
Drogovnjak	40	32,0
Debeljak	55	44,0
Sestoj v obnovi	15	12,0
Skupaj	125	100,0

070 Gorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah

Preglednica 4: Modelni deleži razvojnih faz

Razvojna faza	Model v letih	Model v %
Mladovje	15	12,0
Drogovnjak	40	32,0
Debeljak	55	44,0
Sestoj v obnovi	15	12,0
Skupaj	125	100,0

090 Jelova-bukovja

Preglednica 5: Modelni deleži razvojnih faz

Razvojna faza	Model v letih	Model v %
Mladovje	15	11,1
Drogovnjak	40	29,6
Debeljak	60	44,5
Sestoj v obnovi	20	14,8
Skupaj	135	100,0

160 Jelovja na silikatnih kamninah

Preglednica 6: Modelni deleži razvojnih faz

Razvojna faza	Model v letih	Model v %
Mladovje	15	13,0
Drogovnjak	35	30,4
Debeljak	50	43,5
Sestoj v obnovi	15	13,1
Skupaj	115	100,0

200 Varovalni gozdovi

Preglednica 7: Modelni deleži razvojnih faz

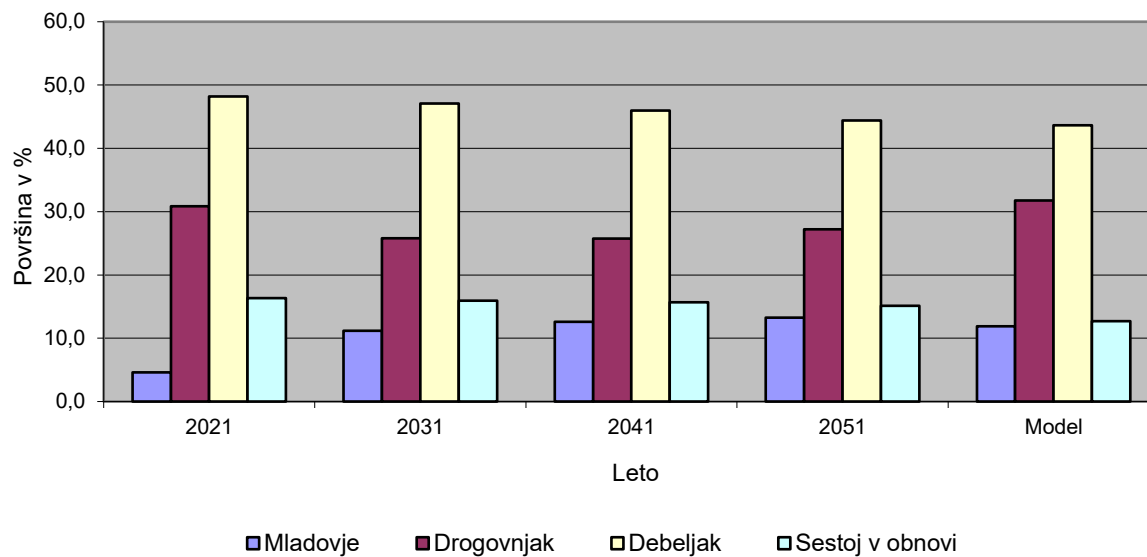
Razvojna faza	Model v letih	Model v %
Mladovje	20	14,3
Drogovnjak	45	32,1
Debeljak	55	39,3
Sestoj v obnovi	20	14,3
Skupaj	140	100,0

220 Gozdovi s posebnim namenom

Preglednica 8: Modelni deleži razvojnih faz

Razvojna faza	Model v letih	Model v %
Mladovje	20	13,3
Drogovnjak	40	26,7
Debeljak	70	46,7
Sestoj v obnovi	20	13,3
Skupaj	150	100,0

13.15 Prognoza razvoja gozdov

Slika 1: Prognoza razvoja gozdov za ciljno obdobje